

MALAYSIA

**PENYATA RASMI PARLIMEN
DEWAN RAKYAT**

**PARLIMEN KEDUA BELAS
PENGKAL KETIGA
MESYUARAT PERTAMA**

K A N D U N G A N

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT

(Halaman 1)

USUL-USUL:

Waktu Mesyuarat dan Urusan Dibebaskan Daripada
Peraturan Mesyuarat

(Halaman 2)

Waktu Mesyuarat dan Urusan Dibebaskan Daripada
Peraturan Mesyuarat

(Halaman 146)

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Persaingan 2010

(Halaman 2)

Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan 2010

(Halaman 21)

Rang Undang-undang Suruhanjaya Pengangkutan

Awam Darat 2010

(Halaman 71)

Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat 2010

(Halaman 115)

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

1. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, Tan Sri Datuk Seri Utama Pandikar Amin Haji Mulia, S.U.M.W., P.G.D.K., P.S.M., J.S.M., J.P.
2. Yang Berhormat Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar, P.J.N., P.B.S. J.B.S., J.S.M. (Santubong) – PBB
3. “ Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Ronald Kiandee, A.S.D.K., P.G.D.K. (Beluran) – UMNO

MENTERI

1. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Kewangan, Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, D.U.P.N., S.S.A.P., S.I.M.P., D.P.M.S., D.S.A.P., P.N.B.S., D.U.B.C.(T). (Pekan) – UMNO
2. “ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Pelajaran, Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, S.P.M.P., S.P.M.J., P.S.M., S.M.J., P.I.S., B.S.I. (Pagoh) – UMNO
3. Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Dr. Koh Tsu Koon – *Senator*
4. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, S.P.M.P., D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Padang Rengas) – UMNO
5. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Nor Mohamed Yakcop, (Tasik Gelugor) – UMNO
6. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Mejar Jeneral (B) Dato' Seri Jamil Khir bin Baharom, P.S.A.T., D.I.M.P., D.S.N.S., D.S.D.K., P.A.T., J.S.M., K.A.T., K.M.N., A.M.K., P.J.M. – *Senator*
7. “ Menteri Kewangan II, Dato' Seri Haji Ahmad Husni bin Mohamad Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun) – UMNO
8. “ Menteri Pengangkutan, Dato' Sri Ong Tee Keat, P.J.N., S.M.S. (Pandan) – MCA
9. “ Menteri Perusahaan Perladangan dan Komoditi, Tan Sri Bernard Giluk Dompok, P.S.M., S.P.D.K. (Penampang) – UPKO
10. “ Menteri Dalam Negeri, Dato' Seri Hishammuddin bin Tun Hussein, S.P.M.P., S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.J. (Sembrong) – UMNO
11. “ Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan, Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim, S.J.M.K., S.S.A.P., S.P.N.S., D.S.N.S. (Jelevu) – UMNO
12. “ Menteri Tenaga, Teknologi Hijau dan Air, Dato' Sri Peter Chin Fah Kui, S.S.A.P., P.G.B.K., P.B.S., A.B.S. (Miri) – SUPP
13. “ Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah, Dato' Seri Mohd. Shafie bin Haji Apdal, D.S.A.P., P.G.D.K., D.M.S.M. (Semporna) – UMNO

14. Yang Berhormat Menteri Pengajian Tinggi, Dato' Seri Mohamed Khaled bin Nordin, D.S.P.N., S.M.J., P.I.S. (Pasir Gudang) – UMNO
15. " Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Mustapa Mohamed (Jeli) – UMNO
16. " Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi, Datuk Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Kota Marudu) – PBS
17. " Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar, Datuk Douglas Uggah Embas (Betong) – PBB
18. " Menteri Pelancongan, Dato' Sri Dr. Ng Yen Yen, D.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.K., D.P.M.P., P.J.K. (Raub) – MCA
19. " Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani, Datuk Seri Haji Noh bin Haji Omar, D.G.S.M., D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. (Tanjong Karang) – UMNO
20. " Menteri Pertahanan, Dato' Seri Dr. Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., S.S.A.P., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datok) – UMNO
21. " Menteri Kerja Raya, Dato' Shaziman bin Abu Mansor, D.S.N.S., D.S.A.P., A.N.S., J.P. (Tampin) – UMNO
22. " Menteri Kesihatan, Dato' Seri Liow Tiong Lai, D.G.S.M., S.S.A.P., D.I.M.P., S.M.P., (Bentong) – MCA
23. " Menteri Belia dan Sukan, Dato' Ahmad Shabery Cheek (Kemaman) – UMNO
24. " Menteri Sumber Manusia, Datuk Dr. S. Subramaniam (Segamat) – MIC
25. " Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan, Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob, D.I.M.P., D.M.S.M., A.D.K. (Bera) – UMNO
26. " Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato' Seri Kong Cho Ha (Lumut) – MCA
27. " Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Dato' Sri Shahrizat Abdul Jalil, S.S.A.P., D.G.P.N., D.I.M.P. – *Senator*
28. " Menteri Luar Negeri, Dato' Sri Anifah bin Haji Aman, S.S.A.P. (Kimanis) – UMNO
29. " Menteri Wilayah Persekutuan dan Kesejahteraan Bandar, Dato' Raja Nong Chik bin Dato' Raja Zainal Abidin, D.P.T.J. – *Senator*
30. " Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Sri Idris Jala – *Senator*

TIMBALAN MENTERI

1. Yang Berhormat Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Liew Vui Keong, P.G.D.K., A.D.K., J.P. (Sandakan) – LDP
2. " Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Dr. Mashitah binti Ibrahim – *Senator*
3. " Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' S.K. Devamany, S.M.P., P.P.T. (Cameron Highlands) – MIC

4. Yang Berhormat Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Haji Ahmad bin Haji Maslan, D.M.S.M. (Pontian) - UMNO
5. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato’ T. Murugiah – *Senator*
6. “ Timbalan Menteri Kewangan I, Dato’ Wira Chor Chee Heung (Alor Setar) – MCA
7. ” Timbalan Menteri Kewangan II, Dato’ Dr. Awang Adek Hussin, D.M.S.M., D.J.M.K., S.I.M.P., D.P.M.K., D.C.S.M., J.S.M. – *Senator*
8. “ Timbalan Menteri Pelajaran I, Datuk Ir. Dr. Wee Ka Siong, D.M.S.M. (Ayer Hitam) – MCA
9. “ Timbalan Menteri Pelajaran II, Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi, P.I.S. (Batu Pahat) – UMNO
10. “ Timbalan Menteri Pengangkutan I, Datuk Abdul Rahim bin Bakri (Kudat) – UMNO
11. “ Timbalan Menteri Pengangkutan II,
12. “ Timbalan Menteri Perusahaan, Perladangan dan Komoditi, Dato’ Hamzah bin Zainudin, D.P.M.P., D.P.T.J., K.M.N., A.M.P., P.P.T., J.P. (Larut) – UMNO
13. “ Timbalan Menteri Dalam Negeri I, Datuk Wira Abu Seman Yusop, D.C.S.M., D.M.S.M., K.M.N., B.K.T., J.P. (Masjid Tanah) – UMNO
14. “ Timbalan Menteri Dalam Negeri II, Tuan Jelaing anak Mersat (Saratok) – SPDP
15. “ Timbalan Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan I, Dato’ Joseph Salang anak Gandum (Julau) – PRS
16. “ Timbalan Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan II, Puan Heng Seai Kie – *Senator*
17. “ Timbalan Menteri Tenaga, Teknologi Hijau dan Air, Puan Noriah Kasnon, S.M.S., P.J.K. (Sungai Besar) – UMNO
18. “ Timbalan Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah I, Dato’ Haji Hasan bin Malek, D.S.N.S., D.M.S.M., D.S.M., J.P., K.M.N., A.M.N., P.M.C., P.J.K., B.K.C., (Kuala Pilah) – UMNO
19. “ Timbalan Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah II, Datuk Joseph Entulu anak Belaun (Selangau) – PRS
20. “ Timbalan Menteri Pengajian Tinggi I, Dr. Hou Kok Chung (Kluang) – MCA
21. “ Timbalan Menteri Pengajian Tinggi II, Dato’ Saifuddin bin Abdullah, D.S.A.P., D.P.M.P., D.S.M. (Temerloh) – UMNO
22. “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri I, Dato’ Mukhriz bin Tun Dr. Mahathir (Jerlun) – UMNO
23. “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri II, Dato’ Jacob Dungau Sagan, P.S.B.S., J.B.S., K.M.N., P.P.B., P.P.N. (Baram) – SPDP

24. Yang Berhormat Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi, Tuan Haji Fadillah bin Yusof (Petra Jaya) – PBB
25. “ Timbalan Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar, Tan Sri Datuk Seri Panglima Joseph Kurup (Pensiangan) – PBRs
26. “ Timbalan Menteri Pelancongan, Dato’ Dr. James Dawos Mamit, P.S.B.S., P.P.B., P.P.S., P.P.D. (Mambong) – PBB
27. “ Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani I, Dato’ Wira Mohd. Johari bin Baharum, S.I.M.P., D.S.D.K., D.M.S.M., D.I.M.P., D.S.M., A.M.K., B.K.M., P.J.K., J.P. (Kubang Pasu) – UMNO
28. ” Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani II, Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim (Batang Lupar) – PBB
29. “ Timbalan Menteri Pertahanan, Datuk Dr. Haji Abdul Latiff bin Ahmad (Mersing) – UMNO
30. “ Timbalan Menteri Kerja Raya, Dato’ Yong Khoo Seng, D.S.P.N., K.M.N. (Stampin) – SUPP
31. “ Timbalan Menteri Kesihatan, Datuk Rosnah bte Haji Abd. Rashid Shirlin, P.G.D.K., A.D.K. (Papar) – UMNO
32. “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan I, Dato’ Razali bin Haji Ibrahim (Muar) – UMNO
33. “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan II, Datuk Wee Jeck Seng (Tanjong Piai) – MCA
34. “ Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dato’ Maznah Mazlan – *Senator*
35. “ Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan, Dato’ Tan Lian Hoe, D.P.M.P. (Gerik) – GERAKAN
36. “ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk Seri Panglima Lajim Ukin, P.G.D.K., S.P.D.K., J.M.N., J.P. (Beaufort) – UMNO
37. “ Timbalan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Datin Paduka Chew Mei Fun, D.S.I.S. – *Senator*
38. “ Timbalan Menteri Luar Negeri I, Tuan A. Kohilan Pillay a/l G. Appu – *Senator*
39. “ Timbalan Menteri Luar Negeri II, Dato’ Lee Chee Leong, D.P.M.P., A.M.P. (Kampar) – MCA
40. “ Timbalan Menteri Wilayah Persekutuan dan Kesejahteraan Bandar, Datuk Saravanan a/l Murugan (Tapah) – MIC

AHLI-AHLI (BN)

1. Yang Berhormat Tuan Aaron Ago Dagang (Kanowit) – PRS
2. “ Datuk Abd. Rahman Bakri, A.S.A. (Sabak Bernam) – UMNO
3. “ Datuk Abd. Rahman Dahlan, D.I.M.P., A.D.K. (Kota Belud) – UMNO

4. Yang Berhormat Datuk Seri Panglima Haji Abdul Ghapur bin Haji Salleh (Kalabakan) – UMNO
5. “ Tun Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, S.U.M.Z., D.K.1(Johor), S.P.M.S., S.S.S.J., S.P.S.A., S.S.A.P., S.P.D.K., D.U.N.M., D.P., S.P.N.S., D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N. (Kepala Batas) – UMNO
6. “ Dato’ Dr. Abdullah Md. Zin, D.P.M.T. (Besut) – UMNO
7. “ Dato’ Abdul Manan bin Ismail, D.I.M.P., P.K.C. (Paya Besar) – UMNO
8. “ Datuk Abdul Wahab bin Dolah (Igan) – PBB
9. “ Dato’ Paduka Abu Bakar bin Taib, D.H.M.S., D.S.D.K., S.D.K., K.M.N., B.C.K., P.J.K., (Langkawi) – UMNO
10. “ Datuk Wira Ahmad Hamzah, D.C.S.M., D.M.S.M., K.M.N., P.J.K. (Jasin) – UMNO
11. “ Yang Berhormat Tuan Haji Ahmad Lai bin Bujang, A.B.S. (Sibuti) – PBB
12. “ Tuan Alexander Nanta Linggi (Kapit) – PBB
13. “ Dato’ Sri Azalina binti Othman Said, S.P.M.P. (Pengerang) – UMNO
14. “ Yang Berhormat Dato’ Seri Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar) – UMNO
15. ” Datuk Haji Baharum bin Haji Mohamed, D.M.S.M., A.M.N., P.I.S. (Sekijang) – UMNO
16. “ Datuk Billy Abit Joo, K.M.N. (Hulu Rajang) – PRS
17. “ Datuk Bung Moktar bin Radin (Kinabatangan) – UMNO
18. “ Tuan Chua Tee Yong (Labis) – MCA
19. “ Tuan Ding Kuong Hiing (Sarikei) – SUPP
20. “ Datuk Ir. Edmund Chong Ket Wah, P.G.D.K. (Batu Sapi) – PBS
21. “ Datuk Seri Dr. Fong Chan Onn, D.G.S.M., D.M.S.M. (Alor Gajah) – MCA
22. “ Datuk Halimah binti Mohamed Sadique, P.J.N., P.I.S. (Tenggara) – UMNO
23. “ Ir. Haji Hamim bin Samuri (Ledang) – UMNO
24. “ Tuan Haji Hasbi Haji Habibollah (Limbang) – PBB
25. “ Dato’ Henry Sum Agong (Lawas) – PBB
26. “ Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron, D.M.S.M., D.S.M. (Tangga Batu) – UMNO
27. “ Dato’ Haji Ismail bin Haji Abd. Muttalib, D.I.M.P., S.A.P., A.A.P., A.M.P., P.K.C. (Maran) – UMNO
28. “ Dato’ Ismail Kasim, D.P.M.P., S.M.P., A.M.P. (Arau) – UMNO
29. “ Dato’ Haji Ismail bin Mohamed Said (Kuala Krau) – UMNO

30. Yang Berhormat Dato' Seri Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis, S.I.M.P., D.I.M.P., S.A.P. (Rompin) – UMNO
31. “ Datuk Seri Joseph Pairin Kitingan (Keningau) – PBS
32. “ Datuk Juslie Ajirol (Libaran) – UMNO
33. “ Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar (Rembau) – UMNO
34. “ Tuan Liang Teck Meng (Simpang Renggam) – GERAKAN
35. “ Dato' Haji Lilah Yasin, D.S.N.S. (Jempol) – UMNO
36. “ Datuk Dr. Marcus Makin Mojigoh, P.G.D.K., J.S.M., A.D.K., B.S.K. (Putatan) – UPKO
37. “ Tuan Masir Kujat, P.P.B. (Sri Aman) – PRS
38. “ Tuan Matulidi bin Jusoh, P.P.N., P.J.K. (Dungun) – UMNO
39. “ Datuk Md. Sirat Abu, D.M.S.M., K.M.N., B.K.T., P.J.K., J.P. (Bukit Katil) – UMNO
40. “ Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz (Sri Gading) – UMNO
41. “ Dato' Dr. Mohamad Shahrum Osman, D.I.M.P., A.M.P. (Lipis) – UMNO
42. ” Dato' Haji Mohd. Jidin bin Shafee, D.P.M.T., D.M.S.M., K.M.N., A.M.N. (Setiu) – UMNO
43. “ Dato' Mohd. Nasir bin Ibrahim Fikri, D.M.P.T. (Kuala Nerus) – UMNO
44. “ Tuan Haji Mohd. Nor bin Othman, A.M.N., P.J.C., P.J.K. (Hulu Terengganu) – UMNO
45. “ Tuan Mohd. Nizar bin Haji Zakaria, A.M.P. (Parit) – UMNO
46. “ Dato' Seri Mohd. Radzi bin Sheikh Ahmad (Kangar) – UMNO
47. “ Dato' Sri Ir. Mohd. Zin bin Mohamed, D.P.M.S., D.P.T.J., S.S.A.P., J.P. (Sepang) – UMNO
48. “ Dato' Sri Dr. Muhammad Leo M. Toyad, P.N.B.S., P.G.B.K., J.B.S. (Mukah) – PBB
49. “ Puan Hajah Nancy binti Shukri (Batang Sadong) – PBB
50. “ Datuk Hajah Norah binti Abd. Rahman (Tanjong Manis), P.J.N. – PBB
51. “ Dato' Noraini binti Ahmad (Parit Sulong) – UMNO
52. “ Datuk Nur Jazlan bin Tan Sri Mohamed (Pulai) – UMNO
53. “ Dato' Seri Ong Ka Chuan, S.P.M.P., D.P.M.P., P.M.P. (Tanjong Malim) – MCA
54. “ Tan Sri Dato' Sri Ong Ka Ting, P.M.N., S.P.M.P., D.P.M.S., D.P.M.P. (Kulai) – MCA
55. “ Tan Sri Rafidah Aziz, S.M.P.T., S.P.M.P., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar) – UMNO
56. “ Datuk Raime Unggi (Tenom) – UMNO

57. Yang Berhormat Datuk Richard Riot anak Jaem, P.J.N., J.B.S., K.M.N. (Serian) – SUPP
58. “ Tuan Haji Salleh bin Haji Kalbi, A.D.K., B.K.M., P.J.K. (Silam) – UMNO
59. “ Datuk Sapawi bin Haji Ahmad (Sipitang) – UMNO
60. ” Dato’ Seri Utama Shahrir Abdul Samad (Johor Bahru) –UMNO
61. “ Dato’ Shamsul Anuar bin Haji Nasarah, D.P.M.P., S.M.S., P.P.N., P.P.T. (Lenggong) – UMNO
62. “ Datuk Siringan Gubat (Ranau) – UPKO
63. “ Dato Sri Sulaiman Abdul Rahman bin Abdul Taib (Kota Samarahan) – PBB
64. “ Tan Sri Dato’ Seri Syed Hamid Albar, P.M.N., S.P.M.K., S.P.M.J., D.P.P.N., D.G.S.M., S.P.D.K., D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi) – UMNO
65. “ Dato’ Haji Tajuddin Abdul Rahman, D.P.M.P., D.M.S.M., K.M.N., A.M.P., J.P. (Pasir Salak) – UMNO
66. “ Puan Tan Ah Eng (Gelang Patah) – MCA
67. “ Tuan Teng Boon Soon (Tebrau) – MCA
68. “ Datuk Seri Tengku Adnan bin Tengku Mansor, S.S.A.P. (Putrajaya) – UMNO
69. “ Dato’ Seri Tengku Azlan ibni Sultan Abu Bakar, S.P.T.J., D.S.A.S. (Jerantut) – UMNO
70. ” Tengku Razaleigh Hamzah (Gua Musang) – UMNO
71. “ Dato’ Seri Tiong King Sing (Bintulu) – SPDP
72. “ Datuk Tiong Thai King, P.G.B.K. (Lanang) – SUPP
73. “ Datuk Dr. Tiki anak Lafe, D.M.S.M. (Mas Gading) – SPDP
74. “ Datuk Seri Panglima Wilfred Mojilip Bumburing, S.P.D.K., P.G.D.K., P.J.N., J.S.M., J.P. (Tuaran) – UPKO
75. “ Tuan William Nyallau, P.B.B., P.P.S. (Lubok Antu) – PRS
76. “ Datuk Haji Yusof bin Haji Mahal, D.M.S.M. (Labuan) – UMNO
77. “ Dato’ Sri Zulhasnan Rafique, D.I.M.P., A.M.N., (Setiawangsa) – UMNO

AHLI-AHLI (PKR)

1. Yang Berhormat Tuan Haji Ab. Aziz Ab. Kadir (Ketereh)
2. “ Tan Sri Dato’ Seri Abdul Khalid bin Ibrahim, D.P.M.S., D.S.A.P., P.S.M. (Bandar Tun Razak)
3. “ Tuan Abdullah Sani bin Abdul Hamid (Kuala Langat)
4. “ Tuan Haji Ahmad Kasim (Kuala Kedah)
5. “ Tuan Amran bin Ab. Ghani (Tanah Merah)

6. Yang Berhormat Dato' Seri Anwar Ibrahim (Permatang Pauh)
7. “ Tuan Azan Ismail (Indera Mahkota)
8. “ Tuan Chua Tian Chang @ Tian Chua (Batu)
9. “ Puan Hajah Fuziah Salleh (Kuantan)
10. “ Tuan Gwo-Burne Loh (Kelana Jaya)
11. “ Tuan Hee Loy Sian (Petaling Jaya Selatan)
12. “ Dato' Johari bin Abdul, D.S.D.K., (Sungai Petani)
13. “ Dato' Kamarul Baharin Abbas, D.S.S.A. (Telok Kemang)
14. “ Dr. Lee Boon Chye (Gopeng)
15. “ Dr. M. Jeyakumar Devaraj (Sungai Siput)
16. “ Tuan Mohamed Azmin bin Ali (Gombak)
17. “ Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff (Balik Pulau)
18. “ Tuan N. Gobalakrishnan (Padang Serai)
19. “ Puan Nurul Izzah Anwar (Lembah Pantai)
20. “ Dato' Rashid Din, S.M.K., D.I.M.P. (Merbok)
21. “ Tuan R. Sivarasa (Subang)
22. “ Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail (Machang)
23. “ Tuan S. Manickavasagam (Kapar)
24. “ Tuan Wee Choo Keong, S.M.K. (Wangsa Maju)
25. “ Tuan William Leong Jee Keen (Selayang)
26. “ Hulu Selangor - kosong
27. “ Puan Hajah Zuraida Kamaruddin (Ampang)

AHLI-AHLI (DAP)

1. Yang Berhormat Tuan Charles Anthony Santiago (Klang)
2. “ Tuan Chong Chieng Jen (Bandar Kuching)
3. “ Puan Chong Eng (Bukit Mertajam)
4. “ Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)
5. “ Tuan Er Teck Hwa (Bakri)
6. “ Tuan Fong Kui Lun (Bukit Bintang)
7. “ Puan Fong Po Kuan (Batu Gajah)
8. “ Tuan Gobind Singh Deo (Puchong)
9. “ Dr. Hiew King Cheu (Kota Kinabalu)
10. “ Tuan John Fernandez (Seremban)
11. “ Tuan Liew Chin Tong (Bukit Bendera)

12. Yang Berhormat Tuan Lim Guan Eng (Bagan)
13. “ Tuan Lim Kit Siang (Ipoh Timur)
14. “ Tuan Lim Lip Eng (Segambut)
15. “ Tuan Loke Siew Fook (Rasah)
16. “ Tuan M. Kula Segaran (Ipoh Barat)
17. “ Tuan M. Manogaran (Telok Intan)
18. “ Tuan Nga Kor Ming (Taiping)
19. “ Dato’ Ngeh Koo Ham (Beruas)
20. “ Tuan Jeff Ooi Chuan Aun (Jelutong)
21. “ Prof. Dr. P. Ramasamy (Batu Kawan)
22. “ Tuan Tony Pua Kiam Wee (Petaling Jaya Utara)
23. “ Tuan R. Karpal Singh (Bukit Gelugor)
24. “ Tuan Sim Tong Him (Kota Melaka)
25. “ Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
26. “ Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
27. “ Puan Teo Nie Ching (Serdang)
28. “ Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)

AHLI-AHLI (PAS)

1. Yang Berhormat Dato’ Seri Haji Abdul Hadi bin Awang (Marang)
2. “ Dato’ Haji Ab. Halim Ab. Rahman, D.P.M.K. (Pengkalan Chepa)
3. “ Tuan Haji Che Uda bin Che Nik, B.C.K., A.M.N. (Sik)
4. “ Dr. Che Rosli bin Che Mat (Hulu Langat)
5. “ Dr. Dzulkefly Ahmad (Kuala Selangor)
6. “ Dato’ Kamarudin Jaffar, B.C.M., D.S.N.S. (Tumpat)
7. “ Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad (Shah Alam)
8. “ Dr. Lo’ Lo’ Haji Mohamad Ghazali (Titiwangsa)
9. “ Dato’ Haji Mahfuz bin Omar, D.S.D.K., (Pokok Sena)
10. “ Datuk Seri Ir. Mohammad Nizar Jamaluddin (Bukit Gantang)
11. “ Tuan Haji Mohd. Abdul Wahid Endut (Kuala Terengganu)
12. “ Tuan Mohd. Firdaus Jaafar (Jerai)
13. “ Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli (Kuala Krai)
14. “ Dato’ Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman (Pendang)
15. “ Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria (Padang Terap)
16. “ Tuan Muhammad bin Haji Husain (Pasir Puteh)

17. Yang Berhormat Dr. Muzahid Yusof Rawa (Parit Buntar)
18. “ Tuan Haji Nasharudin Mat Isa (Bachok)
19. “ Tuan Salahuddin Ayub (Kubang Kerian)
20. “ Dr. Hajah Siti Mariah binti Mahmud (Kota Raja)
21. “ Puan Hajah Siti Zailah binti Mohd. Yusoff (Rantau Panjang)
22. “ Tuan Haji Taib Azamuddin bin Md. Taib, J.B.S., A.M.N. (Baling)
23. “ Dato’ Wan Abd. Rahim bin Wan Abdullah, D.J.M.K. (Kota Bharu)

AHLI (Bebas)

1. Yang Berhormat Datuk Chua Soon Bui, P.G.D.K. (Tawau) – SAPP
2. “ Datuk Eric E. Majimbun, P.G.D.K. (Sepanggar) – SAPP
3. “ Dato’ Ibrahim Ali, D.J.M.K., D.P.M.S., D.M.S.M. (Pasir Mas)
4. “ Tuan Haji Mohsin Fadzli bin Haji Samsuri (Bagan Serai)
5. “ Tuan Tan Tee Beng (Nibong Tebal)
6. Dato’ Seri Zahrain bin Mohamed Hashim, D.S.P.N., P.J.K. (Bayan Baru)
7. “ Tuan Zulkifli bin Noordin (Kulim Bandar Baharu)

DEWAN RAKYAT

Ketua Pentadbir Parlimen

Datuk Haji Kamaruddin Mohamed Baria

Setiausaha Dewan Rakyat

Datuk Roosme binti Hamzah

Setiausaha Bahagian (Pengurusan Dewan)

Encik Ikmalrudin bin Ishak

PETUGAS-PETUGAS

CAWANGAN PENYATA RASMI (HANSARD)

Azhari bin Hamzah

Monarita binti Mohd Hassan

Rosna binti Bujairomi

Hajah Supiah binti Dewak

Sarimah binti Haji Amran

Hadzirah binti Ibrahim

Nurziana binti Ismail

Suriyani binti Mohd. Noh

Aisyah binti Razki

Yoogeswari a/p Muniandy

Nor Liyana binti Ahmad

Zatul Hijanah binti Yahya

Sharifah Nor Asilah binti Syed Basir

Nik Nor Ashikin binti Nik Hassan

Hafilah binti Hamid

Siti Norhazarina binti Ali

Mohd. Shahrul Hafiz bin Yahaya

Mulyati binti Kamarudin

Ganesan a/l Nanthan

Nor Hamizah binti Haji Hassan

Azmir bin Mohd Salleh

Nur Nazihah binti Mohd. Nazir

Noraidah binti Manaf

Nurul Fariah binti Mohd. Isa

Mohd. Fairus bin Mohd. Padzil

Mohd. Zaidi bin Mahmood

Mohd. Izwan bin Mohd. Esa

Hazrul bin Sharif

Nurul Aishah binti Sha'arin

Nor Kamsiah binti Asmad

Siti Zubaidah binti Karim

Aifarina binti Azaman

Noorfazilah binti Talib

Farah Asyraf binti Khairul Anuar

MALAYSIA**DEWAN RAKYAT****Rabu, 21 April 2010****Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi****DOA**

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee)
mempengerusikan Mesyuarat]

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT**RANG UNDANG-UNDANG AKTA SEWA BELI (PINDAAN) 2010****Bacaan Kali Yang Pertama**

Rang undang-undang bernama suatu akta untuk meminda Akta Sewa Beli 1967; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan [Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob]; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

**RANG UNDANG-UNDANG AKTA PERLINDUNGAN
PENGGUNA (PINDAAN) 2010****Bacaan Kali Yang Pertama**

Rang undang-undang bernama suatu akta untuk meminda Akta Perlindungan Pengguna 1999; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan [Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob]; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG PEMULIHARAAN HIDUPAN LIAR 2010**Bacaan Kali Yang Pertama**

Rang undang-undang bernama suatu akta untuk mengadakan peruntukan bagi perlindungan dan pemuliharaan hidupan dan bagi perkara-perkara yang berkaitan dengannya; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Timbalan Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar [Tan Sri Datuk Seri Panglima Joseph Kurup]; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat akan datang.

USUL

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN DIBEBASKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

10.06 pg.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Liew Vui Keong]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

“Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1), Majlis Mesyuarat pada hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga jam 9.30 malam dan selepas itu mesyuarat akan ditangguhkan sehingga jam 10 pagi, hari Khamis, 22 April 2010.”

Timbalan Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar [Tan Sri Datuk Seri Panglima Joseph Kurup]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis untuk diputuskan. Masalahnya ialah usul seperti yang dikemukakan tadi hendaklah disetujui.

Usul dikemuka bagi diputuskan; dan disetujui.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PERSAINGAN 2010

Bacaan Kali Kedua dan Ketiga

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula perbahasan yang ditangguh atas masalah, “Bahawa Rang undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang”. **[20 April 2010]**

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Dijemput Yang Berhormat Menteri untuk menyambung jawapan.

10.07 pg.

Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan [Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Bagi menyambung perbahasan semalam saya ingin merujuk kepada beberapa isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat daripada Pendang. Antara isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Pendang adalah mengenai kenapakah bagi menjawat jawatan Presiden Tribunal Rayuan Persaingan ini kita melantik Hakim Mahkamah tinggi. Untuk makluman Yang Berhormat Hakim Mahkamah Tinggi diperlukan di dalam menjawat jawatan ini kerana kita memerlukan seorang yang arif tentang undang-undang dan beliau juga akan disokong oleh ahli-ahli daripada kalangan mereka yang arif tentang ekonomi dan undang-undang. Perkara ini memang berlaku ataupun memang dijalankan di negara-negara lain di dunia ini. Yang kedua adalah mengenai seksyen 29(2)...

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Kepong bangun Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Sri Gading, ini memang satu Rang Undang-undang Persaingan yang sangat penting untuk negara dan untuk suruhanjaya kalau ada peluang saya akan berhujah juga tetapi buat masa ini sebab jawapan daripada Yang Berhormat Menteri tadi itu dia hendak lantik hakim yang mempunyai pengetahuan ekonomi. Hakim dia fasih dengan undang-undang dan bagaimana kita tahu dia fasih dengan ekonomi pula seperti Yang Berhormat Sri Gading. Dia kata dia fasih ini, fasih itu tapi kita nampak kadangkala kurang juga. Macam mana kita boleh memastikan kerana ini memang penting. Saya pun hairan juga kerana bertahun-tahun.

■1010

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya rasa Yang Berhormat Kepong ini tidur tadi. Saya beritahu hakim ini arif tentang undang-undang tetapi ahlinya, dia akan disokong oleh ahli-ahli yang mempunyai kepakaran dari segi ekonomi dan sebagainya. Okey Yang Berhormat Kepong? Dari segi – Yang Berhormat Pendang juga membangkitkan isu mengenai sama ada seksyen 31 bertentangan dengan Perlembagaan kerana seksyen 51 mengatakan, “Setiap sitaan yang dibuat tiada ganti rugi jikalau sitaan itu dibuat dengan sebab-sebab yang munasabah.” Sebenarnya ianya tidak bertentangan dengan Perlembagaan kerana di dalam Perlembagaan di bawah Artikel 13(2) mengatakan, “Tidak seorang pun boleh dilucutkan harta”, setuju? Ada yang kata begitu tetapi kecuali mengikut undang-undang. Sebenarnya banyak undang-undang lain di dalam negara yang membenarkan pelucutan harta berlaku.

Misalnya di dalam Akta Dadah Berbahaya, di bawah Akta *Money Laundering* dan sebagainya dibenarkan pelucutan harta berlaku. Jadi akta ini tidak bertentangan dengan Perlembagaan. Perkara seterusnya ialah mengenai seksyen 29(2) yang mempersoalkan mengenai, adakah akan wujudnya satu penyalahgunaan apabila seksyen 29(2) mengatakan tidak perlu memberikan notis sitaan dan sebagainya. Saya hendak maklumkan kepada Yang Berhormat Pendang bahawa seksyen 29(2) perlu dibaca bersama dengan seksyen 29(1)(b) kerana ianya berkenaan dengan proses penyampaian, prosedur penyampaian...

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: *[Bangun]*

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Seksyen 29(1)(b) iaitu mesti memberi notis secara bertulis dan sebagainya. Oleh sebab dalam seksyen 29(2), pihak yang hendak disampaikan notis itu memang berada semasa sitaan dibuat. Maka tidak perlu lagi kita memberikan notis dan sebagainya. Dari segi *abuse* ataupun penyalahgunaan dan sebagainya tidak akan timbul kerana senarai sitaan akan diberi kepada pihak yang berkaitan. Jadi, tidak ada masalah dari segi itu. Seterusnya..

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Indera Mahkota bangun.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya habiskan dahulu kemudian, saya akan..

Dato' Ismail Kasim [Arau]: Arau bangun dahulu..

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Boleh, boleh. Saya boleh rangkumkan sekali. *No problem.*

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Perkara 29.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Boleh, nanti saya beri peluang. Seksyen 15(1), Yang Berhormat Pendang bertanya sama ada apakah maksud seseorang, adakah seseorang itu individu atau tidak. Jadi saya merujuk kepada definisi di bawah Akta Tafsiran 1948 yang mengatakan, "Seseorang termasuklah syarikat perbadanan ataupun *coporate body*." Jadi boleh seseorang itu, boleh individu dan juga boleh sesuatu badan ataupun syarikat perniagaan. Sila, saya beri Yang Berhormat Arau dahulu, kemudian Yang Berhormat Indera Mahkota.

Dato' Ismail Kasim [Arau]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Menteri. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat kerana dalam Akta Persaingan ini, saya tidak mempertikaikan dari segi kalau ia hendak disalahgunakan tetapi, dalam kita hendak memperkenalkan *money laundering* dan *terrorist financial act*, dengan izin Tuan Yang di-Pertua. Kita melihat ada ruang yang membolehkan orang membuat tindakan-tindakan yang agak di luar batasan. Kalau sekiranya berlaku persaingan di antara dua pihak misalnya dan di negara kita, kita lihat apabila Yang Berhormat bangkitkan soal kartel, pengawalan - ada beberapa syarikat yang mengawal pasaran negara dari segi barangan dan sebagainya. Kita ambil contoh Nestle misalnya, ia mempunyai barangan yang cukup banyak dikeluarkan oleh syarikat berkenaan dan sudah tentu dia dapat mengawal keseluruhan pasaran di negara kita, sekadar sebagai contoh.

Jadi kalau sekiranya ada orang-orang yang iri hati kepada syarikat yang berkenaan kerana dilihat mampu berdaya saing dan sebagainya, mungkin akta-akta seperti ini digunakan bagi menjatuhkan, meruntuhkan perniagaan berkenaan. Jadi apakah langkah pihak kerajaan kalau sekiranya ianya berlaku, jaminan supaya tidak ada perkara-perkara yang negatif yang dapat dilakukan bagi penyalahgunaan akta yang seumpama ini.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya apabila sesuatu kes diadu kepada Suruhanjaya Persaingan, Suruhanjaya Persaingan ini akan menjalankan siasatan dan apabila didapati ada kes kesalahan berlaku dan sebagainya, maka tindakan boleh diambil satu tingkat. Sebab itu kita mewujudkan tribunal rayuan ini, kerana apabila didapati pihak yang dihukum tidak berpuas hati seperti kata Yang Berhormat mungkin mereka teraniaya dan sebagainya. Jadi masih ada *redress mechanism*, dengan izin iaitu membawa kes mereka ke tribunal rayuan yang akan dipengerusikan oleh Ketua Hakim yang datangnya daripada Mahkamah Tinggi dan sebagainya yang pakar tentang undang-undang ini.

Boleh ada rayuan dan kalau tidak berpuas hati lagi dengan keputusan daripada tribunal rayuan tersebut, mereka masih lagi boleh membuat semakan undang-undang ataupun *judiciary review* kepada mahkamah yang lebih besar iaitu Mahkamah Tinggi. Jadi, maknanya ada dua lagi ruang bagi mereka untuk membuat rayuan, bermakna dari segi masalah ketidakadilan, tidak puas hati dan sebagainya masih lagi ada dua *venue* ataupun ada dua tempat untuk mereka membuat rayuan bagi menyelesaikan segala ketidakpuasan hati di kalangan mereka. Jadi saya rasa tidak akan timbul masalah *abuse* ataupun penyalahgunaan dan sebagainya. Ya, Yang Berhormat Indera Mahkota.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, perkara pertama berkenaan dengan seksyen 29 kalau tidak silap saya yang menyebut tentang kuasa untuk menyenaraikan rekod buku dan sebagainya yang disita. Saya hendak minta penjelasan daripada pihak Menteri. Oleh sebab penyitaan dokumentasi ini dilihat sebagai elemen penyiasatan menyeluruh terhadap rekod-rekod transaksi. Di dalam seksyen 29(1), (2), (3) tidak dinyatakan

sekiranya berlaku pertindihan (*concurrent*) dalam isu, banyak kes siasatan yang dilihat mendahului SPRM kemudian kepada PDRM, kemudian kepada agensi-agensi lain. Adakah kita hendak nyatakan dengan jelas di sini kedudukan kuasa di bawah Suruhanjaya ini terletak di bawah kategori yang mana? Oleh kerana banyak kes siasatan terhadap rekod-rekod transaksi kewangan tidak dapat diteruskan apabila terdapat *overlapping* tugas ataupun unsur penyiasatan ini, menyebabkan terganggunya pada akhir atau penemuan terakhir dalam sesuatu urusan *finding* tersebut.

Saya hendak bertanya juga tentang – ke belakang sedikitlah, sebab Menteri benarkan tadi ke belakang. Saya hendak tanya sedikit tentang proses penyitaan, adakah dinyatakan ataupun cadangan atau juga hajat Menteri untuk menyatakan tempoh di antara penyitaan itu dan sebelumnya, adakah prosedur pengumpulan maklumat itu juga mengambil kira elemen merisik ataupun perisik supaya kita akan mengurangkan bebanan untuk mempertahankan bukti untuk meneruskan elemen penyitaan tadi. Ini agak penting kerana banyak kes penyiasatan terhadap transaksi-transaksi yang berunsurkan kewangan dan berunsurkan keuntungan, tidak berjaya ditimbulkan akibat kekurangan *developing factor* yang bermula di peringkat mengenal pasti atau mengintip tersebut. Terima kasih.

■1020

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih Yang Berhormat Indera Mahkota. Sebelum itu saya hendak memohon kebenaran daripada Tuan Yang di-Pertua untuk mengalu-alukan kehadiran orang besar jajahan Tapah, Pegawai Daerah Batang Padang, Ahli-Ahli Yang Berhormat Dewan Undangan Negeri Perak dan wakil-wakil daripada agensi kerajaan daerah Batang Padang... [*Tepuk*]

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Yang Berhormat Menteri.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Ya.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Tuan Yang di-Pertua bukan tadi Yang Berhormat Menteri bentangkan Rang Undang-undang Perlindungan Pengguna tetapi tidak ada di atas meja semua Ahli Parlimen.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: *Coming, only* Bacaan Kali Yang Pertama.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Terima kasih.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih. Yang Berhormat Indera Mahkota, dari segi mengelakkan pertindihan dan sebagainya. Dari segi siasatan, pengambilan dokumen-dokumen sitaan dan sebagainya memang *inter-agency coordination* akan kita lakukan dalam menjalankan siasatan dan sebagainya. Selain itu dari segi...

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Siapa dahulu, siapa yang dibagi prioriti?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya rasa ini tidak timbul soal siapa dahulu siapa kemudian. Sebab itu kita kata *inter-agency coordination* jadi mereka boleh menentukanlah. Mereka boleh menentukan tentang itu dan kalau ada dua-dua pihak memerlukan dokumen tersebut maka boleh mereka mengadakan perbincangan.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Saya cuma hendak bagi contohnya Timbalan Menteri, untuk kebaikan kita bersama...

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Ya, saya faham...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Saya hendak bagi contoh isu penyiasatan terhadap PKFZ.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Ya.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Sehingga sekarang dia ada masalah kerana *inter*, ataupun *overlapping* agensi yang menjalankan atas fokus isu yang sama. Akhirnya kita tidak dapat menimbulkan elemen yang sepatutnya itu akibat daripada berkecamuknya cara kita menguruskan dokumentasi tadi. Itu yang maksud saya sementara kita hendak meluluskan satu rang undang-undang yang baru ini. Kalau boleh kita mengelakkan daripada timbulnya *discrepancy* yang tidak sepatutnya itu.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Okey, saya faham apa yang dimaksudkan oleh Yang Berhormat Indera Mahkota dan pandangan itu kita berikan keutamaan. Seperti yang saya sebutkan bahawa suruhanjaya ini mempunyai kebebasan untuk mereka menjalankan tindakan dan sebagainya. Jadi saya harap mereka dapat melakukan kerjasama yang sebaik-baiknya di antara agensi-agensi yang berkaitan. Seterusnya adalah daripada Yang Berhormat Rasah.

Dato' Ismail Kasim [Arau]: Sedikit Yang Berhormat. Sedikit sahaja. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Yang Berhormat, untuk *serving order* untuk misalnya kita hendak buat sesuatu notis. Adakah ianya boleh selepas mendapat laporan, adakah ianya boleh terus dihantar kepada orang yang disyaki, yang dituduh dan sebagainya. Notis tanpa membuat siasatan kemudian baru dia *develop the case*, dengan izin Tuan Yang di-Pertua.

Ini kerana kita tidak mahu rang undang-undang yang kita buat ini. Biar ia telus dan biar ianya adil kepada semua pihak. Itu saya minta Yang Berhormat Menteri memberi sedikit jaminan tentang perkara ini.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Sebenarnya siasatan akan bermula. Semalam saya sudah terangkan siasatan bermula apabila adanya aduan daripada orang ramai ataupun daripada individu ataupun syarikat adanya arahan daripada Menteri. Ketiganya daripada inisiatif daripada pihak suruhanjaya itu sendiri untuk mengadakan siasatan. Selepas itu tindakan susulan akan dibuatlah sama ada dari segi notis dan sebagainya. Walau bagaimanapun Yang Berhormat Arau jangan bimbang suruhanjaya ini adalah suruhanjaya yang bebas. Jadi tidak ada tekanan daripada mana-mana pihak sekalipun.

Seterusnya ialah daripada Yang Berhormat Rasah. Yang Berhormat Rasah ada membangkitkan dua perkara yang penting. Pertama adalah dari segi persaingan, saya tidak mahu pergi kepada spesifik Yang Berhormat Rasah ya, tetapi dari segi prinsipnya. Iaitu persaingan di antara syarikat kecil dengan syarikat besar. Semalam memberi contoh adalah dari segi *hypermarket* dengan kedai-kedai kecil, *small retail business* syarikat peruncitan kecil. Adakah keadaan ini akan menyebabkan berlakunya tekanan kepada syarikat kecil apabila tiada dalam dengan izin, tiada *same level playing field*. Ini kerana dari segi persaingan ianya terbuka, terbuka luas. Jadi bermakna syarikat kecil tentu tidak mampu untuk bersaing dengan syarikat besar. Saya rasa bagi pandangan kementerian dengan adanya Akta Persaingan inilah maka syarikat-syarikat kecil boleh dilindungi. Pada hari ini syarikat besar...

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Peraturan mesyuarat. Adakah sekarang kita dalam peringkat Jawatankuasa?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Belum lagi.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Belum lagi.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Kita perlu lihat cokmar itu. Selagi cokmar di atas belum Jawatankuasa... [Ketawa] Okey, boleh jadi Tuan Yang di-Pertua saya. Pada waktu ini tidak ada perlindungan kepada syarikat kecil apabila syarikat besar mempunyai kuasa dominan mereka. Syarikat besar, misalnya dari segi syarikat besar boleh berpakat untuk menentukan *term* perjanjian yang tidak menguntungkan. Katakan SME untuk membekal barangan di *hypermarket* misalnya. Setiap *hypermarket* yang besar ini mereka boleh berpakat untuk menentukan harga.

Kepada syarikat kecil ada dua pilihan, *take it or leave it*, dengan izin. Jadi syarikat kecil akhirnya terpaksa akur dengan syarat yang diberikan oleh syarikat-syarikat besar seperti *hypermarket* dan sebagainya. Ini berlaku pada hari ini tetapi dengan adanya akta ini, dengan adanya Akta Persaingan ini kuasa-kuasa dominan tidak boleh digunakan. Saya hendak merujuk kepada seksyen 2 Yang Berhormat, kepada tafsiran.

Tafsiran seksyen 2 dengan izin, adalah seperti berikut, '*Kedudukan dominan bermakna suatu keadaan yang dalamnya satu perusahaan atau lebih mempunyai kuasa yang signifikan dalam suatu pasaran untuk melaraskan harga atau output atau terma perdagangan, tanpa kekangan yang berkesan daripada pesaing atau pesaing berpotensi*'. Bermaknanya kalaulah syarikat kecil itu merupakan pesaing mereka, syarikat besar ini boleh mengadakan - kartel-kartel ini boleh mengadakan persepakatan untuk mengenakan terma-terma perdagangan yang tidak adil. Jadi, ini berlaku pada hari ini tetapi dengan adanya Akta Persaingan ini mengikut seksyen 2, kuasa dominan ini tidak boleh lagi digunakan. Dengan itu kalau ada sahaja penggunaan kuasa dominan untuk mengawal ataupun mengenakan terma perdagangan yang tidak adil maka kita boleh merujuk kes ini kepada Suruhanjaya Persaingan yang akan kita wujudkan.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: [Bangun]

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Yang Berhormat Kepong apa benda lagi?... [Dewan riuh]

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Yang di-Pertua, sekarang ada Tuan Yang di-Pertua yang baru... [Ketawa] Ini kerana dia hendak...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Tidak apalah Yang Berhormat ya.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Hendak bentangkan Rang Undang-undang Persaingan, hendak bersaing dengan Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat saya bagi satu misalan. Di jalan Kepong, kawasan saya dalam jalan empat kilometer itu, sebelum kita adakan dua *hypermarket* *Jusco* dengan *Carrefour*. Saya boleh nampak juga kedai-kedai runcit dan sebagainya. Akan tetapi dengan munculnya kedua-dua pasaran besar ini saya tidak nampak lagi hendak *level playing field* pun, dominan pun, apa pun sudah lenyap dan sudah hilang. Macam mana hendak kuatkuasakan? Sudah hilang Yang Berhormat. Itu masalah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat tolong ringkaskan Yang Berhormat, ringkaskan.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Yang di-Pertua itu soalan. Macam mana kita hendak saing?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Sudah soal duduklah Yang Berhormat ya.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Ya?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Sudah soal duduk.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Ya, ya saya duduk.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya faham Yang Berhormat Kepong. Yang Berhormat Kepong...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Yang Berhormat Menteri boleh jawab sekali?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Boleh, boleh!

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Hampir sama.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Boleh, hampir sama.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: *Related issue.*

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Kenapa?

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Kenapa ada sarkas bising? Sarkaskah ini? Terima kasih Yang Berhormat Menteri, Tuan Yang di-Pertua. Saya tidak tahu kenapa banyak sarkas.

Beberapa Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Mungkin mahu kena *whip*, jadi tidak bising. Songkok jangan main-main. Itu adat Melayu jangan cakap macam itu. Tarik balik, jangan macam itu. Jangan hina orang Islam. Itu kurang ajar. Jangan kurang ajar, ya. Jangan kurang ajar. Saya tidak mulakan. *You people don't like me when I am angry. Don't start it. Saya...* *[Disampuk]* Jumpa, jumpalah. *You jumpa you punya Tuhanlah.*

■1030

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, teruskan Yang Berhormat. Teruskan.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Kalau kita orang Islam, kita tidak buat macam itu. Namun kalau Islam atas berpolitik, jumpa nerakalah... *[Disampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Inilah masalah. Ini jahil. Ini jahil namanya. Ini masuk neraka.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Ini Yang Berhormat Jelutong masuk neraka punya... *[Dewan riuh]* Itu tidak mahu cerita punya... *[Dewan riuh]* Nerakalah *you* punya jumpa, *you* punya hak.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Kinabatangan, teruskan Yang Berhormat Kinabatangan.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: *You shut up!*

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Ini isu apa ini, isu apa ini?... *[Dewan riuh]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Kalau cemburu, kahwinlah... *[Disampuk]*

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Ini isu apa ini?

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Apa benda?... *[Disampuk]*

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Persaingan, persaingan.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: *You said* tidak boleh kahwin tetapi *you* simpan perempuan ya.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Rang Undang-undang Persainganlah...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Dia tidak ada kahwin Tuan Yang di-Pertua, dia simpan perempuan! Dua, tiga ekor ini pun simpan juga.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Ini tidak boleh kahwin, dia simpan perempuan! Itu pun simpan. Apa salah? *[Ketawa]* Kita tidak simpan punya. Kita halal. Apa mahu takut. Kalau hendak lawan saya, pergi kawasan saya bertanding. Yang Berhormat saya jemput. Saya bagi 3,000 undi...

Seorang Ahli: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang lain diam Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat, saya minta yang lain diam. Saya ingin tegaskan, Yang Berhormat. Sekejap, Yang Berhormat Kinabatangan. Perkara P.M.36(9), kelakuan, sifat Ahli jangan disebut dalam Dewan. Tidak boleh buat sindiran macam itu, Yang Berhormat. Ya Yang Berhormat Kinabatangan, teruskan.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Ya, dia cabar saya. Saya sudah veteran, Tuan Yang di-Pertua. Tidak payah cabarlah. Dia masih hingusan sahaja. Masih setahun jagung punya. Dia tidak boleh kahwin tetapi dia simpan perempuan. DAP simpan perempuan punya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Dia simpan *mistress*. Itu sebab dia dengki. Dia hendak kahwin tetapi dia tidak boleh, tidak berani. Kita...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, cukuplah. Cukuplah Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Kita *gentleman*... *[Dewan riuh]*

Seorang Ahli: Letak jawatan!

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Samseng, *you gangster* lah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, cukuplah.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Ya, saya hendak tanya Yang Berhormat Menteri. Kita melihat bahawa terdapat *hypermarket-hypermarket* di sekitar bandar raya, pinggir bandar raya dan ini dilihat boleh mengancam. Dalam masa yang sama kedai-kedai kecil pun berniaga, sama ada kedai kecil India, kedai kecil Melayu, kedai kecil Cina. Jadi apakah mekanisme yang boleh dilakukan oleh kementerian ini melalui akta ini agar persaingan yang lebih baik dan memberi jaminan bahawa pekedai-pekedai ini tidak terancam akan dapat dilaksanakan? Ini akan memastikan bahawa pekedai-pekedai kecil ini juga boleh terus hidup dan bersaing dengan pemegang-pemegang *hypermarket* ini. Terima kasih. Ini baru soalan. Bukan macam sana, bodoh!... [Dewan riuh]

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih Yang Berhormat Kepong dan Yang Berhormat Kinabatangan. Yang Berhormat Kepong tadi ada beritahu tentang banyak *hypermarket* dan sebagainya. Memang hari ini dari segi tidak adanya akta persaingan ini mereka boleh mengambil tindakan seperti yang saya sebut tadi ialah yang menekan syarikat-syarikat kecil dan sebagainya.

Namun yang hendak menjawab dari segi polisi bila Yang Berhormat Kinabatangan tanya tadi tentang polisi kita dari segi *hypermarket* ini, ini mungkin agak terkeluar sedikit daripada akta persaingan. Namun di bawah kementerian kita, memang KPDNKP menetapkan dari segi *hypermarket* ini syarat-syarat untuk *hypermarket* asing ini membuka perniagaan mereka. Mereka tidak boleh misalnya membuka di bandar-bandar kecil seperti di bandar Arau misalnya. Bandar Arau, Sri Gading, Sandakan, tidak boleh. Itu bandar-bandar kecil. Namun bandar-bandar besar, boleh dibuka.

Dato' Seri Azmi bin Khalid [Padang Besar]: [Bangun]

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Misalnya... Sekejap, Yang Berhormat. Ini sebenarnya sudah lari daripada tajuk ini tetapi sebab dia sudah tanya dari segi apa dia peranan yang dimainkan oleh kementerian. Jadi kita benarkan mereka membuka di bandar-bandar besar dan kita tidak boleh melihat *hypermarket* ini dari sudut negatif sahaja.

Saya ingin maklumkan *Mom and Papa Store* dengan izin, di seluruh dunia pun masih kekal. Tidak semua orang akan pergi ke *hypermarket*. Kita sendiri misalnya - saya beri contoh. Kalau di malam hari anak kita memerlukan kicap untuk nasi mereka dan kita hanya hendak membeli sebotol kicap, kita tidak pergi ke *hypermarket*. Kita pergi ke kedai-kedai kecil untuk beli kicap dan sebagainya. Kita beli gas masak dan sebagainya untuk pikul ke rumah kita, kita tidak order daripada *hypermarket*. Kita order daripada kedai-kedai kecil yang masih ada di sekitar kita.

Jadi, bermakna masing-masing mempunyai peranan masing-masing. Kalau kita pergi beli belanja untuk sebulan, kita pergi ke *hypermarket* tetapi untuk sekilo gula, sekilo garam, kita tidak pergi ke *hypermarket*. Kita pergi ke mini market seperti Yang Berhormat Bukit Mertajam kata kita pergi ke mini market, kita pergi ke *convenience store* dan sebagainya. Ia masih lagi memerlukan antara satu sama lain.

Satu lagi. Dengan adanya *hypermarket* ini, ia dapat mengekang, mengawal pemborong-pemborong yang selama ini kadang-kadang mengambil kesempatan. Pemborong-pemborong yang menjual barang-barang dengan harga-harga yang tinggi kepada peruncit-peruncit. Dengan adanya *hypermarket* ini, kita memberi alternatif kepada peruncit-peruncit ini. Mereka boleh membeli dengan

harga yang murah di *hypermarket-hypermarket* untuk menjual di kedai-kedai runcit mereka. Kepada pengguna misalnya, perang harga yang berlaku di antara *hypermarket* dengan *hypermarket*, mereka menurunkan harga. Pengguna akan mendapat keuntungan hasil daripada *hypermarket* ini.

Jadi sebenarnya kita perlu melihat kepada dua sudut negatif dan positif. Dari negatif tadi saya sudah sebutkan tadi, *same level playing field* ini yang tidak ada. Ini akan kita kawal melalui Akta Persaingan ini supaya tidak ada lagi terma-perdagangan yang tidak adil dikenakan kepada peruncit-peruncit kecil dan sebagainya...

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: [Bangun]

Dato' Seri Azmi bin Khalid [Padang Besar]: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Hendak bagi jalan lagi, Yang Berhormat?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Yang Berhormat Kepong sudah banyak, bukan? Bagilah Yang Berhormat Padang Besar. Yang Berhormat Padang Besar.

Dato' Seri Azmi bin Khalid [Padang Besar]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat. Padang Besar memang tidak ada *hypermarket* tetapi apabila Yang Berhormat sentuh Arau tadi, walaupun Arau bandarnya kecil tetapi sudah ada, akan wujud empat kilometer dari situ sebuah *hypermarket* yang tidak jauh dari Changlun. Maknanya *hypermarket* ini kalau dikontrol oleh syarikat tempatan tidak mengapa tetapi kebanyakannya dikontrol oleh orang asing, *Carrefour* dan yang lainnya. Kalau kita lihat pula di Eropah. Kalau pergi ke bandar Itali di Rom misalnya, *hypermarket* nya jauh. Jauh sangat dan dalam bandar Rom sendiri tidak ada. Masih kekal kedai-kedai kecil yang menjual barang-barang jenama yang diasalkan daripada *family business*.

Jadi Yang Berhormat, pada beberapa tahun yang lalu ada satu dasar yang ditetapkan oleh Kabinet tetapi hanya dipatuhi di Kuala Lumpur sahaja, oleh kerana Wilayah Persekutuan di kawal oleh Kerajaan Pusat. Namun apabila melepasi sempadan negeri Selangor umpamanya, banyak timbul naiknya *hypermarket-hypermarket* di bandar-bandar kecil dan besar. Jadi yang kecil-kecil walaupun ada kebbaikannya seperti mana Yang Berhormat sebutkan tadi tetapi sebuah *hypermarket* yang terbesar berada di bandar Klang hari ini di depannya berpuluh kedai kecil semuanya mati. Semuanya mati. Semuanya dimiliki oleh orang tempatan tetapi semuanya tutup hari ini. Cuba pergi tengok di bandar Klang. Jadi, apakah dasar yang sebenarnya yang dipatuhi hari ini? Adakah ia patut berasaskan kepada populasi, jumlah penduduk iaitu sekian banyak jumlah penduduk, maka diizinkan satu? Itu yang diputuskan oleh Kabinet tetapi tidak dipatuhi oleh kerajaan-kerajaan negeri. Jadi hendak tanya Yang Berhormat, apakah dasar pada hari ini?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Yang Berhormat Kepong sama, bukan?

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Memang hendak tambah. Tokok tambah kepada...

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Kalau lebih kurang nanti saya jawab. Mungkin yang saya jawab ini sudah termasuk di dalam soalan Yang Berhormat Kepong ya. Okey, saya rasa. Saya sudah baca Yang Berhormat Kepong punya...

Memang kita mempunyai dasar iaitu *hypermarket* mestilah dengan izin, *stand alone* iaitu jauh daripada kawasan. Ia juga mesti di dalam kawasan yang mempunyai penduduk 250,000 orang ke atas. Itu dasar. Soalnya sekarang ini, tiba-tiba *hypermarket* itu berada di dalam kawasan perumahan misalnya.

■1040

Sebenarnya ianya banyak berlaku ialah apabila pembangunan wujud selepas dibangunkan *hypermarket*. Misalnya kawasan itu memang kawasan yang jauh daripada kawasan bandar dan sebagainya. *Stand alone hypermarket* tetapi pembangunan akan berlaku di sekeliling itu kerana *hypermarket* sudah menjadi *anchor* dengan izin, kepada pembangunan lain. Kedai-kedai akan dibuka kerana hendak menumpang dari segi *hypermarket*. Gerai-gerai makan semakin banyak. Perumahan-perumahan didirikan di situ. Akhirnya terjadilah *hypermarket* di dalam kawasan komersial yang baru. Itu yang pertama. Itu yang berlaku.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: [*Bangun*]

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Akan tetapi macam di Kepong kerana penduduknya sudah mencukupi 2,500 orang maka kita wujudkan *hypermarket* di situ. Itu yang pertama. Dasar itu memang ada Tuan Yang di-Pertua. Memang ada.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: [*Bangun*]

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Keduanya, adalah dari segi kebimbangan *hypermarket* ini membunuh *retailers* atau peruncit tempatan. Lebih baik kita benarkan kepada *hypermarket* tempatan. Isu sekarang ini adalah soal membunuh. Kalau *hypermarket* tempatan membunuh kedai-kedai runcit kita juga tidak sepatutnya membenarkan *hypermarket* tempatan tetapi kita kata *hypermarket* tempatan boleh. Mydin boleh sebebaskan-tetapi kalau isunya *hypermarket* membunuh peruncit-peruncit kecil, yang mati tetap mati. Kenapa kita mahu tiba-tiba memberi kebenaran boleh dibunuh syarikat kecil Malaysia kalau ianya dibunuh *hypermarket* tempatan.

Saya rasa kalau kita hendak melindungi *hypermarket* tempatan juga saya cadangkan di Dewan ini kalau kita bersetuju kita beri syarat supaya tidak dibenarkan atau dibebaskan untuk membuka sesuka hati mereka tetapi, pada hari ini kita tidak ada satu halangan pada *hypermarket* tempatan, bukalah di mana sahaja, di kawasan mana dan sebagainya. Jadi perkara ini saya akan pertimbangkan kalau kita hendak lihat soal hidup atau mati syarikat kecil kita akan...

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Yang Berhormat Menteri, sedikit penjelasan.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Lihat secara lebih *detail*.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Yang Berhormat Balik Pulau. Sedikit.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Panjang lagi Yang Berhormat?

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Sedikit sahaja.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya sudah hendak habis. Yang Berhormat Rasah ini *last* sebenarnya.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Sedikit sahaja Yang Berhormat Menteri.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Yang Berhormat Rasah ini *last*.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Boleh?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya boleh habiskan sekarang.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Boleh?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Akan tetapi *hypermarket* ini sebenarnya sudah luar daripada Akta Persaingan.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Ini saya hendak bercakap tentang Akta Persaingan Yang Berhormat Menteri. Sedikit boleh?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Sebentar Yang Berhormat. Hendak beri jalan Yang Berhormat?

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Yang Berhormat Balik Pulau sedikit.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Yang Berhormat Balik Pulau rangkum sekalilah. Yang Berhormat Balik Pulau, Yang Berhormat Rasah dengan Yang Berhormat Kepong saya jawab sekali kemudian kita tutup ya.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Yang Berhormat Menteri, di peringkat dasar ini Yang Berhormat Menteri saya ingin mohon penjelasan Yang Berhormat Menteri bagaimana akta ini dapat dilaksanakan dengan sepatutnya ketika mana dasar kerajaan di peringkat yang lain agak tidak harmoni dengan tujuan akta ini ataupun rang undang-undang ini. Contohnya antara yang ditekankan bukan sahaja mengenai isu persaingan itu iaitu isu yang agak pokok iaitu isu Bab 2 itu isu dominan bukan?

Isu dominan, mungkin Yang Berhormat Menteri boleh jelaskan kerana di sini dominan itu sendiri menggambarkan aspek bukan sama rata permainannya tetapi ia juga menggambarkan memang monopoli sifatnya atau kelebihan kepada suatu perusahaan. Cuma di sini ada dikaitkan di fasal 3 dan 4 itu, ada keadaan di mana dominan itu dibenarkan. Akan tetapi sebab soalan saya ialah saya beri contoh kerana ia melibatkan industri perkhidmatan. Contohnya kalau telekomunikasi, sifatnya itu secara jangkauan pasaran itu sudah dominan kerana ada Dasar GLC. Dasar itu sendiri sebenarnya *counter productive* kepada persaingan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, Yang Berhormat sudah berucap.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Itu soalnya. Itu saya mohon penjelasan kerana minta maaf terlewat kerana saya yang membangkitkan isu Akta Persaingan ini yang dibangkitkan tempoh hari. Akan tetapi saya minta maaf kerana terlambat tetapi ini isu pokok.

Bagaimana ianya boleh dicapai ketika mana dasar lain merupakan *counterthesis* ataupun tidak harmoni sifatnya dengan cita-cita menggalakkan persaingan dan mengurangkan dominasi?

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Yang di-Pertua, saya memang tertarik dengan jawapan Yang Berhormat Bera. Saya mengakui bahawa kita tidak boleh memberhentikan perkembangan semasa. *Hypermarket* tetap ada sama ada kita mahu atau tidak tetapi apakah kriteria untuk dominan? Misalnya Yang Berhormat tadi kata kalau kependudukan lebih daripada 250,000 dibenarkan. Kalau dibenarkan berapa buah *hypermarket* yang dibenarkan? Di Kepong misalnya selepas kita adakan Jusco dan *Carrefour* hampir satu batu dari kawasan

Kepong itu juga, di pinggir kawasan itu naik juga Tesco. Berapakah yang dibenarkan ataupun kita tidak hadkan asalkan kependudukan lebih 250,000? Kita tidak hadkan kalau hendak 100 *hypermarket* pun dibenarkan?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Baik Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Itu yang pertama. Keduanya, kalau ikut jawapan Yang Berhormat, ini bermakna apabila ada *hypermarket*, kedai-kedai runcit memang tutup. Hampir 100% tutup dan ini bermakna kalau dia hendak teruskan perniagaan runcit, dia perlu pindah ke kawasan-kawasan yang lain. Kalau dari Kuala Lumpur mana hendak pergi? Klang pun tidak boleh, Kajang pun tidak boleh. Di mana-mana pun tidak boleh. Itulah masalah Yang Berhormat...
[Ketawa]

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya hendak berbalik kepada *hypermarket* juga. Tadi Yang Berhormat saya hendak tanya penjelasan. Siapakah yang sepatutnya meluluskan permohonan *hypermarket* ini sama ada kementerian ataupun pihak kerajaan negeri? Seperti yang dikatakan oleh Yang Berhormat Padang Besar tadi, mengapa selain Kuala Lumpur, negeri-negeri lain tidak mematuhi syarat tersebut?

Umpamanya di bandar Seremban. Bandar Seremban ada 400,000 penduduk. Yang Berhormat Menteri mengatakan bahawa 250,000 penduduk satu *hypermarket* tetapi, di Seremban 400,000 orang penduduk, sekarang sekurang-kurangnya tiga *hypermarket*. Apa jenama pun ada. Katakanlah *Giant*, *Carrefour*, *Tesco* dan yang keempat, kelima akan datang sedang dibina. Jadi saya tidak nampak apa mekanisme yang mengawal pembinaan atau pembukaan *hypermarket* ini. Sama ada kementerian atau pihak kerajaan negeri, itu yang pertama.

Keduanya, tadi Yang Berhormat Menteri kata ada dua persoalan saya yang akan dijawab. Soalan yang kedua itu belum dijawab. Saya juga hendak bertanya berkenaan persaingan dalam *procurement* kerajaan. Harap Yang Berhormat Menteri menjawab.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Menteri, perkara-perkara baru tidak perlu dihuraikan panjang Yang Berhormat.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Ini yang semalam cuma *hypermarket* ini saya kira *last* lah saya jawab. Jadi saya tidak hendak apa lagi. Yang Berhormat Balik Pulau tadi menyebut tentang dominasi, monopoli dan sebagainya. Sebenarnya kalau kita lihat daripada seksyen 10 misalnya, seksyen 10 monopoli bukannya tidak dibenarkan tetapi menyalahgunakan kuasa monopoli tersebut yang tidak dibenarkan. Ianya Yang Berhormat Balik Pulau seorang peguam, kita boleh melihat dengan *detail* apakah penyalahgunaan kuasa di bawah seksyen 10 tersebut. Jadi kita tidak benarkan dari segi itu. Dari segi *hypermarket* memang kita ada dasar yang perlu diikuti dan pihak kerajaan negeri juga bertanggungjawab dari segi membenarkan tapak itu digunakan dan sebagainya. Jadi kita bekerjasama dengan kerajaan negeri.

Ada timbul dua *schools of thought*, dengan izin. Apabila kita kata 250,000 – satu *hypermarket* dan kita membenarkan satu bermakna *hypermarket* itu akan memonopoli seluruh pasaran itu dan tidak ada persaingan yang besar. Tidak ada persaingan dengan *hypermarket* lain menyebabkan mereka yang menguasai pasaran di situ. Jadi dengan meletakkan satu lagi pesaing mereka di situ perang harga yang akan berlaku di antara dua *hypermarket* besar ianya akan menyebabkan *hypermarket* yang lain akan menurunkan harga. Itu sebenarnya dari

segi kenapa perkara ini berlaku... Walau bagaimanapun Yang Berhormat kita telah pun mengehendkan. Sekarang ini, kita tidak meluluskan *hypermarket* yang baru tetapi yang kita lihat yang baru bangun ini adalah kelulusan yang telah lama dan ianya dalam proses untuk membangunkan. Itu sahaja. Tidak ada lagi yang baru kita luluskan.

Untuk terakhirnya adalah apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Rasah mengenai perolehan kerajaan. Perolehan kerajaan memang kerajaan dikecualikan daripada seksyen 3(4) ini kerana pembelian oleh kerajaan bukanlah bertujuan komersial. Bermakna tindakan kerajaan itu adalah dikecualikan. Walau bagaimanapun pembida-pembida ataupun penender-penender tidak dikecualikan misalnya ada *bid reading* misalnya katakan ada *negotiated tender*. *Negotiated tender* ini *very popular*. Sangat popular pada hari ini. *Negotiated tender* maknanya mungkin ada seorang atau dua tiga penender, lima syarikat, letakkan lima syarikat tender dan akhirnya berpakat untuk menurunkan harga supaya di kalangan mereka sahaja yang dapat.

■1050

Ini tidak dibenarkan di bawah Akta Persaingan. Di dalam Akta Persaingan ianya menyekat *bid rigging* seperti ini. Jadi bermakna di dalam soal tender kerajaan sekalipun yang dikecualikan adalah kerajaan kerana kerajaan tidak bersifat komersial tetapi, penender-penender dalam tender kerajaan ada dihalang daripada *bid rigging* dan sebagainya. Pada hari ini Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah pun mengumumkan bahawa tender dilakukan secara terbuka dan bukan sahaja tender secara terbuka, tetapi sesiapa penender yang mendapat *award*, dengan izin, tender tersebut akan dipamerkan supaya lebih telus supaya rakyat boleh melihat dan sebagainya.

Jadi, saya kira itu sahajalah jawapan saya untuk akta ini. Saya amat berterima kasih kepada rakan-rakan daripada Ahli Parlimen yang telah pun memberikan pandangan, sokongan dan sebagainya. *Insyallah* ini bukan kali terakhir kita berbincang dengan Akta Persaingan.

Banyak waktu lain yang kita boleh bangkitkan di dalam Parlimen ini. Jadi, terima kasih dengan itu saya mencadangkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Terima kasih Yang Berhormat.

Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa rang undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang, hendaklah disetujui.

Masalahnya dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujui.

Rang undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Fasal-fasal dikemukakan kepada Jawatankuasa.

Fasal-fasal 1 hingga 67 -

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Kepong, fasal-fasal 1 hingga 67 sekarang dibuka untuk dibahas.

10.53 pg.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Ya, ya fasal 67 saya ada baca.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Jangan Yang Berhormat baca fasal 1 kemudian duduk, lepas itu Menteri jawab bangun lagi, macam semalam.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Akan tetapi Peraturan Mesyuarat 35 membenarkan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Tidak, dia sekali terbuka Yang Berhormat. Fasal 1 hingga fasal 67.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Saya faham, tetapi di dalam peraturan itu dia menyebutkan tanya peraturan itu dengan setiausaha. Dibenarkan, misalnya Tuan Pengerusi, fasal 11 bertujuan untuk memberikan suruhanjaya kuasa untuk menjalankan kajian semula apa-apa pasaran untuk menentukan sama ada apa-apa ciri atau gabungan ciri-ciri pasaran itu menghalang, menyekat dan mengganggu persaingan dalam pasaran dan fasal 12 mengehendaki suruhanjaya untuk menyiarkan suatu laporan dapatan dan syornya.

Ini saya memang tertarik dengan fasal 11 dan fasal 12 dan semalam Yang Berhormat Bera mengatakan bahawa ini tidak ada dikecualikan, termasuk GLC *Government-Linked Company*. Misalnya Khazanah, Khazanah memang kaya kerana dia ada wang rakyat, wang kerajaan. Khazanah memang ada kalanya berfungsi dengan baik tetapi, ada kalanya dengan perlindungan kerajaan, dia buat apa pun tidak ada orang yang hendak sebutkan apa-apa. Bursa saham, ia buat cara yang sendiri dengan Hartanah dia buat cara sendiri pelbagai kegiatan perniagaan dan perdagangan yang dibuat oleh GLC termasuk Khazanah. Dengan demikian macam mana kita boleh ada *level playing field* dan tidak ada dikecualikan.

Yang Berhormat kalau tidak mahu dikecualikan, saya berharap Yang Berhormat boleh mencadangkan supaya Suruhanjaya buat kajian semula aktiviti GLC. Kita buat satu senarai yang dibentangkan di dalam Dewan yang mulia ini dengan cepat mungkin. Supaya kita boleh ada *level playing field*.

10.51 pg.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih Yang Berhormat Kepong. Memang saya sudah sebutkan GLC memang tidak dilindungi. Dengan adanya akta ini GLC juga tertakluk kepada akta ini dan mereka boleh disiasat jika didapati menggunakan pengaruh dominan mereka di dalam pasaran dan kalau Yang Berhormat Kepong sendiri melihat bahawa adanya ketidakpatuhan kepada akta ini oleh GLC misalnya, tidak kiralah apa syarikat sekalipun, Yang Berhormat Kepong boleh menggunakan kuasa Yang Berhormat Kepong yang diberi oleh seksyen 15(1) iaitu seseorang untuk membuat aduan kepada jawatankuasa ini untuk menyiasat. Jadi serahlah kepada jawatankuasa untuk menjalankan siasatan dan mengambil tindakan. Jadi memang ada disebut di dalam perkara ini dan Yang Berhormat Kepong seksyen 11 seksyen 12 menunjukkan bahawa akta ini memang telus bahawa akan disiarkan dan sebagainya, tidak ada masalah. Jadi, terima kasih.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Tuan Pengerusi.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Setiausaha, sila semak.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, saya perlu jalankan begini Yang Berhormat. Bangun selesaikan semua, kemudian Menteri menjawab. Apabila tidak ada orang bangun tadi, Menteri menjawab. Sepatutnya sudah habis gulung. Kecuali kita pecah-pecahkan butiran Yang Berhormat. Kalau kita katakan butiran 1 hingga 10, kita akan berhenti kat sana tetapi, sekarang kita buka butiran 1 hingga 27.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Saya faham yang disebutkan oleh Tuan Pengerusi. Sebab saya ada mengambil perhatian bahawa Tuan Pengerusi ada merujuk kepada amalan dan istiadat di dalam *House of Common*. *House of Common* saya sering menyaksikan cara...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Tidak perlu jauh sangatlah Yang Berhormat. Kita jangan buang masa dalam Dewan.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tidak, tidak buang masa dengan perkara serius. Di sini, walaupun apa disebutkan. Saya memang serius dengan ini. Ini kerana apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat Bera, memang pada teorinya baik belaka tetapi, pada praktisnya kita menghadapi masalah kerana ada rasuah, masalah kerana ada *cronyism*. Apabila hal ini dibangkitkan semua ini ditutup, tambah pula dia hendak melantik hakim untuk menguruskan hal ekonomi kerana dia kata anggota suruhanjaya ada yang fasih dengan ekonomi akan memberi nasihat.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Okey Yang Berhormat Kepong....

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sebentar Yang Berhormat, duduk dahulu. Ada yang tidak mahu berucap dalam peringkat Jawatankuasa ini?

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Indera Mahkota, ya.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya jawab Yang Berhormat Kepong dahulu. Yang Berhormat Kepong...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat...

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Oh, jawab sekali.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Kita terbuka sekali. Peringkat Jawatankuasa dan sekali Menteri akan menggulung. Yang Berhormat Indera Mahkota sudah bangun tadi. Ya, Yang Berhormat Indera Mahkota.

10.58 pg.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya hendak bertanya bermula dengan seksyen 3 iaitu berkenaan dengan pemakaian. Ada disebut bahawa akta ini terpakai bagi apa-apa aktiviti komersial di dalam dan tertakluk di bawah seksyen 2 di luar Malaysia. Saya hendak minta penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri takrifan berkenaan dengan aktiviti berkait dengan perdagangan ataupun usaha sama yang melibatkan pihak luar. Sama ada pihak luar yang menjalankan aktiviti di dalam negara kita ataupun pihak dalaman ataupun syarikat-syarikat tempatan yang juga mempunyai gabungan menjalankan aktiviti-aktiviti di luar negara.

Saya sebut perkara ini kerana *aspect transfer pricing* tidak disentuh langsung dalam peringkat dasar kerana saya tidak sempat semalam untuk membangkitkan perkara ini akan tetapi, oleh kerana seksyen 3 ada menyebut tentang aktiviti di luar, Malaysia juga diambil kira. Di dalam Rang Undang-undang Persaingan ini, saya minta penjelasan adakah pentakrifan ini mengambil kira kategori peratusan ekuiti yang dimiliki baik daripada pihak tempatan ataupun pihak asing atau pihak luar yang berusaha sama menjalankan apa-apa aktiviti atau utiliti sebagai mana yang ditafsirkan di bawah seksyen 2. Itu takrifan.

■1100

Sekiranya kita masih lagi ingin meneliti tentang takrifan ekuiti ini, adakah ia juga mengambil kira atau menerima pakai tentang *equity based* yang diterangkan atau diuraikan oleh Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri (MITI) dalam pembentangan bajet yang lalu. Ini termasuk penstrukturan semula dalam proses liberalisasi subsektor, termasuk juga antara sektor-sektor yang tidak dianggap kompetitif di peringkat domestik kita.

Syarikat induk ini, adakah ia juga menerima taksiran beberapa elaun-elaun khas yang diberi untuk tujuan menarik pelaburan ke dalam negara kita dalam aktiviti-aktiviti juga sebagaimana yang diuraikan di bawah seksyen 2. Adakah perkara ini juga termasuk? Saya diminta oleh rakan saya tadi untuk bertanya adakah juga taksiran seksyen berkenaan dengan taksiran ini menggambarkan bahawa aktiviti-aktiviti berbentuk *multi-level marketing* juga dimaksudkan.

Ini kerana kita lihat di Malaysia, aktiviti ini agak mendapat sambutan yang begitu baik. Tuan Pengerusi, seksyen 61 boleh disebut?...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Sehingga 61 ya?

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sehingga 67.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Okay. Seksyen 61 saya hendak sebut sedikit berkenaan dengan penalti ataupun denda yang disebut di bawah seksyen 61 dan juga seksyen 62. Seksyen 61 menyebut denda yang agak *significant* iaitu tidak melebihi RM5 juta dan kesalahan berikutnya diletakkan hukuman ataupun cadangan hukuman 100% iaitu RM10 juta untuk kesalahan pertama dan kesalahan berikutnya.

Bermakna sekiranya berlaku pelanggaran terhadap akta ini, kita mencadangkan bahawa kesalahan berikutnya - pertama, kedua, atau ketiga kita akan gandakan 100% kesalahan tersebut. Seksyen 61 dengan seksyen 62 iaitu memberi tawaran kepada Menteri untuk mengkompaun. Adakah mengkompaun ini bermaksud kita memberi alternatif kepada penalti kesalahan pertama RM500,000 dan kesalahan berikutnya RM5 juta, kesalahan berikutnya RM10 juta.

Adakah mengkompaun ini adalah alternatif kepada seksyen 61? Ini kerana amalan untuk menentukan penalti dan denda ini selalunya tidak alternatif kepada kompaun di bawah jawatankuasa Menteri. Ini saya hendak minta penjelasan setakat ini. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Kota Melaka. Selepas itu Yang Berhormat Menteri menjawab.

11.04 pg.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Menteri saya hanya ada satu pertanyaan sahaja. Untuk meyakinkan orang awam bahawa akta ini - GLC ini tidak pakai. Saya minta Yang Berhormat Menteri dapat jelaskan adakah GLC ini boleh mendahului blog penjualan? Bolehkah GLC ini buat permohonan dengan blog-blog penjualan ini dan supaya mereka dapat satu kedudukan yang lebih baik untuk mereka misalnya.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, sila Yang Berhormat Menteri.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih. Yang Berhormat Kepong patutnya saya tidak jawab tetapi dia sudah bangun itu. Yang Berhormat Kepong ini dia buat andaian sahaja, benda yang tidak berlaku lagi. Lantikan pun tidak ada lagi. Entahkan Yang Berhormat Kepong dilantik sebagai ahli jawatankuasa pun kita tidak tahu. Jadi, ini andaian. Andaian orang itu tidak jujur, orang ini tidak jujur. Semuanya andaian. Jadi, saya tidak mahu bercakap fasal andaian. Kedua, dari segi Yang Berhormat Indera Mahkota tadi bertanya soal *territorial* tadi. Sebenarnya saya sudah jawab semalam. Ini dibangkitkan oleh Yang Berhormat Kota Melaka. Memang ia termasuk di luar. Misalnya, saya beri contoh semalam iaitu Nestle misalnya.

Saya beri contoh Nestle. Ibu pejabatnya di luar negara kita sedangkan dia mempunyai ejen juga di dalam negara kita. Pakatan yang berlaku di luar sana boleh menyebabkan harga di sini menjadi tinggi dan sebagainya. Pakatan yang berlaku di sana. Dalam Akta Persaingan ini, kita boleh mengambil tindakan akibat daripada perlakuan yang berlaku di luar negara... Seksyen 61 dan seksyen 62. Sebenarnya Yang Berhormat Indera Mahkota, ada tiga jenis kesalahan di dalam akta ini. Kesalahan pertama adalah kesalahan di bawah seksyen 10 dan seksyen 4 iaitu menggunakan kuasa dominan dan sebagainya. Itu kita adakan satu penalti iaitu 10% daripada *world turnaround*. Itu sudah ada.

Seksyen 61 ialah mengenai kesalahan spesifik di dalam akta ini, misalnya halangan-halangan yang dikenakan...

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: [Bangun]

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Sekejap, sekejap. Yang dikenakan kepada suruhanjaya ini. Misalnya suruhanjaya ini memerlukan dokumen tetapi mereka enggan dan sebagainya. Ada disebutkan dalam seksyen ini. Itu seksyen 61.

Seksyen 62 adalah kesalahan-kesalahan lain yang tidak terdapat di dalam akta ini, yang tidak spesifik. Jadi Menteri boleh mengadakan peraturan tetapi perkara ini belum lagi ada dan itu akan dilakukan kemudian selepas suruhanjaya ini ditubuhkan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Hendak beri jalan lagi Yang Berhormat?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Tidak.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Mengenai seksyen 3 tadi, ke belakang sedikit. Saya ada sebut mengenai takrifan sama ada ia mengikuti *equity based* atau tidak?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Oh, tidak. Sebenarnya saya sudah sebutkan. Kalau kita tengok, akta ini *very specific* mengenai perlakuan syarikat mengenai memanipulasi pasaran dan sebagainya. Hanya tertumpu kepada itu.

Kalau kita baca betul-betul akta ini, fokus yang paling besar adalah seksyen 4 dan seksyen 10. Seksyen 4 adalah mengenai kartel - mengenai kartel yang menggunakan pakatan untuk menentukan harga. Seksyen 10 adalah mengenai monopoli yang boleh memanipulasikan harga kerana kuasa dominan yang ada pada mereka. Itu sahaja fokusnya. Jadi yang lain-lain, soal ekuiti dan sebagainya kita tidak memberikan tumpuan. Jadi, saya...

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Sedikit. Saya sebut tadi sebab saya ada tekankan soal *transfer pricing* tadi. Ini kerana perkara ini berlaku biasanya melibatkan pada syarikat-syarikat yang mempunyai ekuiti di luar...

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Ya, kalau...

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Tentulah, ya.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Ya, kalau ada perlakuan yang menggunakan kuasa untuk memanipulasi harga dan sebagainya, kita akan ambil tindakan. Bukan kita akan ambil tindakan - suruhanjaya. Kalau kita itu maksudnya kerajaan. Ini bukan kerajaan, ini suruhanjaya. Suruhanjaya akan menyiasat dan mengambil tindakan.

Jadi *covers* apa sahaja kuasa yang menggunakan kuasa *manipulate* dari segi *price*, *manipulate* dari segi bekalan dan sebagainya akan diambil tindakan. Jadi tidak kiralah termasuk apa sahaja, termasuk *whatever* yang disebutkan oleh Yang Berhormat Indera Mahkota.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Jadi maksudnya ada tidak cadangan kita untuk...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat hendak beri jalan lagi Yang Berhormat?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya tidak beri jalan.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Sedikit sahaja.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Cukup Yang Berhormat.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Kita bincang di luar.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Cadangan, sedikit sahaja. Cadangan...

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya ada satu akta lagi Yang Berhormat. Saya memang *respect* Yang Berhormat, tetapi boleh tidak Yang Berhormat beri kelonggaran kepada saya untuk menghabiskan menjawab?

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Okeylah, saya bagi longgar...
[Ketawa]

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Ini kerana saya ada satu lagi akta yang saya hendak baca.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Okey, terima kasih.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Jadi saya ucapkan terima kasih.

Fasal 1 hingga 67 diperintahkan jadi sebahagian daripada rang undang-undang.

Jadual diperintahkan jadi sebahagian daripada rang undang-undang.

Rang undang-undang dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Rang undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan, dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

■1110

RANG UNDANG-UNDANG SURUHANJAYA PERSAINGAN 2010

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

11.10 pg.

Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan [Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob]: Tuan Yang di-Pertua, saya memohon mencadangkan iaitu rang undang-undang bernama suatu Akta untuk mengadakan peruntukan bagi penubuhan Suruhanjaya Persaingan untuk menyatakan kuasa dan fungsi suruhanjaya itu dan untuk mengadakan peruntukan bagi perkara yang berkaitan dan berkesampingan dengannya dibacakan kali yang kedua sekarang.

Tuan Yang di-Pertua serta Ahli-ahli Yang Berhormat, seperti yang kita sedia maklum, pihak kementerian telah memperkenalkan Rang Undang-undang Persaingan yang antara lainnya bertujuan untuk memastikan persaingan yang sihat wujud di dalam pasaran dan seterusnya menangani amalan-amalan anti persaingan yang wujud di dalam pasaran negara. Rang Undang-undang Persaingan ini telah pun dibaca kali kedua dan ketiga di dalam Dewan yang mulia ini.

Seperti mana yang Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, rang undang-undang ini mengandungi dua larangan utama, amalan anti persaingan iaitu:

- (i) larangan terhadap perjanjian anti persaingan; dan
- (ii) larangan terhadap penyalahgunaan kedudukan dominan.

Bagi menguatkuasakan peruntukan seperti yang dinyatakan di dalam Rang Undang-undang Persaingan, Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan turut digubal bagi tujuan penubuhan satu suruhanjaya yang dikenali sebagai Suruhanjaya Persaingan. Suruhanjaya ini bertujuan untuk memastikan pelaksanaan dan penguatkuasaan Undang-undang Persaingan di Malaysia dijalankan dengan telus, teratur serta bebas daripada pengaruh luar serta mempunyai kemampuan untuk menerima aduan, melaksanakan penyiasatan, mengenakan hukuman bagi pelanggaran di bawah Undang-undang Persaingan dan merangka prosedur yang terperinci dalam mengendalikan penyiasatan dan prosiding.

Struktur Suruhanjaya Persaingan yang dicadangkan adalah struktur lazim yang diamalkan oleh suruhanjaya-suruhanjaya lain yang terdapat di Malaysia. Ianya juga mirip kepada struktur-struktur Suruhanjaya Persaingan yang terdapat di kebanyakan negara rantau ASEAN serta seluruh dunia secara amnya. Struktur Suruhanjaya Persaingan yang dicadangkan ini akan memastikan *due process of law*, dengan izin, sentiasa dipatuhi. Suruhanjaya yang dicadangkan akan berupaya mendengar dan memutuskan sesuatu kes setelah mengambil kira pandangan *stakeholders*, dengan izin, dan hujah-hujah yang dikemukakan oleh perusahaan-perusahaan terbabit.

Proses ketelusan yang diamalkan oleh suruhanjaya ini adalah penting dalam memastikan suasana perniagaan di negara kita kekal stabil dan berkembang pesat mengikut lunas-lunas dasar pasaran bebas. Di samping itu, dalam memastikan ketelusan dan keterbukaan Suruhanjaya Persaingan ini, keputusan-keputusan yang diputuskan oleh suruhanjaya ini mestilah disusuli oleh satu alasan penghakiman secara bertulis. Perusahaan terbabit juga bebas untuk membuat sebarang rayuan terhadap segala keputusan Suruhanjaya Persaingan ini kepada Tribunal Rayuan Persaingan. Di samping itu melalui proses hak tindakan persendirian, perusahaan atau individu terbabit yang mengalami kerugian akibat daripada pelanggaran larangan-larangan Rang Undang-undang Persaingan adalah dibenarkan untuk mendapatkan hak tindakan *relief* dalam prosiding sivil di mahkamah.

Tuan Yang di-Pertua serta Ahli Yang Berhormat, bagi membolehkan Suruhanjaya Persaingan tersebut berfungsi dengan baik dalam melaksanakan tanggungjawab menguatkuasakan Undang-undang Persaingan di Malaysia, keanggotaan Suruhanjaya Persaingan dan komposisi kerja di dalam Suruhanjaya Persaingan ini digariskan secara terperinci di bawah Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan ini.

Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan yang dicadangkan merangkumi enam bahagian yang dipecahkan kepada 47 fasal. Seperti yang diterangkan dengan lanjut di dalam Bahagian II, fasal 6, Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan, keanggotaan Suruhanjaya Persaingan tersebut adalah terdiri daripada:

- (i) seorang pengerusi;
- (ii) empat orang anggota yang mewakili kerajaan. Seorang daripadanya adalah wakil kementerian yang bertanggungjawab ke atas perdagangan dalam negeri dan kepenggunaan; dan
- (iii) tidak kurang daripada tiga tetapi tidak lebih daripada lima anggota lain yang mempunyai pengalaman dan pengetahuan tentang perkara-perkara yang berhubung dengan perniagaan, industri, perdagangan, undang-undang, ekonomi, pentadbiran awam, persaingan atau perlindungan pengguna.

Pelantikan anggota Suruhanjaya Persaingan termasuk pengerusinya adalah dibuat oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri atas syor daripada Yang Berhormat Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan. Ini adalah perlu untuk memastikan anggota-anggota Suruhanjaya Persaingan adalah terdiri daripada golongan yang berkaliber dan berintegriti tinggi memandangkan kes-kes yang akan dibawa ke Suruhanjaya Persaingan ini boleh menyebabkan implikasi kewangan yang tinggi.

Selain daripada itu, kes-kes yang akan dibawa ke Suruhanjaya Persaingan juga akan meliputi pelbagai sektor dalam ekonomi yang tertakluk kepada bidang kuasa pelbagai agensi kerajaan. Memandangkan anggota Suruhanjaya Persaingan ini mempunyai kuasa kongsi *judicious*, dengan izin, anggota-anggota Suruhanjaya Persaingan perlulah bersikap berkecuali dan telus dalam menjalankan tanggungjawab mereka.

Sehubungan dengan itu adalah diperuntukkan di bawah fasal 7 Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan ini supaya setiap anggota Suruhanjaya Persaingan mengisytiharkan segala kepentingan, dari segi kewangan atau

selainnya dan dalam apa usaha yang melibatkan komersial ataupun perdagangan melalui suatu akuan berkanun sebelum pelantikan dibuat oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Menerusi Suruhanjaya Persaingan ini juga, disyaratkan mendapat kelulusan daripada Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan sekiranya memegang jawatan atau pekerjaan lain ketika memegang jawatan sebagai pengerusi.

Bahagian III, fasal 16 dan 17 Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan menerangkan lebih lanjut fungsi dan kuasa Suruhanjaya Persaingan.

Secara umumnya anggota-anggota Suruhanjaya Persaingan yang diketuai oleh Pengerusi Suruhanjaya Persaingan akan memantau urusan pentadbiran dan pengurusan Suruhanjaya Persaingan ini dan memutuskan perkara-perkara penting dalam hala tuju perjalanan suruhanjaya ini. Walau bagaimanapun, tanggungjawab yang lebih berat yang perlu dilakukan oleh anggota Suruhanjaya Persaingan adalah menilai dan mempertimbangkan kesemua kes-kes pelanggaran Undang-undang Persaingan yang dirujuk kepadanya oleh pegawai Suruhanjaya Persaingan serta menjatuhkan hukuman penalti ke atas pihak yang terbabit. Fungsi-fungsi lain yang boleh dijalankan oleh Suruhanjaya Persaingan ini adalah seperti berikut:

- (i) menasihati menteri atau mana-mana pihak berkuasa awam atau pihak berkuasa pengawalseliaan lain tentang perkara berkenaan persaingan;
- (ii) memberitahu Menteri tentang kesan anti persaingan sebenar atau kesan anti persaingan perundangan yang mungkin akan berlaku daripada perundangan semasa atau perundangan yang dicadangkan serta memberi syor kepada menteri jika sesuai bagi mengelakkan kesan ini;
- (iii) menasihati Menteri tentang perjanjian antarabangsa yang berkaitan dengan perkara-perkara persaingan dan undang-undang persaingan;
- (iv) mengeluarkan garis panduan berhubung dengan pelaksanaan dan penguatkuasaan peruntukan undang-undang persaingan;
- (v) menjalankan jika difikirkan sesuai kajian am berhubung dengan isu-isu yang berkaitan dengan persaingan dalam ekonomi Malaysia atau sektor tertentu ekonomi Malaysia;
- (vi) berperanan sebagai *advocate*, dengan izin dalam bidang persaingan;
- (vii) mengumpul maklumat-maklumat yang berkaitan bagi melaksanakan fungsi dan tugas Suruhanjaya Persaingan;
- (viii) menyiarkan dan selainnya meningkatkan kesedaran di kalangan orang yang terlibat dengan perdagangan atau perniagaan dan di kalangan orang ramai. Maklumat yang berkenaan dengan Undang-undang Persaingan dan cara Suruhanjaya Persaingan menjalankan tugasnya di bawah Undang-undang Persaingan;
- (ix) memberitahu dan mendidik orang ramai tentang cara-cara bagaimana persaingan dapat memberi manfaat kepada pengguna dan ekonomi Malaysia;

- (x) mempertimbangkan dan membuat syor kepada Menteri tentang pembaharuan kepada Undang-undang Persaingan; dan
- (xi) menjalankan semua aktiviti dan melakukan semua perkara yang perlu atau memberi manfaat dan wajar bagi pentadbiran Suruhanjaya Persaingan.

Bagi maksud melaksanakan dan menerajui urusan pentadbiran dan pengurusan, Suruhanjaya Persaingan akan diterajui oleh seorang Ketua Pegawai Eksekutif yang dilantik oleh Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan. Ketua Pegawai Eksekutif ini adalah bertanggungjawab hanya bagi pentadbiran dan pengurusan fungsi dan hal ehwal hari ke hari Suruhanjaya Persaingan secara keseluruhannya dan mempunyai kawalan am ke atas semua pekerja Suruhanjaya Persaingan. Dalam menunaikan tugasnya, Ketua Pegawai Eksekutif ini bertindak di bawah kuasa dan mengikut arahan am Suruhanjaya Persaingan.

Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan penting dalam memastikan penubuhan sebuah suruhanjaya yang akan menguatkuasakan peruntukan-peruntukan yang terkandung di dalam Rang Undang-undang Persaingan dengan telus, berintegriti dan seterusnya dapat menjalankan tugasannya dengan bebas tanpa kekangan daripada mana-mana individu atau badan-badan yang berkepentingan. Rang undang-undang ini juga adalah salah satu elemen penting dalam menyokong dasar Model Ekonomi Baru yang menitikberatkan prinsip inovasi, kreativiti dan nilai tinggi sebagai tunjang utama dalam memacu pertumbuhan ekonomi negara.

Persaingan yang sihat di pasaran adalah penting dalam memacu perkembangan ekonomi domestik negara dan akan mendorong perusahaan-perusahaan di negara kita untuk mengamalkan prinsip inovasi yang seterusnya akan membawa kebaikan bukan sahaja kepada perusahaan terbabit, malahan kepada pengguna-pengguna di Malaysia secara keseluruhannya.

Suruhanjaya Persaingan yang akan dicadangkan akan memastikan segala larangan yang termaktub dalam Rang Undang-undang Persaingan ini dipatuhi dan akan mensabitkan kesalahan kepada perusahaan yang melanggar peruntukan Rang Undang-undang Persaingan. Ini adalah penting dalam memastikan pasaran di negara kita kekal pada tahap kompetitif dan tidak dipelopori oleh amalan-amalan anti persaingan yang boleh menjejaskan dasar pasaran bebas yang diamalkan oleh kerajaan pada masa kini. Oleh itu, sokongan dan kerjasama semua pihak termasuk daripada Ahli-ahli Yang Berhormat di dalam Dewan yang mulia ini adalah amat diharapkan. Oleh itu Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Siapa yang menyokong?

Timbalan Menteri Pertahanan [Datuk Dr. Haji Abdul Latiff bin Ahmad]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah rang undang-undang bernama suatu akta untuk mengadakan peruntukan bagi penubuhan Suruhanjaya Persaingan, untuk menyatakan kuasa dan fungsi Suruhanjaya itu, dan untuk mengadakan peruntukan bagi perkara yang berkaitan dan bersampingan dengannya, dibacakan kali yang kedua dan terbuka untuk dibahas.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Ipoh Timur.

11.25 pg.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Rang undang-undang ini ialah berhasrat untuk menubuhkan satu Suruhanjaya Persaingan dan fungsi-fungsinya pun adalah tertera serta termaktub dalam peruntukan fasal 16. Antara lainnya adalah untuk memberitahu Yang Berhormat Menteri dan juga memberi satu kesedaran, keinsafan di negara mengenai kesan anti persaingan serta betapa pentingnya kita mahu memupuk satu iklim yang pro persaingan serta juga mengenai cara-cara bagaimana persaingan dapat memberi manfaat kepada pengguna-pengguna dalam mempertimbangkan dan membuat syor tentang pembaharuan kepada Undang-undang Persaingan.

Inilah satu aspek yang sangat penting kalau kita mahukan keunggulan di negara kita ada persaingan. Kita mesti ada satu pendekatan *pro competition* di semua bidang. Kalau kita tidak ada fikiran yang makro mengenai kita menyokong satu semangat *pro competition* sungguhpun *dicouple* dengan perlulah memberi keadilan dalam *competition*, sudah tentulah negara kita akan menghadapi banyak masalah. Sebagai contohnya, *competition* ini tidak boleh di *isolated* dalam Hulu Selangor *by-election*, *competition* tetapi, apabila berlaku taktik-taktik yang kotor - 'kaki botol' dan lain-lain, itu *anti competition*, itu anti keadilan.

Di sini kita ada surat khabar di mana Timbalan Menteri telah bersama, berkata bahawa gambar-gambar beliau ada di internet yang digunakan pada masa lapan tahun dahulu, bukan benar. Itu *photograph doctored*. Baik itu *photograph doctored* tetapi, kenapa ini berlaku? Oleh sebab ada *doctored photograph* digunakan terhadap calon Pakatan Rakyat bahawa ia 'kaki minum'. Kita tahu, ada gambar ini Yang Berhormat Menteri Dalam Negeri. Kita tidak pernah gunakan oleh sebab ini *anti competition*. Kenapa ini berlaku sekarang? Ini sepatutnya menjadi satu iktibar, janganlah berbuat begitu. Sungguhpun Yang Berhormat Menteri tidak kata sama ada ia dahulu minum atau tidak minum, gambar itu dia kata *doctored*, betul *doctored*. Sebenarnya saya mahu tahu, mereka yang bertanggungjawab mengenai taktik yang kotor ini di Hulu Selangor sebenarnya, adakah mereka ada agenda yang besar, iaitu bahawa *target* bukan calon PKR? *Target* mungkin Menteri-menteri dalam UMNO supaya isu ini menjadi isu...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Yang Berhormat melencong keluar dari rang undang-undang Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ya, itu *anti competition*. Kalau dalam politik pun tidak ada sikap yang menyokong *competition*, yang sebenarnya hadir di mana kita tidak perlu *giant competition*. Ini berlaku. Yang pertama.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Tidak payah bawa Hulu Selangor ke dalam Dewan Yang Berhormat, ya. Tidak payah.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Yang kedua, kita perlulah ada satu komitmen terhadap keunggulan iaitu *excellent*. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri semalam dalam akhbar Jepun, dia berkata, "*Kita mahu fokus...*" Dengan izin, *in* bahasa Malaysia, *we have* lebih kurang *or more or less*. *We should be less* lebih kurang *but more focus*. Negara sudah menjadi satu negara lebih kurang dan sebenarnya mereka yang pergi ke sekolah-sekolah Tionghoa, mereka ada satu

bab... *[Membaca petikan di dalam bahasa Cina] [Dewan riuh]* lalah lebih kurang itu, ada *mister, mister* lebih kurang. *No commitment* untuk *an excellent*. Oleh sebab itu negara kita mundur. Dahulu merdeka, kita nombor dua di Asia.

Sekarang kita ditinggalkan oleh Singapura, Hong Kong, Korea Selatan, Taiwan dan kalau kita tidak jaga, kita pun akan kalah kepada Thailand, Vietnam, Indonesia. *Competitiveness*, kita nombor 21 tahun lalu, sekarang nombor 24. Universiti dahulu ada *top class university*. Sekarang *low class university*. Dahulu kita adalah semua institusi dianggap sebagai *the best* sekali – kehakiman, polis, *civil service*. Sekarang adalah sebaliknya.

■1130

Tiada komitmen untuk yang terbaik sekali. Kita sudah menjadi satu 'negara lebih kurang'. Kenapa? Ia adalah kerana 'Kerajaan Barisan Nasional satu kerajaan lebih kurang'. Oleh sebab itulah stadium jatuh. Sebab itu juga hospital pun tidak boleh dibuka oleh kerana ada *attack*. Beberapa masalah fungus. *Highway* pun boleh *collapse*. Mana boleh berlaku di negara-negara yang lain!

Oleh sebab itu saya berharap kita ada satu komitmen supaya Malaysia boleh mula satu bab (*chapter*) yang baru. *Commitment to excellent and not to* lebih kurang. *We become a* lebih kurang *country, thanks to a* 'lebih kurang Barisan Nasional'. 'Kerajaan Barisan Nasional lebih kurang' dan sebab itu kita ditinggalkan oleh negara-negara yang lain. Kita sudah hilang *international competitiveness*. Kita sudah hilang mereka yang *the best and the brightest* yang boleh memastikan di negara yang terbaik mereka *immigrate*. Orang Cina, Melayu dan India semua *immigrate* oleh kerana mereka merasakan ini adalah satu 'negara lebih kurang' sahaja. Mereka mahukan satu masyarakat yang *go for the best. Go for the best and aim for the highest*.

Itulah spirit. Saya harap bahawa kita ada semangat ini. Tidak gunalah Perdana Menteri mengaku sahaja, *we are become a* 'lebih kurang *country*'. *Why? This is because* Barisan Nasional *and* Barisan Nasional *government must... In the next election*. Sekian, terima kasih. *[Dewan riuh]*

11.31 pg.

Datuk Haji Yussof Haji Mahal [Labuan]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Sebelum itu ingin saya ingin mengalu-alukan kehadiran Jawatankuasa Masjid Jamek Layang-Layangan Wilayah Persekutuan Labuan... *[Tepuk]*

Tuan Yang di-Pertua, ingin saya mengambil perhatian sedikit tentang fungsi-fungsi suruhanjaya yang mana salah satu daripadanya adalah untuk memberitahu dan mendidik orang awam tentang cara-cara bagaimana persaingan dapat memberikan manfaat kepada pengguna dan juga ekonomi masyarakat di Malaysia.

Ada satu kes di Labuan sebenarnya, apabila kita lihat dan diharapkan dengan adanya suruhanjaya dan juga Akta Persaingan ini akan dapat membantu kami di Labuan. Ini kerana ada satu sistem monopoli yang sudah sepuluh tahun dilaksanakan di Labuan iaitu sistem pengangkutan feri antara Labuan dan Menumbuk. Sehingga sampai saat ini kalau musim-musim perayaan dan keramaian memang betul-betul menyusahkan rakyat.

[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Mesyuarat**]

Saya rasa sistem yang sedemikian kalau dapat kita hapuskan ataupun kita dapat selesaikan, dengan adanya Rang Undang-undang Persaingan dan juga

Suruhanjaya Persaingan. Diharapkan supaya kami penduduk di Labuan dapat mengadu dalam hal ini supaya anti persaingan ini dapat kita mansuhkan sehinggakan kita dapat bersaing secara sihat dan juga dapat memudahkan kedudukan rakyat itu sendiri. Seperti mana yang dinyatakan oleh Yang Berhormat Ipoh Timur tadi, yang mana dalam pilihan raya, contohnya pilihan raya kecil di Hulu Selangor tidak ada sistem persaingan.

Saya rasa sistem persaingan cukup baik kerana cuma ada dua parti sahaja yang bertanding. Jadi, siapa yang dapat memberikan komitmen yang baik dan juga siapa yang dapat memancing undi dan memberikan *service* kepada rakyat, itulah yang akan terpilih. Ini adalah satu sistem yang baik dan juga dapat kita atasi supaya mudah-mudahan dengan kebaikan dan juga keprihatinan serta *service* yang diberikan oleh Barisan Nasional kepada rakyat dapat diterima rakyat dan kita akan memenangi pilihan raya di Hulu Selangor nanti, *insya-Allah*. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tumpat.

11.34 pg.

Dato' Kamarudin Jaffar [Tumpat]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin berbahas sedikit dalam Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan 2010.

Tuan Yang di-Pertua: Apa-apa pun Yang Berhormat, jangan jadi 'lebih kurang Ahli Parlimen'.

Dato' Kamarudin Jaffar [Tumpat]: Terima kasih, atas ingatan yang diberikan oleh Tuan Yang di-Pertua. Saya harap Ahli-ahli Barisan Nasional mengambil iktibar daripada nasihat yang diberikan oleh Tuan Yang di-Pertua itu...
[Dewan riuh]

Tuan Yang di-Pertua: Ingat semua, apa yang dikehujah di sini. Saya dengar walaupun saya dalam bilik. Jadi, jangan kita semua jadi lebih kurang, termasuk MP juga. Kalau berucap jaga baik-baik jangan lebih kurang, lebih kurang. Sila, teruskan.

Dato' Kamarudin Jaffar [Tumpat]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Kita mendengar apa yang dibentangkan oleh Yang Berhormat Menteri sebentar tadi yang sebelumnya juga telah pun kita luluskan Rang Undang-undang Persaingan. Suruhanjaya ini adalah ekor daripada bersetujunya kita terhadap rang undang-undang yang sebelumnya ini. Apabila kita mendengar Yang Berhormat Menteri membentangkan tadi, kuasa, peranan serta tanggungjawab di atas orang-orang yang akan diberikan tugas menjadi anggota suruhanjaya ini amatlah besar sekali.

Tuan Yang di-Pertua, saya sudah tentu bersama dengan Ahli-ahli inginkan suatu keadaan di mana persaingan ekonomi yang sihat wujud dalam negara kita, sepertilah Yang Berhormat Ipoh Timur juga. Kita persetujui hasrat beliau supaya persaingan sihat dalam bidang politik, kepartian dan pilihan raya juga berjalan dengan suasana yang adil. Walaupun suruhanjaya yang berkaitan dengan pilihan raya itu amat-amat kita ragukan keadilannya hari ini.

Tuan Yang di-Pertua, ini khusus tentang persaingan dalam bidang ekonomi, dalam bidang perniagaan. Tidak dapat dinafikan selain daripada yang kita bahaskan, kedai-kedai, *hypermarket* Tesco, Giant, Mydin dan sebagainya salah satu bidang perniagaan yang besar sama ada dalam negara kita ataupun di

peringkat dunia adalah dalam perniagaan media, Tuan Yang di-Pertua. Orang di kalangan yang terkaya di dunia seperti Rupert Murdoch yang menguasai bukan seorang sahaja media di China dan Hong Kong tetapi menguasai media di *United Kingdom – the Times of London* dan media di Amerika Syarikat, *the New York Times* dan juga menguasai media-media TV melalui penguasaan sistem TV yang dipancarkan melalui satelit.

Begitu juga tuan punya asal Syarikat *CNN*, Ted Turner adalah seorang jutawan malah 'millionwan' yang terkaya dalam dunia dan sanggup memberi sumbangan kepada Bangsa-Bangsa Bersatu dalam segi khidmat bakti beliau terhadap dunia, hasil daripada kekayaan beliau. Dalam negara kita, tidak dinafikan Ananda Krishnan seorang *billionaire*, dengan izin Tuan Yang di-Pertua, kaya dan salah satu sumber kekayaannya ialah lesen yang diberikan untuk beliau melancarkan satelit dengan Syarikat Astro, syarikat TV dan sebagainya.

Oleh itu dalam negara kita, saya rasa bukan sahaja *hypermarket* yang perlu kita awasi dan pastikan ada persaingan dan pertandingan yang sihat. Dalam bidang media juga perlu diwujudkan persaingan yang sihat. Tidak boleh media kita berterusan dikuasai oleh syarikat-syarikat UMNO Barisan Nasional sahaja, sama ada TVnya, akbar, radio dan majalah. Hanya satu, dua syarikat yang dikuasai oleh Barisan Nasional sama ada *prox* UMNO atau *proxy* MCA atau *proxy* GERAKAN dan *proxy* MIC menguasai televisyen kita.

Sudahlah televisyen kerajaan RTM 1, 2, 3 ini pun seratus peratus menyokong hanya satu parti politik sahaja, ini syarikat-syarikat yang berbentuk perniagaan yang jelas. Walaupun RTM pun ada unsur-unsur perniagaan dengan iklan mereka itu. Akan tetapi TV3, TV8, NTV7, Astro dan akhbar-akhbar yang berbentuk perniagaan yang jelas, perlu ada satu tindakan untuk diwujudkan persaingan. Sebagaimana Yang Berhormat Menteri bacakan tadi fungsi suruhanjaya di fasal 16(b), "*Memberitahu Menteri tentang kesan anti-persaingan yang sebenar atau yang mungkin daripada perundangan semasa atau perundangan yang dicadangkan dan membuat syor kepada Menteri jika sesuai bagi mengelakkan kesan ini.*" Ini bermakna adakah suruhanjaya ini dan Menteri akan mengesyorkan bahawa undang-undang yang menghalang kebebasan perniagaan media, Akta Cetak dan Penerbitan dan sebagainya dihapuskan.

Ini kerana ia bercanggah dengan semangat dengan izin, *the letter, an intend of the law that we are going to approve today*, Tuan Yang di-Pertua adalah amat bercanggah dengan undang-undang yang sedia ada Rang Undang-undang Cetak dan Penerbitan Negara ini.

■1140

Adakah suruhanjaya ini dengan sokongan daripada Yang Berhormat Menteri akan mengambil kira perkara tersebut? Kalau tidak, tidak ada gunanya perkara-perkara lain dalam fungsi suruhanjaya ini. Kononnya sebagaimana Yang Berhormat Menteri sebutkan tadi memberitahu, mendidik orang awam tentang cara-cara bagaimana persaingan dapat memberikan manfaat kepada pengguna dan ekonomi. Apakah yang hendak kita didik dan beritahu rakyat kalau kita sendiri mengekalkan satu undang-undang yang menghalang persaingan yang sihat dalam dunia media dalam negara kita ini?

Kalau media kita dimonopoli dan tidak ada persaingan, rakyat tidak akan faham mengapakah satu hari Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kata kita memang hendak batalkan perniagaan minyak kita dengan Iran. Media akan menyebut begitu dan kemudian media akan mempertahankan kenyataan beliau dan tidak lagi menjelaskan hakikat beliau. Bagaimana misalnya masyarakat

Malaysia akan faham kalau media kita hanya melaporkan sebagaimana Yang Berhormat Menteri Tasek Gelugor juga terlibat sama mengatakan bahawa Bank Dunia memuji kehebatan ekonomi dan pembangunan ekonomi Malaysia sehingga 5.7%?

Pada masa yang sama Bank Dunia juga memberikan amaran, jika tidak ada perubahan-perubahan besar dalam ekonomi negara kita, setahun kemudiannya pembangunan ekonomi kita mungkin menurun pada 4.2%. Kalau media tidak bebas untuk melaporkan yang positif, yang negatif, atau yang membimbangkan, maka ketidakwujudan persaingan dalam perniagaan media ini Tuan Yang di-Pertua, akan bukan sahaja mengancam hasrat rang undang-undang yang mulia ini untuk mewujudkan persaingan perniagaan kehebatan ekonomi negara tetapi menyentuh juga hak dan kebebasan asasi rakyat Malaysia kita untuk memilih pemimpin-pemimpin yang terbaik dalam suasana persaingan yang bebas dan baik untuk negara kita.

Jadi Tuan Yang di-Pertua, saya amat menyeru kepada kerajaan supaya memenuhi semangat rang undang-undang ini dan suruhanjaya ini dengan memastikan persaingan terbuka, bebas termasuk dan khususnya dalam media negara ini. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Yang Berhormat Ledang.

11.42 pg.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebelum itu, ini ada hajat. Sebelum itu Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengucapkan selamat datang kepada rakan-rakan jurutulis Dewan Undangan Negeri Johor... *[Tepuk]*

Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin membahaskan rang undang-undang ini. Saya berterima kasih kerana diberi peluang untuk mengambil bahagian. Saya mengucapkan tahniah kepada pihak kementerian dan Yang Berhormat Menteri kerana telah pun berjaya membentangkan rang undang-undang ini walaupun perjalanannya agak sukar semasa di peringkat draf dahulu, saya yakin tetapi, sekurang-kurangnya, pertamanya ia telah pun berjaya dibentangkan dalam usaha untuk menyemarakkan semangat bersaing secara sihat di kalangan peniaga-peniaga. Ini membuktikan bahawa hendak menyanggah pihak satu lagi, kerajaan tidaklah kejam. Ada pertuduhan bahawa kerajaan kejam. Saya rasa ini bukti. Apabila rang undang-undang ini dikuatkuasakan, sudah pasti ia akan mewujudkan suasana sihat, suasana sejahtera dalam perniagaan. Ini bukti bahawa kerajaan tidak kejam. Faedahnya sudah tentu kepada rakyat. Rakyat yang akan mendapat impak yang sangat mendalam daripada perniagaan yang sihat, persaingan yang sihat, tidak ada monopoli yang serius dan sebagainya. Sudah pasti impak ataupun faedahnya menjurus kepada rakyat keseluruhan.

Tuan Yang di-Pertua, ada beberapa perkara yang mungkin menjadi pertanyaan yang saya yakin pihak kementerian boleh memberikan maklum balas. Pertamanya, ia melibatkan perbelanjaan. Apabila suruhanjaya ini nanti dikuatkuasakan, ia akan melibatkan perbelanjaan yang besar daripada jawatan Pengerusi, Lembaga Pengarah, Ketua Eksekutif dan sebagainya. Sudah pastilah perbelanjaan itu mesti akhirnya memberikan impak yang sangat kuat dari segi kebaikan kepada rakyat tetapi, saya ingin bertanya, kalau kita merujuk pada fasal 33 bahawa Suruhanjaya ini boleh melabur wang dengan kelulusan Menteri, apakah jenis pelaburan yang boleh suruhanjaya melabur? Atau apakah hasil yang boleh suruhanjaya kutip daripada aktiviti-aktiviti yang dirancang? Ini supaya

akhirnya suruhanjaya boleh benar-benar berdikari, boleh berdikari dan tidak memerlukan peruntukan daripada kerajaan supaya tanpa peruntukan daripada kerajaan, ia masih boleh memberikan perkhidmatan yang terbaik kepada rakyat. Ini kerana Tuan Yang di-Pertua, saya perhatikan ada beberapa agensi kerajaan contohnya Lembaga Lebuh Raya Malaysia, tidak ada hasil tetapi peranannya besar. Lembaga Lebuh Raya Malaysia, ia *regulate*. Dalam erti kata lain, ia menyelaras semua syarikat konsesi yang menjalankan operasi lebuhraya... Akan tetapi tidak ada hasil. Mungkin pada satu peringkat perlu diperbaiki. Oleh yang demikian Tuan Yang di-Pertua, mungkin Dewan ini perlu diberitahu bagaimanakah suruhanjaya ini boleh berdikari dari segi pendapatan dan perbelanjaan supaya tanpa peruntukan daripada kerajaan, masih boleh berdikari memberikan perkhidmatan yang terbaik kepada rakyat.

Kedua Tuan Yang di-Pertua, tadi ada disebut dan saya bersetuju sangat dengan pandangan daripada Yang Berhormat Tumpat tentang beberapa buah *hypermarket* yang begitu banyak dalam negara Malaysia. Satu aspek, kebanyakan *hypermarket* memberikan perkhidmatan yang baik dari segi menyediakan barang-barang jualan seluruh negara. Akan tetapi dari satu aspek yang lain pula, kebanyakan *hypermarket* katanya boleh melemahkan perniagaan runcit di kalangan peniaga-peniaga kecil.

Satu peringkat dahulu saya diberitahu bahawa kementerian berusaha untuk meningkatkan kemudahan *hypermarket* dari segi bekalan barangan. Pada masa yang sama juga *hypermarket* boleh menentukan ataupun memantapkan harga, tidak terlalu mahal dan pada masa yang sama juga *hypermarket* boleh menjadi pendorong, malahan pembimbing atau pembantu kepada kedai-kedai runcit seluruh negara supaya kedai runcit juga mendapat bekalan yang istimewa dari *hypermarket* dan bolehlah mereka memberikan perkhidmatan dari segi jualan barang-barang keperluan di pekan-pekan kecil ataupun di sekitar bandar-bandar besar yang jauh dari *hypermarket* ataupun yang perlu dikunjungi oleh masyarakat, oleh rakyat dengan harga yang sesuai. Akan tetapi kedai runcit perlu juga mendapat bimbingan, perlu mendapat pendorong, perlu mendapat semacam payunglah daripada *hypermarket*.

Jadi di sinilah Tuan Yang di-Pertua, mungkin suruhanjaya ini boleh melihat dari satu aspek persaingan dan dari satu aspek yang lain, monopoli. Akan tetapi kalau suruhanjaya boleh melihat peranan *hypermarket* lebih luas, saya yakin tidak timbul soal kedai runcit menjadi mangsa ataupun seolah-olah ditelan oleh *hypermarket*. Jadi perkara-perkara ini Tuan Yang di-Pertua, juga perlu dilihat.

Satu perkara lagi Tuan Yang di-Pertua, mungkin yang terakhirlah isu yang saya bangkitkan, perniagaan melalui Internet. Sekarang kalau kita lihat kebanyakan laman web sama ada secara langsung ataupun tidak langsung menyediakan iklan-iklan perniagaan. Mereka menjemput orang ramai supaya berurusan, membeli-belah menggunakan laman web, menggunakan IT. Ini adalah satu pendekatan yang baru yang pada saya kita tidak boleh tolak. Lebih mudah untuk orang ramai mendapatkan barangan melalui Internet tetapi ia perlu juga dikawal supaya akhirnya Tuan Yang di-Pertua, apa juga pendekatan, jenis perniagaan atau apa juga perniagaan sama ada menggunakan Internet dan sebagainya, mestilah melindungi orang ramai. Pengguna mestilah diutamakan.

Kita tidak mahu pendekatannya canggih, boleh mengurangkan kesesakan lalu lintas dan sebagainya kerana boleh membeli barangan dari internet, di rumah sahaja tetapi akhirnya barangan mungkin yang diterima tidak berkualiti tinggi ataupun mungkin harganya ditipu dan sebagainya.

■1150

Jadi saya sarankan supaya suruhanjaya ini nanti juga melihat aspek-aspek tersebut terutamanya yang berkaitan dengan perniagaan melalui internet yang semestinya menjadi pilihan utama kepada rakyat tetapi mesti rakyat juga dilindungi. Jadi Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Kepong. Selepas itu Yang Berhormat Rembau.

11.50 pg.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Yang di-Pertua. Sebenarnya saya pun ada menyentuh sebahagian pada itu Suruhanjaya Persaingan ketika berucap mengenai Rang Undang-undang Persaingan semalam dan di dalam Jawatankuasa pagi ini juga.

Bila saya bangkitkan beberapa perkara saya nampak Yang Berhormat Bera ada merungut dan sentiasa merungut kerana dia kata apa yang saya sebutkan andaian belaka. Akan tetapi yang pentingnya saya hendak merujuk kepada fasal 16 dan fasal 17 kerana kita ada PAC sekarang ini. Juga mengenai Ketua Pegawai Eksekutif dan pelantikan pengerusi dan termasuk empat anggota akan dilantik daripada *judiciary*, hakim-hakim dan pengerusi menjadi hakim juga. Hakim pengerusi.

Di sini saya daripada kuasa suruhanjaya saya nampak itu, banyak kuasa itu, mesti sangat besar Tuan Yang di-Pertua dan saya berharap, “diberi berkuku tidak hendak mencengkam pula”. “Diberi berkuku, hendak mencengkam”, itu memang kita mesti elakkan kerana kita mesti ikut kuasa yang diberi di dalam suruhanjaya sahaja dan jangan kita menyeleweng semata-mata. Yang penting sekali Tuan Yang di-Pertua, ini mengenai persepsi. Persepsi mengenai kebebasan *judiciary*, hakim-hakim dan saya menyerulah supaya kita melantik hakim-hakim yang benar-benar berkaliber seperti mana yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi, yang berkaliber dan berintegriti tinggi.

Benar-benar bebas dari pengaruh sesiapa sahaja sama ada UMNO, DAP atau sesiapa. Ini memang penting sekali dan apa persepsi khalayak ramai ini mengenai kebebasan *judiciary* ini sekarang, memang kurang sedikit. Saya berharaplah beribu-ribu peguam termasuk Tuan Yang di-Pertua, beribu-ribu peguam dan juga pelajar-pelajar di institusi-institusi pelajar undang-undang sama ada di dalam dan luar negara kita boleh mengambil perhatian. Oleh kerana mereka akan mentafsir sama ada *judiciary* kita di dalam kes-kes mahkamah ini benar-benar bebas ataupun tidak. Ini penting dan semua peguam memang mesti mengambil perhatian supaya *judiciary* kita adalah benar-benar bebas dan itu mengenai pelantikan empat anggota untuk suruhanjaya.

Seterusnya mengenai Ketua Pegawai Eksekutif. Memang dilantik oleh Yang Berhormat Bera, Yang Berhormat Menteri melantik. Di sini tidak ada kriteria bagaimana kita lantik cuma atas apa-apa terma dan syarat sebagaimana ditafsirkannya wajar, itu sahaja. [Ketawa] Tidak ada kriteria, ukuran yang tertentu yang dianggapkan wajar oleh Yang Berhormat Bera, itu dijalankan begitu sahaja. Saya pun hairan juga bagaimana apa yang disebutkan wajar oleh Yang Berhormat Tumpat mungkin tidak wajar oleh Yang Berhormat Bera dan sebaliknya. Ini saya pun tidak faham difikirkan wajar Yang Berhormat Tasek Gelugor, bagaimana kita fikirkan wajar?... [Ketawa]

Ada satu perkara lagi iaitu pelaburan. Saya ingat ada satu bahagian di mana wang di dalam suruhanjaya dilaburkan. Memang pelaburan, wang suruhanjaya hendaklah setakat yang tidak diperlukan untuk dibelanjakan dengan segera oleh suruhanjaya di bawah akta ini dilaburkan mengikut apa-apa cara yang diluluskan oleh Menteri dengan persetujuan Menteri Kewangan. Dia hendak melaburkan wang pula – suruhanjaya... [Ketawa] Saya pun tidak tahu bagaimana suruhanjaya boleh melabur dengan baik? Mungkin dengan nasihat-nasihat daripada ahli ekonomi yang bijak untuk membuat pelaburan dan berharaplah Yang Berhormat dapat menerangkan supaya tidak ada penyelewengan yang berlaku di dalam kita menjalankan tugas ini. Sekian, terima kasih.

11.57 pg.

Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin turut bahas Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan 2010. Pertamanya saya ucap tahniah kepada Yang Berhormat Menteri kerana sudah lama kita menunggu rang undang-undang ini yang sudah tentunya akan meningkatkan lagi tahap persaingan, *competition* di kalangan ataupun dalam ekonomi Malaysia. *Insyah-Allah* akan meningkatkan lagi inovasi di kalangan syarikat-syarikat Malaysia. Sebelum saya bangkitkan perkara-perkara yang saya ingin sentuh. Saya hendak sentuh sedikit ucapan tadi yang dibuat oleh Yang Berhormat Tumpat walaupun dia tidak ada lagi...

Seorang Ahli: PAC

Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Soal... Oh! PAC tetapi boleh teruskan ya, boleh teruskan Tuan Yang di-Pertua? Boleh teruskan... [Ketawa] Disebutkan soal persaingan dalam media dan disalahkan media Arus Perdana kerana ada pemilikan daripada parti-parti tertentu dan sebagainya. Saya rasa persaingan ini kena datang dengan tanggungjawab. Sekiranya tidak ada tanggungjawab terutamanya dalam media, kita rasa bagaimana ada persaingan pun tidak akan dapat bawa manfaat kepada mana-mana pihak. Contoh sahaja saya rujuk di sini, walaupun parti organ, kita tengok liputan yang dibuat dalam *Harakah* contohnya. Parti organ, surat khabar daripada parti PAS, pelbagai fitnah yang dilemparkan kepada kerajaan, tidak ada apa-apa fakta yang diletakkan di situ, pakai hentam sahaja kerajaan.

Akhirnya kita melihat kalau hendak betul-betul ada *competition*, *fair competition* – persaingan dalam soal media ini kita perlu ada tanggungjawab. Jelas dan nyata dalam kes tersebut contohnya walaupun parti organ, walaupun bukan surat khabar tetapi kalau itulah standard liputan kewartawanan yang dibuktikan dan ditunjukkan oleh PAS contohnya dalam *Harakah*, saya rasa apa *competition* yang kita hendak? *Competition* untuk menyebarkan fitnah, untuk menyebarkan kepalsuan dan pembohongan. Jadi saya rasa itu yang saya hendak sentuh soal kebebasan media dan *competition* dalam media tetapi, balik kepada rang undang-undang ini, kepada perkara 5 iaitu keanggotaan suruhanjaya.

Saya melihat di sini suruhanjaya ini terdiri daripada anggota yang dilantik oleh Perdana Menteri atas syor Menteri iaitu seorang pengerusi, empat anggota daripada kerajaan dan tidak kurang tiga tetapi tidak lebih daripada lima anggota yang lain daripada swasta dan sebagainya. Di sini saya nampak keanggotaan suruhanjaya ini penting. Sebab masalah yang kita ada dalam ekonomi negara Malaysia pada waktu ini masalah di mana peranan yang dimainkan oleh kerajaan itu kadang-kadang tidak jelas. Sama ada peranan itu sebagai *regulator*, sebagai

pengawal selia, ataupun peranan itu sebagai *competitor* ataupun pesaing kepada sektor swasta.

Saya sedar bahawa kerajaan memiliki syarikat GLC, syarikat-syarikat yang dimiliki oleh kerajaan dan sebagainya. Akan tetapi kadang-kadang kita melihatnya bahawa ada percanggahan antara peranan kerajaan yang kadang-kadang boleh dengan izin, *stifles* sektor swasta daripada melihat kepada inovasi membangunkan pasaran dan sebagainya. Saya bagi tiga contoh di tiga sektor. Pertama dalam sektor telekomunikasi di mana kalau kita lihat di sektor telekomunikasi, syarikat yang gergasi Syarikat Telekom Malaysia. Bukan kita hendak salahkan Syarikat Telekom Malaysia, banyak yang dibuat oleh Telekom Malaysia yang baik. Akan tetapi kalau kita melihat contohnya Tabung Perkhidmatan Sejagat (*USP Fund*).

■1200

USP fund yang diletakkan oleh MCMC untuk bantu *undersize area*, untuk memastikan bahawa prasarana segala komunikasi di kawasan-kawasan luar bandar semua dapat dibangunkan tanpa pelaburan daripada syarikat swasta, dibantu oleh *USP fund*, dan untuk makluman Menteri dan Dewan, tabung ini sumbangannya daripada *telecommunication company*, syarikat-syarikat telekomunikasi. Saya hendak terangkan di sini bahawa contoh di situ Tabung Perkhidmatan Sejagat *USP fund*, Telekom Malaysia sumbangannya paling kurang sekali, 15%. Sebanyak 15% kepada USP, tetapi penerima USP yang paling tinggi adalah Telekom Malaysia. Jadi saya lihat di sini mungkin ada sedikit sebanyak unsur-unsur, ada satu gelanggang yang sama rata. Kalau kita lihat yang menyumbang itu yang paling kurang, tetapi yang dapat kerja daripada USP itu yang paling tinggi adalah daripada Telekom Malaysia.

Kalau kita lihat contohnya projek HSBB, kita tidak ada keraguan sebab telah dilancarkan, telah dimulakan dan sebagainya, tetapi kita pun kena tanya kenapa pula Telekom Malaysia diberi dan bukan syarikat-syarikat lain dan di sini bukan hanya syarikat swasta, ada juga GLC yang lain. Contoh-contohnya TIME.com yang sudah lama dalam bidang *fiber optic cable* dan sebagainya, tetapi tidak disenaraikan untuk dilaksanakan projek HSBB ini. Jadi kita kena tanya ke arah mana dia punya gelanggang yang sama rata untuk syarikat-syarikat yang swasta dan syarikat-syarikat GLC. Contoh Telekom juga nyata, sebab Pengerusi Telekom hari ini adalah mantan Pengerusi MCMC, Suruhanjaya Multimedia dan Komunikasi, jadi apabila *regulator* pergi daripada *regulator* terus kepada syarikat yang menjadi *competitor* ataupun syarikat swasta dalam industri tersebut, maka sudah tentunya ada tanda tanya, sama ada perkara ini adalah anti *competitive behavior* ataupun tidak.

Saya bangkitkan perkara ini sebab keanggotaan suruhanjaya itu mesti jelas antara *competitor* dan juga *regulator*. Siapa sahaja yang dipilih oleh kerajaan untuk mewakili kerajaan dalam suruhanjaya tersebut, mestilah jelas bahawa mereka ini adalah *regulator* dan tidak boleh dicampuradukkan dengan peranan kerajaan dalam sektor swasta, ini dipanggil *crowding out*, *crowding out* sektor swasta oleh GLC.

Contoh yang kedua adalah dalam pengangkutan udara. Pengangkutan udara, contohnya kita melihat bahawa kalau kita hendak mencari hak pendaratan di negara yang lain, di negara yang lain contohnya kita cari hak pendaratan di Australia, di United Kingdom dan sebagainya, kita perlu persetujuan daripada kerajaan berkenaan dan juga kerajaan kita, DCA kita kena beri persetujuan bahawa kerajaan yang asing itu boleh bagi *landing rights* ataupun hak pendaratan kepada syarikat kita.

Walau bagaimanapun ada syarikat penerbangan swasta kita tidak dapat persetujuan daripada kerajaan kita sendiri untuk dapat *landing rights* walaupun dapat persetujuan daripada negara yang asing. Jadi di sini sekali lagi, bangkit soal *confusion*, kekeliruan antara *regulator* dan *competitor*. Ini kerana GLC ini banyak GLC, di antara anggota lembaga pengarahnya adalah wakil daripada pihak kerajaan contohnya Telekom Malaysia tadi, ada wakil daripada kerajaan, ada wakil daripada MOF.

Dalam kes pengangkutan udara syarikat penerbangan MAS ada wakil Kementerian Pengangkutan, *the same body*, dengan izin, yang *regulate* duduk dalam Lembaga Pengarah, jadi macam mana kita hendak *ensure*, kita hendak pastikan persaingan yang adil dan bebas untuk semua, sekiranya yang hendak *regulate* ini *enforcement* dan *regulation* agensi duduk dalam lembaga pengarah tersebut. Jadi kalau betul-betul kita hendak melihat kepada satu rang undang-undang, satu akta, satu undang-undang yang betul-betul *promote*, mempromosikan persaingan di sektor swasta, kita perlu jelas dalam hal ini, peranan kerajaan sama ada *regulator* ataupun *competitor*.

Ketiga, adalah dari segi penyiaran televisyen satelit - TV, satelit TV tahu bahawa memerlukan pelaburan modal yang tinggi, yang begitu tinggi untuk mendirikan satu sistem penyiaran satelit TV yang kompetitif. Akan tetapi kita bagi satu monopoli selama 20 tahun, sampai tahun 2017 kepada satu syarikat, saya percaya perkara ini telah dibangkitkan, tetapi masalahnya pengguna.

Pengguna adalah mangsa, bukan mangsa dalam erti kata sebenar tetapi mangsa dalam erti kata tiada pilihan yang lain, walaupun kerajaan sudah bagi, *subscription* TV kepada MiTV dan sebagainya, tetapi akhirnya tidak ke mana juga. Kalau kita melihat pada satu syarikat yang diberikan monopoli selama 20 tahun untuk siaran satelit TV, pengguna jadi mangsa kerana hujan sedikit tidak boleh tengok, sebab siaran tergendala. Jadi di sini kita perlu melihat kepada peranan suruhanjaya ini sebagai satu model untuk memastikan bahawa sahaja anti *competitive behavior* tetapi *monopolistic behavior*, yang tidak memberi *choice*, pilihan kepada pengguna kita.

Jadi saya harap kepada Yang Berhormat Menteri, apa yang dibentangkan pada hari ini adalah usaha untuk meningkatkan persaingan dalam tujuan, matlamat untuk memastikan bahawa inovasi dalam sektor swasta dapat kita jamin dengan baik. Akan tetapi masalahnya apabila yang pertama syarikat-syarikat yang dipunyai oleh kerajaan tidak ada peranan yang jelas bahawa kerajaan *regulator* dan juga *competitor* kita hilang apa matlamat sebenar dalam contoh pengangkutan udara tadi, sebenarnya persaingan ini bukan antara dua-dua syarikat Malaysia. Persaingan ini adalah antara syarikat-syarikat Malaysia dan juga syarikat-syarikat asing. Kalau kita berebut untuk *landing rights* di negara-negara asing yang rugi kita, yang rugi Malaysia kerana KLIA tidak dapat menjadi hab, tidak dapat jadi hab yang dapat jadi hab adalah Changi, Bangkok, sebab mereka tidak bersaing untuk memastikan bahawa semua syarikat penerbangan mereka diberi hab pendaratan di negara-negara asing, itu yang pertama.

Kedua, monopoli. Perkara ini perlu dilihat dan saya melihat perkara yang paling baik adalah untuk memastikan bahawa keanggotaan suruhanjaya ini walaupun empat orang terdiri daripada kerajaan, biarlah mereka ini jelas fungsi mereka bukannya sebagai *competitor*, bukan mewakili kerajaan dan GLC tetapi sebagai *regulator*. memastikan bahawa persaingan itu sihat dengan adil. Terima kasih, saya menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih, Yang Berhormat Kota Melaka.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Tuan Yang di-Pertua, Peraturan 26(1). Saya hendak selesaikan satu perkara iaitu saya telah menghantar notis kepada Tuan Yang di-Pertua di bawah Peraturan Mesyuarat 26(1) untuk merujuk Ahli Parlimen Machang kepada Jawatankuasa Hak dan Kebebasan, atas nasihat Timbalan Yang di-Pertua, mengikut Peraturan Mesyuarat 26(1).

Kemudian saya telah menerima jawapan Tuan Yang di-Pertua, saya terima baik dan saya memberikan kerjasama cuma saya ingin menyatakan ini dalam jawapan Tuan Yang di-Pertua kepada notis saya berdasarkan petikan Penyata Rasmi tersebut yang mendapati bahawa Yang Berhormat Pasir Mas mungkin salah faham tentang kenyataan yang dibuat oleh Yang Berhormat Machang. Saya mendapati Yang Berhormat Machang hanya membuat kenyataan bahawa Yang Berhormat Pasir Mas mempunyai saham dalam syarikat perniagaan yang dimiliki oleh Yang Berbahagia Tan Sri Vincent yang mana empayarnya yang luas.

Tuan Yang di-Pertua, saya merujuk kepada laporan Hansard, memang kalau dibaca bagi orang yang fokus pembacaannya, maknanya tidak kenyataan ini mungkin secara tidak langsung boleh mengaitkan saya dengan tuduhan apa yang disebut oleh Yang Berhormat Machang tetapi, bagi orang yang tidak fokus, yang membaca secara sepintas lalu mungkin menuduh saya mempunyai saham dalam syarikat judi Ascot Sports, dan saya hendak maklum kepada Tuan Yang di-Pertua, bukan sahaja saham judi, dalam apa juga bentuk saham, dalam Syarikat Empayar Vincent Tan saya tidak ada saham. Jauh sekali judi ataupun saham judi ataupun apa sahaja saham dalam mana-mana rangkaian syarikat Vincent Tan.

Jadi, oleh sebab saya jenis manusia yang bekerjasama dengan Tuan Yang di-Pertua, saya di sini hanya ingin membuat kenyataan dan saya minta pihak akhbar yang membuat laporan boleh tulis, saya cabar Ahli Parlimen Machang buat tuduhan terbuka mengenai dengan dakwaan sama ada saham secara langsung ataupun bukan saham, ataupun saham dalam lain-lain syarikat yang ada kaitan dengan Vincent Tan, boleh buat tuduhan di Masjid Pasir Mas, saya tunggu hari Jumaat ini, ataupun datang ke Machang, saya boleh pergi ke Machang ataupun di luar Dewan Rakyat. Kalau dia anak jantan, dan kalau dia bertanggungjawab sebagai seorang pejuang, kalau dia bukan pemimpin tahi minyak. Terima kasih...
[Tepuk]

■1210

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Pasir Mas. Soal mengulangi kenyataan di luar, saya sudah buat di Pengkalan Chepa beberapa minggu lepas. Oleh itu selesai di luarlah. Kalau hendak, *proceed* di luar.

Tuan Yang di-Pertua, perkara yang saya bangkitkan sewaktu membahaskan Ucapan Titah Diraja, saya mulakan dengan menyebut, dan meminta penjelasan dipihak kerajaan berkenaan dengan kelulusan lesen judi (*sports-beating*) kepada syarikat milik Tan Sri Vincent Tan yang namanya Ascot Sports pada tahun 2004, yang diluluskan oleh Tun Dr. Mahathir - saya sebut. Kemudian ketika saya membangkitkan soalan meminta kerajaan memberi penjelasan, kenapakah saham itu diberikan kepada syarikat ini yang juga merupakan monopoli - juga barangkali berkaitan juga. Saya hendak ambil bahagian sekejap lagi dalam suruhanjaya ini.

Kemudian saya lanjutkan, selepas menceritakan itu, saya lanjutkan bahawa Yang Berhormat Pasir Mas pun ada saham juga - noktah. Begitu juga

semakan *Hansard* saya, yang saya juga menjelaskan kepada Tuan Yang di-Pertua. Keesokannya harinya *MalaysiaKini* khususnya memasukkan dalam *bracket* dalam syarikat tersebut yakni konotasinya merujuk kepada syarikat Ascot Sports.

Saya fikir itulah yang *trigger* reaksi daripada rakan saya Yang Berhormat Pasir Mas terhadap perkara itu dan persoalannya ialah, apakah Yang Berhormat Pasir Mas memiliki saham? Ayat saya ialah, "Yang Berhormat Pasir Mas pun ada saham juga." Saya tahu Yang Berhormat Pasir Mas ada saham. Saham dalam syarikat apa saya tahu, tetapi saya tidak melanjutkan ayat itu - saham dalam syarikat judi. Itu *Hansard*. Saya pertahankan di situ.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: *[Bangun]*

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Ini ruang saya, bagi saya jelaskan. Biar Tuan Yang di-Pertua sebut, ya. Yang mendorong Yang Berhormat Pasir Mas untuk mengaitkan saya sebagai menuduh beliau mempunyai saham dalam syarikat judi pada hari beliau membangkitkan perkara itu, adalah merujuk kepada kenyataan *MalaysiaKini*. Kemudian saya minta Yang Berhormat merujuk kepada versi *Hansard*, yang juga telah saya maklumkan kepada pihak Parlimen tentang pembetulan yang saya maksudkan.

Pembetulan *Hansard* kalau ia melibatkan perkara pokok ia mestilah dengan kebenaran bertulis tetapi, pembetulan kalau yang bersabit dengan 'noktah', 'koma', 'yang', 'dan', 'serta', itu adalah dibolehkan kita membuat pembetulan pada masa itu, demi memelihara maksud asal. Saya akhiri perkataan saya untuk perenggan itu dengan menyebut, "Yang Berhormat Pasir Mas pun ada saham juga." Betul, semasa berkawan, dan saya masih berkawan dengan Yang Berhormat Pasir Mas. Yang Berhormat Pasir Mas ada memaklumkan saya saham apa yang beliau miliki, berapa jumlah saham...

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Beritahu! Beritahu! Beritahu!... *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Ya, berapa jumlah saham, berapa banyak saham yang beliau cairkan, berapa banyak yang beliau gunakan, dan berapa banyak pula saham yang beliau simpan...

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Beritahu sekarang ini saham mana? Saya cabar beritahu sekarang!

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Itu saya sebut.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Jumlah berapa, beritahu sekarang.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Yang Berhormat ada memaklumkan kepada saya, Yang Berhormat mempunyai saham dalam MARA Holdings bernilai RM25 juta...

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: *MARA Holding?* Ini Tan Sri Vincent Tan punya.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Tidak, saya sebut ayat tadi ialah, "*Yang Berhormat Pasir Mas pun ada saham juga.*" Noktah!

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Akan tetapi Yang Berhormat kaitkan dengan Tan Sri Vincent Tan.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Saya tidak kait dengan Vincent Tan.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: *[Ketawa]* ...Cehh!

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Dia Tuan Yang di-Pertua...

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Sekarang saya tanya Yang Berhormat...

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Semasa Yang Berhormat Pasir Mas sebut, saya tidak bangun.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Saya tanya Yang Berhormat saham, betul...

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Semasa Yang Berhormat Pasir Mas sebut saya tidak bangun. Sekarang *floor* saya, saya menjelaskan.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Saya sebut...

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Saya bercakap kepada Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Sekarang ini Yang Berhormat kaitkan dengan Tan Sri Vincent Tan.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Pasir Mas, Yang Berhormat Pasir Mas. Duduk dahulu Yang Berhormat Pasir Mas.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Yang Berhormat kaitkan dengan Vincent Tan.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Saya tidak sebut!

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Soal saham, semua ada saham!

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Biar Tuan Yang di-Pertua sebut. Biar Tuan Yang di-Pertua putuskan. Sekarang *floor* saya memberi penjelasan.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Pasir Mas duduk dahulu.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Semasa Yang Berhormat Pasir Mas beri penjelasan, saya duduk. Yang Berhormat Pasir Mas ada memaklumkan kepada saya bahawa beliau memiliki saham dalam MARA Holdings - RM25 juta. RM5 juta beliau cairkan, RM1 juta untuk isteri, RM1 juta untuk anak, RM3 juta beliau main politik, RM20 juta lagi beliau simpan.

Sekarang sahamnya tidak bernilai RM20 juta. *Paper loss*, barangkali RM10 juta begitu. Itu yang saya maksudkan. Sebab itu saya tidak akhiri ayat itu dengan menyebut Yang Berhormat Pasir Mas pun ada saham dalam syarikat judi Tan Sri Vincent Tan - tidak. Ayat itu terhenti, "Yang Berhormat Pasir Mas pun ada saham juga". Itu Hansard. Itu penjelasan saya Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Inilah putar-belit. Seorang jaguh yang dikatakan pejuang Islam... *[Ketawa]* Tengok saya Tuan Yang di-Pertua dengan kawan-kawan, apa yang saya ada pun saya cerita. Yang dia cakap tadi betul. Saya ada saham MARA Holdings melalui penswastaaan dan memang *paper loss*. Yang saya jual itu pun betul, saya tidak segan silu. Saya belanja untuk rakyat. Saya belanja tetapi, yang disebut di sini, tidak disebut MARA Holdings. Disebut, "Yang Berhormat Pasir Mas ada saham juga"..., yang dikaitkan dengan Tan Sri Vincent Tan. Jadi kalau disebut, tadi kata sudah buat tuduhan di Pengkalan Chepa - ulang balik, saya ada sekali. Depan peguam pun saya hendak - saya bukan

hendak berkelahi, cuma saya hendak *clear* kan, supaya kita kalau hendak jadi pejuang, biarlah kita *gentleman*.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Jangan buat tuduhan bukan-bukan.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Pasir Mas. Terima kasih Yang Berhormat Pasir Mas.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Ya.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Sudah siap? Selesai?

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Belum, sedikit lagi. Jadi memang saya hendak selesai di sini, cuma jangan kait ada saham iaitu saham dalam MARA Holding. Mungkin ada saham dengan syarikat-syarikat lain lagi. Yang saya hendak sebut ini yang dikait dengan *Ascot Sports* atau yang dikait dengan Tan Sri Vincent Tan. Saya tidak ada saham. Jadi ini yang saya pertahankan yang saya hendak *clear*kan.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, terima kasih. Terima kasih Yang Berhormat Pasir Mas. Terima kasih.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Itu sahaja. Kalau Yang Berhormat Machang kata itu tersasul, tersilap cakap, kalau ada maruah, kalau *gentleman*, saya boleh terima. Sebab dia pun kawan saya. Sebab kalau tidak, saya tidak akan maaf dosa ini sampai ke Padang Mahsyar nanti.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih, terima kasih Yang Berhormat Pasir Mas.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Tuan Yang di-Pertua, saya telah pun memberi penjelasan, dan saya mendengar penjelasan Yang Berhormat Pasir Mas. Tuan Yang di-Pertua, yang saya hendak tegaskan di sini saya - Yang Berhormat Machang tidak ada saham apa lagi puluhan juta, tetapi saya tetap pejuang Melayu Islam, dunia akhirat.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih, terima kasih. Ahli-ahli Yang Berhormat...

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Tidak ada *class*, *low class*!

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, kita semua dengar penjelasan daripada Yang Berhormat Machang, dan penjelasan daripada Yang Berhormat Pasir Mas. Beliau menulis kepada saya di bawah Peraturan Mesyuarat 26(1).

Saya jawab dan saya beri penjelasan seperti yang disebut oleh Yang Berhormat daripada Pasir Mas. Cuma saya tidak boleh membenarkan beliau untuk membawa usul di bawah Peraturan Mesyuarat 26(1) oleh kerana pada ketika kejadian itu berlaku, Ahli Yang Berhormat Pasir Mas tidak ada dalam Dewan tetapi, dalam soal ini, apabila saya mengkaji peraturan mesyuarat, saya berkuasa di bawah Peraturan Mesyuarat 100, di mana kalau sekiranya ada kesamaran yang tidak terang diisyaratkan oleh peraturan mesyuarat, maka Tuan Yang di-Pertua boleh bertindak seperti apa yang berlaku sebentar tadi untuk menjelaskan perkara yang ada kesamaran.

Jadi di sini jelas bahawa Yang Berhormat Machang tidak menuduh kepada Yang Berhormat Pasir Mas bahawa beliau mempunyai saham dalam satu syarikat yang ada kaitan dengan judi. Oleh kerana ini adalah jelas, maka tidaklah

timbul peraturan mesyuarat seperti yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Pasir Mas. Saya tegaskan di sini, media massa sama ada media massa konvensional ataupun *online*, ataupun mana-mana media massa sekarang ini yang canggih dalam *internet* itu, tolonglah perbetulkan fakta. Jangan sama sekali menyiarkan perkara yang akan mengaibkan seseorang yang tidak bersalah. Itu sahaja permohonan saya kerana setiap kita ini bertanggungjawab.

Saya bertanggungjawab sebagai Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Machang bertanggungjawab sebagai Yang Berhormat yang harus bertanggungjawab. Begitu juga Yang Berhormat Pasir Mas bertanggungjawab sebagai Ahli Yang Berhormat yang bertanggungjawab. Begitu juga *bloggers*, *Twitter*, *Facebook owners*. *All these* 'kini-kini' - *MalaysiaKini*, apa kini, semua terkini-terkini ini... [Ketawa] Masing-masing mempunyai tanggungjawab yang terkini juga. Jadi jelas, selesai perkara bahawa Yang Berhormat Machang tidak ada buat tuduhan. Maka tidak timbul peraturan mesyuarat, dan sekarang Yang Berhormat Pasir Mas tidak ada kaitan dengan mana-mana syarikat saham judi - tidak ada kaitan dengan mana-mana individu juga yang ada kaitan dengan judi...

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Tuan Yang di-Pertua...

Tuan Yang di-Pertua: Itu jelas.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Saya hendak celah sedikit Tuan Yang di-Pertua, kalau boleh...

Tuan Yang di-Pertua: Yang sudah jelas, diberi jelas lagi. Yang sudah terang lagi bersuluh.

■1220

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Ya. Jelas sudah, habis. Ini sudah selesai sudah. Cuma saya hendak cadang kepada Tuan Yang di-Pertua, sepatutnya saya bangkitkan dalam perbahasan yang lain, cuma saya hendak cadangkan di sini, sudah sampai masanya Tuan Yang di-Pertua mengambil inisiatif membuat reformasi iaitu Parlimen tidak seharusnya lagi diberi imuniti. Maknanya perbahasan di Dewan Rakyat sepatutnya tidak ada lagi imuniti iaitu perlindungan daripada undang-undang supaya Ahli Parlimen-Ahli Parlimen bertanggungjawab. Sekian terima kasih.

12.20 tgh

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengambil bahagian dalam perbahasan rang undang-undang yang dibentangkan pagi ini. Saya ingin merujuk kepada satu keraguan saya iaitu tentang terdapat sektor yang sudah mempunyai bahagian persaingan iaitu dengan izin, *energy legislation* dan juga *multimedia and communication legislation*. Soalan saya adakah sektor-sektor ini tidak terpakai dalam Akta Persaingan ini atau ianya terpakai?

Kedua yang saya ingin tanyakan iaitu mengenai akta yang sebelum ini dalam peringkat jawatankuasa saya ada bangkitkan dan masih belum mendapat jawapan dari Yang Berhormat Menteri iaitu kita semua sedia maklum bahawa hampir semua GLC terlibat dalam komersial atau kegiatan komersial dan adakah mereka ini dikatakan terpakai dalam Akta Persaingan sebelum ini. Saya minta, adakah suruhanjaya ini akan mengehendkan memberi blok pengecualian kepada GLC. Kalau kita berikan satu blok pengecualian, sama juga mereka boleh memonopoli atau boleh menetapkan kedudukan yang lebih baik untuk bersaing

dengan syarikat-syarikat swasta. Inilah yang saya minta supaya dapat kita wujudkan satu *level playing field*.

Saya juga tidak berkesempatan ketika Yang Berhormat Menteri membentangkan rang undang-undang iaitu *timeline* untuk kita laksanakan akta ini. Adakah ia akan dilaksanakan dalam dua tahun, dan adakah ia akan dilaksanakan secara berperingkat? Sebelum ia dilaksanakan, dalam garis panduan-garis panduan, adakah perbincangan dibuat dengan lain-lain *stakeholders* atau badan-badan yang terlibat akan perbincangan tentang garis panduan untuk melaksanakan akta-akta ini akan diteruskan atau bagaimana kita akan memperbaiki garis panduan atau dikatakan memberi lebih input kepada garis panduan.

Yang Berhormat Menteri, saya juga telah baca dalam rang undang-undang ini iaitu mengenai kesedaran orang yang terlibat dan orang-orang yang terlibat dalam perdagangan atau *trade* dan juga dengan orang awam. Apakah program atau usaha yang akan diambil oleh kementerian untuk memberi maklumat tentang garis panduan dan juga tentang *coverage* kuat kuasa – dalam dia punya *coverage* untuk kita menguatkuasakan akta ini. Bagaimana dengan program untuk kesedaran dan juga untuk memberitahu atau memaklumkan kepada rakyat dan juga lain-lain *stake players* atau *stakeholders*?

Akhir sekali saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri iaitu, apakah keperluan untuk fasal 33 iaitu pelaburan yang diberikan kuasa untuk melabur untuk suruhanjaya ini. Apakah keperluan, *what is the need*, dengan izin, untuk suruhanjaya ini, adakah dihadkan jenis pelaburan ini? Ini yang saya masih belum faham, semasa Yang Berhormat Menteri bentangkan, tidak menerangkan mengenai perkara ini. Saya ingat inilah beberapa perkara yang ingin dapatkan penjelasan. Terima kasih.

12.25 tgh.

Tuan Salahuddin Ayub [Kubang Kerian]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana mengizinkan saya juga untuk membahaskan Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan 2010 kerana semalam saya tidak berkesempatan untuk membahaskan Rang Undang-undang Persaingan yang saya rasa ada kaitan dan persamaan dan di peringkat dasar ini ada beberapa perkara untuk saya mendapat penjelasan.

Sebagaimana rakan-rakan yang berbahas, satu aspek daripada peranan dua rang undang-undang ini, yang semalam diberitahu adalah bahawa Menteri sendiri menjawab semalam bahawa GLC juga tidak terlepas daripada sama ada pelaksanaan ataupun perkara-perkara yang berkaitan dengan kedua-dua khususnya Rang Undang-undang Persaingan semalam. Di sini saya ingin mendapatkan sedikit penjelasan, salah satu GLC yang penting dalam negara ini, yang besar sumbangannya kepada negara adalah Petronas, MAS. MAS semalam disebut oleh rakan-rakan saya bahawa kita melihat daripada aspek yang lebih besar.

Saya rasa satu jangka masa yang begitu panjang dan selesa telah diberikan kepada MAS untuk ia membangun, menunjukkan wibawanya tetapi, malangnya dekad-dekad terakhir ini, kita melihat MAS masih lagi tidak mampu untuk menjadi sebuah syarikat GLC yang berjaya dalam erti kata sebenarnya. Namun begitu saya melihat apa yang kita bahaskan semalam Tuan Yang di-Pertua, melihat daripada aspek-aspek yang positif daripada persaingan ini adalah bila wujudnya AirAsia maka kita melihat mahu tidak mahu, MAS mengorak

langkah ke hadapan dan dapat melihat bahawa persaingan ini adalah merupakan suatu yang memacu ke arah masa depan MAS yang lebih cemerlang.

Di mana saya melihat persaingan di antara MAS dan AirAsia ini, bukan maknanya kita tidak patriotik tetapi dalam aspek persaingan, ianya bagus, ianya positif. Jika AirAsia boleh bermula daripada kosong dan hari ini boleh menempa nama, jadi kita melihat MAS harus keluar daripada kepompong lama dan menganjak kepada satu paradigma yang lebih baik. Walaupun dahulu kita mempunyai seorang CEO yang dikatakan amat cemerlang dalam syarikat yang lain tetapi saya sendiri melihat secara objektif, tidak banyak yang mampu beliau buat apabila beliau menerajui MAS. Saya boleh memberikan penghargaan kepada MAS apabila menubuhkan anak syarikat yang baru iaitu Firefly. Firefly saya rasa boleh pada masa akan datang untuk lebih maju ke hadapan akibat daripada persaingan ini. Saya harap Firefly akan meningkatkan mutu perkhidmatannya dan memberi keselesaan kepada pengguna-pengguna dalam tanah air kita ini. Itu saya lihat dari segi persaingan yang positif di antara dan AirAsia, biar mereka bersaing dan itu tidak ada masalah. Janganlah pula ditimbulkan isu tidak patriotik, isu perkauman dan seumpamanya. Apa yang – kerana MAS bagi saya telah diberikan satu masa yang cukup untuk dia bersaing, untuk dia maju ke hadapan tetapi dengan isu *bailout* dan seumpamanya ini amat menghampakan kita.

Salah satu GLC yang penting juga Tuan Yang di-Pertua adalah Petronas. Di mana saya ingin mencadangkan dalam perbahasan di peringkat dasar ini. Saya ingin bertanya secara jelas dengan Yang Berhormat Menteri kerana Yang Berhormat Menteri sendiri yang akan menjawab rang undang-undang ini. Adakah kerajaan ataupun dengan penggubalan kedua-dua rang undang-undang ini memungkinkan kementerian Yang Berhormat memberikan cadangan kepada kerajaan dan secara tidak langsung kepada Petronas supaya Akta 144 itu dipinda.

■1230

Kenapa perlu dipinda? Ini kerana kita merasakan sejak wujudnya Petronas sampai ke hari ini dengan kita tidak menafikan sedikit pun tentang kepentingannya, kejayaannya melahirkan jurutera-jurutera petroleum negara yang mampu mencipta nama. Bukan sekadar di persada tanah air, di persada antarabangsa maknanya Petronas telah mampu untuk berdiri sendiri. Hari ini meneroka nama dan mendapat dalam *exploration* nya ke seluruh dunia mendapat nama dan membuktikan bahawa kita memiliki kepakaran-kepakaran.

Bagi saya Tuan Yang di-Pertua demi masa depan Petronas, saya ingin mencadangkan supaya dipinda Akta 144 itu supaya berlaku persaingan. Berlaku persaingan dalam industri petroleum dalam negara kita dan juga untuk persaingan yang lebih baik. Petronas di peringkat antarabangsa yang sekarang ini Petronas sebagai *custodian national wealth* ini dapat lebih dinamik peranannya yang sekarang ini menjadi *administrator*. Sekarang dia berperanan sebagai *administrator* kepada operator. Mungkin di kalangan kita bertanya. Mungkin saya tidak patriotik begitu kerana kita membuka persaingan ini. Maknanya masa depan Petronas akan gelap ataupun kita membuka satu ruang untuk orang lain mengambil alih peranan yang penting ini.

Sebenarnya kalau kita melihat Tuan Yang di-Pertua, apa yang berlaku kepada Telekom. Suatu waktu dahulu Telekom memonopoli syarikat, apa yang saya maksudkan ialah Telekom sahaja yang ada dalam negara kita. Bila Akta Telekom itu dipinda dan Akta Komunikasi dan Multimedia itu dipinda. Kita melihat, mengizinkan syarikat-syarikat seperti Maxis, Digi untuk bersaing dalam negara kita. Tidak timbul masalah Telekom akan rugi kerana apa yang penting ditubuhkan satu Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia. Maka suruhanjaya inilah

yang akan bertanggungjawab untuk mengawal selia perjalanan dan operasi syarikat-syarikat ataupun operator-operator yang besar ini Maxis, Celcom, Digi dan seumpamanya.

Hari ini kita melihat persaingan ini sihat. Telekom mahu tidak mahu akan memposisikan dirinya dalam era yang global ini, era yang begitu penting ini untuk dia menjadi sebuah syarikat yang mampu berdaya saing. Begitu juga dengan Petronas yang bagi saya telah sampai masanya akta itu dipinda dan membolehkan supaya Petronas bersaing. Apa yang penting kalau kita takut ianya dimonopoli oleh syarikat lain ataupun tewas kepada syarikat-syarikat gergasi yang lain, kita boleh meminda dan menubuhkan satu suruhanjaya yang dinamakan Suruhanjaya Petroleum dan Mineral Negara. Di mana operasinya sama juga tadi Suruhanjaya Multimedia Negara yang mengawal selia operasi syarikat-syarikat besar ini.

Jadi, dengan itu kita melihat daripada Petronas hari ini menjadi *administrator* ia melangkah setapak lagi untuk menjadi operator yang mampu bersaing dengan syarikat-syarikat besar dunia. Jadi saya melihat dengan isu persaingan yang ada pada hari ini yang mahu tidak mahu dengan AFTA yang akan dilaksanakan, dengan WTO. Saya rasa sampai masanya untuk kita melihat syarikat GLC yang penting ini, Petronas ini supaya dia akan lebih maju ke hadapan. Apabila datang syarikat-syarikat Exxon yang gergasi dunia ini, saya rasa kita boleh pergi kepada dengan izin, *creating Malaysia as a petrol hub* di rantau ini. Kita rasa satu perkara yang boleh kita laksanakan dalam negara kita. Kita boleh menjadikan rantau ataupun negara kita ini ataupun ambil mungkin negeri Sabah atau Sarawak sebagai hab ini kerana rantau kita aman.

Mungkin negara Teluk sukar untuk menyimpan minyak mentah mereka ataupun untuk membangunkan industri Petroleum, industri petrol kimia mereka. Apabila kita membuka ruang ini untuk persaingan ini, kita boleh menjadikan Malaysia sebagai hab yang akan menubuhkan banyak lagi industri hiliran. Jadikan mungkin Sabah dan Sarawak sebagai tempat untuk mereka terus berusaha untuk memacu kemajuan di Sabah, Sarawak. Banyaknya industri hiliran akibat daripada kita menubuhkan petroleum hab ini, industri petrol kimia ini, saya rasa kita dengan ini kita dapat mempercepatkan langkah-langkah kita untuk memajukan negeri Sabah dan Sarawak.

Jadi saya rasa itu sebagai pandangan saya, sebab semalam saya tidak dapat berucap kerana kesuntukan masa. Inilah yang saya harapkan supaya kementerian boleh memberikan jawapan sama ada keupayaan untuk mencadangkan akta ini boleh dipinda. Saya juga mencadangkan kalau akta ini dipinda Kabinet juga boleh memikirkan satu kementerian baru, iaitu Kementerian Petroleum dan Mineral Negara, untuk kita mengawal selia dengan lebih baik tentang pandangan-pandangan yang saya berikan tadi. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Machang, selepas Yang Berhormat Machang Yang Berhormat Sepanggar, selepas itu Yang Berhormat Indera Mahkota dan Yang Berhormat Bandar Kuching. Siapa sahaja nanti Yang Berhormat selepas ini masuk sudah tidak boleh. Selepas itu Menteri sedia untuk menjawab. Kalau tidak sempat nanti sampai jam 1 sambung tengah hari. Sila.

12.36 tgh.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: *Assalamualaikum Warahmatullaahi Wabarakaatuh.* Tuan Yang di-Pertua terima kasih. Pertamanya

dalam mengambil bahagian untuk Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan 2010.

Saya ingin merakamkan tahniah di atas kejayaan mengemukakan rang undang-undang ini. Sejak tahun 1991 lagi sebenarnya kerja-kerja untuk meletakkan dan memulakan perbincangan untuk mengadakan undang-undang berkaitan persaingan telah dimulakan oleh Kementerian Perdagangan Dalam Negeri. Sejak tahun 1991 dan hari ini 2010 lama baru dapat kita bentang rang undang-undang.

Dalam RMK-8 Tuan Yang di-Pertua untuk penggal 2001 hingga 2005 barulah dimasukkan satu kenyataan polisi yang menggambarkan hasrat kerajaan untuk mengadakan rang undang-undang ini. Ini ditulis yang saya petik dengan izin, "*During the plan period 2001 to 2005, effort will be made to force fair trade and practices that will contribute towards a greater efficiency and competitiveness of the economy.*" Niatnya saya fikir yang sedang kita bahaskan ialah untuk melindungi kepentingan pengguna di negara ini.

Di bawah kementerian ini Tuan Yang di-Pertua sebenarnya terlalu banyak akta yang berkaitan melindungi kepentingan pengguna. Sebahagiannya ialah akta yang disebut *Hire-Purchase Act*, Akta Timbangan dan Ukuran, Akta Jualan Langsung, Akta *Money Landers*, Akta Perlindungan Pengguna dan segala macam. Sekarang kita hendak tubuhkan satu suruhanjaya berkaitan dengan persaingan. Saya melihat sekurang-kurangnya ada dua cabaran yang menanti kementerian yang di bawah Menteri dari Bera. Sekurang-kurangnya ada dua cabaran yang saya perhatikan.

Pertama ialah cabaran di peringkat pelaksanaan untuk di *centralize* kan elemen kawalan. Sebab sekarang ini dia bersepah ataupun *spectral*. Saya contohkan. Dari sudut *distributive trade* dengan izin. Apa agensi penguat kuasa? Dia di bawah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri, apa undang-undang dia? *Consumer Protection Act*, *Price Control Act*, *Supply Control Act*, apa elemen yang dikawal harga? Jalan misalnya. Apa agensi pelaksanaanya? Dia di bawah Kementerian Pengangkutan, Jabatan Pengangkutan Jalan.

Penswastaan lebuhraya pula di bawah Pihak Berkuasa Lebuhraya di bawah Kementerian Kerja Raya. Apa undang-undangnya Akta Pengangkutan Jalan 1987? Apa yang dikawal? Harga juga iaitu kadar tol. Kemudian *railways*, kereta api ia di bawah KTMB dikorporatkan, dan di bawah Kementerian Pengangkutan, apa undang-undangnya? *Railways Act 1991*, apa yang dikawal? Harga juga. Pelabuhan, lapangan terbang, komunikasi dan multimedia, bekalan elektrik, bekalan air. Ini semua elemen kawalannya ialah harga. Sehingga apabila kerajaan meluluskan dua undang-undang.

■1240

Yang ini barulah berkaitan dengan kawalan terhadap persaingan iaitu Suruhanjaya Undang-undang Tenaga 2001 dan juga Suruhanjaya Multimedia dan Komunikasi 1998. Ini barulah dimasukkan kawalan terhadap unsur-unsur persaingan. Sebab itu saya kira rang undang-undang yang kita luluskan semalam dan sedang kita bahas hari ini berkaitan persaingan. Ia mengecualikan dua sektor ini. Komunikasi dan juga tenaga. Jadi, cabaran yang saya sebutkan tadi yang menunggu kementerian Yang Berhormat dan kerajaan juga ialah bagaimanakah di peringkat pelaksanaan ini hendak menyelesaikan konflik ini, di antara polisi industri dan sosioekonomi yang dilaksanakan di Malaysia.

Saya contohkan. Hendak selesaikan konflik ini dengan melaksanakan Rang Undang-undang Persaingan ini bagaimana. Contohnya, dalam polisi yang

berkaitan dengan *selective import substitution*, dengan izin. Ini berkaitan dengan projek *national car*. Ia ada beberapa pengecualiannya nanti ataupun *bank consolidation* untuk memperkukuhkan bank-bank domestik ataupun polisi berkaitan dengan pengagihan kekayaan. Ini akan ada konfliknya di sana dengan tugas dan peranan Suruhanjaya Persaingan ini. Di antara keperluan melindungi industri strategik negara, keperluan untuk memastikan pengagihan kekayaan itu secara adil melalui beberapa platform strategik negara atas nama GLC dan sebagainya dengan pelaksanaan undang-undang persaingan ini.

Daripada suatu kawalan yang hanya bersifat kawalan terhadap harga yang saya contohkan tadi, *sectorial competition regulation* dengan hendak *centralize* kan, hendak memusatkan kuasa itu kepada Suruhanjaya Persaingan di bawah Kementerian Dalam Negeri. Ini saya fikir perkara yang sangat asas yang memerlukan penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri.

Tuan Yang di-Pertua, dahulunya negara kita mempunyai satu polisi penswastan dan apabila kita bergelut dengan masalah ekonomi, kita kemudiannya mengambil alih beberapa sektor perkhidmatan yang asalnya kita swastakan. Kerajaan ambil alih bila rugi. Yang sempat saya contohkan termasuklah – ini sektor pengangkutan. STAR dan PUTRA. Asalnya diswastakan dan monopolilah. Syarikat-syarikat ini Tuan Yang di-Pertua, dia kemukakan cadangan kepada kerajaan. Dia beritahu dia boleh atur pinjaman bank dan ia menjangkakan sejumlah penumpang akan menggunakan perkhidmatannya. Kerajaan bagi sokongan setengahnya melalui *syndicated loan, supported by the government*.

Apabila ekonomi negara bermasalah, syarikat ini minta mereka diselamatkan dahulu. Sebab itu mereka tidak senang dengan dasar menaikkan *interest* sebab mereka bergelut hendak bayar hutang. Jangankan hendak bayar pokok, hendak bayar bunga pun tidak boleh. Itulah masa kita menghadapi krisis ekonomi beberapa tahun dahulu. Hujahnya di situ. IMF tidak MIF dan sebagainya adalah kerana polisi IMF naikkan kadar faedah. Waktu itu juga Tuan Yang di-Pertua, negara kita menghadapi masalah negara dengan jiran khususnya Singapura yang menawarkan faedah yang lebih tinggi. Faedah lebih tinggi.

Akibatnya duit kita mengalir keluar sebab hendak rebut peluang faedah lebih tinggi. Namun begitu menaikkan kadar faedah akan menyebabkan syarikat yang menguasai penswastan dalam beberapa industri perkhidmatan negara kita ini bermasalah. Mereka minta kerajaan selamatkan mereka dahulu. Akhirnya kerajaan ambil alih bukan sahaja STAR, PUTRA, IWK dalam dua rang undang-undang yang berkaitan dengan bekalan tambahan yang kita bahaskan dua minggu lepas Tuan Yang di-Pertua, masih ada lagi. Beratus juta kita terpaksa luluskan untuk bayar IWK, Alam Flora dan yang saya masih ingat Timbalan Menteri daripada... Ketika saya bangkitkan perkara ini pada sesi perbahasan bajet yang lepas, dia kata kerajaan pun tidak tahu hendak buat bajet. Dia macam *black hole of Calcutta*. Tidak boleh hendak selesai sudah masalah ini. Asyik bagi beratus juta.

Puncanya kerana modal perniagaan yang mereka kemukakan kepada kerajaan waktu itu meyakinkan. Namun apabila ada masalah dari segi pelaksanaan misalnya kalau sektor STAR dan PUTRA, tidak seramai itu pengguna menggunakan perkhidmatan. Jadi hasilnya tidak seberapa. Jadi, mereka minta kerajaan ambil alih. Kerajaan ambil alih. Apa kaitan dengan perbahasan berkaitan dengan Rang Undang-undang Persaingan dan Suruhanjaya Persaingan ini. Inilah yang saya sebutkan konflik yang sedang dihadapi oleh kerajaan antara hendak menyelamatkan industri strategik negara untuk memberikan kemudahan kepada rakyat. Pada masa yang sama, kerajaan berdepan pula dengan tanggungan

kewangan yang bukan sedikit. Semacam tidak ada jalan akhirnya, khususnya dalam perkhidmatan IWK dan juga Alam Flora. Begitu juga STAR dan PUTRA.

Tuan Yang di-Pertua, tidak semua monopoli itu baik. Kalau tadi sahabat saya Yang Berhormat daripada Kubang Kerian sebut berkaitan dengan Petronas. Bermodalkan RM10 juta waktu zaman Almarhum Tun Razak sehinggalah sekarang. Antara syarikat dari negara kita yang mendapat tempat dan kedudukan antara syarikat terbesar di dunia di bawah pengurusan Tan Sri Hassan Merican, yang enam hari diberhentikan baru diberitahu. Sampai sekarang, *farewell* untuknya pun tidak buat lagi. Kakitangan dia buatlah di tingkat bawah KLCC. Dia pergi begitu sahaja. Namun sewaktu Datuk Lee Chong Wei menang All England, kita raikan di bawah dengan majlis makan tengah hari. Terima kasihlah Yang Berhormat Kemaman. Saya pun hadir sekejap... [Ketawa] Dihadiri Perdana Menteri.

Begitu kita banggakan. Saya pun bangga Chong Wei menang. Saya ikuti dia kalahkan pemain muda dari Jepun *straight set*, dalam perlawanan yang mendebarkan. Kalau Chong Wei jadi *All England Champion*, kita boleh rai, Tan Sri Hassan ini lebih daripada Chong Wei lah jasanya. Namun belum lagi kita raikan dia. Dia betul, menguruskan satu perniagaan monopoli yang menjadi nadi kepada ekonomi negara. Hari ini RM1 pendapatan negara Tuan Yang di-Pertua, 50 sen daripada minyak dalam bentuk pelbagai bayaranlah. 50 sen daripada minyak. Bakinya barulah pendapatan yang lain. Cukai pendapatan, cukai perniagaan, cukai korporat dan lain-lain.

Baik, monopoli dalam industri petroleum ini dalam konteks itu, dia menyumbang kebaikan kepada negara. Apa dia monopoli yang tidak begitu menyenangkan? Monopoli perniagaan kasino Tuan Yang di-Pertua, di Genting Highlands itu tidak begitu menyenangkan dari segi kesan sosialnya. Membaca buku *My Story* karangan Lim Goh Tong. Tanah di Genting itu Tuan Yang di-Pertua, jumlahnya 15,000 ekar pegangan kekal iaitu selagi ada langit, bulan dan matahari, 15,000 ekar. 5,000 hektar itu di sebelah Pahang dan bakinya lebih kurang 1,100 hektar di sebelah Selangor. Waktu Lim Goh Tong minta tanah itu, Datuk Harus Idris kata dia cuma bersedia bagi 30 tahun hingga 40 tahun sahaja tempoh.

Namun Lim Goh Tong mengadu dengan Tengku. Tengku kata bagilah pegangan kekal. Kekal 15,000 ekar dan dia mulakan dengan 38 bilik hotel. Dirasmikan oleh Tengku. Syarikat yang dimulakan oleh Goh Tong dan pasangan perniagaannya Tan Sri Noh, 38 bilik hotel, Tuan Yang di-Pertua. Tengku rasmikan dan pada hari itu, Tengku memberikan idea. Kalau hendak berjaya pusat peranginan suhu sejuk yang dekat dengan Kuala Lumpur iaitu Genting, jangan hanya bilik hotel. Buatlah kasino juga. Minta dan kerajaan akan luluskan. Lim Goh Tong minta sungguh dan kerajaan luluskan. Cadangan Tengku. Mudah-mudahan Allah SWT cucuri rahmat ke atas rohnyanya...

Tuan Haji Mohd. Nor bin Othman [Hulu Terengganu]: Boleh saya tanya, mencelah? Yang Berhormat Hulu Terengganu.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Sila.

Tuan Haji Mohd. Nor bin Othman [Hulu Terengganu]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Apakah saranan yang diutarakan oleh Tengku untuk membina kasino di Genting Highlands merupakan sesuatu yang direstui dan disukai oleh Yang Berhormat Machang sebab saya nampak bahawa perkara yang hampir sama telah pun diambil kira oleh parti Yang Berhormat. Di mana didapati bahawa kalau dahulu kita tidak merestui, tidak bersetuju dengan apa yang telah

diutarakan oleh berita-berita yang mengatakan penglibatan dengan judi, penglibatan dengan arak tetapi apakah pada hari ini, Yang Berhormat bersetuju dengan apa yang telah dikatakan oleh Yang Berhormat tadi. Terima kasih.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Machang, saya ingatkan masa, masa.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Ya, terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Hulu Terengganu. Bezanya saya dengan Yang Berhormat Hulu Terengganu ialah saya tidak melihat dari perspektif parti. Sempadan parti sempit.

■1250

Saya bercakap umum, tidak ada satu ayat pun tentang parti. Akan tetapi kalau Yang Berhormat Hulu Terengganu hendak menyebut jujuk pada satu benda itu sahaja, terpulanglah. Kita harus berjiwa besar dan *move on*, terus ke hadapan. Tidak semua monopoli itu baik. Ada masanya barangkali kerajaan harus menilai dan meneliti semula perkara-perkara yang sebegini.

Tuan Yang di-Pertua, suruhanjaya ini tidak sepenuhnya bebas sebagai satu *enforcement agency*. Sekurang-kurangnya dari sudut pelantikan dan *funding*, biaya. Itu jelas. Pelantikan Yang Berhormat Menteri dan *funding* pun kita beri, bahkan boleh melabur lagi. Tidak semestinya ianya bebas. Jadi itu saya tidak hendak pertikai sangatlah. Saya sekadar mengulangi tahniah kepada Yang Berhormat Menteri di atas pembentangan rang undang-undang ini dengan dua atau tiga perkara yang saya bangkitkan. Saya mulakan tadi dengan beberapa konflik untuk memusatkan kuasa kepada suruhanjaya ketika berseparah dari sudut undang-undang sedia ada yang saya istilahkan sebagai *sectoral competition regulation* yang saya senaraikan pelbagai sektor. Cabaran ini sebenarnya cabaran yang mesti dijelaskan secara meyakinkan.

Keduanya, saya mengingatkan balik bagaimana polisi penswastan yang pernah menjadi dasar negara tetapi apabila berdepan dengan kerugian beberapa syarikat yang menawarkan perkhidmatan kepada awam, yang berakhir dengan kerajaan terpaksa mengambil alih. Masih lagi satu praktis monopoli tetapi kelihatannya sangat merugikan. Saya juga menyebut tadi dua contoh monopoli yang baik di pihak Petronas. Saya cuma sebut sedikit berkaitan dengan Presiden dan CEOnya yang semacam dilupakan, sehingga hari ini belum dihargai. Kalau itu berterusan, barangkali saya berura-ura hendak menghantar notis Peraturan Mesyuarat 18(1) kepada Tuan Yang di-Pertua supaya Dewan dapat membahaskan atau memberikan satu penghormatan kepada Tan Sri Hassan dengan segala macam hujah.

Di satu sesi lain monopoli yang memberi kesan kepada kehidupan sosial rakyat juga yang saya contohkan dengan penguasaan 15,000 ekar kasino Genting yang dimulakan dengan cadangan oleh kerajaan sendiri lesen itu dan hari ini isunya panjanglah kalau kita hendak bahas tentang kesan kepada aktiviti perjudian ini.

Tuan Yang di-Pertua, poin saya yang keempat dan terakhir yang saya singgung tadi ialah berkaitan dengan status suruhanjaya ini. Sekurang-kurangnya di sudut pelantikan dan juga biaya yang tidak menggambarkan ia sebagai satu suruhanjaya yang bebas, bagaimana sebenarnya kita hendak *draw the line* antara suruhanjaya ini dengan arahan ataupun kehendak daripada Yang Berhormat

Menteri ataupun kementerian? Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.
Assalamualaikum.

12.53 tgh.

Datuk Eric E. Majimbun [Sepanggar]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih kerana saya diberi peluang untuk membahaskan Rang Undang-undang Persaingan 2010 ini. Tuan Yang di-Pertua, dalam rang undang-undang ini saya rasa inilah satu-satunya rang undang-undang yang begitu baik sekali.

Ini ada kaitan dengan saingan, harga dan juga saingan mutu perkhidmatan dan sebagainya. Apa yang saya ingin dapatkan penjelasan di sini, adakah kerajaan bersedia untuk menyemak kembali semua polisi, undang-undang dan akta yang sedia ada yang ada kaitan dengan harga nilai apa jua, sama ada barangan ataupun kontrak-kontrak? Oleh sebab ini adalah menjurus kepada kaitan dengan pengguna dan pembeli, di mana kita sebagai pembeli dan pengguna selalunya bertanya adakah saingan ini betul-betul dapat kebaikan sebenarnya?

Apa yang kita rasa pada ketika ini ialah dalam kerajaan sendiri, di mana kerajaan sendiri yang menggunakan persaingan itu dengan tidak begitu baik. Contohnya dalam perundingan harga, kerajaan yang menggunakan polisinya untuk boleh dirunding harga. Harga-harga untuk membina dan harga-harga jualan boleh dirunding. Apakah dengan ini rakyat mendapat kebbaikannya? Tentu sekali tidak, kerana apa yang kita mahu ialah kerajaan betul-betul menyemak semua. Contohnya monopoli yang telah pun kita uar-uarkan tadi. Monopoli dengan import, eksport, polisi *cabotage* di mana saya rasa rakyat Sabah dan Sarawak selalunya teraniaya oleh kerana polisi ini telah di *monopolised* kan oleh syarikat-syarikat perkapalan dan pengangkutan. Kita dapati bahawa semua harga-harga di Sabah dan Sarawak begitu tinggi sekali. Contohnya kalau kita lihat harga-harga di Semenanjung dibandingkan dengan di Sabah.

Satu contoh, sabun Ekonomi Handalan yang 2.5 kg, di Semenanjung harganya ialah RM7.50 tetapi di Sabah RM10.59. Perbezaan RM3.09. Peratus ialah 41.2%. Begitu tinggi sekali. Banyak lagi harga-harga yang menjunam peratus begitu tinggi sekali. Contohnya susu Dutch Lady 1 kg, harganya RM23.79 di Sabah tetapi di Semenanjung RM17.88. Perbezaan RM5.91. Peratus, 33.05%. Banyak lagi perbezaan harga daripada Semenanjung dan Sabah. Ini sebenarnya menjejaskan untuk bersaing. Bagaimana kita dapat meneruskan persaingan ini sekiranya harga-harga ini semua dikawal? Contohnya kawalan bagi beras, gula dan banyak lagi kawalan-kawalan. Kalau kita lihat di negara jiran di Brunei Darussalam, begitu murah sekali. Harga beras Super yang kita beli di sini serupa dengan Super Tempatan sahaja.

Maka itu sebab saya rasa saingan itu perlu disemak semula dalam akta-akta ataupun polisi-polisi yang ada kaitan dengan harga penjual, harga pemborong dan sebagainya. Ini memerlukan satu *political will*, dengan izin Tuan Yang di-Pertua, kerana selagi kita tidak ada *political will*, selagi kita punya kawalan atau *enforcement* tidak begitu mengambil berat, selagi itulah saya rasa saingan itu kita tidak dapat bersama-sama nikmati. Saya sangat kecewa kerana kalau kita lihat persaingan ini sewaktu jualan murah contohnya, tidak ada kawalan walaupun dia jual murah di sana tetapi adakah itu betul-betul jual murah? Ini kerana separuh daripada barangannya juga mahal dari jualan biasa. Maka sebab itu saya rasa kawalan itu perlu bagi kerajaan untuk mengetatkan kawalan ini.

Selagi kawalan ini tidak diketatkan, selagi polisi ini tidak diambil kira dan undang-undang yang sedia ada tidak disemak semula, saya rasa Rang Undang-undang Persaingan ini tidak mendapat faedah bersama... Maka sebab itu saya memohon supaya sebelum rang undang-undang dapat dilaksanakan, buatlah semakan dan juga pembetulan di mana yang tidak selaras diselaraskan. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Ahli-ahli Yang Berhormat, Mesyuarat ditangguhkan sehingga pukul 2.30 petang ini.

Mesyuarat ditempohkan pada pukul 1.00 petang.

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar) ***mempengerusikan Mesyuarat***]

2.32 ptg.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga hendak mengambil bahagian untuk membincangkan tentang cadangan Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan selepas pagi tadi kita telah meluluskan Rang Undang-undang Persaingan 2010 yang juga menyentuh tentang banyak perkara yang sama. Saya melihat antara tujuan kita menubuhkan suruhanjaya berkenaan dengan Rang Undang-undang Persaingan ini adalah sebagai satu pengiktirafan atau pengesahan di mana kita memerlukan satu proses *restructuring* yang menyeluruh apabila kita telah menerima banyak cabaran terutama cabaran di mana kita melihat perlu ada satu undang-undang ataupun peraturan menyeluruh untuk melihat pembangunan ekonomi di dalam negara kita disusun semula berikutan daripada banyak kedudukan ataupun keadaan yang merunsingkan pihak kerajaan sendiri.

Kita lihat banyak persoalan yang ditimbulkan dan kita tidak mendapat penjelasan dan gambaran yang jelas. Beberapa minggu yang lalu satu persoalan yang cukup besar telah ditimbulkan dan saya yakin pihak kerajaan akan berusaha untuk menjawab dan menerangkan perkara ini. Salah satu daripada isu tersebut adalah berkenaan dengan kejatuhan dalam ekuiti pegangan bumiputera yang disebut telah menurun daripada RM54 bilion kepada hampir RM2 bilion sahaja. Kejatuhan yang sangat mengejut ini memerlukan satu penerangan atau satu penjelasan bagaimana keadaan ini boleh berlaku dan rentetan daripada perkara itu kita rasa adalah benar ataupun ada munasabahnyanya aspek persaingan ini ditimbulkan kerana barangkali kita mengharapkan satu peraturan baru boleh menjadikan ubat atau *remedy* kepada kedudukan ini.

Kita lihat dalam tahun 2009 pada Julai, kerajaan melalui Khazanah Nasional juga telah mengumumkan banyak suntikan-suntikan dan juga antara yang spesifik yang dibuat pada Julai 2009 iaitu pengumuman tentang usaha untuk melakukan pengambilalihan terhadap beberapa kedudukan strategik perniagaan utama di dalam negara. Pernah juga disebut tentang kedudukan eksklusif yang dipunyai atau dipegang oleh salah satu syarikat badan penyiaran utama di dalam negara iaitu Astro yang melibatkan jumlah nilai sebanyak RM9 bilion pada waktu tersebut.

Beberapa minggu yang lalu, kita juga mendengar cadangan daripada pihak kerajaan yang mempersetujui tawaran yang dikeluarkan atau dicadangkan oleh pihak syarikat untuk pengambilalihan Astro, pihak AHSB untuk mengambil alih keseluruhan ekuiti yang pada mulanya telah dipegang, yang selama ini telah

dipegang oleh wakil-wakil peratusan seperti Yayasan Bumiputera sebanyak 12% dan juga pihak kerajaan melalui GLC yang juga memegang sekian peratus. Perkara ini telah dipersetujui dan saya fikir pihak kerajaan tidak akan mempertimbangkan semula atas cadangan ini menjadikan pihak Astro sebagai pegangan utama keseluruhannya secara eksklusif dalam bidang ini dan perkara yang sama dibangkitkan oleh ramai rakan-rakan yang lain tentang badan penyiaran yang juga menjadi antara yang paling utama dalam negara iaitu Media Prima yang menjadi tunggak utama dalam bidang penyiaran di dalam negara kita.

Tuan Yang di-Pertua, Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan, berharap kita akan dapat mewujudkan satu jawatankuasa baru, satu badan baru untuk mengawal selia kedudukan persaingan dalam negara kita. Saya percaya suruhanjaya ini akan dibentuk dan mengikut perkara-perkara yang dibekalkan kepada semua Ahli Parlimen untuk mempertimbangkan bahawa pewujudan ataupun penubuhan suruhanjaya ini bagi menjamin Undang-undang Persaingan 2010 dapat ditadbir dan dipastikan berjalan sebagaimana yang diharapkan. Sudah tentu antara motif utama yang diharapkan oleh masyarakat bahawa peranan Suruhanjaya Persaingan ini dapat mengambil peranan atau memainkan peranan supaya mendatangkan satu penyusunan baru selaras dengan seperti yang dikatakan berkebetulan dengan beberapa dasar kerajaan yang diumumkan seperti pelaksanaan Model Ekonomi Baru yang akan diperincikan kepada kita tidak lama lagi.

Saya lihat ini adalah di antara langkah-langkah sampingan atau langkah-langkah yang diwujudkan bersekali untuk menjayakan Model Ekonomi Baru yang akan dilaksanakan tidak lama lagi. Kita ada banyak cabaran yang perlu juga diberi perhatian atau dijawab dan diperjelaskan. Dalam kita melepaskan masyarakat dan perdagangan atau masyarakat perniagaan di dalam Malaysia, dalam negara kita, kita perlu juga mempunyai beberapa perhatian atau memberi perhatian yang sangat khusus untuk dipastikan bahawa kita berjaya atau kita boleh meyakinkan perkara ini boleh kita laksanakan.

■1440

Tuan Yang di-Pertua, di dalam kita menjalankan atau membebaskan, membuka peluang kepada peniaga atau masyarakat perniagaan dalam negara kita, kita masih berdepan dengan isu yang agak remeh. Isu yang agak mudah di mana menjadi persepsi yang asas kepada usaha kita untuk mempertingkatkan kecekapan terutama kecekapan dalam meraih dana atau meraih wang yang cukup kepada kerajaan untuk menjalankan apa-apa aktiviti.

Setiap tahun isu *under statement of income* atau terkurang pelaburan keuntungan dalam perniagaan di Malaysia cukup menjadi fokus atau menjadi pertikaian. Banyak isu lain seperti kaedah kita menangani masalah *evasion of income*, *omission* cara kita mengenal pasti atau mengesahkan *practice* ataupun perlakuan-perlakuan *transfer of pricing* seperti yang pernah disebut pagi tadi...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Masa Yang Berhormat.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Kita juga nampak seperti membenarkan kaedah, *inflation of expansion* atau *inflations of expenditure* dalam sesuatu badan perniagaan. Perkara ini menjadi cabaran yang utama, yang masih lagi kita tidak punya satu kedudukan yang jelas bagaimana kita mampu untuk menyelesaikan kaedah ini.

Saya berharap dan saya berhajat untuk menyokong Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan ini dengan harapan bahawa masalah-masalah yang

remeh ini dapat kita selesaikan dan penjelasan ini barangkali boleh diberi oleh pihak kementerian agar kita mendapat satu keyakinan baru. Selaras dengan harapan kita untuk menunggu penjelasan berkenaan dasar atau Model Ekonomi Baru yang akan dibentangkan, saya harap rang undang-undang ini menjadi asas kepada kita untuk mengukur sejauh mana harapan yang hendak di bawa itu boleh kita jayakan. Terima kasih.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Bandar Kuching, selepas itu Yang Berhormat Menteri menjawab.

2.43 ptg.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang untuk saya mengambil bahagian dalam perbincangan Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan 2010.

Saya mengalu-alukan pembentangan rang undang-undang ini kerana yang menunjukkan dengan nyata bahawa kerajaan telah sedar tentang keperluan untuk mengadakan persaingan di kalangan perniagaan ekonomi negara kita tetapi, saya khuatir juga semasa pelaksanaan rang undang-undang dan penguatkuasaan, ia akan terpengaruh dipengaruhi oleh unsur-unsur politik yang mana kita tahu di Malaysia, negara kita apa-apa penguatkuasaan, badan kehakiman, polis, suruhanjaya, SPR dan suruhanjaya anti rasuah, segala-galanya dipengaruhi oleh unsur-unsur politik.

Saya khuatir selepas pertubuhan Suruhanjaya Persaingan ini pelaksanaan atau jalan tugasnya, ia akan dipengaruhi oleh unsur-unsur politik. Saya ingin merujuk kepada khususnya kepada senario di Sarawak di mana perniagaan, ekonomi, banyak bidangnya telah dikuasai oleh syarikat-syarikat ahli keluarga Ketua Menteri Sarawak khususnya Cahaya Mata Sarawak Berhad (CMS Berhad), Titanium Management Sdn. Bhd dan Naim Cendera Berhad. Ketiga-tiga syarikat itu ada kaitan dengan...

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Yang Berhormat, boleh, boleh.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Ahli keluarga Ketua Menteri Sarawak.

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Saya minta penjelasan. Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Bandar Kuching menyebut tentang bagaimana niat suci kerajaan untuk membina *commission*, Suruhanjaya Persaingan ini dengan mengatakan akhirnya ia akan terletak di bawah kuasa politik.

Saya hendak minta Yang Berhormat berkongsi dengan saya bahawa dalam konteks persaingan kepenggunaan dan perniagaan ini, kita tahu kuasa yang terbesar adalah kuasa pasaran. Di mana banyak tempat, kuasa politik pun tidak akan boleh mengatasi kuasa pasaran ini kerana pasaran ini mempunyai rangkaian mereka sendiri dalam menentukan kedudukan harga barangan dan kedudukan keperluan pengguna. Jadi, kalau Yang Berhormat mengatakan kuasa pasaran ini diatasi oleh kuasa politik, saya kira Yang Berhormat amat sempitlah dan hujah Yang Berhormat semua ke arah kesempitan, kejumudan pemikiran Yang Berhormat.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Terima kasih Yang Berhormat Tangga Batu. Itu menunjukkan Yang Berhormat Tangga Batu tidak faham, tidak peka tentang keadaan di Sarawak. Oleh itu Yang Berhormat Tangga Batu menyoal satu soalan yang begitu *basic* dan *not realistic* di Sarawak. Biarlah saya tunjukkan satu contoh di Sarawak. Itu adalah pembekal simen di Sarawak yang tertakluk oleh polisi Kerajaan Barisan Nasional untuk mewujudkan satu monopoli pembekal simen di Sarawak. Ini adalah satu jawapan yang saya tanya, yang saya terima dalam sesi ini.

Saya minta Yang Amat Berhormat Perdana Menteri mengatakan apakah halangan untuk pengimportan simen dari Semenanjung Malaysia ke negeri Sarawak yang menjadikan Cahaya Mata Sarawak Berhad sebagai syarikat monopoli pembekal simen di Sarawak. Apakah rasional perwujudan halangan tersebut?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, duduk Yang Berhormat. Duduk sekejap Yang Berhormat.

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Duduk lah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Duduk dahulu Yang Berhormat. Terima kasih Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan ini mengalu-alukan kehadiran delegasi Ahli-ahli Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara (*Public Account Committee*) dari Zanzibar yang diketuai oleh Honorable Madam Fatma Abdul-Habib Ferej... [Tepuk] Ya, teruskan Yang Berhormat.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan jawapan yang saya terima. Dengar baik-baik Yang Berhormat Tangga Batu. Pada masa ini tiada sebarang halangan bagi mana-mana syarikat atau individu yang ingin mengimport simen dari Semenanjung Malaysia ke negeri Sarawak. Bagi memenuhi keperluan simen di Sabah dan Sarawak, kerajaan telah pun mengecualikan lesen import AP bagi mengimport simen dari Semenanjung Malaysia ke negeri-negeri tersebut pada 5 Jun 2008.

Seterusnya, dari segi pemberian lesen pengilang pula, saya ingin memaklumkan bahawa lesen pengilang hanya dikeluarkan kepada syarikat yang melabur dalam projek simen berintegrasi atau dengan izin, *integrated cement project* dan kepada syarikat sedia ada yang menjalankan projek perluasan dan kepelbagaian. Namun begitu, pertimbangan pemberian lesen pengilang juga dibuat berdasarkan permohonan dengan mengambil kira keperluan dan pengeluaran simen semasa. Tuan Yang di-Pertua, kenapa pemberian lesen simen untuk pengilang simen hanya *restricted* ke kilang yang menjalankan projek simen berintegrasi. Tidak akan...

■1450

Dato' Ismail Kasim [Arau]: Lualuan.

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: [Bangun]

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Tidak akan kita boleh memberi lesen kepada sesiapa sahaja yang ingin menubuhkan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Arau bangun, Yang Berhormat.

Dato' Ismail Kasim [Arau]: Yang Berhormat Bandar Kuching...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Biarlah saya habis, biarlah saya habis.

Dato' Seri Azmi bin Khalid [Padang Besar]: *[Bangun]*

Dato' Ismail Kasim [Arau]: Dia mahu habis, biar tunggu habis. Nanti bagi laluanlah.

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Tadi Yang Berhormat sebut Tangga Batu.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Biarlah saya habiskan *argument* saya.

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Bagi Tangga Batu sekejap, Yang Berhormat. Yang Berhormat sebut tadi.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: ...Dan ini...

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Yang Berhormat Bandar Kuching, bagi saya sekejap. Sudah sebut, saya suruh saya jawab.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Tidak perlu, tidak perlu. Nanti selepas saya habiskan *argument* saya...

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Bagi saya *explain* sedikit.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Tangga Batu. Duduk, Yang Berhormat.

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Tidak, saya hendak beritahu Yang Berhormat bahawa itu menunjukkan keprihatinan Kerajaan Negeri Sarawak. Tidak berlaku seperti mana tidak ada kawalan terhadap harga simen. Kerajaan menetapkan sekian harga dan pasaran menetapkan harga yang lain.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Ini Tuan Yang di-Pertua, boleh arahkan suruh dia duduk...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat. Yang Berhormat Tangga Batu, Yang Berhormat Tangga Batu. Duduk Yang Berhormat.

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Saya pun tidak faham apa dia sebut.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Tangga Batu.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Penguasaan dari segi pemberian lesen pengilang simen dan ia sangat *restricted*. Kenapa ada *restriction* ini?

Dato' Seri Azmi bin Khalid [Padang Besar]: *[Bangun]*

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Lagipun pemberian...

Dato' Seri Azmi bin Khalid [Padang Besar]: Padang Besar minta laluan.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Nanti, nanti selepas saya habiskan *argument* saya.

Dato' Seri Azmi bin Khalid [Padang Besar]: Jangan habis semualah.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Ya, semua... [Ketawa] Kenapa pertimbangan memberi lesen pengilang? Apakah peranan kerajaan untuk menentukan sama ada itu keperluan atau mengambil kira keperluan dan pengeluaran simen semasa? Bukankah ini kita biarkan ia kepada kuasa *market*, kuasa pasaran yang tadi Yang Berhormat Tangga Batu sebut.

Saya ingin sebut lagi, lesen import ini - AP ini dibatalkan dalam tahun 2008 dan sebelum ia dibatalkan, maknanya sebelum tahun 2008 ada polisi untuk menghadkan pengimportan lesen simen. Kenapa ia dibatalkan dalam tahun 2008? Kerana dalam tahun 2007, Cahya Mata Sarawak Berhad telah membeli satu syarikat untuk mengeluarkan *clinker* - *clinker* ini merupakan bahan mentah untuk membuat simen. Selepas Cahya Mata Sarawak Berhad monopoli semua *clinker and cement production*, barulah AP itu dikeluarkan.

Tuan Yang di-Pertua, kini sekiranya ada kekurangan - *shortage of cement* di Sarawak, peniaga-peniaga, kontraktor-kontraktor. Mereka hendak import *direct* dari Semenanjung Malaysia tetapi mereka diugut oleh CMSB. Mereka beritahu saya bahawa kalau mereka import *direct*, lain kali CMSB tidak akan jual simen kepada mereka. Ini adalah hakikat yang wujud di pasaran dan Yang Berhormat Tangga Batu tidak faham kerana dia tidak pernah pergi Sarawak. Oleh itu, jangan senang-senang cakap sahaja. Kewujudan monopoli...

Dato' Seri Azmi bin Khalid [Padang Besar]: [Bangun]

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Yang Berhormat...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat hendak bagi?

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Monopoli ini adalah kerana polisi kerajaan...

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Jangan cakap saya tidak pernah pergi Sarawak, Yang Berhormat.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Untuk melindungi syarikat...

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Saya hendak beritahu Yang Berhormat...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Perniagaan-perniagaan - syarikat ahli keluarga Ketua Menteri...

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Ha, itulah Yang Berhormat...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Untuk melindungi Ketua Menteri Sarawak.

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Saya hendak beritahu Yang Berhormat, sekurang-kurangnya Kerajaan Negeri Sarawak prihatin dan mengawal harga simen.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Yang Berhormat Padang Besar.

Dato' Seri Azmi bin Khalid [Padang Besar]: Padang Besar ya? Pertama, saya hendak tanya Yang Berhormat sebut *integrated*. Apa makna *integrated cement manufacturing*? Apa maknanya?

Yang keduanya, penduduk negeri Sarawak hanya 2.8 juta orang. Untuk menghasilkan sebuah kilang yang besar - kalau yang besar seperti mana yang

CMS ada – CMS itu *Cement Manufacturers of Sarawak* bukan? Kalau lebih daripada itu, *there will be oversupply* dan kerajaan... Tidak akan Yang Berhormat tidak menghitung dari segi *demand and supply* dan juga dari segi strategi pemasaran antarabangsa sebab ini adalah satu strategi komoditi. Begitu juga dalam bidang *steel*, bidang besi keluli dan sebagainya.

Strategic industry ini tidak boleh dibuka sewenang-wenangnya dan memakan belanja yang begitu besar. Ia memerlukan sumber asli yang besar iaitu satu bukit, satu gunung untuk *supply* sumber asli. Bukan semua orang boleh ada itu. Jadi semuanya ini adalah satu pertimbangan yang kerajaan - bukan sahaja kerajaan negeri. Lesen itu diluluskan, saya rasa oleh Kerajaan Persekutuan. Pertama hendak tanya, Yang Berhormat faham tentang perkataan *integrated*?

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Yang Berhormat. Apa yang Yang Berhormat Padang Besar kata adalah bercanggah dengan apa yang Yang Berhormat Tangga Batu kata. Yang Berhormat Tangga Batu kata perniagaan itu biarlah kepada kuasa pasaran. Yang Berhormat Padang Besar kata, itulah kerajaan mesti menentukan dan akses apakah keperluan di negeri kita. Yang Berhormat Padang Besar, kenapa begitu kluatir terhadap...

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Tuan Yang di-Pertua... Yang Berhormat Bandar Kuching, biar saya jelaskan. Yang Berhormat salah faham.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Tangga Batu.

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: [*Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Jangan buat macam ini. Yang Berhormat Tangga Batu, duduk. Yang Berhormat. Tidak, Yang Berhormat Tangga Batu duduk. Saya bagi arahan Yang Berhormat duduk.

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: [*Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Tangga Batu, Yang Berhormat Tangga Batu. Yang Berhormat Tangga Batu, apa ini? Yang Berhormat.

Seorang Ahli: Halau!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Jangan buat macam ini. Saya bukan soal Yang Berhormat Bandar Kuching bercakap, Yang Berhormat. Saya yang bagi arahan Yang Berhormat duduk.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Ya. Kalau itu *oversupply*, mereka boleh mengurangkan bilangan pengeluaran simen. Akan tetapi sekarang di pasaran Sarawak, pasaran simen itu dalam sektor pembinaan itu dikuasai oleh Cahya Mata Sarawak Berhad. Ini bukan Cement Manufactures of Sarawak Berhad tetapi Cahya Mata Sarawak Berhad.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Bandar Kuching, masa sudah habis.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Di samping itu...

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Penjelasan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Masa sudah habis Yang Berhormat.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Ya, dengan ringkas.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Saya kata masa sudah habis, penjelasan pun tidak boleh jawab lagi.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: ...Oleh itu saya haraplah kalau kerajaan benar-benar hendak mewujudkan satu alam yang ada daya saing di kalangan ekonomi kita - lihatlah spesifik ke atas perkara ini. Pembekalan simen di Sarawak dan membuka pasaran simen supaya para kontraktor sektor pembinaan tidak di *control*, di *monopolize* oleh satu keluarga sahaja. Sekian, terima kasih.

2.57 ptg.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian di dalam perbahasan sama ada berbahas ataupun membuat pencelahan sewaktu perbahasan dilakukan.

Keseriusan kerajaan di dalam menyediakan suasana ataupun iklim perniagaan yang kompetitif dapat dibuktikan dengan perwujudan Undang-undang Persaingan dan juga Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan ini. Jika dahulu tiada sebarang kawalan terhadap monopoli dan kartel, tetapi kini sudah ada undang-undang untuk mengawal mereka itu.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, ramai Ahli Yang Berhormat yang bercakap pada hari ini mengenai persaingan seperti GLC, *hypermarket* dan sebagainya. Sebenarnya apa yang mereka ucapkan itu saya kira lebih sesuai sewaktu kita membentangkan Akta Persaingan. Ini kerana apabila ucapannya mengenai persaingan dan sebagainya, ia sebenarnya agak lari sedikit daripada topik perbincangan yang kita bincangkan pada hari ini iaitu Akta Suruhanjaya Persaingan.

■1500

Sepatutnya kita bincang mengenai Suruhanjaya Persaingan dan bukannya Akta Persaingan dari segi monopoli dan sebagainya. Saya sendiri telah menjawab begitu panjang lebar mengenai Akta Persaingan daripada semalam hinggalah pagi tadi. Jadi mungkin ada beberapa isu yang tidak saya sentuh dalam jawapan saya nanti.

Yang Berhormat Ipoh Timur, saya kira tidak ada apa yang dibangkitkan. Dia membuat alasan, tuduhan seperti biasa. Tuduhan konon-kononnya kerajaan tidak serius, bersikap lebih kurang dan sebagainya adalah satu tuduhan yang tidak berasas kerana apabila Yang Amat Berhormat Perdana Menteri mengumumkan GTP – *Government Transformation Programme*, dan memperkenalkan KPI dan sebagainya. Ini jelas menunjukkan bahawa kerajaan pada hari ini serius di dalam apa yang dirancang seperti mempunyai KPI dan sasaran-sasaran tertentu, bila perkara-perkara tersebut perlu diselesaikan dan sebagainya. Jadi ini jelas menunjukkan bahawa kerajaan benar-benar serius di dalam setiap perkara yang dilakukan pada hari ini.

Soal isu pilihan raya dan sebagainya, saya rasa tidak payah jawablah. Konon-kononnya hari ini kita bermain dengan isu peribadi calon. Inilah masalah pembangkang Tuan Yang di-Pertua. Sewaktu dia mainkan isu peribadi calon

dahulu iaitu sewaktu di Permatang Pasir, dia kata itu perkara biasa tetapi, bila kita sentuh isu peribadi calon di Hulu Selangor, dia kata kita tidak adil. Jadi ini, saya kira sikap pembangkanglah. Saya rasa tidak perlu saya layan lagilah.

Yang Berhormat Labuan membangkitkan tentang isu monopoli. Walaupun saya kata saya tidak jawab kerana Yang Berhormat Labuan ada di sini, iaitu feri daripada Menumbok yang dimonopoli oleh satu syarikat sahaja. Yang Berhormat Labuan, saya ingin menyatakan bahawa monopoli sahaja tanpa *abuse*, tanpa salah guna. Kuasa monopoli tersebut tidak salah, tidak menjadi kesalahan tetapi, apabila dapat dibuktikan bahawa terdapat *abuse* di dalam monopoli seperti feri tadi, dengan mengenakan harga yang begitu tinggi, menaikkan harga tanpa sebab dan sebagainya, maka suruhanjaya inilah yang akan mengkaji, yang membuat *market review* dan sebagainya. Jika didapati bahawa benar terdapat penyalahgunaan dan sebagainya, maka suruhanjaya ini boleh mengeluarkan arahan supaya menghentikan tindakan yang berlaku, misalnya menaikkan harga tadi dan kalau didapati masih lagi enggan dan sebagainya, tindakan seterusnya boleh diambil. Pihak suruhanjaya juga boleh mencadangkan supaya boleh dibuka misalnya, boleh dibuka pasaran supaya ada persaingan di antara operator feri yang lain yang terlibat sama supaya boleh menguruskan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, pandang dekat sini Yang Berhormat. Tidak payah...

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Yang Berhormat Labuan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Tidak payah, dia di belakang. Biar dia di belakang.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Okey. Jadi ini menunjukkan bahawa *test* dia, ujian dia di dalam apa sekalipun tindakan, ujiannya adalah *abuse*. Jadi itu yang penting. *Key point* dia adalah *abuse*. Jadi dalam kes ini pun, kalau ada *abuse* – yes, suruhanjaya ini akan mengambil tindakan.

Datuk Haji Yusof bin Haji Mahal [Labuan]: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Hendak bagi peluang?

Datuk Haji Yusof bin Haji Mahal [Labuan]: Saya, sedikit sahaja Yang Berhormat.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Okeylah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Sedikit sahaja Yang Berhormat Labuan.

Datuk Haji Yusof bin Haji Mahal [Labuan]: Terima kasih. Walaupun di belakang, tetapi tetap mantap. Tuan Yang di-Pertua, walaupun apa yang kita lihat ke'*abuse*'an itu tidak nampak, tetapi apa yang kita lihat di sini dalam tempoh sepuluh tahun, ia cukup susah disebabkan oleh monopoli tersebut. Sehingga apabila kita memohon kepada agensi-agensi tertentu, seolah-olah macam tidak ada perhatian langsung. Jadi kalau monopoli yang lama begitu, saya ingat akan membebankan rakyat secara tidak langsung juga *abuse* jelas di situ dia menggunakan kesempatan tersebut sehingga tidak menambah ataupun tidak memperbaiki servis feri yang ada. Terima kasih.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih Yang Berhormat Labuan. Saya kira, perkara itu bolehlah kita bangkitkan selepas suruhanjaya ini ditubuhkan.

Yang Berhormat Tumpat juga bercakap soal persaingan di dalam media dan sebagainya. Saya kira jawapannya hampir sama sahaja. Yang Berhormat Kubang Kerian, bercakap juga fasal monopoli, misalnya monopoli Petronas. Sebenarnya di dalam monopoli Petronas ini, Yang Berhormat Machang pun bercakap soal monopoli Petronas.

Yang Berhormat Machang mengatakan monopoli Petronas adalah contoh monopoli yang baik. Jadi oleh sebab itulah saya kata, iaitu *test* yang penting adalah apakah monopoli itu memberi kesan yang buruk kerana *abuse* ataupun penyalahgunaan kuasa tadi? Oleh sebab itu, pandangan daripada Yang Berhormat Kubang Kerian kata, monopoli Petronas tidak bagus. Kita perlu buka, mungkin ada cadangan suruhanjaya ataupun kementerian petroleum, mineral dan sebagainya. Itu pandangan tetapi, bertentangan dengan pandangan daripada Yang Berhormat Machang mengatakan monopoli Petronas adalah contoh terbaik kepada monopoli yang baik. Jadi oleh sebab itulah kita kata, akhirnya suruhanjayalah yang akan membuat *market review* kalau ada isu-isu seperti ini. Oleh sebab itulah saya kata, *testnya* adalah *abuse*. Jadi walau bagaimanapun, inilah mustahaknya apabila kita menubuhkan suruhanjaya nanti yang akan menjadi badan yang bebas, yang akan bertindak mengikut pandangan daripada suruhanjaya itu sendiri.

Dr. P. Ramasamy [Batu Kawan]: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya, Yang Berhormat Batu Kawan bangun Yang Berhormat.

Dr. P. Ramasamy [Batu Kawan]: Yang Berhormat Menteri...

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya sudah sebutkan tadi bahawa... Sebenarnya ini lari daripada tajuk perbincangan yang sebenarnya iaitu suruhanjaya. Dalam sewaktu kita berbincang soal *Competition Act* tadi, ini adalah sesuai tetapi, saya sudah jawab berkali-kali perkara yang sama, jadi saya rasa adalah lebih baik saya beralih dan saya hendak fokus kepada suruhanjaya sekarang. Ada dua isu yang dibangkitkan tentang suruhanjaya, iaitu masalah pelaburan dan masalah keanggotaan. Saya hendak fokus kepada yang itu sahaja, saya minta maaf...

Tuan Salahuddin Ayub [Kubang Kerian]: Pasal suruhanjaya.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Suruhanjaya boleh, tetapi saya tidak jawab lagi ini. Biar saya jawab dahulu, nanti saya bagi. Okey...

Dr. P. Ramasamy [Batu Kawan]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: *On... competition?*

Dr. P. Ramasamy [Batu Kawan]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Okey. Bila saya jawab suruhanjaya nanti, saya sebut. Ini belum sampai lagi, ini baru *competition* tadi. Suruhanjaya dahulu ya.... *No, no, no*, saya akan bagi peluang, *don't worry. Don't worry, be happy... [Ketawa]*

Yang Berhormat Ledang menyebut tentang *hypermarket* dan sebagainya. Saya pun sudah jawab begitu banyak di dalam jawapan saya yang lepas. Yang Berhormat Ledang membangkitkan tentang pelaburan. Ada beberapa Ahli Yang Berhormat seperti Yang Berhormat Ledang, Yang Berhormat Kota Melaka dan sebagainya. Begitu juga dengan ada dua, tiga orang Ahli Yang Berhormat seperti

Yang Berhormat Sepanggar, Yang Berhormat Ledang, Yang Berhormat Kota Melaka bercakap soal pelaburan. Apakah jawatankuasa ataupun suruhanjaya ini akan melabur?

Yang Berhormat, tugas sebenar jawatankuasa ini adalah untuk memantau persaingan. Pelaburan yang dimaksudkan bukanlah terlibat di dalam bidang perniagaan, tidak mungkin. Tidak mungkin suruhanjaya yang memantau perniagaan akan terlibat sendiri di dalam perniagaan. Tentu sahaja akan timbul *conflict of interest* dan sebagainya. Jadi tentu sahaja tidak akan melibatkan di dalam bidang perniagaan. Namun begitu, suruhanjaya tentu sahaja boleh membeli bangunan misalnya untuk kegunaan mereka. Suruhanjaya misalnya, apabila mempunyai kewangan di dalam akaun mereka, boleh membuat *fixed deposit* dan inilah jenis-jenis pelaburan yang tidak terlibat secara langsung di dalam bidang perniagaan.

Jadi, saya yakin suruhanjaya dan keputusan untuk penglibatan di dalam perkara-perkara ini adalah tertakluk kepada suruhanjaya itu sendiri. Suruhanjaya bebas untuk membuat tindakan dan sebagainya dari segi hala tuju mereka. Jadi saya percaya, bukanlah dari segi niat kerajaan untuk membenarkan suruhanjaya ini berniaga seperti sebuah entiti perniagaan dan sebagainya... Jadi saya rasa pandangan daripada Ahli Yang Berhormat yang bimbang tentang takut kalau-kalau suruhanjaya ini berniaga, saya beri jaminan bahawa tidak akan terlibat suruhanjaya ini di dalam perniagaan-perniagaan ataupun aktiviti-aktiviti komersial yang bersaing dengan orang lain. Takkanlah suruhanjaya, *commission* terlibat di dalam perniagaan yang akhirnya dia juga menjadi pesaing di dalam perniagaan. Saya tidak fikir begitu.

Ya, Yang Berhormat Kota Melaka. Yang Berhormat Kota Melaka, selepas itu Yang Berhormat Kubang Kerian sekali.

■1510

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Menteri, saya tidak menyoalkan tentang apa jaminan daripada Yang Berhormat Menteri tetapi, bukankah lebih baik jika dalam akta ini dikandungan lebih jelas iaitu tidak dilabur dalam komersial. Saya bersetujulah dengan Yang Berhormat Menteri bahawa mungkin perlu membeli bangunan atau lain-lain untuk menjalankan fungsi ini tetapi, bukankah lebih baik kalau dijelaskan dalam akta ini, iaitu tidak terlibat dalam komersial supaya ia tidak membawa keraguan akan terlibat dalam persaingan dengan swasta ataupun badan-badan lain.

Tuan Salahuddin Ayub [Kubang Kerian]: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, saya beri peraturan, Yang Berhormat. Walaupun Yang Berhormat Menteri sudah beri laluan, tetapi jangan bangkitkan perkara yang baru dalam mempersoalkan Menteri di peringkat ini. Kalau ada perkara baru saya minta Yang Berhormat Menteri tidak payah jawab pun boleh. Kita berkitar dalam soalan suruhanjaya, Yang Berhormat. Silakan, Yang Berhormat.

Tuan Salahuddin Ayub [Kubang Kerian]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya tidak membangkitkan perkara baru cuma membangkitkan perkara yang saya sebutkan pada pagi tadi. Tidak ada apa-apa pertentangan antara saya dengan Yang Berhormat Machang dalam konteks melihat masa depan Petronas supaya lebih gemilang.

Saya tanya tadi, adakah suruhanjaya ini boleh mencadangkan ataupun memikirkan Akta 144 itu dipinda supaya Petronas daripada *administrator* menjadi

operator untuk bersaing dengan syarikat-syarikat gergasi yang lain, yang baik dalam pasaran tempatan dan antarabangsa. Kita tidak perlu bimbang kalau Suruhanjaya Petroleum dan Mineral ditubuhkan maknanya kita tidak rugi apa-apa. Itu maksud saya. Adakah suruhanjaya ini berupaya ataupun ada *locus standi* untuk mencadangkan supaya untuk masa depan Petronas, Akta 144 itu dipinda untuk mewujudkan persaingan yang lebih sihat demi kebaikan Petronas itu sendiri. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Batu Kawan.

Prof. Dr. P. Ramasamy [Batu Kawan]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua dan juga Yang Berhormat Menteri. Ya, memang, saya pun bersetuju dengan Yang Berhormat Menteri ini, fokusnya suruhanjaya tetapi, di sebalik suruhanjaya ini adalah isu konsep persaingan. Saya rasa bahawa konsep persaingan ini dapat dimasukkan ke dalam suruhanjaya ini tanpa satu pemikiran, satu epistemologi. Konsep persaingan ini, walaupun konsep ini bukanlah *Sherman Antitrust Act*, di mana mahu menghapuskan monopoli, walaupun terbalik juga Amerika Syarikat banyak monopoli yang wujud sekarang.

Ini bukanlah tujuan saya. Saya pun bersetuju juga tetapi, apa yang menjadi isu pokok di dalam rang undang-undang ini ialah persaingan. Saya juga faham bahawa akta ini bukanlah sebenarnya untuk mewujudkan persaingan tetapi memantau persaingan tetapi, implikasinya ialah bahawa apabila kita rasa menganggunkan konsep persaingan, jadi saya rasa implikasi sosialnya banyak. Misalnya dalam negara kita, kita ada dasar *affirmative action*. Kita juga ada dasar-dasar untuk Orang Asli dan sebagainya.

Jadi, apabila kita tidak ada satu *balance* untuk menimbangkan antara persaingan dan keperluan sosial ini saya rasa mungkin timbul masalah sosial. Katakan seorang tokoh, Karl Polanyi dalam buku *The Great Transformation*, beliau menyebutkan apabila masyarakat ini masuk lebih menekankan tentang ekonomi dan persaingan, maka berlaku satu *pendulum swing* bahawa masalah sosial akan bangkit.

Jadi, sesiapa yang merangka undang-undang ini perlulah berhati-hati. Janganlah kita buat undang-undang sebab ada permintaan WTO, permintaan Amerika Syarikat supaya kita buat undang-undang domestik yang mungkin lebih secocok dengan undang-undang internasional.

Saya tidak menafikan bahawa perlu Suruhanjaya Persaingan ini, tetapi konsep persaingan ini boleh dipertikaikan dari epistemologi. Walaupun saya baca rang undang-undang ini memang perlu penubuhan suruhanjaya tetapi objektif ini saya tidak cukup, kabur. Dari segi keanggotaan, kewangan dan semua ini adalah perkara yang mungkin boleh disebutkan sebagai sesuatu yang saya rasa tidak penting tetapi isunya idea, *the idea behind* suruhanjaya. Ini isu persaingan dan ini bukan anti monopoli. Sebenarnya kita ada banyak monopoli dalam negara ini.

Jadi isunya saya rasa kita perlu fikir apa itu persaingan, bagaimana kedudukan Orang Asli? Kalau mereka tidak ada apa-apa *affirmative action* mereka akan ketinggalan dalam... [Menoleh ke belakang]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, jangan pandang belakang, pandang sini.

Prof. Dr. P. Ramasamy [Batu Kawan]: Okey. Tidak, cuma tengok siapa anggota di sini. Itulah, Yang Berhormat Menteri. Saya rasa kita perlulah serius

tentang isu ini, Suruhanjaya Persaingan. Konsep persaingan ini kita mesti ada satu *balance* antara persaingan dan keperluan sosial. Terima kasih.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih, Yang Berhormat Kota Melaka. Soal kebimbangan tadi sebenarnya kita boleh selesaikan dengan membuat peraturan-peraturan lagi selepas akta diluluskan.

Yang Berhormat Kubang Kerian - sebenarnya boleh. Kalau jawapannya adalah boleh. Suruhanjaya Persaingan ini boleh membuat cadangan dan sebagainya. Sebab itulah saya katakan yang pentingnya mereka boleh membuat *market review* dan mengemukakan cadangan. Keputusan mereka adalah bergantung pada suruhanjaya. Kerajaan menubuhkan tetapi tidak ada kawalan dari segi apa yang mereka lakukan dan apa tindakan yang boleh mereka lakukan.

Jadi, *insya-Allah* perkara itu sebenarnya boleh dibangkitkan selepas suruhanjaya ini ditubuhkan. Suruhanjaya ini bebas untuk menerima cadangan daripada sesiapa sahaja. Saya sudah sebutkan tiga cara mereka bertindak iaitu melalui arahan Menteri, melalui inisiatif mereka dan juga melalui cadangan ataupun aduan daripada orang ramai termasuk daripada Yang Berhormat Kubang Kerian sendiri. Jadi, ini boleh dibangkitkan.

Soalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Batu Kawan itu saya amat bersetuju iaitu perlu ada *balance* tadi. Sebenarnya memang kita sudah berbincang panjang lebar pagi tadi mengenai *level playing field*, dengan izin dan sebagainya. Kita sudah bincangkan soal itu pagi tadi. Soal kepentingan sosial dan sebagainya juga termasuk di dalam pengecualian-pengecualian pemakaian akta ini. Sebenarnya perkara-perkara ini semuanya boleh dilihat oleh Suruhanjaya Persaingan ini. Jadi, pertimbangan itu akan mereka lakukan.

Yang Berhormat Kepong ada menyebut mengenai pelantikan CEO ataupun Ketua Eksekutif yang dilantik oleh Menteri. Kebimbangannya tentang pelantikan CEO ini. Sebenarnya Ketua Eksekutif yang dilantik hanyalah bertindak, bertanggungjawab terhadap pentadbiran dan juga hal ehwal hari ke hari. Jadi, mereka tidak ada kuasa dari segi perjalanan ataupun tidak ada pengaruh dengan keputusan yang dibuat oleh suruhanjaya. Mereka cuma mentadbir sahaja. Dari segi kewajipan lain mereka juga tertakluk atas arahan suruhanjaya. Jadi, mereka bertindak di atas suruhanjaya. Walaupun CEO ataupun Ketua Eksekutif dilantik oleh Menteri, tidak ada masalah kerana mereka tidak mempunyai kuasa yang lebih.

Tentang kebebasan suruhanjaya, saya kira suruhanjaya adalah bebas. Walaupun dilantik tetapi keputusannya bebas. Yang pentingnya bukan keanggotaan itu, tetapi yang pentingnya ialah keputusan yang dibuat oleh suruhanjaya mestilah bebas. Dalam isu ini Yang Berhormat Ipoh Barat, saya hendak beritahu, ia ada tiga peringkat. Oleh sebab itulah saya kata bebas. Suruhanjaya boleh membuat keputusan tetapi keputusannya bukanlah muktamad dan mengikat kerana masih lagi pihak yang tidak berpuas hati boleh membuat rayuan kepada tribunal rayuan. Ada satu lagi *tier*. *One more tier* iaitu tribunal rayuan. Kalau tidak berpuas hati lagi dengan keputusan tribunal rayuan boleh membuat *judicial review*, semakan kehakiman ke Mahkamah Tinggi dan sebagainya.

Jadi bermakna dari segi soal kebebasan dan sebagainya tidak timbul kerana pihak yang tidak berpuas hati masih lagi mempunyai *venue* dia untuk meneruskan tindakan dan sebagainya. Sebab itulah saya katakan bahawa walaupun pelantikan dibuat oleh Perdana Menteri, tetapi tidak bermakna keputusannya adalah tidak bebas.

Bagi menjawab soalan Yang Berhormat Kepong dan Yang Berhormat Rembau. Yang Berhormat Rembau juga membangkitkan isu mengenai monopoli, tetapi saya rasa saya tidak perlu jawab lagi. Beliau juga membangkitkan isu mengenai keanggotaan. Saya sudah jawab tadi bahawa adalah bebas. Yang Berhormat Kota Melaka ada...

■1520

Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Pencelahan Yang Berhormat Menteri. Soal keanggotaan tadi.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Keanggotaan seperti tadilah jawabannya.

Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Saya hendak tambah sedikit sahaja.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Okey.

Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri kerana menjelaskan isu soal keanggotaan suruhanjaya tersebut. Di sini saya berbalik pada soalan pokok yang saya bangkitkan tadi antara peranan kerajaan sebagai *regulator* ataupun dalam hal ini sebagai suruhanjaya dengan sebagai penyelia kepada syarikat-syarikat yang dimiliki oleh kerajaan ataupun GLC. Kadangkalanya peranan ini dikelirukan.

Oleh sebab itu saya hendak bertanya, soalan kepada Yang Berhormat Menteri, siapakah yang akan dilantik pada suruhanjaya tersebut? Maksud saya daripada kementerian mana? Sekiranya kementerian itu ada hubung-kait dengan syarikat-syarikat yang dimiliki oleh kerajaan, maka di situ kita boleh melihat sekali lagi satu konflik. Satu percanggahan kepentingan antara kerajaan yang hendak sebagai *regulator* dan juga sebagai pemilik syarikat-syarikat GLC. Terima kasih.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih Yang Berhormat Rembau. Sebenarnya masih lagi belum ada ketetapan kementerian mana yang akan dilantik. Belum lagi. Kita belum buat sebarang... Cuma fasal ini masih lagi terbuka iaitu empat orang wakil kerajaan. Kita masih lagi belum – sama ada ia Kementerian Kewangan, daripada EPU dan sebagainya, belum ditetapkan lagi. Jadi, walau bagaimana pun kita akan memberikan pertimbangan tentang apa yang dibimbangkan oleh Yang Berhormat mengenai GLC tadi.

Yang Berhormat Kota Melaka, ada membangkitkan mengenai sama ada terdapat pengecualian blok kepada GLC. Tidak ada. Permohonan daripada mereka akan dipertimbangkan mengikut *case to case basis* dan kita akan lihat satu persatu. Daripada segi *timeline*...

Puan Nurul Izzah Anwar [Lembah Pantai]: Mohon penjelasan sedikit Yang Berhormat Menteri. Sedikit sahaja.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Okey.

Puan Nurul Izzah Anwar [Lembah Pantai]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya tadi dengar Yang Berhormat Menteri kata keputusan anggota suruhanjaya boleh dicabar di Mahkamah Persekutuan tetapi, seolah-olah bercanggah.

Saya mohon penjelasan di bawah fasal 26, dikatakan di bawah perlindungan pegawai lain orang lain, "*Tiada tindakan guaman, pendakwaan atau prosiding boleh dimulakan dalam mana-mana mahkamah terhadap pegawai suruhanjaya atau mana-mana orang lain dengan syarat bahawa pada masa itu dia*

telah menjalankan fungsinya dengan suci hati". Jadi, bagaimanakah ruang untuk kalau keputusan hendak dicabar, untuk dibawa ke mahkamah dengan adanya fasal ini? Mohon Yang Berhormat Menteri menjawab. Terima kasih.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Perkara 26?

Puan Nurul Izzah Anwar [Lembah Pantai]: [Mengangguk]

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Okey. Ini adalah daripada segi suruhanjaya. *You are suing the* suruhanjaya. Maknanya menyaman suruhanjaya ataupun kepada pegawai-pegawai suruhanjaya bukan keputusan suruhanjaya. Apa yang saya sebutkan tadi tidak berpuas hati dengan keputusan yang dibuat oleh suruhanjaya. Itu berbeza dengan suruhanjaya sebagai satu *body*. Maknanya dalam ini, ini adalah tiada tindakan kepada suruhanjaya itu, kepada anggota dan sebagainya tetapi, yang saya sebutkan boleh di *appeal* tadi adalah keputusan. Maknanya keputusan yang tidak puas hati itu boleh dirayu dan sebagainya.

Berbalik kepada Yang Berhormat Kota Melaka, *timeline* untuk menguatkuasakan akta ini adalah selama 18 bulan daripada tarikh kita luluskan 18 bulan. Tujuan 18 bulan itu adalah untuk proses *advocacy*, dengan izin, supaya kita boleh mengadakan perbincangan dengan pihak industri dan sebagainya. Memberikan pemahaman kepada pihak industri, pihak peniaga-peniaga dan sebagainya supaya apabila akta ini dikuatkuasakan tidak menjadi masalah daripada segi *awareness* dan sebagainya, dengan izin. Jadi, sebab itulah kita mengambil masa yang agak lama iaitu selama 18 bulan tersebut.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Yang Berhormat Menteri. Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Menteri, adakah ia akan dilaksanakan secara berperingkat, *implementation* bukan *straight away*. Adakah berperingkat, dengan *enforce* nya akta ini? Itu hanya pertanyaan sahaja. Adakah ia akan dilaksanakan secara berperingkat supaya dapat diterima oleh semua *stakeholders*?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Sebenarnya, seperti yang saya sebutkan tadi selepas 18 bukan itu kita akan laksanakan sepenuhnya. Cuma 18 bulan, daripada segi masalah *stakeholders* tadi tidak timbul sebab kita akan berbincang dengan *stakeholders*. Yang Berhormat Machang bercakap soal pertindihan daripada segi konflik, undang-undang terlampau banyak, ada pertindihan undang-undang dan sebagainya. Perkara tersebut kita akan beri perhatian.

Begitu juga Yang Berhormat Sepanggar, kerajaan terpaksa menimbang beberapa akta yang dikatakan bertentangan dengan polisi yang *Cabotage Policy*. Saya tidak patut jawab ini, kerana ini melibatkan kementerian pengangkutan tetapi, saya hendak maklumkan *Cabotage Policy* ini telah pun di liberalisasi. Kabinet telah pun meluluskan liberalisasi polisi kabotaj ini. Mengenai kawalan gula dan beras sebenarnya perkara ini dikawal Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Sepanggar. Kalau tidak dikawal, harganya jauh lebih tinggi sebenarnya. Soal jualan murah, kawalan jualan murah dan sebagainya, itu kita beri perhatian. Sebenarnya kita akan membuat pindaan kepada akta mengenai jualan ini kerana kita akan meletakkan syarat yang lebih ketat sebelum kebenaran jualan murah dilakukan.

Yang Berhormat Indera Mahkota, saya amat berterima kasih kerana harapan beliau agar kerajaan dapat mengawal selia akta anti persaingan ini. Begitu juga Yang Berhormat mengemukakan cadangan mengenai cabaran dan isu yang akan dihadapi oleh kementerian ini. Saya mengambil pandangan ini dan seperti yang saya sebut, saya tidak akan menjawab dan memanjang-manjangkan tentang *Competition Act*.

Cuma satu sahaja akhirnya Yang Berhormat Bandar Kuching. Yang Berhormat Bandar Kuching membangkitkan isu monopoli simen dan sebagainya. Berbalik juga pada yang tadi, bahawa kalau ada *abuse*, maka jawatankuasa inilah yang akan menentukan sama ada akan membuka kepada syarikat-syarikat lain dan sebagainya yang akan ditentukan oleh jawatankuasa ini. Jadi, sekali lagi saya mengucapkan terima kasih kepada semua yang mengambil bahagian, *insya-Allah* segala pandangan yang diberikan tadi akan diberikan pertimbangan dan akan membantu Kementerian ini untuk memperkasakan undang-undang.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Yang Berhormat Menteri.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih. *Assalamualaikum*.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Yang Berhormat Menteri, boleh minta...

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Sudah, *assalamualaikum* itu bermakna sudah habislah itu.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Minta penjelasan. Boleh, minta penjelasan?... [*Dewan riuh*]

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Jumpa di luar.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Jumpa di luar?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya beri *explanation*.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Kita sedang di sini. Biarlah kita bincangkan polisi kerajaan, bolehkah? Saya ada satu soalan. Yang Berhormat Menteri, tadi kata kalau ada apa-apa *abuse*, boleh buat aduan. Sekarang saya sudah buat aduan atas rakyat kita kepada Yang Berhormat Menteri.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya, sudahlah Yang Berhormat.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Kita mengubah polisi untuk suruhanjaya ini.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Maksud saya selepas suruhanjaya ini diwujudkan, *then* buat aduan kepada suruhanjayalah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Bolehkah apa yang diadukan sekarang di noktah kan?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Boleh.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Supaya polisi suruhanjaya selepas ia ditubuhkan boleh mengambil perhatian atas perkara itu.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Kita sudah masuk dalam *Hansard*, boleh.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Boleh ya?

■1530

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, saya ingat Yang Berhormat Menteri sudah jawab itu. Soalan itu tubuhtlah suruhanjaya dahulu selepas itu baru terima kompelin. Yang Berhormat,

terima kasih. Saya ingat Menteri *control* betul-betul keadaan tidak payah buat *duplication* jawapan semalam. Itu yang elok kali ini Yang Berhormat.

Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa rang undang-undang ini dibaca kali yang kedua sekarang.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan; dan disetujukan.

Rang undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar) ***mempengerusikan Jawatankuasa***]

Fasal-fasal dikemukakan kepada Jawatankuasa.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Tumpat.

3.31 ptg.

Dato' Kamarudin Jaffar [Tumpat]: Tuan Pengerusi, terima kasih kerana memberi saya sekali lagi sedikit peluang...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, soal...

Dato' Kamarudin Jaffar [Tumpat]: 10 minit.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya. Jawatankuasa, Yang Berhormat, Jawatankuasa tanya dengan soalan Menteri.

Dato' Kamarudin Jaffar [Tumpat]: Khusus fasal 16(b).

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya, betul Yang Berhormat.

Dato' Kamarudin Jaffar [Tumpat]: ...Yang ditulis di situ, "*Suruhanjaya hendaklah mempunyai apa-apa fungsi yang dinyatakan di bawah undang-undang persaingan dan hendaklah juga mempunyai fungsi yang berikut: "(a)..."*" Saya tidak baca. "*(b) memberitahu Menteri tentang kesan anti-persaingan yang sebenar atau yang mungkin daripada perundangan semasa..." Existing legislation*, dengan izin Tuan Pengerusi, "*...atau perundangan yang dicadangkan dan membuat syor kepada Menteri, jika sesuai, bagi mengelakkan kesan ini.*" Kesan tidak adanya persaingan yang sihat dalam sistem ekonomi kita.

Bagaimana saya bayangkan dalam perbahasan peringkat dasar, dalam dunia media tidak ada persaingan yang sihat. Yang menguasai radio, televisyen, akhbar, media adalah hanya satu kumpulan iaitu UMNO-Barisan Nasional. Jadi tidak ada persaingan yang sihat. Tugas dan fungsi suruhanjaya ini ialah untuk melihat perundangan semasa (*existing legislation*), dengan izin, undang-undang yang sedia ada yang mana undang-undang yang sedia ada ini – Akta Penerbitan dan Percetakan telah digunakan hanya untuk membenarkan satu sahaja kumpulan yang menguasai media. Media ini saya bayangkan tadi perniagaan yang besar. Ananda Krishnan menguasai Astro nya di antara bilionair yang terkemuka di rantau dalam negara kita.

Jadi adakah Yang Berhormat Menteri akan dengan segera selepas kita luluskan dalam masa beberapa minit rang undang-undang bacaan ketiga, Dewan Negara luluskan dan Yang di-Pertuan Agong meletakkan tandatangan baginda, dengan segera mempergunakan sepenuhnya hak yang ada pada Yang Berhormat Menteri di bawah peruntukan fasal 16(b) ini untuk memastikan lagi bahawa hak kebebasan untuk persaingan yang sihat dalam bidang ekonomi termasuk dalam bidang penguasaan saham-saham media dan kebolehan untuk pihak-pihak lain memulakan suatu kumpulan media mereka yang tersendiri tidak lagi dihalang dan kuasa ini digunakan sepenuhnya oleh Yang Berhormat Menteri? Terima kasih Tuan Pengerusi.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya, Yang Berhormat Lembah Pantai.

3.33 ptg.

Puan Nurul Izzah Anwar [Lembah Pantai]: Terima kasih Tuan Pengerusi atas peluang turut berbahas di peringkat jawatankuasa untuk Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan. Saya pergi ke fasal 18 di mana menyatakan bahawa, *“Menteri boleh, secara bertulis, memberi Suruhanjaya arahan yang bersifat am, yang selaras dengan peruntukan undang-undang persaingan, berhubung dengan pelaksanaan fungsi dan kuasa Suruhanjaya dan Suruhanjaya hendaklah melaksanakan arahan itu.”* Sebentar tadi di peringkat dasar dibangkitkan tentang tiga kelemahan utama rang undang-undang.

Pertama, ianya gagal menysar faktor-faktor utama yang membawa kepada kurangnya daya saing Malaysia. Kalau saya rujuk sebentar sahaja Tuan Pengerusi pada Laporan *World Economic Forum Global Competitiveness Report 2009/2010*, Malaysia jatuh dari tangga 21 hingga 24 kerana dua isu utama. Pertama, institusi yang lemah di antaranya isu rasuah, integriti, etika, sistem kehakiman yang berwibawa, kerajaan yang tidak efisien dan etika korporat atau akauntabiliti... Kedua, tentang isu *macro economic stability* dengan izin, di mana defisit kerajaan kadar simpanan negara, inflasi serta hutang kerajaan itu menjadi faktor-faktor utama.

Berbalik kepada fasal ini, sudahlah rang undang-undang ini mengamalkan tindakan terpilih apabila hanya dua sahaja suruhanjaya dikecualikan iaitu yang berkait dengan pihak media besar dan tenaga, gas dan elektrik, tetapi kerajaan tidak mengecualikan akta-akta lain iaitu contohnya, *Railways Act 1991, Port Authority Act 1993, Civil Aviation 1999 dan Water Supply Act*. Maksudnya seolah-olah menganaktirikan, tidak ada konsistensi dari segi merangkumi akta-akta untuk sektor-sektor khusus yang lainnya, ini penting. Jadi bila dilihat isu layanan istimewa diberikan kepada sesetengah sektor khusus, itu sudah *problematic*.

Seterusnya adalah bila kita bercakap tentang prinsip ketelusan. Arahan oleh Menteri ini sepatutnya perlu diberi kuasa untuk memberi Suruhanjaya arahan untuk merujuk kes-kes siasatan kepada Suruhanjaya ini kepada pihak ketiga – Pihak yang adil, yang tidak berkepentingan. Saya fikir bila diberi kuasa di bawah Menteri ini, ia bermasalah.

Di United Kingdom, mereka telah memberi kuasa kepada agensi yang bukan berkait dengan kementerian iaitu Pejabat Perdagangan Adil (*The Office of Fair Trade*). Mungkin di saat ini kementerian boleh fikirkan ada pentingnya untuk kita mengaplikasikan prinsip ketelusan dan pastikan kuasa itu bukanlah di bawah

Menteri. Saya memetik kata-kata *Deputy Chairman of UK's Competition Commission* dengan izin, "*Minister are no longer responsible over project involved in the vast majority of mergers and market cases.*"

Jadi saya fikir memang penting untuk meneliti kerana dalam fasal seterusnya fasal 7 pun sama. "*Jika seseorang anggota Suruhanjaya memperoleh apa-apa kepentingan, kewangan atau selainnya...*" sekali lagi, "*...dia hendaklah, dalam tempoh satu bulan selepas pemerolehan itu, memberikan notis secara bertulis kepada Menteri yang menyatakan kepentingan yang diperoleh itu.*" Jadi seolah-olah saya fikir ada tekanan apabila hanya Menteri sahaja mempunyai maklumat sedemikian kepada anggota-anggota Suruhanjaya yang sepatutnya bebas dan tidak ditekan dari mana-mana aspek.

Seterusnya saya pergi kepada fasal 8(2), "*Tiada seorang pun boleh dilantik atau kekal sebagai anggota Suruhanjaya sekiranya dia memegang jawatan sepenuh masa dalam mana-mana syarikat tersenarai awam tanpa terlebih dahulu mendapat kelulusan bertulis Menteri.*" Kuasa Menteri untuk meluluskan secara bertulis saya fikir ini salah. Sepatutnya kalau diluluskan perlu beri makluman tersebut senarai syarikat atau anggota yang memang mendapat kelulusan dikecualikan dimaklumkan kepada satu badan. Mungkin secara umum ketetapan oleh pihak suruhanjaya dan sebagainya. Akan tetapi perlu difikirkan untuk pastikan ada ketelusan dalam bab ini.

Terakhir Tuan Pengerusi saya pergi ke fasal 15. Ini berkait dengan isu kalau kita pergi bali kepada *World Economic Forum Global Competitiveness Report*, dinyatakan bahawa tentang isu 'mahukan kerajaan yang efisien'. Saya bimbang fasal ini yang memerlukan sebuah jawatankuasa keperluan ditubuhkan untuk membuat penyiasatan secara berterusan tentang hubungan anggota kekeluargaan oleh ahli-ahli Suruhanjaya. Dia mungkin akan – tujuan kita untuk merencanakan persaingan tetapi akhirnya mungkin kita boleh merencatkan perkembangan ekonomi bila birokrasi akan bertambah.

Jadi, Suruhanjaya ini sepatutnya fokus, tumpu untuk merencanakan persaingan bukan untuk buat tugas-tugas lain yang akan menambah birokrasi dengan sendirinya. Jadi saya harap isu-isu ini diambil oleh pihak Menteri kerana kita mahu akta Suruhanjaya ini yang akan memikul beban, merancang hala tuju akta persaingan nanti dibuat secara baik dan *insya-Allah* menepati objektif. Saya fikir kalau kuasa Menteri itu terlalu berleluasa, akhirnya tidak akan mencapai matlamat. Saya mohon mencadang. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Kuala Kedah, selepas itu Yang Berhormat Indera Mahkota, selepas itu Yang Berhormat Kuala Selangor. Jangan panjang sangat Yang Berhormat ya. Soalan terus kepada fakta.

■1540

Tuan Haji Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Terima kasih kepada...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Soalan terus kepada...

Tuan Haji Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Fakta sahaja.

Tuan Haji Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Memang sifat saya begitulah, terus kepada fakta, saya jarang membebel begitu. Yang pertamanya, soal keanggotaan suruhanjaya. Walaupun tadi disentuh secara dasar tetapi bolehkan Yang Berhormat Menteri memberikan jaminan bahawa pengerusi itu bukan di kalangan orang politik, biarlah pengerusi suruhanjaya itu betul-betul profesional, kadang-kadang keanggotaan yang lain itu nampaknya ada unsur-unsur profesional dimasukkan ke dalam akta ini tetapi pengerusi itu tidak dihadkan. Kadang-kadang Menteri sudah tidak jadi Menteri digugurkan, diletak sebagai pengerusi suruhanjaya. Itu di antara perkara yang saya minta penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri, soal profesional pengerusi suruhanjaya itu.

Yang keduanya soal Perkara 10 di bawah Saraan dan Elaun - *“Pengerusi hendaklah dibayar apa-apa saraan dan elaun sebagaimana yang ditentukan oleh Menteri selepas berunding dengan Menteri Kewangan.”* Bermakna tidak disebutkan secara lebih jelas tentang had limit yang maksimum ataupun adakah di mana peraturan-peraturan yang digunakan untuk hendak memberikan saraan elaun. Ini berdasarkan kepada rundingan antara Menteri dengan Menteri Kewangan. Jadi ini di antara perkara yang perlu diteliti, begitu juga dengan semua anggota lain suruhanjaya juga tidak ada had limit jadi adakah ada undang-undang lain yang memberikan had limit bermakna ahli-ahli jawatankuasa, pengerusi suruhanjaya dan ahli-ahli jawatankuasa suruhanjaya hanya dapat elaun dan saraan ini setakat yang telah dibenarkan dalam pekeliling-pekeliling kerajaan yang lain, jadi saya minta dua penjelasan itu, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Indera Mahkota.

3.42 ptg.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih Tuan Pengerusi, sebenarnya Yang Berhormat Ahli Parlimen menaruh harapan tinggi kepada Undang-undang Suruhanjaya Persaingan ini Tuan Pengerusi. Saya hendak rujuk kepada Perkara 37 dan 35 iaitu berkenaan dengan Laporan Tahunan dan Tatacara Kewangan. Perkara 37 bahawa rang undang-undang ini diletakkan di bawah Akta Badan Berkanun iaitu Akta 240 dan di fasal 35 menyebut tentang tertakluk pada akta ini dengan kelulusan Menteri, suruhanjaya hendaklah menentukan tatacara kewangannya sendiri, yang ini saya hendak minta sedikit penjelasan berkaitan dengan fasal 35 dengan 36. Satu mengatakan di bawah Akta 240, satu lagi Menteri boleh menentukan tatacara kewangannya sendiri.

Bersangkutan dengan itu Tuan Pengerusi, fasal 29 ada menyebut berkenaan dengan kewajipan suruhanjaya ini untuk menentukan bahawa, menentu dan memastikan bahawa jumlah hasil yang mencukupi untuk menanggung segala perbelanjaan, apa-apa tanggungan dan juga aktiviti yang diserahkan atau diletakkan di bawah jawatankuasa. Ini membayangkan kepada fahaman saya bahawa suruhanjaya ini akan diberikan satu peruntukan permulaan yang akan digunakan untuk tujuan kemudiannya untuk aktiviti-aktiviti yang akan dijalankan. Namun ada sedikit penerangan yang saya minta dibuat apabila menyebut bahawa peruntukan yang akan diberikan kepada suruhanjaya ini, tidak boleh dan tidak... fasal 33, Tuan Pengerusi.

Wang suruhanjaya setakat ini tidak perlu dibelanjakan dan tidak boleh dilaburkan ataupun maksudnya boleh dilaburkan sebab disebut di sini setakat ini tidak perlu untuk dibelanjakan dengan segera oleh suruhanjaya tetapi mungkin boleh dilaburkan mengikut apa-apa aktiviti yang diluluskan oleh Menteri sementara

ini. Yang Berhormat Menteri saya hendak minta penjelasan awal barangkali berapakah anggaran jumlah peruntukan awal yang akan diminta atau bakal diluluskan kepada suruhanjaya ini untuk membayangkan apakah *skills* pengurusannya, apakah barangkali petugas ataupun anggota yang menganggotai suruhanjaya ini dan *skills* nya bagaimana di peringkat negeri kah atau sebagainya kerana tugas suruhanjaya ini nampaknya agak menyeluruh.

Saya berhajat untuk bertanya Perkara 17 tetapi kalau Tuan Pengerusi izinkan sedikit sahaja, berkenaan dengan kuasa menyebut tentang pelantikan ejen perunding dan sebagainya dan juga disebut sebagai kebenaran untuk memberikan pinjaman dan biasiswa. Sekali lagi ini membayangkan satu peruntukan dana yang agak besar, sebab itu saya minta kalau boleh pihak Menteri membayangkan atau memberikan anggaran berapakah peruntukan awal untuk suruhanjaya ini dan berapakah anggaran barangkali untuk setiap kali anggaran Belanjawan Tahunan ataupun cadangan diberi untuk suruhanjaya ini untuk setiap tahun, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Kuala Selangor, selepas itu Menteri menjawab.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Terima kasih Tuan Pengerusi, saya sekadar untuk bertanyakan setelah semua kita Ahli-ahli Parlimen mengharapakan sungguh-sungguh setelah aktanya dan sekarang ini, suruhanjayanya mahu diperbadankan, maka persoalan yang perlu dibangkitkan di sini adalah pertamanya kepada - apa yang hendak saya sebutkan di sini adalah keanggotaan suruhanjaya. Ini kerana keanggotaan suruhanjaya antara lainnya merupakan struktur paling kritikal dalam penentuan integriti, kewibawaan, kompetensi dan segala-galanya yang akan menentukan prestasi. Jadi di samping apa yang disebutkan di sini, apa jaminannya bahawa kita di samping mendapat seorang pengerusi dan juga seorang CEO, keanggotaannya itu perlu kita, saya minta supaya Menteri memberikan sedikit jaminan bahawa ia benar-benar akan membayangkan fungsinya yang bersifat progresif, menyeluruh dan juga *cross sectoral* itu pertamanya.

Keduanya, saya ingin membangkitkan kekhuatiran-kekhuatiran saya ini kerana suruhanjaya ini punyai tugas yang begitu luas dan besar, menyeluruh tetapi antara lainnya juga, ia juga akan terlibat dalam pelaburan dan saya baca di situ ruang lingkup tugas *term of reference* dan bidang kerja ini, saya kira agak berlawanan dengan semangat suruhanjaya yang sepatutnya, fokus dalam penentuan dan pengawalseliaan *competition* dan persaingan tetapi kalau dia sendiri mahu terlibat dalam pelaburan dan tentunya akan mengambil sedikit *space* dan persaingan maka dia juga menjadi *competitor* dalam apa juga bentuk pelaburan. Jadi perkara ini perlu diperhalusi, kita minta Menteri memberikan keyakinan kita, apakah yang dimaksudkan dan apakah '*sheet*' *capital* ataupun dana yang diberikan sebanyak mana dalam perkara ini. Tuan Pengerusi sudah angguk-angguk suruh saya berhenti dan inilah antara perkara yang saya hendak bangkitkan dua perkara ya. Satu lagi kalau berlakunya apa juga perkara-perkara yang tidak dapat diselesaikan secara tuntas, secara apa juga *conflict resolution* dalam suruhanjaya itu sendiri, apakah saluran-salurannya untuk perkara ini dapat ditangani secara muktamad, terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Menteri.

3.48 ptg.

Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan [Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob]: Terima kasih Yang Berhormat Tumpat, sebenarnya tadi sudah jawab sudah tadi tetapi dibangkitkan sekali lagi, saya pun terkejut juga. Seolah-olah tidak ada kebebasan di dalam media dan sebagainya. Seolah-olah ada satu monopoli akhbar sahaja di dalam negara ini, seolah-olah *Harakah* itu bukan dianggap sebagai akhbar, seolah-olah *Suara Keadilan* itu bukan dianggap sebagai akhbar, seolah-olah ada *Roket*, *bloggers* dan sebagainya, banyak. Saya ingat di dalam akhbar-akhbar lain memberi ruang, tidak ada masalah. Jadi saya rasa perkara ini kita sudah jawab, yang fasal hendak suruh kita bertindak segera itu, saya hendak beritahu Yang Berhormat, kita mempunyai masa 18 bulan selepas daripada kita luluskan ini, barulah kita akan mula melaksanakan akta ini.

Ini Yang Berhormat Lembah Pantai membangkitkan tentang seksyen 18(c) mengenai fasal 18(c) mengenai arahan Menteri dan sebagainya, seolah-olah kuasa Menteri adalah kuasa yang mutlak dan tidak boleh dicabar.

■1550

Saya minta supaya Yang Berhormat Lembah Pantai baca fasal 18(c) bersama-sama dengan seksyen 11(1) dan seksyen 11(2), dan juga seksyen 12(1), okey. Walaupun ada arahan Menteri tetapi arahan Menteri adalah untuk menyiasat bukan arahan Menteri di dalam membuat keputusan, bukan arahan Menteri kepada suruhanjaya dari segi mempengaruhi keputusan, saya sudah jawab berkali-kali.

Ianya arahan menyiasat. Kalau kita tengok suruhanjaya ini dan arahan Menteri adalah begitu telus sekali. Kalau kita lihat Akta Persaingan misalnya 11(1), suruhanjaya boleh atas inisiatifnya sendiri atau atas permintaan Menteri menjalankan satu kajian semula. Maknanya ia menjalankan siasatan dan yang paling bagus dalam akta ini kalau kita baca seterusnya 12(1), apabila selesai kajian semula pasaran itu, suruhanjaya hendaklah menyiarkan laporan dapatan dan syor nya. Maknanya disiarkan dan laporan suruhanjaya hendaklah dijadikan tersedia kepada orang awam.

Jadi kuasa Menteri tidak ke mana sebenarnya, hanyalah meminta siasatan diadakan dan semuanya akan disiarkan dan pihak orang awam boleh memberi pandangan dan sebagainya. Jadi saya berharap Yang Berhormat Lembah Pantai tidak perlu bimbang mengenai kuasa yang ada pada Menteri dan sebagainya.

Mengenai dua akta yang dikecualikan iaitu Akta Komunikasi dan Akta Suruhanjaya, memandangkan kedua-dua akta tersebut telah pun memperuntukkan mengenai anti persaingan dalam akta mereka. Jadi sebab itulah, dua akta ini disebut kerana ada dan akta atau perkara-perkara lain seperti saya sebut tadi masih boleh tertakluk kepada market *review* dan siasatan oleh suruhanjaya dan suruhanjaya boleh membuat keputusan yang difikirkan sesuai oleh suruhanjaya.

Mengenai pengerusi yang memegang jawatan lain, saya rasa jelas fasal 8 memperuntukkan bahawa tidak boleh memegang jawatan terutamanya dalam syarikat-syarikat yang tersenarai dalam bursa saham, memang tidak boleh kecuali kebenaran Menteri. Jadi saya kira dari segi *general rule* dia adalah tidak boleh, kalau kita lihat dari segi bahasa berundangan, *general rule* ia adalah tidak boleh melainkan - jadi bermakna yang pentingnya adalah tidak boleh, itu yang penting.

Yang Berhormat Kuala Kedah, tentang pengerusi suruhanjaya. Yang Berhormat Kuala Kedah, pengerusi suruhanjaya ini akan dipilih daripada pakar-pakar ekonomi sama ada pakar undang-undang atau pakar ekonomi. Ianya merupakan golongan yang profesional. Saya harap Yang Berhormat Kuala Kedah dan sebagainya, kalau orang politik dilantik, kalau dia pakar, dia profesional jadi apa masalahnya? Yang Berhormat Kedah mungkin seorang peguam ataupun ramai di kalangan ahli pembangkang, ahli politik kita merupakan seorang peguam contohnya, kita profesional. Kenapa kita disisihkan untuk memegang apa-apa jawatan dan sebagainya hanya kerana kita terlibat dalam bidang politik.

Kita sebagai profesional, kita tetap profesional misalnya Speaker. Speaker adalah seorang peguam yang mempunyai kelayakan hanya kerana dia orang politik maka kita terus menganggap semua orang politik itu tidak bagus. Jadi di dalam isu ini, saya tidak kata orang politik, saya tidak kata orang politik.

Tuan Haji Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Ya...

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya cuma kata profesional, *yes* kita akan melantik di kalangan profesional iaitu pakar dalam bidang perundangan, pakar dalam bidang ekonomi dan sebagainya.

Tuan Haji Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Kadang-kadang itu orang politik itu, dia bias. Kalau dia seorang profesional betul tidak apa, tidak ada masalah.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya tidak *bias*, mungkin Yang Berhormat Kuala Kedah agaknya.

Tuan Haji Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: *Insyallah* tidak.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Yang Berhormat Indera Mahkota, akta mengenai tatacara kewangan memang jelas dalam fasal ini, mesti mengikut Akta 240 dan sebagainya. Dari segi belanjawan, anggaran Yang Berhormat Indera Mahkota, kita belum mempunyai apa-apa anggaran pun tentang berapa jumlah pelaburan. Dari segi *skill* mana untuk CEO, *Chairman* dan sebagainya, itu masih di peringkat awal. Dalam masa 18 bulan kita akan memikirkan perkara tersebut.

Yang Berhormat Kuala Selangor, terima kasih, saya pun sudah sebut keanggotaan sebenarnya daripada awal lagi. Dari segi pelaburan pun saya sudah sebutkan tadi bahawa tidak mungkin kita membenarkan suruhanjaya ini terlibat dalam aktiviti perniagaan kerana akhirnya ia akan terlibat di dalam persaingan dan sebagainya, tidak mungkin. Kita akan peraturan yang lebih jelas tentang apa perlu ataupun perkara-perkara yang boleh dan tidak boleh dilakukan oleh suruhanjaya ini. Jadi sekali lagi saya ucapkan terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Baiklah.

Fasal-fasal 1 hingga 47 diperintah jadi sebahagian daripada rang undang-undang.

Jadual diperintah jadi sebahagian daripada rang undang-undang.

Rang undang-undang dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

Majlis mesyuarat bersidang semula.

Rang undang-undang dilaporkan tidak ada pindaan, dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

**RANG UNDANG-UNDANG
SURUHANJAYA PENGANGKUTAN AWAM DARAT 2010**

Bacaan Kali Yang Kedua Dan Ketiga

3.58 ptg.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Tan Sri Nor Mohamed Yakcop]:

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan iaitu bahawa “Suatu Akta untuk mengadakan peruntukan bagi penubuhan Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat ke arah mencapai pengangkutan awam darat selamat boleh diharap, responsif, mudah diakses, cekap, terancang, bersepadu dan mapan di samping memastikan penyediaan perkhidmatan yang mampu dibayar bagi pembawaan penumpang dan perkhidmatan yang kompetitif, bagi pembawaan barangan dan bagi perkara yang berkaitan dengannya” dibacakan kali kedua sekarang.

Tuan Yang di-Pertua, rang undang-undang SPAD ini akan mewujudkan Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat (SPAD) bagi menyepadukan perancangan pengawalseliaan dan penguatkuasaan pengangkutan awam darat yang meliputi mod pengangkutan seperti berikut:

- (i) Bas termasuk bas pelancongan;
- (ii) Teksi;
- (iii) Teksi Limousin;
- (iv) Kereta Sewa dan Pandu;
- (v) Kenderaan Barangan; dan
- (vi) Kereta api.

■1600

Penubuhan SPAD bertujuan untuk menambah baik pengangkutan awam supaya menjadi lebih efisien dan lebih cekap melalui perwujudan sistem pengangkutan awam yang terancang, berintegrasi, mudah diakses dan berdaya maju. Kerajaan berazam untuk memperbaiki mutu pengangkutan awam negara dan untuk ini perkhidmatan pengangkutan awam telah dijadikan satu daripada Bidang Keberhasilan Utama Negara atau dengan izin, *National Key Result Area* (NKRA) di bawah program transformasi kerajaan.

[Tuan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) **mempengerusikan Mesyuarat**]

Ke arah ini, satu langkah utama yang akan dilaksanakan ialah memperbaiki langkah kawal selia bagi industri pengangkutan awam darat melalui penubuhan SPAD. Jika dahulunya aktiviti perancangan, pelesenan, penguatkuasaan melibatkan hampir 15 agensi. Dengan adanya rang undang-undang ini, pelaksanaan dasar, pemantauan dan penguatkuasaan akan diterajui dan di perkasakan oleh SPAD. SPAD mempunyai enam dasar objektif utama untuk memastikan yang berikut:

- (i) keselamatan pengguna;
- (ii) keandalan atau *reliability* dengan izin, dan kecekapan memberi perkhidmatan;

- (iii) rangkaian yang bersepadu;
- (iv) industri pengangkutan yang berdaya maju;
- (v) pengawasan yang berkesan; dan
- (vi) perancangan yang bersepadu.

Tuan Yang di-Pertua, dasar objektif yang saya sebutkan ini akan menjadi landasan bagi satu sistem pengangkutan awam yang efisien dan pada keseluruhannya menyumbang kepada peningkatan kualiti hidup rakyat. Ini terutamanya kepada mereka di dalam golongan berpendapatan rendah dan yang sebahagian besarnya bergantung kepada perkhidmatan pengangkutan awam.

Tuan Yang di-Pertua, Rang Undang-undang Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat 2010 yang dicadangkan ini terdiri daripada enam bahagian dan 47 fasal dan jadual. Buat permulaan, Rang Undang-undang Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat 2010 ini hanya terpakai bagi Semenanjung Malaysia dan Wilayah Persekutuan Putrajaya. Oleh yang demikian, Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan dan Jabatan Keretapi bagi Semenanjung Malaysia akan diserapkan ke dalam SPAD. Izinkan saya untuk mengutarakan bahagian-bahagian penting dalam rang undang-undang ini.

Bahagian II – Suruhanjaya. Bahagian II rang undang-undang ini mengandungi peruntukan-peruntukan mengenai penubuhan suruhanjaya dan perihal keahlian suruhanjaya tersebut.

Fasal 3 rang undang-undang ini memperuntukkan penubuhan SPAD sebagai suatu badan yang boleh nyaman dan juga disamakan.

Fasal 5 memperuntukkan pelantikan ahli-ahli suruhanjaya yang terdiri daripada:

- (i) pengerusi;
- (ii) ketua pegawai eksekutif;
- (iii) tidak lebih daripada lima orang wakil dari kerajaan; dan
- (iv) tiga hingga lima ahli yang mempunyai pengetahuan serta pengalaman di dalam perihal pengangkutan awam darat.

Terma pelantikan bagi ahli suruhanjaya adalah selama tiga tahun dan mereka layak untuk dilantik semula selepas tamat tempoh terma tersebut. Tuan Yang di-Pertua, Bahagian III – Fungsi dan Kuasa Suruhanjaya. Fungsi dan kuasa suruhanjaya termasuk kuasa Menteri yang dipertanggungjawab ke atas SPAD adalah terkandung dalam bahagian tiga. Di antara fungsi suruhanjaya yang disenaraikan di dalam bahagian ini adalah:

- (i) menasihati Menteri mengenai polisi perancangan induk pengangkutan awam darat negara dan wilayah, struktur dan mekanisme, tambang yang adil dan efisien;
- (ii) mempromosi, menggalakkan dan melaksanakan peruntukan perkhidmatan yang andal atau *reliable*, dengan izin, bagi penumpang kenderaan perkhidmatan awam serta perkhidmatan yang kompetitif bagi pembawaan barangan melalui kenderaan barangan;
- (iii) mempromosi, menggalak dan melaksanakan di samping mengawal selia penggunaan teknologi bagi menambahbaikkan pencapaian mesra alam;

- (iv) menjalankan tinjauan dan penyelidikan serta menganalisis dan menerbitkan maklumat statistik yang relevan kepada fungsi suruhanjaya atau pembangunan dan penambahbaikan pengangkutan awam darat; dan
- (v) mempromosi kemudahan dan perkhidmatan pengangkutan awam darat dengan reka bentuk yang memberikan kemudahan kepada orang kurang upaya.

Berlandaskan senarai fungsi yang terkandung di dalam rang undang-undang ini, SPAD dapat membentuk struktur organisasi yang ideal bagi memastikan kesemua fungsi tersebut akan dilaksanakan dengan lancar dan dengan efektif.

Tuan Yang di-Pertua, Bahagian V – Kewangan. Satu lagi bahagian yang ingin saya memperjelaskan ialah bahagian lima berkenaan kewangan di mana fasal 29 rang undang-undang ini mengujudkan Tabung Kumpulan Wang SPAD bagi tujuan pembiayaan operasi suruhanjaya. Sumber kewangan tabung ini antara lain ialah daripada Kerajaan Persekutuan, *fee*, *charge* pentadbiran dan kutipan kompaun.

Kedua-dua fasal 29 dan fasal 30 akan menjadi garis sempadan kepada suruhanjaya dalam menentukan perkara-perkara yang boleh diguna pakai bagi tujuan pendapatan dan perbelanjaan suruhanjaya.

Fasal 31 hingga fasal 37 pula memperuntukkan tanggungjawab suruhanjaya dalam melaksanakan fungsi-fungsi yang telah diperuntukkan supaya pentadbiran suruhanjaya mempunyai ciri-ciri tadbir urus korporat yang mantap. Ini adalah amat penting dalam memastikan integriti dan ketulusan suruhanjaya dipelihara sepanjang masa supaya rakyat yakin akan tindakan suruhanjaya dalam menjalankan tugas merancang, mengawal selia dan menguatkuasakan undang-undang pengangkutan awam darat.

Bahagian VI – Am. Bahagian yang terakhir menyentuh tentang perkara-perkara am seperti kuasa pendakwaan, perlindungan daripada tindakan guaman dan prosiding undang-undang serta kuasa untuk melantik perunding dan pakar. Mengikut fasal 38, SPAD boleh memulakan pendakwaan dengan kebenaran bertulis daripada pendakwa raya. Ini akan membolehkan suruhanjaya untuk mewujudkan unit pendakwaannya sendiri bagi memulakan kes-kes pendakwaan terhadap pihak yang melakukan kesalahan tanpa membebankan Jabatan Peguam Negara. Ini juga akan mempercepatkan proses pendakwaan.

Jadual – Jadual di dalam rang undang-undang ini memperuntukkan tatacara dan tanggungjawab suruhanjaya mengenai perjalanan mesyuarat ahli suruhanjaya. Berpandukan peruntukan rang undang-undang sebegini, SPAD akan menjadi sebuah organisasi yang teratur, telus dan berkesan.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan amat komited untuk menambah baik kualiti perkhidmatan awam. Oleh yang demikian, kerajaan mencadangkan Rang Undang-undang Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat 2010 yang bertujuan untuk mentransformasikan dan menyelaraskan kerangka dan landskap pengangkutan awam darat. Adalah menjadi harapan dan hasrat kerajaan, rang undang-undang ini mendapat sokongan dan diterima baik oleh semua pihak supaya bersama dapat kita meningkatkan kualiti dan taraf hidup rakyat. Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Tuan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ada sesiapa menyokong?

Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri II [Dato' Jacob Dungau Sagan]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Baik. Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah rang undang-undang bernama suatu akta untuk mengadakan peruntukan bagi penubuhan Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat ke arah mencapai pengangkutan awam darat yang selamat, boleh diharap, responsif, mudah diakses, cekap, terancang, bersepadu, dan mampan di samping memastikan penyediaan perkhidmatan yang mampu dibayar bagi pembawaan penumpang dan perkhidmatan yang bersaing bagi pembawaan barangan dan bagi perkara berkaitan dengannya dibacakan kali yang kedua sekarang dan terbuka untuk di bahas.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Arau.

4.09 ptg.

Dato' Ismail Kasim [Arau]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang kepada saya untuk turut serta dalam membahaskan Rang Undang-undang Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat 2010.

■1610

Pada pandangan saya, rang undang-undang ini wajar kita bentangkan sekarang kerana ianya pernah dibangkitkan oleh Mantan Perdana Menteri Tuan Abdullah Ahmad Badawi di pembentangan bajet di Parlimen yang mulia ini pada tahun 2008 dan telah menjanjikan suruhanjaya ini dapat di tubuh dengan secepat mungkin. Jadi apabila kita mengambil masa yang lama dan kemelut-kemelut yang berlaku hasil daripada rungutan orang ramai tentang keadaan menunggu bas yang lama, sistem bas yang tidak berjadual, teksi tidak menggunakan meter yang hanya memerlukan destinasi yang jauh.

Kemudian tempat duduk dalam sistem transit aliran ringan padat, *train* komuter bergerak perlahan, tidak mengikut jadual, dan sebagainya. Semua ini kekotoran kenderaan-kenderaan awam yang mengeluarkan asap hitam, bunyi bising, enjin, dan lain-lain menyebabkan sudah sampai masanya untuk kita mewujudkan satu dasar yang jelas sebagai penunjuk arah ke arah memantapkan lagi sistem pengangkutan darat atau pun awam di negara kita terutamanya di kawasan bandar dan di luar bandar. Jadi, semua ini kita harap ianya merupakan satu sistem menerusi penubuhan rang undang-undang yang kita bahaskan pada hari ini. Kita berharap ianya dapat membentuk satu sistem yang cekap, responsif, terancang, mudah diakses, bersepadu, dan membolehkan kita memastikan perkhidmatan yang disediakan mampu untuk dibayar oleh semua masyarakat umum seperti mana Yang Berhormat Menteri bangkitkan dalam pembentangan tadi.

Cuma di sini Tuan Yang di-Pertua, sasaran kita mungkin pada masa sekarang sekitar 13%, 2010 peratusan penduduk yang menggunakan pengangkutan awam. Mungkin dengan tertubuhnya kata ini kita boleh meletakkan sasaran sampai 25% pada 2012 terutamanya pada waktu puncak yang dianggap keadaannya begitu tidak terkawal yang menyebabkan berlaku masalah. Orang memilih untuk tidak menggunakan pengangkutan awam disebabkan keadaan-keadaan yang berlaku tidak seperti di negara maju di London misalnya, pengangkutan awam merupakan pengangkutan utama di kawasan bandar.

Jadi di sini, Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, penubuhan SPAD ini, saya ingin tanya dari segi apa sebenarnya entiti ataupun tarafnya penubuhan ini sama ada agensi kerajaan atau badan berkanun. Ini kerana tidak ada. Saya difahamkan tidak ada jawatan Ketua Pengarah kerana yang mengendalikan urusan SPAD ini ialah CEO (*Chief Executive Officer*) dan apa status sebenarnya agensi ini. Apa sebenarnya kuasa-kuasa yang boleh diperuntukkan kalau merupakan agensi swasta kerana agensi swasta sebenarnya tidak ada hak untuk menjalankan *enforce* kerana saya difahamkan dalam rang undang-undang ini juga bahagian *enforcement* atau penguatkuasaannya adalah dibuat berasingan. Ia bermakna tidak terikat apa yang ada di dalam Akta Pengangkutan Jalan ataupun apa yang terdapat di dalam polis trafik dan sebagainya.

Jadi, apa entiti atau pun status sebenarnya SPAD ini untuk pengetahuan umum bagi kita melihat perjalanan dan arah tuju dan juga hala tuju yang sebenarnya. Jadi, begitu juga dengan ibu pejabat SPAD. Ada *rumors* mengatakan ia akan beroperasi di Kuala Lumpur. Sebenarnya ini tidak bersesuaian. Sebuah suruhanjaya yang begitu besar. Saya ingat adalah lebih baik untuk dikekalkan di Putrajaya untuk kita mengurangkan keadaan kesesakan bagi mereka yang mempunyai urusan yang lebih jelas dan kalau kita masih mengekalkan untuk diadakan di Kuala Lumpur saya fikir justifikasinya tidak begitu jelas dan kerajaan perlu membuat kajian kerana semua ini masih boleh kita fikirkan untuk kita melaksanakan sesuatu yang terbaik. Ini kerana masih lagi di peringkat pelaksanaan.

Kemudian, pada seksyen 20, saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri. Apakah arahan Yang Berhormat Menteri adalah mandatori untuk dilaksanakan? Kalau ia mandatori apa seolah-olah SPAD ini bukan sebuah badan yang berkecuali. Jadi, di sini saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri supaya kita pastikan SPAD ini dengan peruntukannya yang begitu besar, dengan tenaga-tenaga muda yang mempunyai idea dan karisma untuk melaksanakan tugas dan tanggungjawab ini.

Kepada seksyen 21, saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri, mengapakah SPAD ini tidak diwajibkan supaya melaporkan prestasi suruhanjaya ini melalui laporan tahunan dan dibentangkan dalam Parlimen bagi membolehkan Ahli-ahli Parlimen tidak kiralah daripada kerajaan ataupun daripada pembangkang supaya mengetahui perjalanan yang sebenar. Jadi, kita mahu yang ini lebih telus. Ini kerana ia melibatkan peruntukan lebih daripada RM3 bilion dan dana yang digunakan mungkin dana daripada keuntungan Petronas. Jadi, di sini kita mahu lihat. Satu, yang kita buat kita mesti buat pemantauan yang lebih jelas kerana melibatkan peruntukan yang besar dari segi dasar. Ini kerana kita tidak mahu terlalu keterbukaan *independence*, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua kepada pengurusannya tanpa dikawal selia dan dipantau sama ada kita Ahli-ahli Parlimen atau pun dari pihak kerajaan sendiri untuk pastikan suruhanjaya ini berjalan dengan lancar. Kita bukan tidak menaruh kepercayaan tetapi pengawalan dan pemantauan adalah sesuatu yang amat perlu bagi suruhanjaya yang begitu besar ini.

Kemudian, kalau kita lihat pada seksyen 33 dan 34, saya pohon penjelasan sekali lagi berhubung dengan kuasa SPAD untuk membuat pinjaman mahu pun membuat pelaburan seperti yang tertera pada Akta SPAD sedangkan terdapat entiti kerajaan dalam pengurusan SPAD. Di sini kita hendak tahu dari segi tenaga pengurusan, kalau mereka membuat pinjaman bank adakah mereka ini terlibat atau pun mempunyai tanggungan kepada pinjaman yang dibuat atau pun tanggungan ini terpikul di pihak kerajaan? Jadi, saya mohon Yang Berhormat Menteri memberi penjelasan berhubung dengan perkara ini.

Kemudian, tindakan-tindakan apakah kelebihan kepada kakitangan kerajaan yang kita pinjamkan atau pun kita serapkan dalam SPAD seperti kakitangan LPKP dan Jabatan Keretapi yang juga diserapkan dalam suruhanjaya ini. Bermakna kata adakah mereka ini menamatkan perkhidmatan mereka dalam perkhidmatan sekarang atau pun mereka ini akan mendapat kenaikan imbuhan yang lebih baik tetapi masih dikira sebagai servis dalam perkhidmatan kerajaan. Jadi, saya mohon kerana benda ini saya ingat sesuatu yang amat penting. Ini kerana saya difahamkan walaupun Jabatan Keretapi diserapkan sebahagian daripada tanggungjawab SPAD selepas suruhanjaya ini diluluskan *insya-Allah*. Akan tetapi dalam masa yang sama, aset, dan juga tanah-tanah kereta api masih di bawah Kementerian Pengangkutan.

Apakah rasionalnya untuk SPAD mendapat hanya kelulusan mengendalikan operasi tetapi aset dan juga benda-benda lain masih di bawah kawalan kerajaan? Jadi, rasional ini saya minta Yang terhormat Menteri memberikan penjelasan supaya kita dapat pastikan bahawa sebarang perancangan, *planning, organizing, directing and controlling* yang melibatkan sebuah suruhanjaya yang begitu besar dalam memperkasakan pengangkutan darat dan awam di negara kita dapat berjalan dengan lancar.

Terakhir, saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri, apakah tujuan penubuhan Kumpulan Wang Pengangkutan Awam Darat ini? Apakah perbezaan di antara kumpulan wang pengangkutan awam darat dengan Kumpulan Wang Amanah Pengangkutan Awam? Jadi, ada sedikit kekeliruan di sini. Jadi, saya mohon penjelasan untuk Yang Berhormat Menteri perelaskan dalam Dewan yang mulia ini. Terima kasih. Saya mohon menyokong Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Kubang Kerian.

4.29 ptg.

Tuan Salahuddin Ayub [Kubang Kerian]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, secara ringkasnya saya mengambil bahagian dalam membahaskan Rang Undang-undang Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat ini. Tuan Yang di-Pertua, bukan sekadar kita boleh untuk bersetuju atau pun berbeza pandangan tentang suruhanjaya ini daripada LPKP. Kita membawa rang undang-undang ini yang tujuannya adalah untuk menyeragamkan, menyelaraskan untuk *upgrading*, dengan izin, untuk memperkasa isu-isu yang berkaitan dengan pengangkutan awam dalam negara kita.

Izinkan saya Tuan Yang di-Pertua, dalam membahaskan dalam peringkat dasar ini supaya kerajaan mengambil berat dan terus memandang serius tentang isu yang berkaitan dengan pengangkutan awam khususnya pengangkutan darat dalam negara kita. Kita mungkin tidak punya masalah untuk bersetuju dengan suruhanjaya ini dari segi penguatkuasaannya dan objektif yang telah di peruntukan dalam rang undang-undang ini tetapi, janganlah kita dalam mengangkat peranan LPKP kepada adanya suruhanjaya ini.

■1620

Isu-isu yang tertunggak, isu-isu yang masih menjadi rintihan rakyat tidak lagi kedengaran dan ditinggalkan begitu sahaja. Sebagai contoh baru-baru ini sebagaimana dua Perdana Menteri tahun 2004 dahulu sewaktu Yang Amat Berhormat Pak Lah menjadi Perdana Menteri, kemudian diambil alih oleh Yang Amat Berhormat Pekan sebagai Perdana Menteri yang baru. Kedua-duanya

membuat lawatan ke salah satu pusat ataupun destinasi pengangkutan awam darat yang penting iaitu di Puduraya. Kita menyaksikan bahawa Puduraya adalah sebuah bangunan yang telah terlalu ketinggalan zaman. Bukan sekadar isu kesesakan, isu alam sekitar dan isu menempatkan bas-bas dalam laluan perjalanan ke selatan dan utara. Baru-baru ini saya difahamkan bahawa warga Puduraya diarahkan berpindah dan kerajaan berjanji untuk memberikan geran lebih kurang RM60 juta untuk *renovation* dan menaik taraf Puduraya, tetapi tidak jadi, sekali jadi pindah, tidak jadi pindah.

Jadi ini adalah merupakan satu sikap ataupun satu usaha yang menunjukkan satu komitmen yang bersungguh-sungguh, apa akan jadi kepada Puduraya? Itu persoalannya, kerana isu ini adalah satu isu dengan izin, *it's the long standing issue* yang memerlukan satu komitmen yang tegas, yang serius daripada pihak kerajaan. Janganlah destinasi yang penting ini, yang akan digunakan untuk manfaat rakyat yang berpendapatan sederhana dan rendah ini diambil atau dipandang dengan sikap sambil lewa sahaja. Kita rasa ini perlu diselesaikan sama ada diberikan satu penempatan baru yang lebih selesa ataupun kalau hendak *upgrade*, maknanya kerajaan mesti mengotakan janjinya untuk *upgrade* sungguh-sungguh keadaan di Puduraya ini.

Tuan Yang di-Pertua, kalau kita berada di sana, kita rasa cukup lemas dengan asap, isu alam sekitar yang telah berpuluh-puluh tahun, isu Puduraya ini tidak dapat menemukan satu jalan penyelesaian...

Tuan Haji Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Minta penjelasan sedikit...

Tuan Salahuddin Ayub [Kubang Kerian]: Jadi saya mengharapkan supaya ianya mendapat perhatian daripada pihak kerajaan. Silakan Yang Berhormat Kuala Kedah.

Tuan Haji Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Terima kasih Yang Berhormat Kubang Kerian. Selain daripada isu Puduraya tadi, saya rasa di antara isu menarik, saya mohon penjelasan daripada Yang Berhormat Kubang Kerian ialah berkaitan isu permit teksi ini. Kita dapati tiada dasar yang konsisten daripada pihak kerajaan. Dahulu LPKP sekejap bagi, sekejap tarik, sekejap beku, sekejap bagi balik. Jadi apakah pandangan Yang Berhormat Kubang Kerian bahawa selain daripada isu bas awam, isu permit teksi yang dimonopoli oleh pihak-pihak tertentu yang menguasai – yang pada pandangan saya menindas pemilik-pemilik teksi dengan mengenakan kadar sewa yang agak tinggi dan pemilikan selepas beberapa tahun dan sebagainya? Jadi adakah selain daripada isu bas, isu teksi ini apa pandangan Yang Berhormat Kubang Kerian supaya dapat diselesaikan di bawah suruhanjaya ini. Terima kasih.

Tuan Salahuddin Ayub [Kubang Kerian]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih rakan saya daripada Kuala Kedah yang mengingatkan saya tentang isu teksi ini dan memang ianya dalam jadual untuk saya berucap tentang isu teksi ini, *insya-Allah* dan saya minta juga supaya pandangan Yang Berhormat Kuala Kedah itu akan mendapat perhatian daripada pihak Menteri dan saya akan masukkannya sebahagian dari ucapan saya. Terima kasih rakan saya dari Kuala Kedah. Jadi dengan sedikit latar belakang yang saya sebutkan tadi, saya berharap pihak kerajaan akan mengotakan janjinya untuk menaik taraf Puduraya ini dan saya juga ingin membawa kembali janji Yang Amat Berhormat Pak Lah pada waktu itu, di mana dalam tahun 2008 bulan April sewaktu kerajaan menstrukturkan kembali harga petrol waktu itu. Maka janji kerajaan adalah untuk meningkatkan dan menaikkan taraf seluruh perkhidmatan awam dalam negara kita.

Jadi saya harap dengan RM14 bilion yang waktu itu, yang dijanjikan oleh penjimatan subsidi itu akan difokuskan oleh kerajaan untuk menaik taraf dan memperkasa sistem pengangkutan awam dalam negara kita. Semua rakyat sedang menunggu janji-janji ini. Kemudiannya Tuan Yang di-Pertua, saya juga adalah di antara warga kota yang juga kadang-kadang berkesempatan untuk menaiki LRT sama ada LRT-STAR, PUTRA ataupun KTM Komuter. Mungkin apa yang saya rasa ini telah dikongsi bersama oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri hari ini yang juga pernah naik komuter ini yang disiarkan oleh akhbar baru-baru ini. Mungkin bezanya Yang Amat Berhormat naik pada waktu itu dalam *special coach*, tetapi tidak mengapa. Ini bermakna ada satu inisiatif yang baik untuk melihat bagaimana atau merasakan bagaimana sukarnya rakyat di dalam memilih – kalau mereka memilih untuk menaiki sama ada LRT-PUTRA, LRT-STAR ataupun KTM Komuter.

Isu di sini adalah – yang saya temui sendiri beberapa pegawai, sebagai contoh KTMB ialah isu “sardin dalam tin”. “Sardin dalam tin” itulah hakikatnya kalau di waktu dengan izin *peak hours* atau waktu puncak ini. Di mana kita melihat mereka yang terdiri daripada pegawai-pegawai kerajaan, swasta dan rakyat yang pada waktu puncak ini memang betul-betul – istilah itu cukup tepat iaitu “sardin dalam tin”. Pada masa yang sama kerajaan menggalakkan supaya Kuala Lumpur ini jadi seperti London, macam Copenhagen, Tokyo di mana kurangnya kereta-kereta yang masuk. Kalau kita bercakap tentang – kalau kita mahu supaya Kuala Lumpur jadi seperti itu, kita juga mestilah penuh iltizam dengan menyediakan satu sistem pengangkutan awam yang – ialah orang kata tidak boleh *compare* lah *apple* dengan *orange* tetapi, apa yang saya mahu ialah kita ke arah itu, maknanya bila kita bercakap tidak mahu ibu kota kita ini sesak, tetapi mestilah ada satu kemajuan yang dilihat yang dengan izin, *tangible* yang boleh kita ukur, yang dapat dirasakan oleh rakyat.

Contoh isu “sardin dalam tin” ini Tuan Yang di-Pertua ialah kalau kita tidak mahu begitu banyak kenderaan persendirian masuk ke Kuala Lumpur. Kita juga mesti meningkatkan sistem pengangkutan awam kita ini. Apa yang saya dapati mengikut pegawai daripada sama ada LRT-STAR, PUTRA, KTMB, bilangan koc ini tidak ditambah. Jadi kalau tidak ditambah, isu “sardin dalam tin” ini tidak akan selesai. Ada yang beli dahulu tidak boleh pakai. Ini isunya, jadi janganlah maknanya apabila datang dari sini, ini suara pembangkang, tidak! Sama ada yang naik ini pelbagai ideologi politik, siapa pun

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiangdee]: Yang Berhormat, boleh gulung Yang Berhormat.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Sikit Yang Berhormat Kubang Kerian kalau boleh. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih sahabat saya Yang Berhormat Kubang Kerian. Apakah Yang Berhormat Kubang Kerian sedar dalam tahun 80-an penggunaan pengangkutan awam ke paras 30%, kini dengan segala PUTRA, LRT dan sebagainya sudah menjunam kepada hanya 15% yang tentunya kalau mengambil nisbah populasi ataupun peningkatan pendudukannya, sudah menambah 50%. Mengapa berlakunya kesongsangan kadar yang songsang ini. Terima kasih.

Tuan Salahuddin Ayub [Kubang Kerian]: Terima kasih sahabat saya dari Kuala Selangor. Ini suatu peringatan dan suatu statistik yang juga seharusnya diberikan perhatian oleh pihak kerajaan. Pengurangan itu sangat *significant*, walhal negara maju kalau kita cakap mengenai negara maju, mereka meningkat. Hari demi hari, tahun demi tahun dapat kita lihat statistiknya meningkat dan memenuhi kepuasan rakyat.

■1630

Tuan Yang di-Pertua, minta dua minit. Saya gulung sebab saya janji tentang teksi. Akhir sekali terima kasih rakan saya Yang Berhormat dari Kuala Selangor. Sekali lagi kerajaan berjanji untuk menamatkan monopoli syarikat-syarikat teksi ini. Okey, secara objektif saya boleh bersetuju ada di kalangan yang telah diberikan permit teksi. Baru-baru ini 3,000 permit teksi diberikan kepada milik persendirian, *alhamdulillah*. Ini perjuangan kita semua didengari. Tidak ada lagi syarikat yang sepanjang masa, sepanjang hayat memonopoli tetapi isunya Tuan Yang di-Pertua, kerajaan juga berjanji memberikan MARA, RM60 juta untuk mereka ini membeli teksi. Ini pula isunya adalah ada sampan pengayuh tidak ada. Sampannya ada pengayuhnya tidak ada.

Kita yang mohon permit teksi ini pastinya mereka yang rakyat bawahan, yang hendak mencari kehidupan di ibu kota ini. Tiba-tiba bila hendak pergi pinjam MARA tidak ada sudah, pinjaman tidak ada. Jadi saya harap mereka dapat permit hendak beli kereta ini harus ada pinjaman dan kerajaan berjanji memberikan mereka RM60 juta. Bila tanya pada MARA sudah tidak ada lagi peruntukan. Jadi ini satu isu yang saya diamanahkan untuk membawa dalam Dewan yang mulia ini dan *insya-Allah*, saya rasa dengan penghujahan yang saya beri ini mendapat perhatian daripada pihak kerajaan. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Terima kasih Yang Berhormat. Yang Berhormat Sri Gading.

4.32 ptg.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: *Assalamualaikum warahmatullaahi wabarakaatuh*, selamat petang. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua... [Ketawa]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, Yang Berhormat, nanti pergi Hulu Selangor Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Sebelum saya pergi ke Hulu Selangor kerana membantu rakan-rakan dan juga calon Barisan Nasional, untuk makluman Tuan Yang di-Pertua Barisan Nasional sedang mendahului, *insya-Allah*... [Ketawa] Ini akan terus meningkat dan terus laju selaju pengangkutan awam darat kita.

Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Menteri, terima kasih membawa rang undang-undang ini. Saya menyokong. Saya mendengar pembentangan Yang Berhormat Menteri jelas, terang, baik, apa lagi bahasa yang seumpamanya. Cemerlang, terbilang! Sudah barang tentu usaha yang baik daripada kerajaan ini akan kita sokong dan rakyat sebenarnya memang mengalu-alukan undang-undang yang boleh memberikan keselesaan dan kebaikan kepada mereka. Saya tidak bercakap tentang satu perkara, dua perkara yang khusus tetapi secara menyeluruh untuk Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat kita ini, berkaitan dengan perancangan dasar dan perancangan berkaitan dengan pembangunan dasar dan perkara-perkara yang berkaitan.

Tuan Yang di-Pertua, pengangkutan awam yang lazim ada di negara kita, yang lazim ada di bandar-bandar raya kita, yang ada di bandar-bandar kita seperti Kuala Lumpur. Bas, teksi, LRT, monorel, kereta api dan sebagainya. Kita menggunakan perkhidmatan awam dengan tujuan-tujuan rasmi, tujuan-tujuan persendirian, tujuan-tujuan yang paling banyak untuk pergi kerja, untuk pergi ke

pejabat-pejabat kerajaan, untuk pergi ke pusat-pusat membeli-belah, untuk pergi ke mana-mana, tujuan masing-masing.

Masalah kita di Kuala Lumpur ini sebagai contoh, ia tidak menyediakan rangkaian mereka yang berjalan kaki di Kuala Lumpur ini hendak sampai ke satu-satu stesen yang berkaitan dia tidak selesai. Tidak selesai. Dengan sebab itu orang lebih suka menggunakan kereta persendirian. Tidak selesai dan inilah di antara kegagalan kenapa seperti mana yang dinyatakan penggunaan perkhidmatan ataupun pengangkutan awam ini menurun. Mereka tahu mereka memang hendak gunakan kemudahan-kemudahan ini tetapi apabila hendak pergi ke satu-satu stesen yang berkaitan dia amat sukar, susah, tidak menarik, tidak selesai dan suruhanjaya ini jangan mimpi siang hari.

Kita jangan seolah-olah meniru Barat. Barat iklimnya, cuacanya sejuk. Tidak payah keluar peluh berjalan dan kadangkala hujan pula begitu jarang. Kita ini kadang hujan, panas dan apabila kita hendak pergi ke satu-satu tempat, kenderaan yang kita gunakan ia tidak boleh sampai ke sana melainkan disambung dengan satu kenderaan lain. Apa hendak cakap itu? Dia tidak ada bersambung-sambung. Tidak ada kesinambungan. Hendak pergilah kata ke satu pejabat kerajaan umpamanya, kita pergi daripada stesen 'A', perlu pergi stesen 'B'. Turun, perlu berebut pula naik ke stesen 'B', pergi ke kawasan yang kita tuju itu, yang kita hendak sampai...

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Ya!

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Tidak tahu suruhanjaya ini macam mana dia fungsinya, supaya boleh menyelesaikan masalah ketidakselesaan. Satu yang paling ketara, ini tidak tahu suruhanjaya boleh betulkan atau tidak. Ini suruhanjaya boleh betul atau tidak? Kenapa orang ramai tidak berapa gemar, tidak berapa suka menggunakan perkhidmatan pengangkutan awam ini kerana tidak ada ketepatan masa. Hoh, hoh!... [Ketawa]

Jangan berhenti, kita bercakap tentang apa ini, kepentingan orang ramai. Tidak ada ketepatan masa. Sewenang-wenang termasuklah MAS. Pukul 2.30 kita mesti hendak terbang. Tiba-tiba dapat pengumuman penerbangan ditangguhkan 4.30. *Astaghfirullahalazim*. Begitu juga kereta, bas. Masa ini, masa ini! Siapa hendak betulkan ini? Soal ketepatan masa. Macam mana hendak mendidik pengusaha-pengusaha yang berkaitan dengan pengangkutan ini biar benar-benar tepat dengan masa.

Baru orang rasa yakin bahawa kita sampai jam ini, setiap jam mesti sampai sana lapan minit. Ini dekat bandar raya, hendak ke Subang jaya lapan minit kata dia... [Ketawa] Betulkah? Jadi perkara-perkara yang berkaitan dengan kepentingan orang ramai, keselesaan orang ramai menggunakan pengangkutan-pengangkutan awam ini, harus itu dahulu diperhatikan supaya timbul keyakinan orang ramai hendak mempergunakan perkhidmatan pengangkutan darat ini.

■1640

Cuma kalau saya hendak sentuh sedikit, ia berkaitan dengan pengangkutan juga. Ini tentang *workshop*, Tuan Yang di-Pertua. Tidak tahu Suruhanjaya ini berkuasa atau tidak mengenai perkara ini. Kalau kereta kita rosak masuk *workshop*, alat gantinya – alat gantinya, dia punya suka dia letak harga berapa dia hendak kenakan. Kita pun tidak tahu sama ada alat ganti yang konon diganti baru itu betul-betul baru. Kita pun tidak tahu tulen atau tidak. Saya dengar khabar banyak pengaduan yang sampai kepada kita semua pengguna jalan raya yang ada kenderaan pergi *workshop* kebanyakannya ditipu dan tidak ada pembelaan kepada orang-orang ini... [Disampuk] Kenderaan awam, yalah kereta.

Bukan semua orang yang mempunyai kenderaan ini, pakar tentang alat-alat ganti ini. Dia bukan ada kepakaran. Kebanyakan kita yang ada kenderaan, kita cuma pandai *drive* sahaja, memandu sahaja, kepakaran lain tidak ada. Siapa yang hendak membela mereka ini? Apakah suruhanjaya ini boleh membela, memberikan sedikit ruang bagi mengawal supaya rakyat ramai tidak tertipu? Jadi itulah Tuan Yang di-Pertua.

Kita hendak buat suruhanjaya ini antaranya hendak mengelakkan kesesakan. Satu tindakan yang sangat baik kerana kurang kereta masuk ke bandar raya, ke bandar-bandar dan kurang soal asap, pencemaran alam. Itu satu yang baik. Sampai sekarang pun kempen hendak membersihkan daripada pencemaran alam di bandar-bandar raya tidak pernah berjaya kerana kesesakan-kesesakan. Kesesakan ini Tuan Yang di-Pertua antara salah satu sebablah orang boleh sakit jantung. Banyak sakit jantung, banyak mati mengejut. Banyak mati mengejut, banyaklah nyawa yang sayang-sayang terbuang begitu sahaja.

Kesesakan ini rupanya bertali arus menjangkit dan kita menghabiskan banyak masa. Kalau setahun kita duduk Kuala Lumpur, enam bulan sebenarnya kita terlibat dalam *jam* jalan raya. Berapa ruginya masa enam bulan, lebih kurangnya. Ini tidak tepat Tuan Yang di-Pertua, tetapi orang kata begitulah banyak masa kita terbuang di tengah jalan dan masa ini sia-sia. Habis pencen, habis masa, habis tenaga, habis, habis, habis...

Seorang Ahli: Semua habis.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, masa habis Yang Berhormat... [Ketawa]

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Tuan Yang di-Pertua, saya jenis patuh kepada Tuan Yang di-Pertua. Oleh sebab kata Tuan Yang di-Pertua sudah habis masa, saya akhiri dengan sokongan yang bulat kepada rang undang-undang ini. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Bukit Bendera.

4.43 ptg.

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin menyertai perbahasan rang undang-undang ini dengan membangkitkan tiga atau empat isu. Pertama sekali, rang undang-undang ini telah mengambil alih kuasa daripada Kementerian Pengangkutan dan mengumpulkan kuasa-kuasa berkenaan dengan pengangkutan awam di bawah Jabatan Perdana Menteri. Ini bukan satu trend yang sihat. Setakat ini telah ada 42 agensi di bawah Jabatan Perdana Menteri. Jabatan Perdana Menteri ini tidak perlu mengawal isu-isu seperti pengangkutan awam.

Untuk pengangkutan awam di selaraskan dengan *philosophy* atau falsafah atau dengan *implementation* yang selaras, seharusnya ia diletak di bawah Kementerian Pengangkutan dan diselaraskan dengan model-model pengangkutan yang lain dan bukannya diletakkan di bawah Jabatan Perdana Menteri. Ini saya ingat penting. Kalau kerajaan ingatkan bahawa Kementerian Pengangkutan ini di bawah MCA maka tidak boleh memberikan kuasa untuk memberikan lesen, maka UMNO boleh ambil alih tetapi, untuk selaraskan dasar-dasar pengangkutan secara amnya dan untuk melaraskan – bukan sahaja pengangkutan awam tetapi memandangkan keseluruhannya, ini harus diletak di bawah Kementerian Pengangkutan. Isu yang kedua yang saya ingin bangkit di sini...

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Minta jalan Yang Berhormat Bukit Bendera. Saya hendak tanya sedikit pandangan daripada Yang Berhormat Bukit Bendera. Kita tahu bahawa Kementerian Pengangkutan ini selama ini adalah satu portfolio yang diberikan kepada MCA sebagai parti komponen kedua yang terbesar dalam Barisan Nasional. Ini seolah-olah *crown of the jewel* kepada MCA. Sekarang ini kita nampak dengan adanya suruhanjaya ini, maka kuasa daripada Kementerian Pengangkutan itu seolah-olah 70% telah diambil keluar... Saya hendak tanya pandangan Yang Berhormat Bukit Bendera, sama ada ini merupakan satu *form of systematic marginalization of MCA* dalam Barisan Nasional? Terima kasih.

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: Terima kasih Yang Berhormat Rasah. Memang ini satu realiti yang dihadapi. Maka saya cadang bahawa ...

Tuan Chua Tee Yong [Labis]: Boleh saya mencelah?

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: Nanti, saya akan bagi nanti. Bagi saya habiskan tajuk ini. Sebenarnya di bawah Kementerian Pengangkutan dahulu pada masa kemerdekaan, Kementerian Pengangkutan jaga kereta api, jaga pelabuhan, jaga pengangkutan darat tetapi, sekarang pelabuhan sebenarnya di bawah syarikat-syarikat yang di bawah Khazanah ataupun di bawah MOF. *Airport*, lapangan terbang di bawah MAB sebagai salah satu syarikat di bawah Khazanah. Kereta api pun sebenarnya di bawah syarikat yang bukan dikuasai oleh kementerian. Kementerian hanya seperti apa Menteri Pengangkutan kata baru-baru ini, Kementerian bertanggungjawab apabila ada kemalangan berlaku.

Tuan Chua Tee Yong [Labis]: Terima kasih kepada Yang Berhormat Bukit Bendera yang boleh dikatakan prihatin di atas kehilangan kuasa MCA ini. Saya di sini ingin menegaskan bahawa setiap kali pihak pembangkang mengatakan kuasa dan kuasa, sehingga mereka telah gilakan kuasa. Di sini kita adalah untuk menyelesaikan masalah rakyat. Ini menunjukkan komitmen Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kerana jika boleh dikatakan SPAD diletak di bawah Yang Amat Berhormat Perdana Menteri.

Ini kerana pada masa ini begitu banyak kementerian yang terlibat untuk menguruskan sistem pengangkutan awam darat sehingga ia mengelirukan. Bukan sahaja rakyat tetapi terdapat banyak orang. Kalau betul kuasa adalah penting, mengapa DAP yang begitu banyak Ahli Parlimen tidak menjadi Ketua Pembangkang? Terima kasih.

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: DAP menyokong Yang Berhormat Permatang Pauh sebagai Perdana Menteri *in waiting*, *Prime Minister in waiting* atau alternatif *Prime Minister*. Isu ini bukan isu parti. Saya membangkitkan isu ini kerana terlalu banyak agensi dan kementerian terlibat dalam isu ini. Sebenarnya Kementerian Pengangkutan adalah agensi yang terpenting dan agensi yang menjaga isu pengangkutan secara keseluruhan. Tidak harusnya dibahagikan kepada 13 atau 14 agensi yang sebenarnya tidak patut diberikan kuasa.

■1650

Saya hendak masuk tajuk kedua ini yang saya kata *licensing power*. Salah satu sebab, berapa agensi atau banyak agensi terlibat dalam isu pengangkutan terutamanya pengangkutan awam adalah kerana *licensing power*. Saya amat terkejut apabila saya baca rang undang-undang ini. Apabila saya mendapati bahawa bukan sahaja sekarang bas kena dlesen atau diberikan lesen oleh Putrajaya. Terminal pun kena diberikan lesen. *Licensing power* atau kuasa untuk memberi lesen adalah satu sumber *rent seeking* atau adalah satu asas untuk *rent*

seeking. Kenapa masalah pengangkutan di negara kita memang berasas kerana *rent seeking* ataupun *licensing power*.

Sebenarnya pengangkutan awam di seluruh dunia kebanyakan dibiayai oleh kerajaan. *Private vehicles* dibiayai oleh *private owners*. Akan tetapi di Malaysia ini memang *reverse*. Jalan raya dibina oleh kerajaan tetapi apabila sampai isu pengangkutan awam kerajaan hanya hendak jadi *licensing agency*. Kerajaan yang prihatin berkenaan dengan isu memberikan lesen tetapi tidak sebenarnya menjadi *investment agency*. Tidak melabur secukupnya untuk mengadakan satu sistem pengangkutan yang boleh *at least have model split* atau model *share* 50% awam - 50% peribadi ataupun *private vehicles*.

Ini walaupun NKRA ada sasaran 25% tetapi saya berasa selepas membaca rang undang-undang ini dan minta maaf, saya berasa memang sasaran itu agak susah. Ini kerana dalam rang undang-undang ini tidak ada unsur atau tidak ada *forward looking plan*. *What I should call it? Putting the cart before the horse*. Kenapa saya kata *putting the cart before the horse*? Ini kerana sebenarnya kalau kerajaan patut hendak mengadakan satu sistem pengangkutan *world class*. Seharusnya kerajaan harus membentangkan satu *master plan* sebelum akta-akta atau rang undang-undang dibawa ke Parlimen. Akan tetapi dalam rang undang-undang ini, ia berkata adalah ditugaskan kepada suruhanjaya bahawa satu *master plan* untuk 20 tahun dirancang oleh suruhanjaya. Akan tetapi pada pandangan saya *this is putting the cart before the horse*.

Kita kena ada *master plan*, kita kena ada sasaran, sasaran lima tahun, sasaran 10 tahun, sasaran 20 tahun jangka masa 20 tahun. Dalam *master plan* ini kita boleh mengenal pasti apa yang kena dilakukan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, habiskan Yang Berhormat.

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: Akan tetapi dalam situasi ini tidak ada, dalam rang undang-undang ini tidak diberikan satu gambaran yang positif, satu gambaran yang memberikan keyakinan kepada rakyat Malaysia terutamanya Ahli-Ahli Parlimen. Bahawa kita akan ada sistem pengangkutan awam yang holistik, yang boleh *at least* sekurang-kurangnya ada satu model *share* 50% awam 50% kereta peribadi dalam jangka masa pendek.

So saya tidak nampak gambaran itu. Kalau tidak ada model *share* 50%, saya ingat ini memang tidak akan membawa keyakinan kepada semua. Saya harap kalau boleh terutamanya kuasa pengangkutan awam kena diselaraskan dengan agensi-agensi lain dan ditumpukan dalam Kementerian Pengangkutan. Tidak kira MCA kah tidak MCA kah kalau UMNO hendak ambil alih, ambil alih tidak apa. Kalau ada Menteri kuasa Menteri yang efektif tidak apa. Ini isu rakyat, ini isu yang penting.

Kalau kita ada pengangkutan awam yang baik memang kita akan meningkatkan pendapatan *high income society*. Salah satu unsur ialah adakan pengangkutan awam yang baik dan *world class*. Supaya *disposable income* rakyat Malaysia dapat ditingkatkan. Saya harap kalau boleh rang undang-undang ini sebelum dibahaskan boleh dirujuk kepada satu Jawatankuasa Pemilih. Jawatankuasa Pemilih ini ditugas untuk membuat perundingan dengan kerajaan-kerajaan negeri dan juga pihak berkuasa tempatan di seluruh negara bukan sahaja menggubal dasar di Putrajaya. Dengan itu, terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Jasir.

4.56 ptg.

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua memberi saya peluang untuk mengambil bahagian dalam perbahasan ini. Penubuhan Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Darat adalah cukup bertepatan dalam usaha kita untuk menambahkan kecekapan pengangkutan awam selaras dengan NKRA kita yang keenam. Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Darat adalah sebagai sebuah badan berkanun yang ditubuhkan di bawah akta yang fungsinya begitu jelas sekali, untuk mengawal selia kenderaan perdagangan, pelancongan serta mengeluarkan lesen.

Apa yang kita dapati pada ketika ini di negara kita kalau kita bandingkan dengan banyak bandar raya-bandar raya lain di dunia. Penggunaan pengangkutan awam begitu rendah berbanding dengan penggunaan pengangkutan persendirian. Di mana telah menyebabkan bukan sahaja kesesakan bahkan pembuangan asap yang boleh mencemarkan alam sekitar.

Di Kuala Lumpur sahaja penggunaan kenderaan awam telah jatuh sebanyak 10% ke 12% sahaja pada ketika ini. Pada ketika ini, jumlah kenderaan persendirian tahun 2008 – pembelian sebanyak di Kuala Lumpur sahaja 403,000 buah dan 2009 bertambah lagi 360,000 kereta persendirian. Dengan pembentangan suruhanjaya ini terutamanya kita dapat menyelesaikan yang menjadi faktor utama kemerosotan kualiti perkhidmatan. Ini kerana kebanyakan kenderaan perkhidmatan awam kita pada ketika ini berada dalam keadaan yang tidak mengizinkan ataupun pengguna-pengguna tidak minat terutamanya kenderaan-kenderaan yang tidak selamat... Seharusnya kerajaan mengambil alih supaya memastikan supaya kenderaan awam ini dapat benar-benar memberikan perkhidmatan yang sesuai kepada pengguna.

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Boleh sekejap Tuan Yang di-Pertua? Saya mencelah Yang Berhormat Jasin kerana menyebut tentang kualiti dan kita dapat lihat bahawa antara hasrat suruhanjaya ini Yang Berhormat Jasin ialah dapat menyediakan satu sistem pengangkutan awam yang selamat, boleh diharap, cekap, *responsive*, terancang, mudah di *access*. Ini semua adalah satu amat ideal. Yang Berhormat Jasin kebetulan saya pernah tinggal di sebuah bandar, Tokyo yang meletakkan kualiti perkhidmatan awam ini terlalu tinggi.

Sehingga kadang-kadang kita rasa amat sukar untuk dibayangkan apabila pengangkutan awam mereka meletakkan kalau masa itu bukan *by hour* bukan mengikut jam tetapi mengikut minit dan saat Yang Berhormat. Bukan sahaja mereka mempunyai satu manual pengangkutan yang kalau kita tidak dapat lihat dalam komputer dan sebagainya setebal ini lebih kurang yang menceritakan perjalanan kenderaan-kenderaan awam ini mengikut jadual yang amat boleh dipercayai oleh pengguna-pengguna. Akhirnya meletakkan Bandaraya Tokyo sebagai bandar yang paling rendah pengangkutan persendiriannya ketika waktu puncak.

■1700

Jadi ini terlalu besar cita-cita kita dan saya lihat perancangan kita akan di *review* hanya 10 tahun. Adakah Yang Berhormat ingin mencadangkan supaya *review*, ulang kaji ini dilakukan pada setiap tiga tahun ataupun lima tahun supaya suruhanjaya ini dapat betul-betul mengenal pasti kehendak dan keperluan masyarakat di bandar-bandar di negara kita. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih, saya tidak akan berucap selepas ini.

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Terima kasih sahabat saya dari Tangga Batu. Cukup bertepatan sekali. Kerajaan telah membuat sasaran supaya

sehingga tahun 2012 supaya kerajaan dapat mencapai sekurang-kurangnya memberikan sedikit kepuasan kepada pengguna bagi menentukan supaya pengangkutan awam dapat benar-benar memberikan perkhidmatan seperti yang kita harapkan. Hujahan daripada sahabat saya tadi cukup bertepatan sekali. Kalau kita lihat di Kuala Lumpur dibandingkan dengan bandar-bandar besar di dunia, jumlah kenderaan awam hanya seperti yang saya sebut tadi 10% ke 12% berbanding dengan kepadatan kenderaan persendirian setiap 1 kilometer sebanyak 750 berbanding dengan yang dekat sekali, Singapura, pengangkutan awam adalah sebanyak 63% dan kepadatan kenderaan setiap kilometer jalan raya hanya 260 sahaja.

Jadi perbezaan yang amat ketara sekali. Jadi seharusnya tindakan secara bersepadu oleh kerajaan dalam usaha kita bagi memastikan supaya kita benar-benar dapat memberikan perkhidmatan selaras dengan NKRA kita yang keenam. Seterusnya, soalan saya, apabila wujudnya SPAD nanti yang hanya menjurus kepada Semenanjung Malaysia yang tidak terlibat Sabah dan Sarawak. Kita mahu melihat supaya pengambilan pegawai-pegawai daripada LPKP Semenanjung dan juga Jabatan Kereta Api Kementerian Pengangkutan sebagai pegawai suruhanjaya. Jadi dari segi perjawatan, saya nampak tidak begitu jelas sama ada pegawai LPKP ataupun daripada Jabatan Kereta Api Kementerian Pengangkutan ini diletakkan sebagai pegawai pinjaman ataupun terus diserap masuk dengan suruhanjaya, mengambil kira kekananan mereka.

Seterusnya, walau bagaimanapun pegawai LPKP seharusnya diberikan opsyen sama ada mereka berhasrat untuk bekerja sebagai pegawai suruhanjaya ataupun sebaliknya. Dalam masa yang sama disebutkan dalam rang undang-undang ini bahawa SPAD sebagai pengawal selia pengangkutan awam diberikan kelonggaran untuk mengambil pekerja-pekerja mereka tanpa melalui daripada JPA ataupun SPA.

Cadangan saya yang kedua, supaya tidak ada pertindihan antara agensi-agensi pelaksana yang lain terutamanya dari segi penguatkuasaan. Kita mahu melihat mesti ada satu koordinasi dengan jabatan-jabatan lain seperti polis, JKR dan juga pihak berkuasa tempatan. Apa yang menjadi faktor utama suruhanjaya ini seharusnya diberikan sokongan kerana kekurangan integrasi antara agensi-agensi pelaksana. Ini menjadi perkara utama. Mereka semua hendak menjadi penguat kuasa tetapi kita tidak dapat memberikan kepuasan kepada pengguna.

Selepas itu, faktornya adalah tahap keselamatan kita yang kurang memuaskan. Jadi sudah sampai masanya suruhanjaya ini membuat tindakan-tindakan perlu bagi memastikan supaya kenderaan awam dapat benar-benar memberikan kepuasan kepada pengguna. Saya terus kepada perkara 22 iaitu suruhanjaya boleh menubuhkan dan terlibat dalam pertubuhan perbadanan bagi maksud meningkatkan standard tahap perkhidmatan yang berhubung dengan pengangkutan awam darat atau bagi apa-apa maksud lain.

Soalan saya, bagaimanakah suruhanjaya mahu mengukur tahap prestasi perkhidmatan pengangkutan awam kepada penumpang, dan apakah sebenarnya kriteria yang diguna pakai? Saya nampak perkara ini terlalu subjektif terutama apabila kita melihat bas-bas pelancong yang sebenarnya menggunakan perkhidmatan pemandu-pemandu yang tidak terlatih dan mereka tidak mempunyai cukup rehat dan mereka ini sebenarnya cukup membahayakan. Banyak kemalangan maut yang sentiasa berlaku, bukan sahaja kerana kelalaian tetapi bahkan disebabkan oleh bas-bas yang tidak diselenggara dengan secukupnya.

Saya pergi kepada perkara 7 iaitu pelantikan suruhanjaya, pengerusi dan juga termasuk tiga atau lima orang anggota pada pendapat menteri mempunyai

pengetahuan dan pengalaman yang menunjukkan keupayaan. Dapat dilihat di sini seolah-olah anggota suruhanjaya yang berkhidmat tidak lebih daripada tempoh tiga tahun seolah-olah terpaksa memegang jawatan ini secara *full time*. Kalau kita hendak lantik ahli-ahli suruhanjaya daripada kalangan awam seramai tiga atau lima orang ini yang mempunyai pengetahuan ataupun keupayaan, adalah cukup mustahil untuk kita mendapatkan mereka yang *full time*.

Saya pergi terus kepada perkara 20, arahan oleh menteri. Menteri boleh memberi suruhanjaya arahan yang bersifat am yang selaras dengan peruntukan Undang-undang Pengangkutan Awam. Saya lihat banyak perkara dipersoalkan tentang akta ini, tetapi bagi saya ianya cukup bersesuaian sekali supaya kita dapat mewujudkan satu penyeliaan yang bertanggungjawab terhadap kerajaan. Kalau kerajaan, siapa lagi yang kita hendak gunakan kalau tidak menteri yang sepatutnya mengawal selia dan memberikan arahan-arahan perlu bagi memastikan supaya suruhanjaya ini dapat benar-benar bergerak ataupun selaras dengan kehendak kita.

Saya terus kepada perkara Bahagian V iaitu tentang kewangan. Suruhanjaya akan diberikan geran oleh kerajaan untuk satu jangka masa. Selepas itu suruhanjaya ini mempunyai pendapatan daripada fi dan juga daripada pendapatan pelesenan-pelesenan. Bolehkah dengan kedua-dua pendapatan fi dan juga pelesenan, suruhanjaya ini terus bergerak sebagai suruhanjaya yang benar-benar menepati seperti kehendak kita dan mempunyai tadbir urus kewangan yang benar-benar mantap. Dalam masa yang sama, dia diberikan juga peluang untuk membuat pelaburan. Jadi seharusnya satu penyelenggaraan harus dibuat supaya memastikan apa juga pelaburan yang dibuat oleh suruhanjaya menepati sebagai satu suruhanjaya yang benar-benar bertanggungjawab.

Akhirnya saya pergi kepada perkara 38 iaitu tentang pendakwaan. Apa juga kesalahan yang didapati oleh suruhanjaya. Suruhanjaya hanya boleh memulakan hanya dengan keizinan secara bertulis daripada pendakwa raya. Jadi bermakna, apa juga kesalahan-kesalahan mengikut Kanun Tatacara Jenayah, suruhanjaya terpaksa merujuk kepada pendakwa raya. Dalam keadaan ini, adalah satu perkara yang cukup perlu suruhanjaya mewujudkan satu unit yang khusus untuk bertanggungjawab tentang apa juga perkara-perkara pendakwaan supaya apa juga pendakwaan dapat dipercepatkan.

Tuan Yang di-Pertua, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Machang.

5.09 ptg.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: *Assalamualaikum warahmatullaahi wabarakaatuh*, Tuan Yang di-Pertua. Perbincangan mengenai Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat ini, SPAD, saya mulakan dengan membangkitkan satu persoalan. Pada 17 Mac 2009, Jawapan Bertulis Nombor 42 bertanyakan tentang Kajian Dasar Pengangkutan Negara. Jawapan yang diterima daripada Jabatan Perdana Menteri ialah Kajian Dasar Pengangkutan Negara yang dilaksanakan oleh Kementerian Pengangkutan akan dimuktamadkan pada pertengahan tahun 2009. Pada masa yang sama, Kajian Pelan Induk Pengangkutan Awam bagi Bandar-bandar Utama di Malaysia juga dilaksanakan dan *Malaysia Institute of Transport* (MITRANS) dari UiTM telah dilantik sebagai juruperunding kajian tersebut.

■1710

Kajian ini dijangka siap sepenuhnya pada pertengahan tahun 2009 juga. Berdasarkan kepada dua kenyataan itu, bolehkah saya bangkitkan dahulu kepada Yang Berhormat Menteri. Ke mana sebenarnya pelan induk pengangkutan awam ini dan dasar pengangkutan negara yang dikatakan diumumkan pada pertengahan 2009? Jika pelan tersebut belum disediakan bolehkah SPAD ini diadakan? Tidakkah kita terasa semacam ada sesuatu yang tidak lengkap di sana?

SPAD ditubuhkan bagi mendukung enam perkara penting seperti Yang Berhormat Menteri jelaskan tadi iaitu meningkatkan kecekapan, pengangkutan awam, memastikan keselamatan terjamin dan segala macam. Bolehkah SPAD ini diwujudkan dalam satu kepompong di mana negara tidak dikawal atau tidak dipandu dengan kewujudan satu dasar yang komprehensif mengenai pengangkutan?

Pada jawapan itu juga Yang Berhormat Menteri, perunding yang dilantik dihabarkan untuk menjalankan kajian dasar pengangkutan awam darat ini ialah syarikat *Innovation Associates Consulting Sdn. Bhd.* Kosnya ialah RM3.63 juta. Duit sudah habis, RM3.63 juta sudah dibayar. Janji kerajaan kalau mengikut jawapan Jabatan Perdana Menteri ialah dasar pengangkutan itu akan diumumkan pada 2009. Bahkan kerajaan juga mengumumkan bahawa pelan induk pengangkutan awam yang melibatkan 11 bandar utama juga akan diumumkan. Ini kenyataan yang dipetik daripada *Bernama* - 3 Disember, 2009. Itu isu pertama saya hendak mulakan.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga menyambung rakan saya dari Jasin yang menyebut bahawa isu pengangkutan awam di negara kita ini ialah kalau mengikut angka sehingga tahun 2006 bagi setiap 100 rakyat Malaysia, 11 orang sahaja yang menggunakan pengangkutan awam. Kalau di Singapura - 56%; di Seoul, Korea - 60%; di Manila - 54%; di Tokyo - 49%; di Bangkok, bandar raya yang sesak itu pun 30%; dan Malaysia tidak sampai pun 15%. Apa yang menyumbang kepada ini? Kita sedia maklum jawapannya.

Kualiti pengangkutan awam yang sangat tidak memuaskan, Itu membawa kepada pelbagai masalah lain sebab itu kita masih bergelut soal formula subsidi minyak kerana ini akan mengganggu kos sebenar pengangkutan negara kita. Betul kita punya jaringan, sistem jalan raya yang lengkap dan mudah. Ini juga menggalakkan penggunaan kenderaan peribadi dan kemerosotan mutu pengangkutan awam akibat struktur pelesenan, sokongan pentadbiran awam dan dasar yang tidak menyeluruh seperti diolahkan saya daripada Yang Berhormat Bukit Bendera. Pelan pembangunan bandar yang tidak merangkumi aspek pengangkutan awam, apabila diadakan satu pengumuman tentang meningkatkan kualiti perkhidmatan pengangkutan awam sering kali berlaku di mana pelan setempat yang dikawal oleh pelan struktur tempatan itu. Itu akan menyebabkan banyak perubahan. Itu kerana pelan pembangunan bandar yang dirancang secara tidak menyeluruh.

Tuan Yang di-Pertua, kalau saya katakan bahawa saya pesimis terhadap hasrat untuk mengemaskinikan atau memperbaiki skim perkhidmatan awam sekali pun dengan penubuhan SPAD ini. Saya punya asas untuk berpendapat demikian. Alasan yang pertama ketika membentangkan Rancangan Malaysia Kesembilan, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri waktu itu menyebut bahawa satu *trust fund* untuk pengangkutan awam akan ditubuhkan. Monorel di Pulau Pinang akan diadakan, kemudian disebut *a national commission to regulate* sistem pengangkutan awam. Ini kita lahirkan SPAD yang sedang kita bincangkan.

Pada 2 Mac 2006 Jawatankuasa Kabinet dibentuk - ditubuhkan. Ini disertai dengan pengumuman RM4.4 bilion yang diijamatkan daripada subsidi minyak. Waktu itu kerajaan umumkan harga minyak naik 30 sen. Oleh kerana itu kerajaan menjimatkan subsidi yang sepatutnya diberikan kepada minyak. RM4.4 bilion dan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri umumkan ini akan digunakan untuk meningkatkan kualiti pengangkutan awam. Saya ingin bertanya pada Yang Berhormat Menteri, RM4.4 bilion dana kerana penjimatan subsidi minyak dinaikkan harga 30 sen itu banyak mana telah dibelanjakan? Projek apa sebenarnya yang terbabit? Masihkah ada lagi wang itu?

29 Ogos 2006 Tuan Yang di-Pertua. Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri yang juga Ahli Parlimen Pekan waktu itu mengumumkan, RM10 bilion untuk Lembah Klang *over the period of four years*, dengan izin. Untuk apa? Satu - 30 kilometer LRT Damansara ke Kota Damansara. *Kelana Jaya Line* di antara Gombak-Kelana Jaya dan disambung ke USJ - dahulunya PUTRA Line. Sri Petaling Line dahulunya STAR Line - di antara Sentul Timur ke Sri Petaling dan Puchong. RM10 bilion itu juga digunakan untuk membeli bas baru, untuk membeli koc kereta api yang baru, untuk meningkatkan kecekapan sistem tiket dan untuk membina terminal pengangkutan bersepadu. RM10 bilion mulai tahun 2006 dan selama tempoh empat tahun itu adalah sebahagian janji yang diberikan oleh kerajaan.

Saya ingin tahu biarlah - Dewan yang mulia ini boleh diberitahu secara jujur, terus terang. RM10 bilion itu untuk tempoh empat tahun - 30 kilometer LRT Damansara, Kelana Jaya Line, Sri Petaling Line, beli bas baru, berapa bas yang dibeli? Koc kereta api baru, berapa unit dia beli? Sistem tiket yang lebih baik, sudahkah tercapai dan terlaksana? Di mana terminal pengangkutan bersepadu yang dibina? Itu RM10 bilion pada 29 Ogos 2006. Ini pengumuman, saya bacakan pengumuman baru ini. 22 Oktober 2008 ketika membentangkan bajet tahun 2009.

Sekali lagi diumumkan di dalam Parlimen ini RM35 bilion untuk tempoh tahun 2009 sehingga tahun 2014 untuk meningkatkan kecekapan pengangkutan awam. Sekali lagi. Yang Berhormat Menteri RM35 bilion sedang dibelanjakankah? Apakah projek-projek yang *tangible*, yang boleh dilihat dengan mata kasar yang sedang dijalankan dalam kerangka meningkatkan kecekapan pengangkutan awam seperti diumumkan dalam bajet 2009? Dana ini besar iaitu RM35 bilion. Ketika Pakej Rangsangan Pertama diumumkan oleh Yang Berhormat dari Pekan pada 4 November 2008, RM500 juta lagi diperuntukkan. Kali ini untuk meningkatkan pengangkutan awam di bandar-bandar utama. Bandar mana yang dapat memanfaatkan daripada kes rangsangan RM500 juta ini? Sebanyak mana dibelanjakan dan sistem pengangkutan awam apa sebenarnya yang dijalankan? Kemudian daripada itulah 9 April 2009 selepas rombakan Kabinet, maka Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi dibubarkan. LPKP diletak di bawah EPU dan Jabatan Perdana Menteri dan hari ini kita berbahas soal pengangkutan awam dengan penubuhan suruhanjaya ini. Tuan Yang di-Pertua, saya bangkitkan perkara-perkara ini kerana ini pengumuman berbilion-bilion ringgit. Sebagai janji kerajaan, tekad kerajaan, komitmen kerajaan untuk meningkatkan dan menambah baik lagi kualiti perkhidmatan awam. Demikian banyak bila saya hitung pengumuman-pengumuman itu, jumlahnya ialah RM51.5 bilion yang telah diumumkan khusus di bawah satu tema sahaja - 'Meningkatkan Kualiti Perkhidmatan Awam'. RM4.4 bilion campur RM10 bilion - Penilaian Separuh Penggal, Rancangan Malaysia Kesembilan - RM1.6 bilion, Belanjawan 2009 - RM35 bilion, Pakej Rangsangan Pertama - RM0.5 bilion. *Total* - RM51.5 bilion.

■1720

Dengan dana sebesar ini sudah tentulah kualiti perkhidmatan awam kita sedikit sebanyak tentu ada hasilnya. Persoalan ini saya lontarkan mohon diberikan reaksi oleh Yang Berhormat.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, boleh gulung Yang Berhormat.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: *Sorry*, gulung? Baik. Sebelum saya gulung Tuan Yang di-Pertua, izinkan satu lagi perkara yang saya ingin sentuh. Di bawah rang undang-undang ini Tuan Yang di-Pertua, fasal 1 akta ini terpakai bagi Semenanjung Malaysia sahaja. Agak aneh bandar yang keempat terbesar di negara kita Bandar Kuching, pertumbuhannya pesat, segar dan pantas. Mengecualikan Bandar Kuching bahkan Kota Kinabalu sekalipun agak aneh. Mereka kita paksakan untuk bertahan dengan sistem yang lama. Makannya Jabatan Pengangkutan Jalan dan CDRB yang lama sudah tentu ini memberikan kesan kepada kecekapan pengangkutan awam sebab Kota Kinabalu dan Bandar Kuching ini tidak masuk dalam ini. Saya berpendapat ketika Sabah Sarawak ditadbir oleh sistem yang lama, ia tetap akan memberikan kesan kepada kualiti dan kecekapan itu memerlukan penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri.

Selainnya dalam beberapa rangka undang-undang dalam fasal-fasal yang tertentu, barangkali saya boleh cuba nasib untuk berbahas di peringkat jawatankuasa, tetapi yang saya akhiri ayat saya ini ialah apakah mungkin kerajaan mempertimbangkan untuk mengembalikan kuasa pengurusan perkhidmatan pengangkutan awam kepada kerajaan negeri dan kerajaan tempatan. SPAD hanya sebagai badan mencadangkan dasar dan perancangan sahaja.

Apakah itu boleh ditimbang dan pada masa yang sama ketika membincangkan berkaitan dengan pengangkutan darat ini, tidak mungkin kita boleh mengabaikan teguran Audit yang mengesahkan dan sedang disiasat oleh PAC juga berkenaan dengan beban kerugian syarikat Prasarana di bawah Kementerian Kewangan Diperbadankan sebesar RM7.1 bilion. Ruginya itu sangat besar, tetapi lembaga pengarahnya dapat empat bulan punya bonus. Syarikat yang ditadbirnya rugi, duit kerajaan lingkup, kualiti perkhidmatan awam terabai, lembaga pengarah selesa, empat bulan bonus, itu agak canggung dan jelik dipandang mata. Saya ingat itulah perkara yang saya mohon memberikan pendapat, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Sekijang.

5.22 ptg.

Datuk Haji Baharum bin Haji Mohamed [Sekijang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengambil bahagian di dalam Rang Undang-Undang Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat 2010 ini. Saya terlebih dahulu ingin mengucapkan setinggi-tinggi tahniah kepada pihak kerajaan terutamanya kepada Kerajaan Persekutuan ataupun Kerajaan Barisan Nasional yang telah dapat membentangkan Rang Undang-Undang Pengangkutan Awam Darat dan saya kira ianya adalah merupakan satu Rang Undang-Undang Pengangkutan Awam ataupun komersial darat yang begitu bersepadu. Ini bermakna semua pengangkutan awam darat yang sebelum ini kita ketahui terletak di bawah beberapa kementerian dan jabatan dan agensi-agensi tertentu seperti di

bawah Jabatan Perdana Menteri, di bawah Kementerian Pelancongan, di bawah Kementerian Pengangkutan dan sebagainya.

Begitu juga terletak di bawah Kementerian Kewangan akan diletakkan di bawah satu tempat atau di bawah satu payung yang mana ianya adalah untuk mengintegrasikan kesemua perkara ini supaya dapat memberikan perkhidmatan yang terbaik kepada rakyat di dalam negara kita ini sebagaimana yang telah pun disebut oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri di dalam pembentangan bajet baru-baru ini, yang mana pengangkutan awam ini diletakkan di bawah salah satu NKRA iaitu sesuatu yang mesti dan perlu dilakukan oleh kita sebagai kerajaan yang memerintah pada hari ini. Dengan persepaduan ini, akan dapat terus meningkatkan lagi keberkesanan dan kualiti perkhidmatan pengangkutan awam darat di dalam negara kita ini. Saya rasa inilah kali pertama agaknya di dalam negara kita, kita dapat menyatukan tentang pengangkutan awam ini.

Di dalam rang undang-undang ini disebut tentang terminal atau perlesenan terminal pengangkutan awam yang pada ketika ini terminal pengangkutan awam kita lihat begitu boleh saya katakan berterabur di dalam negara kita. Begitu juga di dalam Kuala Lumpur ini di mana kita mendapati bahawa terminal-terminal ini dibina ada sesetengahnya oleh UDA Holdings misalnya di Pudu raya dan ada sesetengahnya dibina oleh Dewan Bandaraya dan ada sesetengahnya pula dibina oleh pihak-pihak tertentu di mana ianya tidak ada penyatuan.

Namun saya percaya dengan adanya suruhanjaya ini nanti maka terminal-terminal ini akan dapat memberikan keselesaan kepada pengguna-pengguna dan rakyat di dalam negara kita terutamanya di dalam kawasan bandar. Saya melihat bahawa suruhanjaya ini bukan sahaja ianya perlu mengeluarkan lesen kepada pengusaha-pengusaha terminal, tetapi apa yang lebih saya pentingkan ialah supaya suruhanjaya ini juga berupaya untuk membina terminal-terminal ini kerana kalau suruhanjaya ini hanya mengharapkan kepada pihak-pihak lain untuk membuat untuk mereka, maka saya percaya ianya akan menemui kegagalan pada satu ketika nanti. Ini kerana di dalam ini hanya menyebut sebagai pemegang atau memberi lesen kepada pengusaha-pengusaha terminal.

Tuan Yang di-Pertua, dengan membina sendiri terminal dengan adanya peruntukan-peruntukan daripada kerajaan, maka kita akan dapat membina satu terminal yang bersepadu. Pada ketika ini di Kuala Lumpur ini saya melihat tidak ada satu terminal yang bersepadu sebagaimana saya katakan lebih awal tadi di mana tidak ada satu terminal yang mengintegrasikan sama ada LRT, ERT, Monorel, bas berhenti-henti, bas ekspres, teksi dan sebagainya di satu tempat.

■1730

Pada ketika ini, bas ditempatkan di Puduraya misalnya dan hari ini kerajaan telah membelanjakan belanja yang begitu besar di Puduraya kerana membaiki pulih Puduraya ini sejak saya - dahulu pernah menjadi Pengerusi UDA, sampailah pada hari ini saya tidak tahu berapa yang telah dibelanjakan untuk membaiki pulih Puduraya ini. Selepas ini mungkin kita akan membaiki pulih lagi.

Ini kerana, saya mendapati bahawa Puduraya ini memang sudah tidak sesuai lagi untuk dijadikan terminal, kerana ianya dibina pada tahun 70-an dahulu, pada masa yang agak lampau dahulu. Pada ketika itu pengangkutan awam kita tidaklah begitu canggih seperti mana yang ada pada hari ini.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar)
mempengerusikan Mesyuarat]

Di mana pada ketika ini kita telah banyak bas dua tingkat, telah banyak bas yang besar-besar, yang cukup canggih. Akan tetapi, kesemua bas ini tidak boleh masuk ke dalam ruang Puduraya ini dan akhirnya mereka meletakkan bas ini atau menurunkan penumpang ini di tepi-tepi jalan. Akhirnya mengakibatkan kesesakan lalu lintas dan ini tidak menyelesaikan masalah Tuan Yang di-Pertua.

Saya berharap kepada suruhanjaya ini nanti apabila mereka berkeupayaan untuk membina terminal, mereka mestilah memikirkan tentang kesesuaian terminal itu untuk digunakan oleh pengangkutan awam. Misalnya, selain daripada untuk mengambil penumpang, terminal ini juga mestilah berkeupayaan untuk memberikan *parking* atau tempat meletak kenderaan ini di kawasan itu.

Ini kerana, kalau terminal ini tidak boleh memberi tempat meletak kenderaan atau bas itu sendiri dan bas terpaksa diletakkan di tempat-tempat yang jauh dan apabila sampai mengambil penumpang di Puduraya misalnya, maka ianya memakan masa yang lama, apatah lagi ianya akan tersekat oleh kerana ada kesesakan dan sebagainya dan mengakibatkan penumpang terpaksa menunggu berjam-jam atau begitu lama. Ini tentunya tidak memberikan kesenangan kepada pengguna-pengguna pengangkutan awam di dalam negara ini.

Oleh sebab itu, saya katakan tadi satu terminal yang baru, yang berintegrasi, yang boleh menghubungkan semua kenderaan awam yang ada di dalam negara kita ini, di bandar raya kita ini mestilah dibina. Ini kerana, kalau kita tidak membina satu terminal pengangkutan awam yang berintegrasi, kita adakan suruhanjaya, kita ada itu dan kita ada ini tidak ada gunanya. Ini kerana, ianya akan terus mengakibatkan kesesakan dan akhirnya tidak akan memberikan pulangan ataupun memberikan apa-apa faedah kepada rakyat di dalam negara kita Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin melihat bahawa suruhanjaya ini nanti apabila ianya ditubuhkan mestilah mengambil kira kepada kakitangan-kakitangan, kementerian, jabatan, agensi yang terlibat di dalam penubuhan suruhanjaya ini. Ini kerana, kita takut apabila suruhanjaya ini ditubuhkan, maka kakitangan-kakitangan yang mempunyai pengalaman dan mempunyai kelulusan yang telah lama berkhidmat dalam sesuatu jabatan atau sesuatu kementerian atau sesuatu agensi itu nanti, maka akan ditinggalkan dan pelantikan orang baru akan dibuat.

Akhirnya, apabila pelantikan orang baru ini dibuat, maka mereka yang telah selama ini berkhidmat dengan begitu baik di dalam kementerian atau jabatan itu akan ditinggalkan dengan begitu sahaja dan tidak mendapat apa-apa faedah kenaikan pangkat, kenaikan gaji dan sebagainya. Ini penting, sebagaimana dahulu kita pernah ada penswastan kepada Telekom...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Masa Yang Berhormat sudah habis.

Datuk Haji Baharum bin Haji Mohamed [Sekijang]: Alamak, sedikit lagi Tuan Yang di-Pertua. Ini kerana kita pernah suatu ketika dahulu menswastakan Telekom, kita menswastakan Lembaga Letrik Negara, tetapi kita meletakkan pegawai-pegawai baru di sebelah atas pengurusan. Akan tetapi, kita membiarkan kakitangan yang mempunyai pengalaman yang hanya tidak ada kenaikan dan tidak akan boleh untuk mencapai ke peringkat pengurusan.

Jadi Tuan Yang di-Pertua saya mohonlah supaya perkara-perkara ini dapat dilihat oleh suruhanjaya. Semoga dengan penubuhan suruhanjaya ini akan memberikan faedah kepada kita semua. Sekian, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:
Ya, Yang Berhormat Tanjong.

5.36 ptg.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua atas kesempatan untuk membahaskan Rang Undang-undang Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat 2010. Apabila rang undang-undang ini dibentangkan bersama dengan pindaan kepada akta-akta seperti Akta Pengangkutan Jalan dan Akta Lembaga Pelesenan Kenderaan, kita dapat pelbagai reaksi dari orang awam termasuk dari Ahli-ahli dalam Dewan ini berhubung dengan beberapa perkara yang akan dimasukkan dalam undang-undang baru mahupun dalam pindaan kepada undang-undang yang sedia ada, iaitu termasuk Skim Penentuan Harga bagi kesesakan kawasan, kenaikan denda dari RM300 kepada RM1,000 sehingga dalam akhbar SPRM dikatakan dengan kenaikan sehingga RM1,000 denda itu, ini mungkin akan membuka peluang kepada amalan rasuah. Ini kerana orang yang salah mungkin tidak mahu membayar RM1,000 dan mungkin hendak menawarkan kurang dari itu untuk dilepaskan daripada kesalahan itu. Sehingga BBC pun mengemukakan memorandum kepada Menteri di Jabatan Perdana Menteri.

Mengikut laporan *online* pada petang ini, Menteri dari Padang Rengas dipetik untuk menyatakan bahawa pindaan dalam Akta Pengangkutan Jalan yang membabitkan kenaikan denda kepada RM1,000 itu ditarik baik. Itu saya pun tidak tahu sama ada ini satu berita baik atau satu berita buruk. Ini kerana saya rasa apabila Yang Berhormat Menteri membentangkan dia menaruh harapan bahawa melalui suruhanjaya ini dan pindaan-pindaan kepada akta-akta yang bersangkutan paut, *consequential amendment* dan sebagainya ianya akan membawa satu transformasi kepada pengangkutan awam di negara ini.

Jadi, saya rasa reaksi-reaksi yang saya nyatakan tadi menunjukkan masih ramai yang tidak memahami tujuan dan hasrat pihak kerajaan membentangkan SPAD ini. Bagi saya, negeri Pulau Pinang berada di kerajaan negeri merasakan *engagement* dengan *stakeholders* selama ini adalah tidak mencukupi langsung. Tengoklah reaksi dari orang ramai termasuk Ahli-ahli Yang Berhormat terhadap beberapa perkara yang dicadangkan. Kita pun sudah tahu bahawa mereka tidak dapat berpandangan bersama dengan Menteri yang inginkan transformasi.

Ini kerana SPAD ini telah dihebohkan selama dua tahun tetapi di peringkat kerajaan negeri, melainkan pegawai PBT dijemput untuk taklimat satu, dua kali mungkin. Langsung tidak ada *engagement* dari bahagian yang dipertanggungjawabkan untuk menggubal SPAD dan undang-undang ini.

■1740

Ini menunjukkan kalau tidak ada *engagement* dengan *stakeholders*, kemungkinan besar, apa rancangan? Tambahan pula, rancangan-rancangan yang bagus untuk menaikkan, menambahbaikkan sistem pengangkutan awam. Akan tetapi mungkin tidak popular kerana perlu membayar denda-denda ataupun membayar fi tertentu ataupun mengubah minda mereka, meminda cara hidup mereka, ia akan dapat reaksi yang hebat. Negatif, reaksi negatif. Jadi saya berharap *engagement* dengan *stakeholders* dan kempen kesedaran perlulah diberi perhatian oleh pihak Kerajaan Pusat.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyentuh kepada fasal 5, keanggotaan suruhanjaya. Di mana dalam beberapa fasal pun ada menyentuh tentang entiti kerajaan iaitu entiti kerajaan termasuk pihak berkuasa negeri, pihak berkuasa

tempatan dan juga badan-badan dan majlis-majlis yang mungkin ditubuhkan oleh pihak berkuasa negeri ataupun pihak berkuasa tempatan. Jadi, saya menganggap bahawa keanggotaan suruhanjaya walaupun tidak ada *engagement* yang begitu hebat. Ada baiknya seperti apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat Machang, dapatlah kita menyetepikan peranan dan tanggungjawab pihak kerajaan negeri dan pihak berkuasa tempatan dalam perkara ini, sebab kita boleh *think global*.

Kementerian boleh melakukan dasar-dasar secara global tetapi *act local*. Pihak berkuasa tempatan dan pihak berkuasa negeri adalah pihak yang perlu melaksanakan dasar-dasar ini di peringkat negeri dan pihak di tempat kawasan PBT. Jadi, mereka perlulah diberi kesempatan untuk bersama-sama menjayakan inisiatif untuk menambah baik pengangkutan awam kita. Walaupun di fasal 17, dikatakan akan ada perkiraan dengan entiti kerajaan, maksudnya negeri dan PBT, kita tidak tahu. Mungkin Yang Berhormat Menteri nanti bolehlah menghujah sedikit sebanyak apakah perkiraan dengan entiti kerajaan iaitu kerajaan negeri dan PBT dalam perkara ini.

Fasal 18 juga dikatakan entiti kerajaan ini iaitu negeri dan PBT akan diberi tanggungjawab dan diharapkan dapat bekerjasama untuk membantu suruhanjaya. Jadi saya rasa kerajaan pusat, orang yang bertanggungjawab atas perkara ini pun sedar bahawa peranan yang boleh dimainkan oleh pihak berkuasa negeri dan tempatan adalah amat penting. Akan tetapi kesannya dari segi *engagement* selama dua tahun ini, tidak ada sebarang input daripada pihak kerajaan negeri dan PBT.

Fasal 19 Tuan Yang di-Pertua berhubung dengan perwakilan, fungsi dan kuasa suruhanjaya. Dalam fasal itu, suruhanjaya dapat memberi kuasa kepada *commissioner* dan lain-lain bersangkut paut dalam suruhanjaya untuk melaksanakan apa yang diarahkan oleh suruhanjaya. Saya membangkitkan pihak berkuasa negeri dan tempatan sebab selama ini, dasar-dasar digubal di peringkat pusat. Walaupun ada undang-undang, Akta Kerajaan Tempatan, *Street Drainage and Building Act* dan sebagainya.

Kuasa yang berada dalam Pihak Berkuasa Tempatan adalah amat kecil dan tidak mampu untuk menangani cabaran-cabaran kesesakan lalu lintas yang semakin bertambah buruk khususnya di negeri Pulau Pinang dan mungkin lain-lain bandar raya, yang juga berhadapan dengan masalah ini. Jadi kita mengharapkan kuasa-kuasa ini, sebahagian kuasa itu dapat juga diperturunkan kepada pihak berkuasa negeri dan pihak berkuasa tempatan, seelok-eloknya mengikut pandangan *Penang Transport Council*.

Kalau ada satu *state transport authority* untuk menyokong SPAD ini, juga satu perkara yang perlu dipertimbangkan sebab di peringkat negeri, *authority* ini akan dapat memainkan peranan, memantau, memberi maklum balas, menguatkuasakan apa yang ditetapkan secara dasar oleh suruhanjaya ini... Saya nampak memang pindaan kepada Akta Pengangkutan Jalan fasa 4(b) yang baru, Menteri juga boleh melantik mana-mana pegawai SPAD ini untuk menjalankan kuasa pegawai pengangkutan jalan. Kalau perkara ini dapat diperluaskan kepada pegawai-pegawai penguatkuasaan PBT untuk menguatkuasakan sebahagian undang-undang yang mungkin hukumannya tidak seberat berbanding dengan lain-lain kesalahan.

Ini akan dapat *empower* PBT itu untuk mengawal keadaan lalu lintas dengan berkesannya. Dalam usaha menambah baik pengangkutan awam, satu komponen yang amat penting adalah untuk meredakan atau *calm down* kedudukan kesesakan. Jadi dengan kuasa-kuasa ini, saya rasa dapat membantu dalam usaha menaikkan, menambahbaikkan pengangkutan awam.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, masa Yang Berhormat sudah habis.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Saya mohon. Baru lima minit saya. Sampai dua tahun tidak ucap sini. [*Ketawa*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yalah, Yang Berhormat sudah berucap di tempat lain. Cukuplah itu.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Saya mohon mungkin lima atau tujuh minit lagi? [*Dewan riuh*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Tidak apa, Yang Berhormat. Tidak dapat, Yang Berhormat.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Saya baru lima minit. Saya rasa tidak adil.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Mana ada lima minit, Yang Berhormat.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Lima minit sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat mula berucap jam 5.36 petang. Jadi saya ambil *timing*, Yang Berhormat.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: ...minit.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Saya ambil *timing* dekat sini.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Sebab kita pun tidak dengar ada *ruling* untuk hadkan masa.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Itulah Yang Berhormat tidak hadir. Itulah masalahnya. Yang Berhormat ya. Terima kasih Yang Berhormat.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Apa Parlimen ini?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Terima kasihlah Yang Berhormat Tanjong. Orang lama ini. Kita minta berhenti dia berhenti. Yang Berhormat Padang Besar.

5.47 ptg.

Dato' Seri Azmi bin Khalid [Padang Besar]: Terima kasih Tuan Yang di Pertua kerana mengizinkan saya membahaskan rang undang-undang ini... Kalau kita lihat dari segi matlamatnya, organisasi SPAD ini adalah akan menjadi satu organisasi yang besar. Besar dari segi perbelanjaan, berbilion-bilion ringgit. Maka ia harus dilihat dalam konteks pengawalannya yang seharusnya dijaga. Tidak jadi semacam beberapa agensi yang kita lihat. Sebagai Pengerusi PAC, kita lihat ada banyak kelonggaran dalam urusan kewangan mereka.

Walau bagaimanapun, visi mewujudkan satu agensi atau organisasi ini adalah satu visi yang boleh disokong dan perlu disokong kerana pada saya, saya boleh membayangkan satu hari, sesiapa sahaja yang berada di bandar-bandar tidak lagi perlu memiliki kereta. Kita pernah berada di negara-negara lain di mana kita tidak perlu memiliki kereta tetapi kita dapat dan boleh bergerak dari satu tempat ke satu tempat dengan menggunakan pengangkutan awam.

Jadi yang perlu ialah (oleh kerana agensi seperti ini dalam pengangkutan awam, sentiasa wujud subsidi) tidak ada pengangkutan awam sistemnya yang mendapat keuntungan. Lihatlah sejarah di semua negara. Tidak ada agensi sistem pengangkutan yang tidak dapat subsidi kerajaan.

Oleh kerana wujudnya subsidi, maka kadang kala dan hari ini pun kita lihat dalam syarikat prasarana negara, keterlaluan untuk hanya hendak berbelanja. Berbelanja ini kita lihat seolah-olah terlalu mudah kerana sumber datangnya dari kerajaan, mendapat dana bon yang begitu besar dan pihak agensi dengan mudah berbelanja (dan akan keluar *report* tidak lama lagi). Namun saya bukan hendak cakap berkenaan itu tetapi untuk memberi satu landasan, gambaran bahawa perlu ada *check and balance* yang kukuh.

Check and balance ini saya lihat amat perlu kerana dalam akta ini, saya lihat kuasa yang amat besar diberikan kepada Menteri. Saya tidak mengatakan Menteri akan menyalahgunakan kuasa. Namun oleh kerana kuasa begitu besar dipusatkan kepada Menteri hingga pelantikan pengarah-pengarah. Saya katakan pengarah-pengarah tidak boleh menjalankan kerja-kerja lain bahkan *full time* sebagai pengarah atau ahli-ahli suruhanjaya.

■1750

Jadi mereka tidak ada kerja lain bahkan bertumpu sepenuh masa. Namun begitu, tugas mereka hanya selama tiga tahun. Jadi selepas dia tidak ada kerja lain kerana dia hanya bertugas selama tiga tahun, dia kena menyembah untuk diteruskan. Jadi maknanya, pusat dan tumpuan kuasa kepada menteri ini kadangkala membolehkan dan mengizinkan pihak berkuasa atasan menekankan – menentukan apa sahaja yang perlu dibuat di bawah sana. Sebagai contoh, (saya tidak mahu memberi satu nama agensi tetapi) ada agensi yang sudah wujud jawatankuasa tendernya, PKI tendernya dan tendernya dibuat secara telus tetapi apabila dibawa kepada kementerian yang bertanggungjawab, kementerian berkenaan mengarahkan supaya diberi kepada penender yang telah dikeluarkan daripada senarai.

Maka, ini pada saya adalah satu yang tidak wajar dan kalau ini mungkin berlaku di SPAD dan ia akan merugikan rakyat dan negara. Jadi harus juga ada satu dasar *risk management* yang ketat supaya apa-apa yang dilaksanakan perbelanjaannya, dibelanjakan dengan berhemah dan mengikut apa yang dikatakan *value for money* sebagai landasan.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin menyentuh bahawa dalam perancangan untuk melaksanakan program pengangkutan awam... Negara kita membangun pesat, penduduk kita, (rakyat kita) tumbuh dengan begitu pesat, bandar-bandar baru tumbuh dengan pesat. Maka perlu dalam merancang projek-projek pengangkutan awam harus (di mana-mana sahaja) ada perancangan untuk dilaksanakan bandar-bandar baru, projek-projek perumahan baru, semuanya harus diambil kira untuk keperluan landasan bagi kegunaan pengangkutan awam. Hari ini banyak *town planner* hanya memikirkan tentang penggunaan kereta sahaja. Maka di mana sahaja wujud kawasan perumahan, kita lihat tidak ada langsung satu perancangan untuk mengizinkan pengangkutan awam (secara yang boleh digunakan) sama ada bas, rel atau trem tetapi hanya untuk kereta. Maka semua bandar kecil kita padat dengan kereta. Maka inilah antara perkara pokok yang saya ingin utarakan dalam tempoh yang singkat ini.

Saya ucapkan tahniah kepada kerajaan kerana telah membuat satu visi baru. Cuma, saya ulang sekali lagi, harus adanya satu *check and balance*, terlalu memusatkan kuasa kepada menteri adalah satu perkara yang wajar dilihat

semula, supaya perkara ini atau sesiapa sahaja yang menjawat dan berada sebagai Ahli Suruhanjaya tidak terlalu menyembah pada akhirnya. Jikalau dia terlalu menyembah pada akhirnya, dia pun akan juga mengikut telunjuk sesiapa sahaja yang berada di atas, yang menunjuk kepada beliau. Sekian Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:
Ya, Yang Berhormat Bakri.

5.53 ptg.

Tuan Er Teck Hwa [Bakri]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang kepada saya untuk membahaskan Rang Undang-undang Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat 2010 dalam peringkat dasar ini. Saya rasa rang undang-undang ini merupakan satu usaha yang baik untuk mengatasi masalah pengangkutan yang semakin serius di negara kita.

Sebelum saya meneruskan pendapat saya, saya memang bersetuju dengan pendapat Yang Berhormat Sri Gading walaupun beliau dari sebelah sana. Untuk melanjutkan apa yang dibangkitkan oleh beliau, saya ingin menceritakan sedikit tentang pengalaman saya.

Dalam tahun 2008 sehingga tahun 2009, sepanjang satu tahun saya datang bersidang di Kuala Lumpur dengan menggunakan bas awam atau menumpang kereta orang lain. Tiket bas dari Muar ke Kuala Lumpur, harganya RM16. Rumah kediaman saya di Muar berjarak kurang dari dua kilometer dari stesen bas. Sekiranya saya balik ke rumah dengan menggunakan teksi, pemandu teksi minta RM10. Jarak Kuala Lumpur ke Muar sepanjang 250 kilometer, saya cuma membelanjakan sebanyak RM15. Namun begitu, dari stesen bas ke rumah saya di mana jaraknya lebih kurang dua kilometer, saya dikehendaki berbelanja sebanyak RM10. Bagi pendapat saya, fenomena ini amat melucukan.

Saya belanjakan RM15 untuk jarak sepanjang 250 kilometer, sebaliknya saya perlu berbelanja sebanyak RM10 untuk teksi untuk balik ke rumah kediaman saya dan RM10 ini adalah mencukupi untuk saya merantau dari Muar ke Seremban dengan bas.

Tuan Yang di-Pertua, menurut misi LPKP, kerajaan cuba membantu mewujudkan usaha bumiputera dalam industri kenderaan perdagangan yang berdaya maju, berdaya saing dan berdaya tahan. Saya cuba membandingkan dengan apa yang akan berlaku selepas Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat mengambil alih tanggungjawab perkhidmatan pengangkutan awam dengan pelan LPKP. Kedua-dua Lembaga ini di bawah penguatkuasaan Jabatan Perdana Menteri.

Walaupun dasar tersebut berniat baik dari segi ekonomi, sekiranya pemantauan ini betul-betul berkesan dan mendatangkan manfaat kepada rakyat kita... Di kawasan Kuala Lumpur sahaja, saya mendapati bahawa ramai pemandu teksi enggan memakai meter atau enggan membawa pelanggannya ke kawasan tertentu yang selalunya sesak. Salah satu sebabnya ialah sewa kereta harian atau bulanan yang terlampau tinggi yang perlu ditanggung oleh mereka. Mengikut angka yang diperoleh dari laman web LPKP, sehingga 30 September 2009, sebanyak 44,316 lesen telah dikeluarkan di negeri Johor. Jumlah populasi di negeri Johor adalah lebih kurang 3.17 juta. Angka ini adalah agak rendah jika

dipandang dari segi pergerakan penggunaan teksi sebagai pengangkutan awam atau menghasilkan peluang pekerjaan.

Saya faham LPKP adalah di bawah kuasa Jabatan Perdana Menteri. Saya cuba minta penjelasan, sekiranya perkhidmatan teksi di negara kita pun tidak boleh selesai, bagaimanakah kita boleh memastikan Suruhanjaya Pengangkutan Awam boleh merancang tugas mereka untuk menyelesaikan masalah pengangkutan di negara kita? Akhir sekali, saya minta LPKP menjelaskan apakah piawaian untuk menentukan bilangan teksi atau kereta sewa terhadap populasi setempat? Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:
Yang Berhormat Jempol.

5.59 ptg.

Dato' Haji Lilah Yasin [Jempol]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga ingin mengambil bahagian dalam membahaskan Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat 2010. Adalah menjadi harapan rakyat dengan adanya pindaan rang undang-undang ini, akan mempertingkatkan lagi kualiti perkhidmatan awam, kenderaan-kenderaan yang lebih baik yang boleh memberikan servis kepada rakyat.

Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong pindaan ini dengan memberikan kuasa yang besar kepada Yang Berhormat Menteri kerana perniagaan kenderaan awam ini selalunya tidak menguntungkan. Kalau untung pun tidak banyak. Oleh yang demikian, peranan kerajaan, peranan Menteri yang bertanggungjawab dalam menjaga perkhidmatan awam ini perlu diperkasakan lagi supaya dapat memberikan sumbangan daripada kerajaan secara berterusan untuk mempertingkatkan semua kemudahan yang kita berikan kepada rakyat.

■1800

Ini termasuk juga infrastruktur-infrastruktur kemudahan-kemudahan awam yang memerlukan sumber kewangan yang banyak bagi mempertingkatkan infrastruktur tersebut dan ia sudah tentulah memerlukan kawalan yang begitu rapi daripada pihak kerajaan dan menentukan ia dapat dilaksanakan dengan baik.

Begitu juga dengan harga-harga yang ditawarkan oleh setiap perkhidmatan awam ini yang diberikan kepada rakyat. Kalau sekiranya kuasa ini tidak diberikan kita amat bimbang nanti akan terdapat berlakunya penekanan kepada rakyat biasa yang menggunakan kenderaan awam ini yang di luar kemampuan mereka.

Tuan Yang di-Pertua, sudah tentulah harapan rakyat juga ingin melihat bagaimana kenderaan awam di luar bandar akan dapat dipertingkatkan bagi memberikan perkhidmatan yang lebih selesa kepada rakyat di kawasan luar bandar. Hari ini kita dapat melihat bagaimana masalah-masalah pengangkutan awam seperti teksi, bas henti-henti dan bas ekspres yang kita tempatkan untuk mengangkut rakyat kita di luar kawasan bandar tidaklah seselesa perkhidmatan yang kita berikan kepada rakyat kita di kawasan bandar. Maka sampai masa dan ketikanya dengan pindaan rang undang-undang ini kita juga akan dapat memberikan keselesaan dengan memberikan sumbangan yang lebih baik kepada rakyat kita di kawasan luar bandar.

Saya juga bersetuju apabila rakyat kita menggunakan infrastruktur seperti terminal kita yang dapat disatukan akan dapat memberikan keselesaan dan

mengurangkan masalah-masalah kepada rakyat kita. Bayangkan kalau dia turun daripada satu bas untuk menyambung ke destinasi yang lain terpaksa pula berjalan kaki dengan lebih jauh. Ini sudah tentulah menyusahkan mereka pada masa-masa yang akan datang.

Tuan Yang di-Pertua, saya fikir dengan pindaan ini saya mengambil peluang untuk memperkasakan Keretapi Tanah Melayu. Ini adalah merupakan kenderaan awam yang sangat popular di kalangan rakyat yang berpendapatan rendah. Hari ini perkhidmatan kereta api kita tidak dapat menampung keperluan rakyat kita dan juga tidak dapat memberikan keselesaan kepada rakyat. Saya fikir sampai masa dan ketikanya kerajaan menyewakan landasan kereta api kita ini kepada mana-mana syarikat swasta yang berminat, yang mampu supaya sama-sama menyediakan perkhidmatan yang lebih baik, membeli kereta api yang lebih canggih dan juga memberikan perkhidmatan dalam jadual yang lebih rapat berbanding dengan KTM yang sedia ada sekarang ini. Saya yakin dan percaya kalau sekiranya ini dapat dilakukan akan berlaku juga persaingan yang lebih sihat.

Penekanan berkaitan dengan keselamatan pengguna-pengguna yang menggunakan perkhidmatan awam juga saya fikir akan dapat kita tingkatkan dengan pindaan yang kita buat pada hari ini. Hari ini kita masih lagi dapat melihat bagaimana soal keselamatan ini kadangkala menakutkan pengguna-pengguna kenderaan awam. Ini adalah masalah yang sering berlaku dan ia akan menjejaskan lagi pengguna-pengguna kita.

Sudah tentulah fokus kepada Kuala Lumpur sebagai bandar raya besar, bandar raya pelancongan, bandar raya utama yang menggerakkan ekonomi rakyat akan dapat juga dapat diselesaikan masalah pengangkutan awam di Kuala Lumpur dengan pindaan yang kita berikan ini. Hari ini Kuala Lumpur mengalami masalah yang begitu berat sekali. Apa salahnya dengan pindaan ini kita selaraskan dengan mengutarakan satu sistem perkhidmatan trem di mana saya yakin dan percaya jalan-jalan yang sedia ada sekarang ini sangat baik untuk mengatasi masalah ini.

Memanglah Kerajaan Barisan Nasional mampu memakmurkan rakyat. Rakyat kita mampu untuk membeli kereta. Rakyat kita mampu untuk mempunyai kenderaan sendiri dan akhirnya begitu banyak sekali kenderaan yang masuk ke bandar raya kita. Namun demikian saya yakin dan percaya kalau sekiranya sistem kenderaan awam di Kuala Lumpur ini dapat kita tingkatkan akan kurangnya kereta yang boleh masuk ke kawasan bandar raya kita kerana perkhidmatan yang baik ini akan memberikan keselesaan kepada pengguna-pengguna yang ada di kawasan bandar raya kita. Saya yakin dan percaya beberapa bandar raya yang ternama telah pun menunjukkan contoh perkhidmatan tremnya yang sangat baik dan ia akan dapat digunakan sebagai contoh kepada suruhanjaya yang akan kita lantik nanti. Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:
Yang Berhormat Indera Mahkota.

6.06 ptg.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Sebenarnya kalau sokong atau tidak sokong pun, sekejap lagi pun lulus juga. Sementara itu Tuan Yang di-Pertua, saya hendak sebut sedikitlah, sementara kita dalam peringkat dasar lagi. Saya berharaplah, saya hendak sebutkan bahawa kita ada harapan, bahawa beberapa masalah atau isu yang berlarutan sekian lama dapat kita selesaikan atau huraikan terlebih dahulu sebelum kita merealisasikan harapan untuk menubuhkan atau

melaksanakan SPAD ini untuk sebenar-benarnya mencapai matlamat yang kita janji iaitu untuk keselesaan pengguna kenderaan awam secara keseluruhan.

Saya hendak sebut berkenaan dengan isu yang diperkatakan agak lama iaitu tentang keadaan yang menyelubungi Syarikat Prasarana Negara Berhad iaitu syarikat yang ditubuhkan di bawah Kementerian Kewangan yang khusus untuk mengendali pengangkutan awam yang mana kita tahu secara ringkasnya buat masa ini mengalami kerugian. Sepanjang tahun 2005 sehingga 2007 memang dikatakan mengalami kerugian yang cukup tinggi.

Walaupun ada alasan diberi kerana perkara ini melibatkan susut nilai, *depletion value*, ada yang mengatakan sebagai tujuan utama mereka adalah untuk membelanjakan *capital expenditure* dan sebagainya. Namun saya hendak sebutkan bahawa Laporan Ketua Audit Negara Kerajaan Persekutuan menyebut dengan jelas bahawa kerugian dan banyak disebut oleh kawan-kawan yang lain tadi disebutkan bahawa kerugian ini berjumlah lebih daripada RM7 bilion. Ini sesuatu yang agak memalukan kita sekiranya kita masih lagi dihantui oleh perkara yang sebegini besar kita tidak mempunyai kesungguhan ataupun iltizam untuk menyelesaikan perkara ini terlebih dahulu, saya bimbang suruhanjaya ini dilihat sebagai satu eskapisme sahaja kepada kita untuk memperlihatkan bahawa kita menyelesaikan perkara-perkara ini.

Syarikat ini juga kalau hendak kira mengalami kerugian bersih selepas cuki tahun 2005, 2006 dan 2007. Bagi tahun 2007 sahaja kerugian berjumlah RM183.06 juta. Itu bagi tahun 2007 sahaja. Bagi tahun 2006 sebanyak RM165.5 juta. Tidak payah sebutlah bagi tahun 2005 itu. Ini maknanya sudah tiga tahun mengalami kerugian. Tiga tahun kewangan berturut-turut mengalami kerugian, kita boleh istilahkan sebagai satu syarikat ini syarikat yang tidak lagi berpotensi untuk meneruskan operasi sebenarnya. Akan tetapi mungkin oleh kerana namanya Syarikat Prasarana Negara Berhad ada harapan bersandar kepada pihak kerajaan, maka perkara ini berterusan lagi.

Saya faham sangat, saya percaya sangat yang pihak Yang Berhormat Menteri tentu tahu apa yang berlaku berkenaan dengan pembelian saham KL Infrastructure Group Bhd. (KLIG) pada masa tersebut untuk tujuan pembinaan monorel yang sekarang ini memang dikatakan sebagai mercu tanda ataupun sebahagian daripada gambar-gambar yang ada di sekitar Kuala Lumpur untuk mencantikkan lagi prasarana Kuala Lumpur.

■1810

Saya tidak nafikan memang betul. Akan tetapi kita tidak boleh menolak kemungkinan atau keadaan Syarikat Prasarana Negara Berhad ini telah tidak berupaya buat masa sekarang dan mungkin untuk sementara sebelum rang undang-undang ini berkuat kuasa. Tidak berupaya pun menebus bon yang telah diterbitkan. Saya difahamkan nilainya lebih daripada RM1.3 bilion prinsipal dan juga kuponnya. Pihak Yang Berhormat Menteri mungkin boleh memberi penjelasan terhadap kedudukan ini.

Apa yang saya khuatir sedikit ialah keupayaan untuk melunaskan atau menebus ataupun berunding untuk memberi tempoh penebusan struktur yang berlainan atau menstrukturkan semula penebusan bon-bon ini menjadi kerisauan peribadi saya, sebab kedudukan ini juga saya ambil kira dalam penyata memorandum yang terakhir yang diberikan kepada kita masih ada lagi yang tidak termasuk dalam carian-carian tadi. Ini satu perkara yang agak menyebabkan saya rasa tidak berapa selesa. Hendak baca pun rasa tidak selesa. Bimbang takut kita dilihat bertujuan untuk mengkritik tetapi sebenarnya tidak.

Saya hendak bertanya kepada Yang Berhormat Menteri, betul atau tidak yang kita ada mempunyai spesifik kedudukan keperluan *redemption* kita yang berlaku sepatutnya pada tahun ini atas projek infrastruktur termasuk *railing* ERL dan juga beberapa projek infrastruktur yang lain yang melibatkan pinjaman daripada Japan Bank for International Cooperation. Ada satu daripada import dan eksport bank daripada Jepun dan ada beberapa lagi yang melibatkan dalam proses atau usaha pelaksanaan projek yang sama, yang bernilai lebih daripada RM2.32 bilion.

Ini saya hendak kepastian sebab carian ini sebenarnya tidak dapat saya pastikan cuma saya merujuk kepada memorandum jaminan hutang luar negara sahaja yang dibekalkan kepada kita. Sekiranya jumlah ini termasuk pada jumlah *redemption process*, dengan izin, yang sepatutnya kita tanggung dalam tahun ini, katanya dalam penghujung bulan Jun atau pun awal bulan Julai, adakah perkara ini memberikan impak yang besar terhadap kestabilan satu suruhanjaya baru yang hendak ditubuhkan menggantikan kuasa ataupun pengurusan lama?

SPAD ini memang saya katakan tadi ramai orang, ramai kawan kita yang memberikan kepercayaan yang merasakan ini satu peluang untuk kita sediakan kepada masyarakat pengguna pengangkutan awam seluruh negara bahawa kita ada satu aspek iaitu *integrated* ataupun aspek menyeluruh dalam menyelesaikan masalah pengangkutan awam di dalam negara kita. Saya tidak mahu perkara ini akan menjadi isu yang mencalarakan kesungguhan kita semua untuk melihat aspek ini dapat berlaku. Saya harap pihak Menteri dapat menjelaskan kedudukan tadi. Rasanya lebih senang sedikitlah hati untuk merasa kalau menyokong pun usul berkenaan dengan Rang Undang-undang SPAD ini, saya rasa kurang bersalahlah. Cuma saya hendak mendapatkan penjelasan dahulu bagaimana kedudukan perkara yang saya sebutkan tadi.

Akhir sekali, saya hendak bertanya berkenaan dengan status tabung pembangunan pengangkutan awam yang juga pelancarannya tabung ini dibuat oleh SME Bank yang bernilai RM200 juta yang dikatakan khusus untuk membantu pengusaha dan usahawan pengangkutan awam menaik taraf dan membeli kenderaan dan sebagainya untuk tujuan memberi perkhidmatan kepada umum termasuk perkhidmatan bas dan juga teksi komersil. Katanya untuk meningkatkan taraf, maksudnya untuk meningkatkan kualiti jenis pengangkutan termasuk membeli kenderaan dan juga aksesori yang terlibat dan sebagainya.

Tidak cukup dengan itu ada juga suntikan-suntikan yang dibuat selepas daripada pelancaran dan juga selepas daripada kajian-kajian dibuat oleh kerana merasakan tabung ini boleh mendatangkan aspek yang lebih luas keutamaannya ataupun kepentingan kepada pengusaha-pengusaha kenderaan awam komersil dan sebagainya. Maka wujudnya tambahan, kita tahu ada RM100 juta tambahan suntikan baru telah diberikan pada tabung pengangkutan awam ini.

Kita berharap sekali lagi tabung ini yang khususnya diletakkan di bawah SME tidak menjadi isu yang akan menyekat kepercayaan awam terhadap suruhanjaya ini. Akhirnya saya sekiranya ulasan-ulasan daripada Yang Berhormat Menteri kelak yang akan menjawab perkara ini, saya tidak ada masalah untuk menyokong rang undang-undang ini. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:
Yang Berhormat Ledang. Selepas itu, Yang Berhormat Menteri menjawab.

6.16 ptg.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. saya juga ingin mengambil bahagian di dalam membahaskan Rang Undang-undang Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat ini... Dengan tujuan yang disebutkan oleh Yang Berhormat Menteri tadi, mungkin persoalan pertama saya ialah mengapa tidak ditubuhkan sahaja Kementerian Pengangkutan Darat? Ini kerana melibatkan sistem pengangkutan yang besar bukan sahaja bas, teksi tetapi bas, teksi, kereta api, lori panjang, lori pendek dan sebagainya. Satu perkhidmatan yang sangat besar yang mungkin satu masa nanti akan menjadi kementerian.

Jadi, Tuan Yang di-Pertua, kalau saya merujuk kepada fasal 23 hingga fasal 31, ini adalah salah satu, satu lagi daripada perwujudan organisasi daripada banyak organisasi yang ada dalam kerajaan yang mana sudah tentu akan melibatkan kewangan akan melibatkan staf, pegawai, kaedah tertentu yang juga melibatkan wang dan juga ruang pejabat dan sebagainya. Sudah pasti kerajaan akan menanggung kewangan yang besar.

Persoalan yang pertama, sudah tentulah saya bertanya daripada mana sumber kewangan itu nanti? Adakah kerajaan akan menanggung perbelanjaan tersebut dari semasa ke semasa? Ataupun ada sumber pendapatan lain yang suruhanjaya boleh jana, mungkin daripada levi dan sebagainya? Saya lebih menjurus pada kalau boleh biarlah suruhanjaya ini *independent*. Kerajaan tidak dibebankan tetapi faedahnya sangat tinggi kepada rakyat. Maknanya rakyat rela hati menerima apa juga mungkin undang-undang, peraturan dan sebagainya kerana akhirnya pertamanya rakyat tidak dibebankan.

Keduanya, rakyat selesa dengan semua sistem pengangkutan yang ada. Kalau kita lihat Tuan Yang di-Pertua, salah satu tanggungan selain daripada gaji ialah sudah tentu pencen staf termasuklah juga selepas itu untuk tujuan meningkatkan sumber manusia ialah biasiswa termasuk juga pinjaman kenderaan, pinjaman perumahan dan sebagainya. Ini semua melibatkan satu amaun yang besar, beban kepada suruhanjaya dan mungkin juga kepada kerajaan. Maknanya Tuan Yang di-Pertua, tanggungjawab ini bertambah.

Saya sebenarnya seperti yang saya sebutkan tadi, saya lebih pada soal biarlah kerajaan tidak dibebankan dengan kewangan semata-mata kerana penubuhan organisasi ini. Oleh yang demikian Tuan Yang di-Pertua, saya amat berharap supaya kalaulah pendapatan yang akan dijana oleh suruhanjaya nanti lebih menjurus kepada soal saman dan denda sebagai salah satu daripada pendapatan suruhanjaya.

■1820

Saya yakin ini bukanlah salah satu pendekatan yang bijak. Walaupun ada saman dan denda, tetapi itu adalah lebih kepada mendidik ataupun penyelesaian terakhir kepada penguatkuasaan sesuatu peraturan atau undang-undang kepada orang ramai supaya patuh dengan sesuatu undang-undang bagi tujuan untuk mencapai matlamat. Matlamatnya tadi ramai di kalangan rakan-rakan kita sudah sebut untuk meningkatkan kecekapan pengangkutan awam, akhirnya ialah supaya kesesakan lalu lintas ataupun trafik dapat diselesaikan.

Oleh yang demikian Tuan Yang di-Pertua, sudah tentulah orang ramai akan tertanya-tanya ataupun menunggu apakah bentuk tindakan tegas yang mereka terima bagi tujuan tersebut. Saya yakin orang ramai akan memberikan kerjasama yang sepenuhnya kepada suruhanjaya ini bagi tujuan yang murni tadi. Akan tetapi pada masa yang sama Tuan Yang di-Pertua, saya yakin orang ramai sentiasa menunggu tawaran daripada kerajaan apa yang suruhanjaya ini ataupun

kerajaan boleh tawarkan kepada orang ramai supaya mereka boleh sama-sama memberi kerjasama dengan menggunakan pengangkutan awam.

Kalau kita bercakap soal kereta api, bas, LRT, teksi dan sebagainya. Apa yang boleh kita tawarkan kepada orang ramai? Orang ramai sudah pasti akan menggunakan perkhidmatan pengangkutan awam sebagai pengangkutan ataupun kenderaan utama berbanding dengan kenderaan sendiri sekiranya mereka puas hati dengan sistem pengangkutan itu. Menggunakan pengangkutan sendiri itu sebagai satu penyelesaian terakhir. Akan tetapi sekarang sudah terbalik, menggunakan pengangkutan awam sebagai penyelesaian terakhir tetapi menggunakan pengangkutan sendiri sebagai penyelesaian utama.

Di kawasan universiti, di dalam kampus malahan. Kita semak sahaja di Universiti Malaya, di UKM, malah di lain-lain boleh dikatakan banyak kenderaan persendirian. Pelajar-pelajar menggunakan kenderaan sendiri. Mereka sanggup didenda, malahan di universiti sudah berbalik kepada peraturan hutan rimba. Mereka lebih mengutamakan saman kepada pelajar-pelajar kerana pelajar-pelajar menggunakan kenderaan sendiri - diletakkan di tepi-tepi jalan hanya semata-mata kerana tidak cukup kawasan *parking*.

Jadi Tuan Yang di-Pertua, apa persoalan sekarang ini - apa yang suruhanjaya boleh tawarkan? Misalnya Tuan Yang di-Pertua, soal mula-mula - soal tiket. Adakah suruhanjaya nanti akan memastikan bahawa sistem tiket ini lebih efisien? Kalau kita tengok contohnya Tuan Yang di-Pertua, kita pergi ke LRT sekarang. Kita boleh menggunakan *Touch 'n Go* - betul. Kita boleh menggunakan *Touch 'n Go* - baik. Akan tetapi *Touch 'n Go* yang kita boleh gunakan di situ hanya boleh digunakan untuk seorang.

Apabila kita bawa isteri atau anak, yang belakang tidak boleh gunakan *Touch 'n Go* - ia tidak boleh digunakan dua kali di situ. Maknanya mestilah ada satu sistem yang lain. Terbaik Tuan Yang di-Pertua adalah *Mykad*. Saya yakin Tuan Yang di-Pertua, *Mykad* ini boleh dijadikan sebagai salah satu sistem tiket yang paling efisien. Akan tetapi sekarang belum lagi dilaksanakan dengan sepenuhnya. Ini salah satu daripada mungkin pendekatan yang suruhanjaya boleh lihat. Begitu juga soal *parking*, orang ramai yang menggunakan kenderaan menuju ke terminal pengangkutan awam LRT dan sebagainya tetapi tidak ada kawasan *parking*. Mereka terpaksa keluar daripada kawasan perumahan ke kawasan terminal ini menggunakan kenderaan. Kalau pun ada teksi, teksinya juga tidak efisien ataupun tidak selamat dan sebagainya.

Soal masa begitu juga. Soal keselesaan penumpang menunggu begitu lama di terminal dan sebagainya. Ini juga perkara-perkara yang harus diselesaikan. Maksud saya tadi Tuan Yang di-Pertua, apa sahaja jenis perkhidmatan yang ada kaitan dengan pengangkutan awam yang boleh ditawarkan kepada orang ramai. Ini supaya orang ramai dengan rela hati, dengan suka hati dan suci hati menggunakan pengangkutan awam. Ini sekali gus membantu usaha kerajaan untuk menyelesaikan masalah pengangkutan awam yang akhirnya menjurus kepada penyelesaian kesesakan trafik, yang kepada saya sangat serius yang berlaku di bandar-bandar besar dari semasa ke semasa.

Maklumlah kenderaan bertambah, ekonomi kita subur. Walaupun ada orang bercakap yang berhujah nampaknya sistem ekonomi kita sempit, amalan kejam dan sebagainya tetapi kenderaan bertambah banyak. Ini menunjukkan bahawa ekonomi kita berkembang dengan subur. Akan tetapi timbul soal kesesakan lalu lintas dan ini adalah salah satu daripada cabang-cabang masalah yang perlu dilihat oleh suruhanjaya supaya akhirnya matlamat akan tercapai. Begitu juga Tuan Yang di-Pertua, bukan sahaja soal pengangkutan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:
Yang Berhormat, masa.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Masa ya?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:
Ya.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Kalau begitu saya patuhi masa. Saya menyokong. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:
Ya. Yang Berhormat Menteri, saya ingat Yang Berhormat Menteri pun cukup peka bahawa banyak isu yang dibangkitkan itu tidak ada kena mengena dengan undang-undang ini. Jadi sila Yang Berhormat Menteri menjawab.

6.26 ptg.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Tan Sri Nor Mohamed Yakcop]:
Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Izinkan saya mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan jutaan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan Rang Undang-undang Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat (SPAD) 2010 tadi. Memang banyak pandangan, ulasan dan cadangan yang begitu baik telah dikemukakan dan semua ini akan kita ambil nota dan cuba untuk dilaksanakan dalam sistem rejim baru.

Saya begitu gembira juga Tuan Yang di-Pertua, sebab hampir semua Yang Berhormat menerima baik perwujudan satu suruhanjaya baru SPAD untuk memastikan bahawa sistem pengangkutan diberi satu fokus tertentu dalam kita menjurus kepada Wawasan 2020. Seperti kita sedia maklum dalam Wawasan 2020, kita ingin mewujudkan satu masyarakat yang mempunyai kualiti hidup yang tinggi berasaskan kepada pendapatan yang tinggi.

Kita juga tahu bahawa untuk mencapai satu masyarakat yang mempunyai pendapatan yang tinggi berasaskan kepada pengetahuan teknologi baru. Paling penting sekali ialah produktiviti. Di sinilah, seperti yang disebut oleh beberapa Ahli Yang Berhormat. Di sinilah kita nampak begitu banyak kerugian dari segi produktiviti tiap-tiap kali kita terperangkap dalam *traffic jam*. Kalau kita kali *manpower* yang *involve* dan *jam* yang terlibat, memang negara kita begitu kerugian. Kalau kita dapat menghapuskan - kalau tidak dapat hapuskan pun meminimumkan *traffic jam* di bandar-bandar tertentu, produktiviti kita akan dapat naik dengan begitu menyerlah. Ini supaya akan dapat membolehkan kita maju setapak untuk mencapai wawasan untuk menjadi sebuah negara yang maju.

Kita memang setuju ramai juga Ahli Yang Berhormat sebut tentang kadar, tentang *ratio* pengguna sistem pengangkutan awam khasnya di bandar-bandar seperti Kuala Lumpur hanya 12% atau 13% berbanding dengan negara lain seperti Singapura, Korea dan lain-lain dan juga negara-negara barat - 60% ada 70%. Kita juga berhasrat, bermatlamat untuk mencapai satu angka seperti itu - 40% atau 50% dalam tahun-tahun mendatang. Untuk kita berjaya dalam matlamat kita ini, yang penting sekali kita harus memastikan bahawa kita dapat mengatasi cabaran, mengatasi isu-isu bukan dengan melihat isu-isu itu secara *sly look*.

■1830

Tiap-tiap kementerian, tiap-tiap agensi melihat isu yang dihadapi dan mengambil tindakan tetapi tidak melalui satu sistem holistik, tidak merujuk satu ekosistem di mana kita memastikan bahawa tidak ada pertindihan dan langkahan-

langkah diambil secara holistik. Inilah tujuan, inilah tujuan kita menubuhkan SPAD untuk memastikan bahawa tindakan yang diambil ialah tindakan holistik dan kerajaan dapat menjurus kepada satu matlamat untuk membolehkan rakyat menggunakan *public transportation*, pengangkutan awam sebagai *first result* seperti Yang Berhormat Ledang katakan tadi, balik kepada satu masa dahulu yang kita menggunakan pengangkutan awam sebagai *first result* dan bukan sebagai *last result*...

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Minta mencelah Yang Berhormat.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop:...dan kalau kita lihat dalam statistik dari segi per kapita *ownership of car*, pemilikan kereta per kapita mungkin kita tidak sedar Tuan Yang di-Pertua, kita adalah antara tertinggi dalam dunia, bukan dalam *region* ini sahaja, tertinggi dalam dunia dari segi per kapita untuk *ownership of car*. Ini memang satu perkara yang menggembirakan kita sebab rakyat kita mampu mempunyai kereta tetapi pada masa yang sama, kita juga menghadapi masalah sebab setiap kali penduduk hendak masuk bandar untuk kerja atau untuk urusan lain, membawa kereta dan membawa kereta hanya seorang, seorang dalam satu kereta.

Satu masa dahulu saya masih ingat tahun 80-an ada bandar raya bercadang untuk mengatasi masalah ini dengan merancang satu *carpool* dan *carpool* itu hampir jadi tetapi isu dalam *carpool* ialah dari rumah ke pejabat tidak jadi masalah, semua ikut jadual, pukul tujuh bertolak empat orang duduk dalam satu kereta pergi ke tempat kerja masing-masing. Apa yang jadi masalah balik, ada yang balik pukul lima, ada yang balik pukul tujuh, ada apabila hendak balik mengambil isteri balik, mengambil anak balik itu jadi masalah, jadi *carpool* pun tidak jadi. Jadi saya...

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: [Bangun]

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Percaya dengan pewujudan suruhanjaya ini hampir semua masalah yang kita hadapi dapat dilaksanakan dengan satu fokus diberi dan satu kuasa yang diwujudkan, yang akan melihat semua isu secara holistik dan bukan secara *silo* Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Tasik Gelugor. Adakah Yang Berhormat sedar usaha telah pun dibuat pada 70-an, yang KL ini Kuala Lumpur ini kita adakan gerbang untuk melaksanakan *carpooling* dan sebagainya, gerbang, kemudian gerbang itu terpaksa dimusnahkan kerana tidak boleh dilaksanakan, ini bermakna usaha telah pun dibuat lebih 20 tahun yang lampau. Saya akan mengambil bahagian di dalam yang berikut, rang undang-undang yang berikut.

Walau bagaimanapun, bolehkah Yang Berhormat memberitahu kepada Dewan yang mulia ini, bilangan agensi yang terlibat dengan masalah ini, ada 10 ataupun 20 atau lebih agensi yang terlibat, yang pertama. Yang kedua, walaupun saya setuju, kita mesti melihat secara holistik untuk menyelesaikan kerana bertahun-tahun kita tidak dapat melaksanakan, tidak dapat menjayakan. Apakah dari pandangan Yang Berhormat masalah yang pokok?

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Yang Berhormat Menteri, boleh tanya? Saya mempunyai dua soalan, saya ingin tahu apakah sasaran kerajaan di dalam penggunaan pengangkutan awam setakat 2012?

Kedua adalah saya sebenarnya hendak tahu pendirian sebenar kerajaan, satu belah kata menggalakkan ramai menggunakan pengangkutan awam, tetapi sebelah lagi memberi diskaun kepada orang ramai, menggalakkan mereka

memberi kereta, menukar kereta Proton, diskaun RM5,000 sebelum ini. Jadi sebenarnya kerajaan menggalakkan menggunakan pengangkutan awam atau menggalakkan pemilikan kenderaan, sebab kita tahu Proton milikan kereta buatan negara, jadi saya juga itu salah sebabnya mengapa kesesakan lalu lintas yang begitu serius pada masa ini.

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: Menteri boleh saya membantu Menteri sedikit.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Saya ingin menjawab banyak soalan tadi.

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: Sikit, sikit sahaja saya hendak bantu Menteri sahaja. Tadi Menteri berpendapat...

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Saya hendak ingin menggulung ya, tetapi okey, *last* Yang Berhormat.

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: Hanya , tadi Menteri kata dahulu pun tidak begitu baik, sekarang kita adalah negara yang mempunyai per kapita terbanyak kereta. Adakah Menteri sedar pada tahun 1985, negara ini hanya mempunyai 3.7 juta kenderaan sahaja tetapi kali ini kita ada hampir 20 juta kenderaan dalam 25 tahun yang lalu, kita sudah tambah enam kali kenderaan dan adakah ini dasar Kerajaan Barisan Nasional yang sesat ataupun tidak berjaya, terima kasih.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Memang itu bukan dasar kerajaan untuk menggalakkan rakyat membeli kereta untuk *purpose*, untuk tujuan beli kereta. Kita pernah dengar sebutan *house owning democracy* tetapi tidak ada *car owning democracy concept*, tidak wujud.

Saya ingin menjawab beberapa soalan dahulu yang telah ditanyakan tadi, Yang Berhormat Arau dan juga Yang Berhormat Jasin telah mengemukakan isu tentang apa akan terjadi kepada kakitangan-kakitangan di dalam agensi kerajaan yang terlibat. Di dalam proses perwujudan SPAD dan pelupusan LPKP dan Jabatan Keretapi bagi Semenanjung Malaysia, kerajaan akan memastikan supaya tiada pihak yang akan mengalami kerugian terutamanya kakitangan yang terlibat di dalam agensi yang disebutkan tadi.

Semua kakitangan yang layak, akan ditawarkan skim opsyen tukar lantik untuk menerima pelantikan di dalam SPAD. Selepas terima dan syarat perkhidmatan SPAD ditentukan, kakitangan yang menerima pertukaran lantikan ke SPAD akan diberi opsyen sama ada untuk menerima skim perjawatan SPAD atau kekal dalam Skim Saraan Kerajaan Malaysia. Untuk kakitangan yang tidak termasuk dalam skim opsyen di atas akan dilantik di dalam SPAD melalui kaedah pinjaman. Ingin ditekankan di sini bahawa pada umumnya terma dan perkhidmatan dalam SPAD adalah lebih baik daripada apa yang sedang dinikmati oleh kakitangan yang terlibat.

Yang Berhormat Machang telah mengemukakan satu isu yang penting, mengapa Sabah dan Sarawak dikecualikan sekarang. Hasrat kerajaan adalah untuk menambah baik pengangkutan wam, darat di seluruh Malaysia bukan sahaja di Semenanjung. Walau bagaimanapun oleh sebab kerangka, oleh sebab landskap sektor pengangkutan awam darat bagi Sabah dan Sarawak adalah berbeza dari Semenanjung Malaysia. Satu kajian yang berasingan terpaksa dijalankan. Kajian terperinci ini akan dilaksanakan sebaik sahaja SPAD ditubuhkan supaya pelaksanaan dapat dicadangkan untuk dipakai di Sabah dan Sarawak

dengan kelebihan pengalaman dan pengenalan isu-isu yang telah dilalui sebelum ini.

■1840

Faktor-faktor yang perlu dikaji secara mendalam ialah:-

- (i) kerangka perundangan dan landskap sektor pengangkutan awam darat di Sabah dan Sarawak terutamanya mengenai kereta api, infrastruktur rangkaian jalan raya dan hubungan di antara pengangkutan awam darat dan air;
- (ii) keperluan pengguna tempatan;
- (iii) impak kepada pengendali dan pemegang lesen; dan
- (iv) peranan agensi-agensi tempatan termasuk pihak berkuasa tempatan di dalam perkhidmatan pengangkutan awam darat.

Dalam isu ini saya juga ingin memberi jaminan bahawa dalam rejim baru ini dalam kita melaksanakan sistem SPAD ini, kerajaan pusat akan mewujudkan satu hubungan yang rapat dan mesra dengan kerajaan negeri dan PBT supaya kita dapat mengambil langkah dan melaksanakan langkah-langkah itu dalam satu sistem holistik dan bukan sistem silo.

Yang Berhormat Arau telah mengemukakan soalan tentang taraf atau status suruhanjaya yang diwujudkan ini. Tuan Yang di-Pertua, SPAD merupakan satu badan berkanun *statutory body* dan diberi kuasa melalui peruntukan rang undang-undang. Jadi dia bukan satu syarikat atau satu GLC, tetapi adalah merupakan satu *statutory body*.

Yang Berhormat Arau juga telah menanyakan mengapa tiada keperluan bagi SPAD melaporkan prestasi kepada Parlimen. SPAD sebagai *statutory body* juga akan melaporkan kepada Parlimen ini di bawah akta badan berkanun akan membentangkan laporan di Parlimen. Yang Berhormat Arau juga telah mengemukakan isu mengapa Railway Asset Corporation tidak diserapkan ke dalam SPAD. RAC tidak diserapkan ke dalam SPAD kerana fungsi tugas SPAD tidak termasuk untuk mengendalikan dan memiliki aset pengangkutan awam darat. SPAD mempunyai fokus untuk menjalankan penyeliaan, perancangan dan penguatkuasaan.

Yang Berhormat Kubang Kerian tadi telah mengemukakan isu tentang dasar pemberian permit teksi yang tidak konsisten. Ini adalah satu isu yang memang akan diberi perhatian dan satu fokus yang khusus oleh SPAD untuk memastikan bahawa lesen teksi dikeluarkan dengan satu sistem yang teratur, yang adil dan ini pun sudah dimulakan pengeluaran lesen teksi dibuka mengikut keperluan. Kali terakhir permohonan dibuka untuk pemilikan teksi individu sehingga 31 Disember 2009 dengan kuota sebanyak 3,000 lesen. Lesen ini diberi keutamaan kepada pemandu-pemandu teksi yang telah memandu sekurang-kurangnya lima tahun. SPAD seperti yang telah saya sebutkan tadi akan melihat perkara ini dan mengambil tindakan-tindakan yang memastikan bahawa lesen teksi dikeluarkan dengan adil.

Tadi Yang Berhormat Kepong telah menanyakan soalan tentang berapa banyakkah agensi-agensi yang terlibat. 15 Yang Berhormat. Pada masa ini 15 agensi terlibat dan dengan 15 agensi yang terlibat, suruhanjaya SPAD ini akan menyatukan jadi satu.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Penjelasan. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Dari 15 agensi ini melalui pindaan kepada akta-akta yang lain kita nampak LPKP dan Jabatan Kereta Api terlibat. Macam mana dengan agensi-agensi lain, apakah tidak perlu dipinda akta-akta berkenaan ataupun ia diserapkan begitu sahaja?

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Ada agensi-agensi yang lain yang akan kita pindah selepas ini. Bagi pihak-pihak yang lain kita akan mewujudkan satu kerangka untuk kerjasama, tetapi secara fokus.

Tuan Liew Chin Tong [Bukit Bendera]: Penjelasan Yang Berhormat Menteri. Boleh Yang Berhormat Menteri bagi senarai agensi-agensi yang terlibat dengan tulisan? Terima kasih.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Hendak saya bacakan agensi yang terlibat?

- (i) Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri;
- (ii) Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan (LPKP);
- (iii) Bahagian Darat, Kementerian Pengangkutan;
- (iv) Jabatan Kereta Api, Kementerian Pengangkutan;
- (v) Jabatan Pengangkutan Jalan (JPJ), Kementerian Pengangkutan;
- (vi) Jabatan Keselamatan Jalan Raya (JKJR), Kementerian Pengangkutan;
- (vii) Institut Penyelidikan Keselamatan Jalan Raya Malaysia (MIROS);
- (viii) Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Semenanjung Malaysia, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan;
- (ix) Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air;
- (x) Jabatan Alam Sekitar, Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar;
- (xi) Kementerian Kerja Raya;
- (xii) Pesuruhjaya Pelancongan, Kementerian Pelancongan, ini untuk lesen bas pelancong. Sebelum ini dia jaga Pesuruhjaya Pelancongan Kementerian Pelancongan;
- (xiii) Polis Diraja Malaysia;
- (xiv) Dewan Bandaraya Kuala Lumpur; dan
- (xv) Pihak berkuasa tempatan dan kerajaan negeri.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Jempol telah mengemukakan isu tentang luar bandar. Itu juga satu perkara yang akan diberi perhatian oleh SPAD sebab SPAD bukan sahaja akan memberi tumpuan kepada bandar-bandar, itu memang penting. Kita mahu bandar-bandar seperti Kuala Lumpur, Pulau Pinang, Johor, Kuching, Sabah dan Kota Kinabalu terkeluar daripada kancah kesesakan *traffic jam*, tetapi kita juga harus melihat kepada penduduk luar bandar yang mahu pergi ke bandar yang terdekat mungkin lima kilometer atau 10 kilometer tetapi tidak mempunyai pengangkutan awam, sistem bas yang selesa dan dari pihak

pengendali sistem pengangkutan awam mereka tidak berminat untuk mewujudkan satu rangkaian sistem bas sebab tidak *viable*, sebab penduduk tidak ramai, tidak ada *critical mass* dan mereka tidak begitu berminat.

Jadi isu ini selalu kita dengar dan dengan perwujudan SPAD kita yakin, kita akan dapat mencari satu kaedah di mana kita dapat memberi insentif atau mencari jalan untuk membolehkan syarikat-syarikat untuk memberi perkhidmatan yang pada masa ini mereka tidak begitu berminat memberi. Ini mungkin dengan insentif ataupun memberi lesen di tempat mereka dapat untung yang banyak dan kita *as a quid pro quo*, kita minta juga mereka memberi perhatian kepada *root* jalan-jalan yang dianggap sebagai *social root*. Tuan Yang di-Pertua, akhirnya saya sekali lagi ingin mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam...

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Mohon sedikit boleh Yang Berhormat Menteri? Satu ayat. Yang Berhormat Menteri, dalam perbahasan tadi saya menyebut apakah rasionalnya diwujudkan SPAD ini untuk memikul satu tanggungjawab yang begitu besar ketika kerangka dasar pengangkutan negara itu semacam hilang atau tidak wujud. Bagaimana penjelasan Yang Berhormat Menteri?

■1850

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Ada dua Yang Berhormat, minta maaf saya lupa hendak sebut. Ada dua cara yang kita boleh pilih untuk melakukan transformasi dan membawa satu kebaikan dalam sistem pengangkutan awam. Satu ialah cara yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Machang tadi iaitu kerajaan mengambil usaha untuk membuat satu *master plan* dan secara lengkap, untuk satu tempoh yang lama, mungkin tahun 2020, 10 atau 20 tahun dan dalam *master plan* itu, kita meletakkan SPAD dan peranan SPAD dan tugas SPAD. Itu satu cara, saya tidak kata itu satu cara yang salah ataupun yang tidak begitu baik tapi itu bukan cara kita. Di Malaysia sejak dahulu lagi, kita mewujudkan institusi dan memberi institusi peranan untuk mewujudkan *road map*. Itu tradisi kita dan kita telah berjaya dalam membuat tradisi ini.

Mungkin ada negara lain yang buat cara lain, dia buat *road map* dahulu dan mewujudkan institusi selepas itu. Misalannya Tuan Yang di-Pertua, kita mewujudkan Suruhanjaya Sekuriti, saya terlibat pada tahun 1991 seperti di sini kita juga, kita ambil kuasa. Banyak kuasa di pegang oleh banyak pihak dan pada peringkat permulaan, mereka tidak juga sanggup untuk memberi kuasa kepada Suruhanjaya Sekuriti tetapi kita kata ini adalah satu perkara yang harus wujud dan di negara lain pun telah ada *Securities Commission*.

Jadi tahun 1991, 1992 kerajaan mewujudkan Suruhanjaya Sekuriti selepas suruhanjaya ini diwujudkan. Suruhanjaya Sekuriti buat *master plan*, *capital market master plan* untuk satu tempoh yang lama dan pada masa ini mereka ingin untuk membuat *master plan* yang kedua. Seperti juga Bank Negara Malaysia, kita mewujudkan Bank Negara Malaysia dan Bank Negara Malaysia buat satu *master plan*, *financial master plan*, *Securities Commission* buat *capital market master plan*. Itu cara kita, kita pilih cara untuk mewujudkan institusi dan minta institusi untuk membuat *master plan*, sekian Tuan Yang di-Pertua terima kasih.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Saya bersetuju dengan penjelasan Yang Berhormat Menteri tetapi tidak semua acuan pembangunan negara kita dipacu dengan mewujudkan institusi dahulu. Saya contohkan Dasar Ekonomi Baru. sebelum dasar ini dilaksanakan tidak banyak wujud cabang-

cabang ataupun peranan institusi, tetapi selepas diwujudkan Dasar Ekonomi Baru misalnya, contoh ini berbeza sedikit dengan sekuriti, kewangan dan sebagainya.

Akan tetapi Dasar Ekonomi baru *time frame* 20 tahun, dengan mendukung matlamat mendekatkan jurang pendapatan dan menghapuskan kemiskinan. Maka diwujudkan pelbagai institusi pelaksana, KESEDAR, KEJORA, KETENGAH, 'ketepi', KEDA, PERDA, segala macam. Kemudian kementerian salurkan peruntukan kepada institusi ini, tetapi acuan besarnya apa? Dasar Ekonomi Baru sebagai contoh. Apa yang saya bangkitkan tadi Dasar Pengangkutan sebab kajian oleh perunding sudah pun diberitahu jawapan oleh Jabatan Perdana Menteri. Dana sebesar RM3.63 juta telah dibelanjakan dan jawapan itu mengikat komitmen kerajaan iaitu akan dibentangkan pada pertengahan tahun 2009.

SPAD ini juga telah diumumkan sebelum daripada itu sedang dalam tempoh yang semacam seiring kajian dengan itu, tiba-tiba SPAD dibentangkan. Tidak ada masalah, tujuannya baik cuma hilangnya di mana Dasar Pengangkutan Negara, hendak jadi apa yang itu sebenarnya? Hendak letak di mana?

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Kajian yang telah dibuat akan dilihat oleh SPAD dalam Pelan Tindakan SPAD, sekian terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Terima kasih Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa rang undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

Masalah dikemuka bagi diputuskan; dan disetujui.

Rang undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar) **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Fasal 1 hingga 47 dikemukakan kepada Jawatankuasa.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Rasah.

6.56 ptg.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Terima kasih Tuan Pengerusi, ada beberapa perkara yang saya ingin dapatkan penjelasan lanjut daripada Yang Berhormat Menteri. Pertamanya fasal 2, tafsiran berkenaan Menteri. Di sini mengatakan bahawa "*Menteri ertinya Perdana Menteri.*" Saya hendak dapatkan penjelasan, sebab siapakah Menteri di dalam Jabatan Perdana Menteri yang akan bertanggungjawab ke atas suruhanjaya ini? Rang undang-undang ini dibentangkan oleh Tan Sri Nor Mohamed Yakcop, Yang Berhormat Tasik Gelugor Menteri di JPM yang bertanggungjawab ke atas EPU. Akan tetapi, LPKP adalah tanggungjawab bawah Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz iaitu Yang Berhormat Padang Rengas, jadi selepas suruhanjaya ini ditubuhkan siapakah yang akan bertanggungjawab dalam JPM ke atas suruhanjaya ini? Suruhanjaya ini akan *answerable* kepada Menteri yang mana satu? Pohon diberikan penjelasan.

Keduanya berkenaan dengan fasal 5, keanggotaan suruhanjaya. Saya baca perenggan di sini. Suruhanjaya hendaklah terdiri daripada anggota yang berikut yang hendaklah dilantik Menteri.

- (a) Pengerusi
- (b) Ketua Pegawai Eksekutif
- (c) Tidak lebih daripada lima orang wakil kerajaan; dan
- (d) Tidak kurang daripada tiga orang dan tidak lebih daripada lima orang anggota lain yang pada pendapat Menteri mempunyai pengetahuan dan pengalaman yang menunjukkan keupayaan dan profesionalisme dalam perkara yang berhubungan dengan pengangkutan awam darat atau apa-apa kelayakan sesuai yang lain sebagaimana yang ditentukan oleh Menteri.

Saya rasa ayat ini seolah-olah satu *blank cheque* kepada Menteri, memberikan kuasa kepada Menteri untuk menentukan. Apakah kriteria ataupun apakah takrifan bahawa orang yang berkelayakan itu. Saya lebih cenderung kalau ini dapat dispesifikkan. Mungkin ada wakil daripada Persatuan Pengguna, wakil daripada *Bar Council* dan sebagainya. *At least* ada spesifik, setakat ini apa yang kita lihat di sini seolah-olah satu ayat yang tidak satu takrifan memberikan kuasa mutlak kepada Menteri untuk menentukan siapa yang bakal menjadi ahli suruhanjaya ini. Minta diberikan penjelasan lanjut supaya ada satu *clear guideline* siapa yang sepatutnya duduk dalam suruhanjaya ini.

Ketiganya dan yang terakhir ialah fasal 15, fungsi suruhanjaya. Melaksanakan dan menguatkuasakan undang-undang pengangkutan awam darat. Pada ketika ini saya rasa dalam bidang pengangkutan awam, kita terlalu banyak agensi penguat kuasa undang-undang, terlalu banyak pihak penguat kuasa. Saya rasa ini merupakan satu aduan yg sering kali kita dengar daripada persatuan-persatuan pemandu lori, daripada persatuan-persatuan pengangkutan darat dan sebagainya.

Terlalu banyak penguat kuasa, kadang-kadang penguat kuasa ini ada *guideline* atau garis panduan yang berlainan, menyebabkan banyak kadang-kadang mungkin dalam satu jalan, satu lebuh raya diberhentikan dua tiga kali kerana ada JPJ, Polis Trafik, LPKP dan tambah pula kalau suruhanjaya jadi penguat kuasa, akan ada empat ataupun lima penguat kuasa yang berlainan. Jadi ini akan menimbulkan banyak kekeliruan kepada pengguna, kepada orang ramai.

Saya hendak dapatkan penjelasan sama ada selepas suruhanjaya ini ditubuhkan, maka suruhanjaya ini merupakan satu-satunya penguat kuasa ataupun masih ada selari dengan penguat kuasa yang lain dan undang-undang ini terpakai juga ataupun boleh dikuatkuasakan bersama Polis Trafik dan JPJ dan sebagainya. Minta diberikan penjelasan, terima kasih.

■1900

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya, sila Yang Berhormat Machang.

7.00 mlm.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Manchang]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Pada peringkat Jawatankuasa saya merujuk kepada fasal 1(2), akta

terpakai bagi Semenanjung Malaysia. Saya mendengar penjelasan ringkas Yang Berhormat Menteri tadi yang menyebut antara lain kenapa pemakaian SPAD ini tidak meliputi Sabah dan Sarawak kerana, yang pertama kajian tentangnya akan menyusul; buat masa ini belum ada lagi.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Jawapan itu Yang Berhormat Menteri pada taksiran saya, pada kefahaman saya tidak begitu mengikat komitmen kerajaan. Melainkan diberikan secara meyakinkan, tempoh masa bila kajian hendak dibuat. Sedangkan kajian yang telah berjalan pun, macam saya sebut tadi belanja sebesar RM3.63 juta kepada perunding itu pun belum kerajaan laksanakan, apa lagi kalau kajian tentang kecekapan pengangkutan awam di Sabah dan Sarawak itu tidak dimasukkan di dalam pemakaian pelaksanaan SPAD ini. Itu memerlukan lebih penjelasan sebab saya fikir kalau perkara ini tidak dimasukkan daripada awal, penggubal kepada rang undang-undang ini tidak memasukkan langsung Sabah dan Sarawak. Pada alasan saya Kuching adalah bandar yang keempat terbesar dan pesat berkembang, mana mungkin kita terlepas pandang dari sudut itu. Ini sudah tentu juga akan mencatatkan program transformasi kerajaan, NKRA tadi itu.

Yang kedua saya merujuk kepada fasal (3)(2)(a), rancangan induk pengangkutan awam darat negara bagi 20 tahun. Kemudian fasal 3(2)(b), rancangan induk untuk pengangkutan awam darat wilayah bagi 20 tahun. Atas perkara yang sama saya membangkitkan pada peringkat polisi tadi, bukannya pelan induk pengangkutan awam sepatutnya disediakan pada tahun 2009 lagi, seperti yang terkandung dalam jawapan Parlimen pada 17 Mac? Jadi bagaimana kita boleh memberikan justifikasi perbelanjaan yang telah kita gunakan pada ketika pelan induk pengangkutan belum wujud? Akan tetapi fasal 3 sudah pun menyebut tentang *time frame* atau *timeline* sepanjang 20 tahun.

Fasal 4 Tuan Pengerusi, ini juga disinggung tadi berkaitan dengan jaminan Yang Berhormat Menteri bahawa dalam membangunkan dasar dan rancangan termasuk skim dan program yang diperihalkan dalam seksyen 3, Suruhanjaya hendaklah berunding dengan Kerajaan Negeri. Itu disebut. Saya ingin tahu dalam proses rundingan ini, setakat mana sebenarnya kuasa negeri? Saya hendak tekankan persoalan itu dahulu. Ini kerana dalam hubungan *federalisme* persekutuan dan negeri, kalau mengikut pengalaman dalam isu-isu yang lain, proses rundingan itu kalau pun berlaku ia tidak membabitkan atau tidak melibatkan Kerajaan Negeri yang dipilih secara sah dalam proses demokrasi. Sebaliknya, rundingan dibuat atas nama negeri tetapi ia membabitkan Jabatan Persekutuan. Ini perlukan lebih lagi penjelasan, setakat mana fasal 4 itu mengikat ataupun memungkinkan bidang kuasa negeri itu dihormati dalam proses rundingan. Apa mekanismenya? Fasal 4(d) Tuan Pengerusi, ini soal memastikan cadangan mematuhi secara umum Rancangan Fizikal Negara. Rancangan Fizikal Negara ini tafsirannya khusus di dalam Akta Perancangan Bandar dan Desa. Apakah Rancangan Fizikal Negara ini diguna pakai dalam rang undang-undang ini seperti mana tafsiran di dalam Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976? Ini kerana *quotation* ini disebut dalam fasal 4(d), Rancangan Fizikal Negara. Apakah maksud yang sama? Saya hendak dengar penjelasan yang itu dahulu.

Tuan Pengerusi, fasal 13(1) ini menyebut tentang menetapkan caj penentuan harga bagi kesesakan kawasan yang hendaklah dibayar oleh pengguna jalan di dalam mana-mana kawasan yang ditentukan. Ini soal caj dan kenaikan. Perkara yang saya ingin timbulkan ialah bila kita luluskan rang undang-

undang ini sampai ke Dewan Negara dan kemudian kita wartakan, sekali gus fasal 13 ini perihal yang memperkatakan tentang menetapkan caj penentuan harga, akan terpakai... Pada masa yang sama, kita masih lagi...

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Mana? Fasal 13?

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Manchang]: Fasal 13. Caj kenaan.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Fasal 13?

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Manchang]: *Is it?*

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Ini Suruhanjaya...

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Manchang]: Okey, *sorry*. Saya tamat di situ. Saya salah rujuk ini, minta maaf. Baik, saya sentuh itu dahulu sebelum saya dengar. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, sila Yang Berhormat Menteri.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Menteri, ada seorang lagi Yang Berhormat. Ya, Yang Berhormat Indera Mahkota.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Saya cuma hendak tanya perkara yang cukup ringkas, saya rasa tadi Yang Berhormat Arau ada timbulkan tetapi dalam peringkat dasar Yang Berhormat Menteri tidak sebut. Dalam peringkat Jawatankuasa ini, saya hendak bangkitkan semula bahawa kemungkinan ada perkara yang tidak disengajakan atau barangkali macam manalah, tentang kepentingan untuk memasukkan sebagaimana dalam akta suruhanjaya yang terdahulu yang perlu kita masukkan Akta Badan Berkanun (Akta 240) kalau tidak silap saya, untuk kaedah mengemukakan laporan tahunan yang kalau kita teliti di atas Rang Undang-undang SPAD ini cuma berakhir dengan tahun kewangan sahaja. Fasal 37. Barangkali fasal 38 itu kita sengaja tidak masukkan untuk tujuan tertentu ataupun kita tertinggal. Itu sahaja.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Bagi soalan Yang Berhormat Indera Mahkota...

Datuk Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Kota Belud sikit.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: ...memang kita tertakluk pada Akta 240 secara automatik. Semua badan-badan berkanun perlu membentangkan.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Maksudnya kita tambahlah?

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Tidak, ini termasuk sebagai badan berkanun. Kita akan membentangkan.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Saya bagi contoh Yang Berhormat Menteri. Dalam perbincangan berkenaan Rang Undang-undang Suruhanjaya Persaingan tadi, ada disebut dengan jelas dalam kuasa bahagian kewangan tadi. Memang dia ada aturan yang biasa yang kelazimannya diguna untuk menyebut tatacara kewangan, tentang tahun kewangan dan juga laporan tahunan. Kalau kita tengok, ini standard ataupun prosedurnya hampir sama untuk satu suruhanjaya. Agak berturutan yang sama.

Cuma, itulah saya katakan tadi kalau begitu maknanya kita kena sebut juga dengan terang yang satu laporan tahunan juga diperlukan dan dikawal di

bawah Akta 240 yang barangkali kita tertinggal saya rasa ini. Dimasukkan selepas perkara ini...

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Tahu bahawa ini secara automatik. Sungguhpun tidak disebut, kita akan bentangkan.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Terima kasih. Saya ingin menjawab soalan yang dikemukakan tadi oleh Yang Berhormat Rasah tentang menteri yang bertanggungjawab. Menteri yang bertanggungjawab adalah Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Perdana Menteri mungkin boleh menurunkan kuasa kepada seorang menteri lain tetapi itu hak Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri belum lagi membuat keputusan sama ada beliau akan menurunkan kuasa kepada menteri lain. Kalau menurunkan kuasa, siapa menteri yang akan terima kuasa, itu beliau belum buat keputusan.

Berhubung dengan pelantikan Ahli-ahli Suruhanjaya, sama ada perenggan lima memberi kuasa yang banyak kepada kuasa yang terlalu banyak kepada menteri, ada dua cara kita boleh buat. Satu kita cuba untuk meletakkan satu had, satu kekangan dalam akta untuk memastikan bahawa menteri hanya boleh melantik orang-orang dengan sifat-sifat tertentu sahaja sebagai Ahli Suruhanjaya. Akan tetapi kita fikir, mungkin elok juga kita memberi fleksibiliti kepada menteri.

Kita tahu bahawa tujuan penubuhan Suruhanjaya adalah satu tujuan yang baik. Dengan tujuan yang baik ini, yang penting sekali ialah Suruhanjaya yang dilantik itu dianggotai oleh ahli-ahli yang dapat memberi khidmat yang terbaik.

■1910

Jadi, untuk membolehkan Menteri memilih dari penduduk, dari pegawai-pegawai, dari usahawan-usahawan, mereka yang dapat memberi khidmat yang terbaik. Mungkin elok juga kita tidak terlalu memberi kekangan kepada Menteri. Itulah falsafah kita. Kita tidak sebut *constrain* yang banyak dalam perkara ini. Namun, saya tahu, kita tahu bahawa Menteri yang bertanggungjawab akan melantik yang terbaik untuk menganggotai SPAD. Tentang suruhanjaya dan fungsi suruhanjaya, saya tidak ada begitu jelas tentang fungsi yang suruhanjaya akan jalankan.

Memang saya sedar bahawa ada juga Yang Berhormat yang meragui tentang pewujudan SPAD sama ada kita dengan secara tidak langsung mewujudkan satu lagi birokrasi. Kita sudah ada 15 agensi. Sama ada kita mewujudkan satu lagi agensi menjadikan 16, tidak, Yang Berhormat. Kerajaan tidak akan melakukan perkara yang melibatkan perwujudan satu lagi birokrasi. Untuk tujuan apa kita hendak buat, kita akan melibatkan satu lagi agensi untuk meningkatkan birokrasi. Suruhanjaya yang wujud ini akan memastikan bahawa kita kurangkan, kita kurangkan birokrasi dan kita kurangkan pertindihan tugas-tugas supaya kita dapat satu sistem rejim yang holistik.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Penjelasan. Saya hendak dapatkan penjelasan dengan lebih lanjut berkenaan dengan penguatkuasaan ini. Tadi Yang Berhormat Menteri mengatakan bahawa tidak memberi jaminan bahawa tidak akan ada satu lagi birokrasi. Kita alu-alukan bahawa ia dapat disatukan dalam suruhanjaya ini. Adakah ini bererti bahawa pihak-pihak penguat kuasa yang sedia ada seperti LPKP, JPJ dan sebagainya, mereka tidak lagi menguatkuasakan undang-undang dan sebaliknya diberikan tugas ataupun diberikan kuasa ini kepada suruhanjaya ini untuk membentuk penguat kuasa secara holistik. Apa penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri?

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Ada juga tugas-tugas yang diserahkan kepada SPAD. Saya bagi satu contoh. SPAD ialah pengangkutan awam. Jadi bas di bawah SPAD. Namun kereta persendirian masih di bawah Kementerian Pengangkutan. Katakan SPAD telah melaksanakan satu sistem jalan, laluan hanya untuk bas. Hanya untuk bas dan bas di bawah SPAD. Namun katakan sebuah kereta, dia langgar peraturan dan dia menggunakan lorong, laluan yang dikhaskan kepada bas. Kalau kita tidak ada kuasa untuk mengambil tindakan ke atas kereta, kita tidak akan menjadi satu badan yang efektif.

Jadi JPJ telah menurunkan kuasa untuk kita mengambil tindakan ke atas kereta sungguhpun dia itu bukan pengangkutan awam. Jadi kita telah mencari banyak kaedah untuk kita menyelaraskan *the exercise of the authority*. Yang Berhormat Machang tadi mungkin saya jawab kemudian sebab saya...

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Penjelasan, Yang Berhormat Menteri. Sebelum ini Dewan telah meluluskan RM70 juta sebagai geran pelancaran suruhanjaya ini. Saya hendak tahu selepas tertubuhnya suruhanjaya ini, apakah kerajaan akan mengalami penjimatan kos pengurusan atau pertambahan kos pengurusan.

Tuan Er Teck Hwa [Bakri]: Yang Berhormat Menteri, minta penjelasan. Satu, pendek sahaja.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Ya.

Tuan Er Teck Hwa [Bakri]: Saya ingin Yang Berhormat Menteri menjelaskan apakah mekanisme dalam pelantikan tiga orang bukan wakil kerajaan ini secara teliti.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Saya sudah jawab tadi bahawa Menteri diberi fleksibiliti untuk memilih, yang Menteri dalam pandangan, hematan Menteri mereka dapat memberi perkhidmatan, sumbangan yang terbaik kepada SPAD. RM70 juta telah diberi sebagai geran permulaan dan suruhanjaya mempunyai kuasa untuk mendapat fi, caj, penalti, kompaun dan lain-lain. Saya tidak fikir kerajaan akan memberi lebih daripada RM70 juta yang telah diberi sebagai *one of grant* untuk mewujudkan SPAD.

Pada keseluruhannya, dengan perwujudan SPAD, perbelanjaan akan dikurangkan. Namun lebih penting dari pengurangan perbelanjaan ialah lebih penting dari angka yang – lebih besar ialah peningkatan dalam *revenue* hasil negara. Bukan hasil kerajaan tetapi hasil negara seperti saya sebut tadi. Peningkatan dalam hasil negara akibat dari kekurangan – susulan dari kekurangan kesesakan dan akibat dari kekurangan kesesakan, ini mengakibatkan peningkatan dalam produktiviti. Ini yang akan memberi satu input yang besar kepada negara. Terima kasih.

Datuk Haji Baharum bin Haji Mohamed [Sekijang]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Fasal 1 hingga 47 diperintahkan jadi sebahagian daripada rang undang-undang.

Jadual diperintahkan jadi sebahagian daripada rang undang-undang.

Rang undang-undang dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Rang undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan, dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

■1920

RANG UNDANG-UNDANG PENGANGKUTAN AWAM DARAT 2010**Bacaan Kali Yang Kedua Dan Ketiga****7.20 mlm****Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Tan Sri Nor Mohamed Yakcop]:**

Tuan Yang di-Pertua, saya telah membentangkan Rang Undang-undang Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat (SPAD) 2010 dan sekarang izinkan saya mencadangkan untuk sokongan Ahli-ahli Yang Berhormat, Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat 2010 yang bertujuan memberikan kuasa kepada suruhanjaya tersebut bagi menjalankan aktiviti, perancangan, pengawal seliaan dan penguatkuasaan pengangkutan awam darat.

Tuan Yang di-Pertua, Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat secara amnya memberi kuasa kepada SPAD. Kuasa tersebut terbahagi kepada tiga fungsi utama iaitu:-

- (i) Kuasa untuk merancang termasuk menghasilkan rancangan induk pengangkutan awam darat negara dan wilayah;
- (ii) Kuasa mengawal selia pemegang lesen dan pengendali perkhidmatan pengangkutan awam darat; dan
- (iii) Kuasa menjalankan aktiviti penguatkuasaan seperti audit, sekatan jalan, penangkapan dan pendakwaan.

Di bawah Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat ini segala kuasa - maaf tadi saya baca. Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan. *May be I read* sekali lagi.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: *You should read* Pengangkutan Awam Darat 2010.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan iaitu bahawa "Suatu Akta untuk mengadakan peruntukan bagi dan mengawal selia pengangkutan awam darat dan bagi perkara-perkara yang bersampingan dengannya" dibacakan kali yang kedua sekarang.

Saya telah membentangkan Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat dan sekarang izinkan saya mencadangkan untuk sokongan Ahli-ahli Yang Berhormat, Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat 2010 yang bertujuan memberikan kuasa kepada suruhanjaya tersebut bagi menjalankan aktiviti perancangan, pengawal seliaan dan penguatkuasaan pengangkutan awam darat. Di bawah Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat ini segala kuasa di bawah Akta Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan (LPKP) 1987 - Akta 334 dan Akta Kereta Api 1991 - Akta 463 dimansuhkan bagi Semenanjung Malaysia dan Wilayah Persekutuan Putrajaya melalui cadangan Rang Undang-undang Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan (Pindaan) 2010 dan Rang Undang-undang Kereta Api (Pindaan) 2010 masing-masing.

Akta Pengangkutan Jalan 1987 - Akta 333 dan Akta Pelesenan Kenderaan Pelancongan 1999 - Akta 594 juga dicadangkan dipinda bagi memberi kuasa kepada Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat untuk berfungsi sebagai

agensi tunggal yang menjalankan aktiviti bersepadu ke atas sektor pengangkutan awam darat. Kuasa-kuasa di dalam rang undang-undang ini akan membolehkan SPAD mempertingkat serta memberi lonjakan baru kepada sistem pengangkutan awam darat. Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat 2010 yang dicadangkan ini merangkumi 12 bahagian dan 258 fasal dan jadual. Izinkan saya untuk mengutarakan bahagian-bahagian penting dalam rang undang-undang ini.

Bahagian II – Dasar Pengangkutan Awam Darat, Perancangan Dan Strategi. Fasal 3 rang undang-undang ini menentukan tanggungjawab suruhanjaya untuk menghasilkan rancangan induk pengangkutan awam darat negara dan wilayah. Rancangan induk pengangkutan awam darat ini mengandungi polisi dan pelan makro termasuk skim dan program bagi pengangkutan awam darat. Di dalam menghasilkan polisi dan pelan yang saya sebut tadi fasal 4 mewajibkan suruhanjaya untuk berunding dengan mana-mana pihak berkuasa yang berkenaan dan juga Majlis Perancangan Fiskal Negara jika berkenaan. Polisi dan pelan yang dihasilkan juga perlu selaras dengan pelan struktur negeri di bawah Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976. Oleh itu SPAD akan bekerjasama rapat dengan pihak berkuasa tempatan dan mengambil kira polisi kebangsaan, wilayah dan negeri bagi memastikan semua polisi dan pelan adalah *coherent*, dengan izin.

Fasal 6 memperuntukkan kuasa untuk mengeluarkan lesen pengendalian terminal pengangkutan awam darat. Pelesenan terminal oleh SPAD akan mewujudkan satu taraf minimum baru yang perlu dicapai oleh pengendali terminal dengan mengambil kira keperluan orang kurang upaya serta mesra sejagat dan diharapkan bahawa ianya akan mencapai taraf perkhidmatan infrastruktur dan kemudahan yang antara terbaik di rantau ini.

Bahagian III mengenai Kenderaan Perkhidmatan Awam, Kenderaan Pelancongan Dan Kenderaan Barangan. Bagi Bahagian III, suka saya menjelaskan bahawa berikutan pemansuhan Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan bagi Semenanjung Malaysia dan Wilayah Persekutuan Putrajaya, kuasa untuk mengeluarkan lesen bagi perkhidmatan pengangkutan awam darat dan kenderaan barangan akan dilaksanakan oleh SPAD di bawah fasal 16 hingga fasal 74. Lesen pengangkutan awam darat terbahagi kepada:-

- (i) Lesen untuk perkhidmatan membawa penumpang dengan kenderaan;
- (ii) lesen untuk kenderaan pelancongan; dan
- (iii) lesen untuk perkhidmatan membawa barangan dengan kenderaan.

Rejim pelesenan yang terkandung di dalam rang undang-undang ini merupakan suatu rejim pelesenan yang berbeza dari apa yang diamalkan oleh LPKP kerana melainkan bagi kenderaan pelancongan, lesen tidak lagi dikeluarkan kepada setiap kenderaan. Sebaliknya pengendali perkhidmatan pengangkutan awam darat yang akan dilesenkan dan ini bermakna pemegang lesen akan bertanggungjawab ke atas kesemua aktiviti yang dibenarkan di bawah lesen yang diberi. Dengan pelaksanaan rejim pelesenan yang baru berdasarkan peruntukan peralihan diharap akan memastikan pengurusan perkhidmatan pengangkutan awam darat yang lebih baik oleh pengendali dan secara langsung meningkatkan tahap perkhidmatan kepada pengguna dan penumpang yang sewajarnya.

Selain daripada keselamatan dan keselesaan penumpang kemampuan bayar ataupun *affordability* dengan izin, kadar tambang yang dikenakan juga merupakan salah satu perkara yang dikawal selia oleh SPAD. Fasal 77 melarang mana-mana orang atau syarikat untuk menuntut, mengutip atau menyimpan

tambang yang kadarnya lebih daripada kadar yang telah ditetapkan oleh SPAD. SPAD akan menerajui aktiviti penguatkuasaan ke atas pengangkutan awam darat dengan kerjasama dari Polis Diraja Malaysia dan Jabatan Pengangkutan Jalan. Di dalam fasal 79 hingga fasal 84 pegawai SPAD, pegawai polis dan pegawai Jabatan Pengangkutan Jalan diberi kuasa untuk memberhentikan, menahan dan memeriksa kenderaan dalam menjalankan tugas di bawah rang undang-undang ini.

Bahagian IV – Kereta Api. Hal-hal mengenai kereta api adalah diperuntukkan di bawah Bahagian IV rang undang-undang ini. Bagi melengkapkan penyepaduan pengangkutan awam darat di bawah satu agensi fungsi dan kuasa Jabatan Kereta api dipinda kepada SPAD di bawah fasal 85 hingga fasal 143 rang undang-undang ini. Untuk menambah baik rejim perancangan pengawal seliaan dan penguatkuasaan, kerajaan juga telah menambah nilai kepada kerangka perundangan berkenaan kereta api dengan memansuhkan peruntukan-peruntukan baru seperti kuasa SPAD untuk membuat peraturan mengenai piawai prestasi berhubung penyediaan, kemudahan dan perkhidmatan kereta api yang patut disediakan oleh pengendali atau pemegang lesen.

Pemantauan ke atas tahap perkhidmatan ataupun *service level*, dengan izin dan keupayaan pengendali dan pemegang lesen akan dilakukan melalui pengauditan dan laporan yang harus dikemukakan oleh pengendali dan pemegang lesen. Ini juga adalah seragam dengan kuasa SPAD ke atas pemegang lesen bagi perkhidmatan awam darat seperti bas, lori dan teksi.

■1930

Bahagian V rang undang-undang ini pula menitikberatkan elemen integrasi dalam perkhidmatan pengangkutan awam darat. Buat masa ini sektor pengangkutan awam darat tidak mempunyai suatu badan atau agensi yang mengkoordinasi perancangan dan pembangunan kemudahan dan infrastruktur dalam memastikan *connectivity* dengan izin, antara mod-mod pengangkutan.

Bagi memastikan kecekapan dan keberkesanan perkhidmatan awam darat dalam sektor masyarakat, fasal 144 memberi kuasa kepada SPAD untuk mengenakan ke atas pengendali atau pemegang lesen perkhidmatan awam. Syarat yang mewajibkan pengendali atau pemegang lesen untuk mengambil langkah-langkah wajar bagi tujuan integrasi antara mod-mod pengangkutan awam darat. Integrasi atau *connectivity* antara mod-mod pengangkutan darat dan awam darat akan mempertingkatkan lagi *accessibility* dan liputan rangkaian pengangkutan awam dan sekali gus menjadikan pengangkutan awam darat sebagai pilihan utama rakyat.

Bahagian VII - Perlindungan Penumpang dan Penyelesaian Pertikaian. Tuan Yang di-Pertua, kerajaan prihatin terhadap hak dan kebajikan penumpang. Bahagian tujuh menetapkan aspek perlindungan penumpang dan penyelesaian pertikaian. Fasal 167 membenarkan SPAD untuk menetapkan garis panduan bagi menentukan tahap perkhidmatan kepada pengguna dan penumpang.

Bahagian VIII - Tribunal Rayuan. Bahagian lapan pula menggariskan kewujudan tribunal rayuan di bawah fasal 177, mendengar rayuan terhadap keputusan SPAD kecuali mengenai pelesenan.

Bahagian XI - Kuat Kuasa Mengumpulkan Maklumat dan Peruntukan Penguatkuasaan. Segala kuasa yang diperkenalkan di bawah rang undang-undang ini memerlukan pelaksanaannya yang mantap dan bersepadu dan dengan penyerapan fungsi dan kuasa LPKP dan Jabatan Keretapi ke dalam SPAD, aktiviti

perancangan pengawalseliaan dan penguatkuasaan akan lebih terancang dan berkesan.

Tuan Yang di-Pertua, langkah kerajaan mencadangkan Rang Undang-Undang Pengangkutan Awam Darat 2010 adalah bertujuan untuk memberi kuasa-kuasa kepada SPAD dalam usaha untuk mentransformasikan dan menyelaraskan kerangka dan landskap pengangkutan awam darat dalam memelihara kepentingan rakyat dan pada masa yang sama melahirkan pengendali dan pemegang lesen berdaya maju. Kerajaan berharap rang undang-undang ini dapat sokongan dan diterima baik oleh semua pihak.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Timbalan Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan I [Dato' Joseph Salang anak Gandum]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah rang undang-undang bernama suatu akta untuk mengadakan peruntukan bagi mengawal selia pengangkutan awam darat dan bagi perkara-perkara yang bersampingan dengannya dibacakan kali yang kedua sekarang dan terbuka untuk dibahas. Yang Berhormat Arau.

7.33 mlm.

Dato' Ismail Kassim [Arau]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang kepada saya untuk turut berbahas tentang Akta Pengangkutan Awam Darat ini. Kalau tadi Akta Suruhanjaya Awam Darat tadi telah dibentangkan, yang lebih melibatkan soal organisasi dan struktur organisasi baru yang bakal ditubuhkan. Maka Akta Pengangkutan Awam Darat ini lebih kepada kaedah pelaksanaan, berhubung dengan pentadbiran-pentadbiran dan bidang skop yang akan dipikul oleh suruhanjaya ini kelak selepas akta ini *insya-Allah*, diluluskan.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menarik perhatian tentang fasal 6 akta ini iaitu berhubung dengan kaedah perlesenan. Saya difahamkan seperti yang diumumkan oleh Yang Berhormat Menteri tadi, LPKP akan dibubarkan dan termasuk lagi beberapa kereta api dari segi operasi di mana akta 333 dan akta 594 akan dibubarkan menerusi pembentangan *bill* yang seterusnya.

Jadi saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri berhubung dengan kaedah pelesenan itu. Bagaimana dengan pelesenan ke atas terminal-terminal oleh Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat ini dapat kita selaraskan dengan peruntukan undang-undang yang sedia ada di bawah bidang kuasa dan juga pengurusan pihak berkuasa pihak tempatan. Kita tahu terdapat pertindihan yang sering berlaku di antara agensi dan apabila untuk kita menguatkuasakan ini, kita akan sedikit ada masalah kerana kita pernah menubuhkan Akta APMM dan sebagainya. Akan tetapi kita lihat dari segi pelaksanaan kita masih ada pertindihan undang-undang yang memerlukan usaha kerajaan bagi memastikan kajian semula supaya ia dapat diletakkan di bawah satu agensi seperti mana yang berlaku sekarang.

Jadi dalam hal ini, bagaimanakah Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat ini mengambil tindakan dalam membuat pembatalan terhadap lesen-lesen terminal yang telah dikeluarkan oleh pihak berkuasa tempatan? Jadi di sini kita mohon ada keselarasan supaya soal-soal yang berhubung dengan pelesenan ke atas terminal-terminal ini kita dapat koordinasi sepenuhnya. Kemudian saya akan menarik perhatian Yang Berhormat Menteri berhubung dengan fasal 17, iaitu berhubung dengan rejim perlesenan kenderaan pengangkutan awam dan

kenderaan barangan yang kelak akan kita laksanakan menerusi operator atau syarikat-syarikat yang telah diberikan hak mengendalikannya.

Dalam hal ini, apakah tindakan ataupun perancangan SPAD sekiranya terhadap individu yang berhasrat untuk mendapatkan lesen kenderaan pengangkutan awam seperti teksi dan kereta sewa... Bermakna di mana LPKP dibubarkan, jadi komitmen ini boleh dikatakan sepenuhnya akan terpikul di bahu SPAD. Jadi peralihan ini akan menimbulkan sedikit keraguan kalau ia - mungkin sebahagian daripada kakitangan ini akan berpindah ataupun akan menyertai organisasi ini.

Akan tetapi yang lain-lain kita masih memerlukan soal *organizing* yang begitu rumit, yang memerlukan perbincangan dan kajian-kajian yang lebih terperinci dan tindakan-tindakan yang boleh dikenakan ke atas pemandu kenderaan perdagangan yang melakukan kesalahan lalu lintas yang melebihi had laju yang telah dibenarkan, kemudian memandu dalam keadaan yang berbahaya dan berkelakuan yang lain yang tidak sepatutnya dilakukan di jalan raya dan sebagainya. Jadi sini tindakan-tindakan yang boleh dikenakan kepada syarikat berkenaan, kepada pemandu dan kepada konduktor yang terlibat dalam perkara-perkara tersebut.

Jadi saya pohon Yang Berhormat Menteri memperjelaskan perkara ini untuk kita patikan bahawa dalam akta ini pelaksanaan memastikan suruhanjaya dapat bergerak lebih efisien dalam mengendalikan tugas dan tanggungjawab. Selain daripada itu fasal 19 dan fasal 39 - saya ingin tanya Yang Berhormat Menteri mengapa wujud perbezaan iaitu tempoh pelesenan bagi kenderaan pengangkutan awam pada sekarang ini tidak melebihi daripada tujuh tahun dan kenderaan pelancongan yang sekarang ini tidak melebihi tiga tahun. Sedangkan kedua-dua jenis perkhidmatan tersebut adalah terlibat dengan orang awam atau membawa orang ramai sama ada pelancong dan sebagainya. Jadi saya pohon penjelasan dari Yang Berhormat Menteri.

Yang terakhir ialah fasal 22 - saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri tentang bagaimana SPAD dapat mengukur tahap prestasi perkhidmatan pengangkutan awam kepada penumpang-penumpang. Apa kriteria yang diguna pakai dalam mencapai objektif-objektif ini. Jadi kriteria-kriteria ini amat memerlukan satu garis panduan yang jelas dalam kita menilai dan membuat penilaian dalam memastikan kelancaran perjalanan SPAD dalam meningkatkan prestasi cemerlang perkhidmatan awam. Terima kasih. Saya mohon menyokong, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Rasah.

7.39 mlm.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberikan peluang kepada saya untuk membahaskan Rang Undang-Undang Pengangkutan Awam Darat 2010. Terlebih dahulu saya ingin merujuk kepada fasal 4 yang berkehendakkan bahawa segala pembangunan dasar dan perancangan suruhanjaya ini perlulah berunding dengan kerajaan negeri kerana ini termaktub dalam fasal 4A.

Saya berkongsi pandangan dan juga sentimen dengan Yang Berhormat Machang tadi. Saya berharap ini benar-benar dipraktikkan oleh suruhanjaya ini yang ditadbir oleh Kerajaan Persekutuan. Ini kerana melihat pengalaman kita,

kerajaan-kerajaan negeri terutamanya kerajaan-kerajaan negeri di bawah Kerajaan Pakatan Rakyat. Sering kali kita tidak mendapat kerjasama tidak di *consult*, tidak ada rundingan oleh Kerajaan Persekutuan.

■1940

Kita berharap, dengan adanya fasal ini dalam akta ini, maka segala perancangan dasar berkenaan dengan pengangkutan awam ini yang memberikan kesan atau pun impak kepada negeri tersebut, ia perlulah mendapat rundingan, mengadakan *consultancy* dan mendapat restu, kerjasama dan perjanjian bersama dengan kerajaan-kerajaan negeri terutamanya kerajaan-kerajaan negeri yang di bawah Pakatan Rakyat. Ini kerana kita tidak mahu ini memberikan satu ruang *politicking* kepada pihak Kerajaan Persekutuan yang cuba *bypass* kerajaan negeri. Kita berharap ini benar-benar ikhlas dilaksanakan oleh Kerajaan Persekutuan.

Kedua, saya ingin merujuk kepada bahagian kereta api. Sistem pengangkutan awam yang bersepadu memanglah penting. Bukan sahaja untuk mencapai sasaran NKRA, untuk mendorong atau menggalakkan lebih ramai rakyat Malaysia menggunakan pengangkutan awam tetapi saya melihat ini sebagai satu faktor pemangkin, faktor utama untuk membangunkan wilayah.

Pertamanya, kalau kita ada satu sistem pengangkutan awam bersepadu yang baik dan berkesan, ia dapat mengurangkan kesesakan dan *congestion* di Kuala Lumpur dan menggalakkan lebih ramai pekerja-pekerja yang duduk atau pun bekerja di Kuala Lumpur untuk tinggal di luar ibu kota. Ini kerana, kita lihat contohnya di negara-negara lain, di *cities* lain, di Tokyo, di Jakarta pun, di mana-mana, di London dan sebagainya ramai pekerja pada siang hari mereka bekerja di ibu kota tetapi apabila menjelang malam, menjelang petang mereka duduk di luar ibu kota. Di wilayah-wilayah yang berada mungkin setengah jam atau pun satu jam luar daripada Kuala Lumpur.

Kita berharap dengan adanya sistem pengangkutan awam bersepadu ini, ia dapat menggalakkan lebih ramai pekerja yang bekerja di Kuala Lumpur tetapi duduk di luar. Kita berharap ini akan dapat membawa satu pembangunan wilayah kepada wilayah-wilayah di luar Kuala Lumpur terutamanya di kawasan selatan, terutamanya di Negeri Sembilan. Ini kerana, Negeri Sembilan ini merupakan satu-satunya negeri di Semenanjung, walaupun di bawah Kerajaan Barisan Nasional juga, kerajaan negeri tetapi Negeri Sembilan adalah di antara negeri yang tidak termasuk dalam mana-mana pembangunan koridor, pembangunan wilayah. Jadi, kita harap ini dapat membantu pembangunan wilayah, pembangunan di Negeri Sembilan khususnya di kawasan-kawasan yang berdekatan dengan Kuala Lumpur, khususnya di Nilai, di Seremban, di Rembau, di Rasah terutamanya dan sebagainya dapat membawa kepada satu pembangunan wilayah di Negeri Sembilan.

Memang menjadi visi Pakatan Rakyat untuk menjadikan Negeri Sembilan sebagai bandar raya satelit kepada Kuala Lumpur kalau kita memerintah kerajaan negeri di Negeri Sembilan. Jadi, kita harap dengan adanya undang-undang baru ini, ia dapat memangkinkan satu sistem pengangkutan awam bersepadu dan membawa, mendorong dan menggalakkan supaya Seremban ini dapat menjadi sebuah bandar raya satelit kepada Kuala Lumpur khususnya kepada pekerja-pekerja Kuala Lumpur.

Ini merupakan satu faktor serampang dua mata, satu strategi serampang dua mata. Pertamanya kita dapat menawarkan satu persekitaran hidup yang lebih baik, yang lebih hijau, yang lebih sihat, lebih murah kepada pekerja-pekerja di Kuala Lumpur. Keduanya, ia dapat membangunkan wilayah di Negeri Sembilan dan boleh menjadi satu faktor pemangkin kepada ekonomi Negeri Sembilan.

Justeru itu saya ingin bertanya kepada pihak menteri. Apakah cadangan daripada pihak Kerajaan Persekutuan sama ada kita akan mengkaji semula sistem kereta api, *bullet train* yang pernah dicadangkan oleh YTL. Saya membaca petikan ini dalam laporan media tahun lepas 2008. *"The government is not going ahead with the bullet train project because the financial model submitted would involve a significant cost to be borne by the government"*, Sulaiman Mahbob, *Head of the Economic Planning Unit in the Malaysian Prime Minister Office told Reuters by phone*.

Ini pendirian Kerajaan Persekutuan pada tahun lepas bahawa cadangan atau pun *proposal* yang telah diberikan oleh YTL, *not viable* kepada Kerajaan Persekutuan kerana ada sebahagian daripada *cost* itu perlu ditanggung. Akan tetapi, saya rasa ini bukan alasan untuk kita tidak mengkaji seterusnya projek ini. Bagi pendapat saya, saya merasakan bahawa projek *bullet train* ini di antara Kuala Lumpur dengan Singapura merupakan satu projek yang akan memangkinkan pembangunan di negeri-negeri selatan terutamanya Negeri Sembilan.

Kalau kita boleh kurangkan perjalanan Kuala Lumpur ke Singapura sehingga 90 minit menggunakan *bullet train*, bayangkan mungkin di antara Kuala Lumpur dengan Seremban hanya 15 minit. 15 minit ke 20 minit. Sememangnya kita memerlukan beberapa stesen kalau ada *bullet train* di antara Kuala Lumpur dengan Singapura, mungkin ada stesen di Seremban, di pertengahan mungkin di satu, dua bandar kecil di Melaka dan di Johor Bahru dan sebagainya. Mungkin ini akan menjadi pemangkin.

Saya berharap ini boleh dikaji semula oleh Kerajaan Persekutuan. Saya bukan mengatakan bahawa projek ini semestinya perlu dilaksanakan oleh YTL, tidak. Kalau kita rasakan projek ini *viable*, projek ini boleh dilaksanakan, mungkin kerajaan mengkaji semula dan membuka itu dengan satu cara tender terbuka kepada semua syarikat untuk membida sama ada mereka boleh melaksanakan projek ini secara PFI tanpa apa-apa kos yang ditanggung oleh kerajaan. Sekiranya ini dapat dilakukan, saya rasa ia akan membawa kepada satu pembangunan yang hebat kepada negeri-negeri di selatan terutamanya Negeri Sembilan. Seterusnya, saya merasakan bahawa walaupun pada ketika ini di Seremban, di antara Seremban dengan Kuala Lumpur, kita ada KTM Komuter dan akan dipanjangkan ke Gemas. Seremban ke Gemas pula ada laluan berkembar dan sebagainya. Akan tetapi, saya bertanya satu soalan di DUN Negeri Sembilan dua hari yang lepas. Penggunaan komuter di antara Seremban dengan KL bukannya menggalakkan sangat. Purata penggunaan sehari hanya lebih kurang 6,000 orang iaitu 6,000 pengguna yang berulang-alik di antara Seremban dengan Kuala Lumpur. Ini bukan satu angka yang kita rasa memberangsangkan. Saya mengharapkan lebih ramai ada orang berulang alik menggunakan komuter ini.

Akan tetapi, faktor yang paling utama yang menyebabkan mereka tidak berminat yang pertamanya ialah pada ketika ini Seremban – Kuala Lumpur, komuternya satu setengah jam. Daripada Seremban sampai ke Kuala Lumpur, satu setengah jam. Walaupun ada satu dua trip yang *express* tetapi tidak ditambah. Saya berharap ini untuk jangka masa pendek pihak suruhanjaya boleh menasihatkan KTM Komuter supaya menambah *trip express* ini di antara Seremban dengan Kuala Lumpur. Ini yang pertama.

Kedua, saya juga ingin bertanya bahawa Timbalan Menteri Pengangkutan sebelum ini pernah mengatakan dalam Dewan yang mulia ini, bulan empat, bulan April ini akan bermula *express interstate train* di antara Seremban, Kuala Lumpur dan Ipoh iaitu dari Seremban sampai ke Ipoh tiga jam. Seremban – Kuala Lumpur, satu jam tetapi sampai hari ini saya tidak nampak ada apa-apa pengumuman lagi

dari pihak KTMB. Belum lagi dimulakan walaupun dikatakan telah bersedia. EMU semua telah dibeli dan sebagainya tetapi masih belum ada.

Akan tetapi, satu lagi faktor yang utama ialah *connectivity*. Seperti yang dikatakan oleh Yang Berhormat Menteri tadi *connectivity* di antara. Bayangkan kalau ada seorang pengguna, dia balik daripada Kuala Lumpur menggunakan komuter sampai ke stesen Seremban. Akan tetapi turun stesen Seremban tidak ada bas pengantara, stesen bas pun tidak ada di depan stesen kereta api itu. Tidak ada langsung satu kemudahan kepada pengguna-pengguna komuter itu untuk mereka balik ke rumah.

Ini menjadi satu masalah besar kepada penduduk-penduduk Seremban. Ini kerana banyak syarikat-syarikat bas ini mereka tidak mahu memberikan perkhidmatan untuk *serve* jalan-jalan atau pun laluan-laluan ke taman-taman perumahan. Bukan sahaja di antara bandar Seremban dengan bandar-bandar kecil malah di dalam bandar Seremban sendiri. Untuk *serve* atau pun melalui laluan-laluan ke taman-taman perumahan yang mungkin bukannya taman-taman perumahan yang besar, syarikat-syarikat bas enggan kerana mereka kata merugikan, tidak menguntungkan.

Jadi, saya berharap pihak suruhanjaya akan melihat kepada ini. Tadi Yang Berhormat Menteri ada mengatakan bahawa ini akan dilihat dengan terperinci tetapi suka untuk saya mencadangkan supaya kita perlu pastikan. Ini sangat penting.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Gulung Yang Berhormat.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Kepada rakyat, golongan miskin yang tidak mampu membeli kereta sendiri. Ini sangat penting perkhidmatan bas kepada mereka. Saya cadangkan supaya mungkin suruhanjaya ini boleh melihat kepada kemungkinan untuk mewujudkan satu dana, satu *pool* yang mungkin seperti pembinaan rumah kos rendah. Ada di antara pemaju-pemaju yang dikecualikan untuk membina rumah kos rendah tetapi mereka dikenakan untuk menyumbang kepada dana untuk membina rumah kos rendah.

Mungkin ini model yang sama, boleh dilihat oleh Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat ini supaya kalau syarikat-syarikat bas yang diberikan lesen atau pun syarikat-syarikat lain yang tidak diberikan lesen, yang tidak ingin melalui laluan-laluan yang tidak menguntungkan, maka mereka diwajibkan untuk menyumbangkan 1% kepada dana ini supaya dana ini boleh digunakan untuk memberikan subsidi kepada syarikat yang sanggup melalui laluan-laluan yang tidak menguntungkan. Sosial *roads* ini. Saya harap ini dapat dipertimbangkan oleh pihak suruhanjaya. Sekian, terima kasih.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Lipis.

7.49 mlm.

Dato' Dr. Mohamad Shahrum Osman [Lipis]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang dan ruang untuk saya membahaskan Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat ini dan kita tahu bahawa tujuannya adalah untuk menubuhkan satu atau menggubal, membentuk sebuah undang-

undang, badan atau badan yang tunggal bagi menyelaras pembangunan pengangkutan awam darat di Semenanjung.

Selaku Ahli Parlimen yang membawa seruan rakyat, saya amat berharap rang undang-undang ini dapat mengawal selia pengangkutan awam darat yang lebih efisien dan memberi kesan efektif terhadap penggunaan terutamanya mengatasi kesesakan lalu lintas serta memberi kesan positif dalam pelbagai sudut kepada kehidupan rakyat terutamanya di bandar-bandar besar.

■1950

Oleh kerana itu saya melihat rang undang-undang ini yang memperincikan antara lain mengenai pemberian kuasa penyediaan pelan dan strategi, pengawalseliaan serta penguatkuasaan, syarat lesen dan tindakan penalti dapat juga mengatasi masalah-masalah seperti soal ulat tiket, kecukupan kenderaan terutama pada waktu puncak dan musim perayaan, keadaan yang kondusif di terminal-terminal serta kenderaan-kenderaan pengangkutan awam.

Sehubungan itu perkhidmatan pengangkutan awam seharusnya dijadikan teras utama dalam strategi kejayaan bagi tujuan penguraian kesesakan trafik. Keperluan mobiliti di bandar-bandar besar yang meningkat tidak akan mampu lagi disokong oleh pertambahan prasarana kerana arus pertambahan penggunaan iaitu bukan pemilikan kenderaan peribadi juga jauh mengatasi keupayaan penambahbaikan prasarana sedia ada. Masalah trafik akan menurunkan tahap sosioekonomi masyarakat dalam aspek produktiviti, permintaan bahan api, kos rawatan hospital, kebersihan alam sekitar, kualiti hidup dan jurang ekonomi antara kelas masyarakat.

Inilah masa terbaik sudah tiba untuk kerajaan membelanjakan hasil perolehan negara bagi tujuan meningkatkan keberkesanan pengangkutan awam terutamanya di bandar-bandar berkepadatan tinggi di negara ini. Perbelanjaan prasarana dan aset pengangkutan awam wajar untuk mewakili sebahagian besar pakej stimulus ekonomi yang pernah dicadangkan oleh Perdana Menteri ketika itu Timbalan Perdana Menteri pada 24 Januari 2008. Kajian di Amerika Syarikat telah menunjukkan sebuah negara maju yang telah mula menggubal Dasar Pengangkutan Awam Negara daripada mesra kenderaan peribadi kepada mesra kenderaan awam menunjukkan setiap USD1 yang dilaburkan untuk projek pengangkutan awam menjana USD9 dalam aktiviti ekonomi tempatan.

Tanpa penglibatan tunjang oleh sektor awam, sektor swasta yang menawarkan perkhidmatan pengangkutan awam tidak akan mampu bersaing dengan tarikan kepenggunaan kenderaan peribadi, kerana sistem sokongan prasarana kenderaan peribadi diberi keutamaan oleh kerajaan. Pembinaan jalan, lampu isyarat dan lain-lain, sebagai contohnya. Sedangkan purata pengguna jalan raya yang menggunakan kenderaan awam menggunakan ruang jalan yang jauh lebih luas daripada penggunaan kenderaan awam di samping menyumbang kepada peningkatan kos penyelenggaraan jalan raya dan pemuliharaan alam sekitar.

Tuan Yang di-Pertua, di kebanyakan negara maju, perolehan tambang pengangkutan awam hanya dapat menampung satu pertiga daripada kos keseluruhan operasi pengangkutan awam yang dinaiki. Kos selebihnya bersama dengan kos penyediaan prasarana dan aset pengangkutan awam diletakkan ke atas bahu sektor awam. Adalah diharapkan untuk Kerajaan Pusat dan segala kementerian dan agensi di bawahnya melaksanakan agenda penambahbaikan pengangkutan awam yang bersepadu dan menyeluruh melalui SPAD yang telah kita bahaskan tadi dengan penuh amanah, cekap dan telus. Itu yang penting.

Cuma saya hendak juga membangkitkan beberapa persoalan yang boleh dijadikan landasan untuk rang undang-undang ini. Pertama, soal pertindanan bidang kuasa. Di Lembah Klang ada LRT, komuter, ERL, monorel, bas RapidKL dan pengusaha bas swasta yang lain. Masing-masing mempunyai matlamat dan modus operandi yang berbeza. Tanpa sistem pengangkutan awam bersepadu, pengguna pengangkutan awam tidak mempunyai insentif untuk menukar kaedah pengangkutan awam digunakan. Ini akan menjadi satu penyebab utama orang ramai lebih suka menggunakan kenderaan-kenderaan peribadi, walaupun mungkin selepas ini dikenakan cukai masuk ke bandar yang mahal dan sebagainya.

Dalam sistem RapidKL sendiri contohnya, berapa kos perjalanan LRT, satu-satunya perkhidmatan pengangkutan awam yang boleh diharap bagi saya di Kuala Lumpur. Dari KLCC ke Titiwangsa lebih mahal daripada kos perjalanan dari KLCC ke Petaling Jaya. *Distance* ke Titiwangsa lebih pendek, ke Petaling Jaya lebih jauh tetapi harga tiket lebih mahal sedangkan jarak itu tadi kita tengok, sebenarnya ke Petaling Jaya tiga kali lebih jauh daripada ke Titiwangsa.

Perkhidmatan pengangkutan awam adalah sektor perkhidmatan awam yang paling penting untuk diuruskan dan perlunya satu agensi yang boleh untuk menangani kecelaruan antara pelbagai agensi kerajaan yang mencorakkan agenda pengangkutan awam di negara ini. Itu yang saya sebutkan tadi soal pertindanan bidang kuasa itu. Saya bagi contoh-contoh pertindanan bidang kuasa dalam pemantauan operasi adalah seperti berikut:

- (i) ketidakselarasan antara pangkalan data pihak polis dan Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan (LPKP) di mana ramai pemandu bas ekspres yang dipertanggungjawabkan atas kemalangan maut mempunyai rekod kesalahan lalu lintas yang buruk; dan
- (ii) JPJ memantau operasi pengangkutan awam hanya dari aspek laluan bas mengikut permit LPKP pada masa-masa tertentu sahaja. Tiada pemantauan dilakukan dari sudut ketepatan masa di situ dan juga jadual bas yang berjalan dan juga dari aspek keselamatan penumpang.

Saya bagi contoh pertindanan bidang kuasa dalam pemantauan prasarana seperti berikut:

- (i) laluan bas di bawah DBKL yang sedia ada tidak dipantau, malah dalam kesesakan jalan raya, PDRM membenarkan kenderaan lain mencerooboh masuk ke dalam laluan bas;
- (ii) kedegilan pengusaha bas – tidak semua ya – dalam mematuhi undang-undang jalan raya, terutamanya menjadikan simpang-simpang sibuk tertentu sebagai perhentian bas yang berada di bawah penguatkuasaan Dewan Bandaraya Kuala Lumpur dan mengambil serta menurunkan penumpang di tengah-tengah jalan raya setelah sesetengah pengusaha bas sengaja mensabotaj syarikat pesaing mereka dengan menyebabkan kerosakan teruk kepada perhentian bas awam di bawah kuasa pihak berkuasa tempatan yang menjadi perhentian bas syarikat pesaing; dan
- (iii) kesukaran JPJ bagi memantau kegiatan ulat-ulat tiket seperti di Pudu raya – sekarang ia sudah pindah ke tempat lain – sedangkan pengurusan kompleks berada di

bawah UDA yang ada hubung kait dengan kementerian lain dan pemantauan lesen bas pula di bawah LPKP.

Ini belum kita sentuh lagi soal pemberian lesen dan penyediaan prasarana. Jadi saya minta penjelasan terperinci daripada Menteri dalam soal pertindanan kuasa ini. Saya juga mencadangkan supaya adanya pihak berkuasa pengangkutan awam pusat yang bertanggungjawab menjamin piawaian dalam menentukan pencapaian prestasi utama atau KPI bagi sesebuah negara, kerana nanti rang undang-undang ini akan meliputi seluruh Semenanjung. Dasar Perancangan Pengangkutan Awam Bersepadu hendaklah diselarikan dengan Pelan Fizikal Negara dan DPPAB bertanggungjawab untuk menggembelng kerjasama daripada kementerian dan agensi sokongan kerajaan berkaitan dengan pengangkutan awam melalui skop pertanggungjawaban yang lebih luas dan penilaian pencapaian KPI.

Ketelusan dalam pencapaian KPI perlu dititikberatkan dan ini adalah tanggungjawab utama di bawah rang undang-undang ini. Di samping itu kerajaan juga perlu melihat dari aspek atau satu kaedah yang telah diguna pakai untuk mengukur keberkesanan pengangkutan awam Malaysia yang perlu diubah, kerana *viability* pengangkutan awam tidak dapat diukur melalui perolehan keuntungan dan operasi pengangkutan awam sahaja. Sering kali kedengaran ulasan daripada pihak pengusaha bas atau kereta api berkenaan dengan frekuensi pengangkutan awam yang tidak kerap di sesetengah lokasi perbandaran, kerana laluan tersebut tidak menguntungkan walhal laluan tersebut sentiasa dilalui kenderaan peribadi.

Ini menunjukkan wujudnya pergerakan orang ramai di kawasan terbabit. Ini menimbulkan tanda tanya sama ada kepenggunaan pengangkutan awam yang rendah disebabkan oleh kurangnya prasarana khas pengangkutan awam, iaitu laluan bas untuk memisahkan bas dan disekat kesesakan trafik, kurangnya integrasi antara pengangkutan awam, ketiadaan prasarana pejalan kaki yang sempurna atau laluan koridor yang melalui kawasan terbabit direka bentuk untuk mengutamakan pengangkutan peribadi berbanding dengan pengangkutan awam.

■2000

Akhirnya, oleh itu wajarlah untuk KPI diperkenalkan bagi mengukur keberkesanan pengangkutan awam dan untuk mengesan bahagian dengan izin, *weakest link*, yang mana patut diberi perhatian mendalam. Sekian, saya menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Tanjong.

8.00 mlm.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua atas peluang untuk membahaskan Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat dan saya menyambut baik fasal 3, fasal 4 dan fasal 5. Khususnya fasal 4 di mana sebelum ini saya mengutarakan kelemahan dari segi *engagement* dengan pihak berkuasa negeri yang dijawab dalam fasal 4 ini. Di mana dalam membangunkan dasar dan rancangan, suruhanjaya akan dikehendaki untuk berunding dengan kerajaan negeri dan akan mengambil kira pelan struktur negeri, pelan tempatan dan sebagainya. Ini semestinya akan membawa satu keadaan di mana memerlukan kerjasama di antara semua pihak supaya cabaran-cabaran untuk menambah baik sistem pengangkutan awam dapat tercapai.

Saya berharap kita mengambil kesempatan ini dengan menggubal SPAD dan juga hasrat untuk menambah baik sistem pengangkutan awam darat. Kita mengambil kesempatan ini untuk melihat *best practices* di dunia ini. Apakah yang dilakukan oleh negara-negara yang berjaya untuk mewujudkan satu sistem pengangkutan awam darat yang lebih baik selepas beberapa dekad mereka terperangkap dalam masalah lalu lintas ataupun sistem pengangkutan awam yang tidak baik?

Jadi, kita perlu ambil kesempatan melihat apakah model yang digunakan dan saya rasa di pihak *United Nations* pun ada banyak pengalaman ataupun melakukan kerja-kerja di merata dunia untuk mewujudkan satu kaedah di mana kita boleh memanfaatkannya. Saya rasa isu alam sekitar dengan pengangkutan awam bandar raya adalah saling berkaitan dengan kesedaran terhadap *global climate changes*. Ini kerana pelepasan daripada sistem pengangkutan awam kita adalah penyumbang yang amat besar kepada *greenhouse gas emission*. Saya rasa kita perlulah ambil kesempatan ini untuk mewujudkan sistem pengangkutan yang mampan dan mesra alam.

Satu kaedah yang diwujudkan oleh *United Nations Centre of Regional Development* adalah diberi nama *Environmentally Sustainable Transport* (EST) iaitu sistem pengangkutan yang mampan dan mesra alam. Saya berharap kaedah ini akan dapat diambil kira. Saya rasa bagi negeri Pulau Pinang kita berharap Kerajaan Persekutuan atau SPAD ini dapatlah mengambil pendekatan dan keperluan ini untuk memajukan sesuatu yang boleh mengintegrasikan semua dasar, strategi dan program. Dapat merangkumi elemen-elemen yang baik dalam konsep EST ini yang merupakan satu *paradigm shift* di masa lampau.

Kita melihat sistem jalan raya ini untuk membawa kenderaan dari lokasi A ke B. Akan tetapi *paradigm shift* untuk melihat sistem pengangkutan di mana tujuannya adalah untuk membawa orang ramai dari satu lokasi ke satu lokasi. Kalau kita mengamalkan pendekatan ini, maka sistem pengangkutan awam adalah jawapannya. Kita perlu melihat satu peralihan di mana kenderaan persendirian yang selama ini menjadi kebanggaan kita tetapi ia tidak *sustainable*. Berapa banyak jalan, terowong, jejantas, *flyover*, lebuh raya dan sebagainya dibina tidak akan dapat menampung peningkatan dalam bilangan kenderaan yang semakin bertambah.

Jadi pendekatan baru haruslah memberi tumpuan untuk *moving people and not car* yang selama ini menjadi pendekatan kita. Saya berharap dengan mengadakan *paradigm shift* ini kita akan dapat menangani cabaran dan bagaimana kita dapat memberi keutamaan baru iaitu kita perlu satu keutamaan kepada pengangkutan awam dan bukannya pengangkutan persendirian. Ada yang merasakan kita perlu melalui satu proses di mana negara-negara maju dari *car owning society* kepada *public transportation*, kita perlu melalui fasa-fasa yang begitu panjang dan mengambil masa 20 tahun atau 30 tahun.

Akan tetapi saya rasa dengan teknologi sekarang, kita boleh *live forward*. Kita tidak perlu melalui perjalanan yang begitu lama. *We need to take 20, 30 years* tetapi, kalau ada *political will* dan ada *paradigm shift*, mungkin dalam masa lima tahun atau sepuluh tahun, kita dapat melihat satu perubahan yang amat mendadak dan memenuhi hasrat Yang Berhormat Menteri yang kata transformasi dalam pengangkutan awam.

Jadi saya rasa ini akan dapat memberikan kita satu transformasi yang benar-benar. Seperti mana beberapa Yang Berhormat ada berkata bahawa *urban transport* adalah bersangkut paut dengan *sustainable development*. Di mana sudah menjadi satu bahagian *human development* untuk membolehkan kita

mengadakan akses yang mudah kepada tempat kerja, tempat rekreasi untuk mendapat perkhidmatan kerajaan dan syarikat-syarikat. Jadi kita perlulah menyediakan satu sistem pengangkutan yang dapat *sustainable*.

Ini adalah kerana kalau kita tidak dan negara kita pun ada menyaksikan kelemahan-kelemahan ataupun masalah-masalah yang timbul kerana sistem pengangkutan kita tidak *sustainable*. Seperti mana masalah-masalah pencemaran udara, kemalangan-kemalangan yang mengorbankan beribu-ribu nyawa rakyat jelata kita khususnya menjelang musim perayaan, itu perlulah ditangani kerana kalau tidak ditangani, ia akan membawa kerugian kepada negara kita. *Environmentally sustainable transport* sebenarnya merupakan satu pengumpulan *best practices* untuk mentransformasikan sektor pengangkutan. Memberi tumpuan kepada alam sekitar serta mengutamakan *people friendly urban transport infrastructure*, utamakan penumpang-penumpang dan orang ramai serta bukan kenderaan-kenderaan.

Kalau dilaksanakan, saya rasa kita dapatlah melihat penambahbaikan sistem pengangkutan yang akan membawa impak kepada *public health, road safety and maintenance, traffic noise management, social equity and gentle perspective*. Ini kerana kita pun mendengar ada hasrat untuk *compliance* bagi memastikan kemudahan-kemudahan yang disediakan adalah OKU *compliance* ataupun memudahkan golongan-golongan terpinggir itu dapat menikmati kemudahan-kemudahan pengangkutan awam.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, habiskan Yang Berhormat.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Ya, satu perkara yang penting dan saya mohon satu minit atau dua minit untuk menghabiskan adalah untuk memastikan *urban planning* dimasukkan ke dalam *transport planning*. Itulah satu perkara yang amat penting di mana densiti pembangunan tempat-tempat di mana bandar raya digubal, dapatlah mengambil kira keperluan pengangkutan.

■ 2010

Ada satu pertikaian terhadap *congestion charging* di mana ada beberapa pihak menyuarakan. Mungkin kita lihat *practices* di Singapura dan diikuti di Stockholm, di London tetapi di Malaysia, melainkan kita menyediakan satu sistem pengangkutan awam, kita perlulah mengkaji dengan mendalam sama ada *congestion charging* ini sesuai pada masa ini. Dengan ini, saya mengucapkan terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Tangga Batu.

8.11 mlm.

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua, kita rasa bersyukur kerana akhirnya akta ini dapat dibentangkan di Dewan yang mulia ini. Pagi tadi kita membaca akhbar, di dada-dada akhbar dan juga media elektronik kita menyebut tentang bagaimana kita seharusnya menolak tepi *mediocre* Yang Berhormat Kepong, lebih kurangnya macam Yang Berhormat Kepong. Sikap lebih kurang haruslah ditolak ke tepi dan kita meletakkan kualiti ataupun memberi perhatian kepada perkara-perkara secara *detail*, secara terperinci.

Pengangkutan awam tidak dapat lari daripada tanggungjawab ini, Tuan Yang di-Pertua. Kita terpaksa meletakkan kualiti *paying attention on details* sehingga kepada ketepatan masa dan juga bilangan kenderaan yang melalui laluan-laluan awam. Sebagai contoh Tuan Yang di-Pertua, indeks menunjukkan bahawa setiap *point*, setiap titik pengangkutan awam itu perlu berada dalam jarak 400 meter. Maknanya dalam konteks kesedaran masyarakat untuk pergi ke tempat menunggu bas, kereta api, teksi dan sebagainya, mestilah kurang daripada 400 meter. Kalau kita dapat mencapai ini, ia akan menunjukkan bahawa kita memberikan perhatian yang terperinci kepada kehendak dan keperluan awam terutamanya.

Tuan Yang di-Pertua, saya menyebut tentang bagaimana antara faktor-faktor yang menyumbang kepada kemerosotan pengguna-pengguna untuk menggunakan pengangkutan awam ini seperti pada tahun 1985. Sebanyak 35% daripada jumlah penduduk di bandar-bandar besar terutamanya di Pulau Pinang, Lembah Klang dan juga Johor Bahru menggunakan pengangkutan awam. Bagaimana hari ini dalam usaha kerajaan untuk memberikan kesedaran bagaimana pengangkutan awam ini dapat menyumbang kepada segala-galanya yang baik – persekitaran, kejiranan, semangat kerjasama dan sebagainya, tetapi hasilnya tidak menampakkan seolah-olah usaha kerajaan ini ada keberhasilan utamanya. Apa yang berlaku ia menjunam kepada 13% peratus penggunaan pengangkutan awam dan disebut oleh ramai Ahli Yang Berhormat sebentar tadi.

Jadi Yang Berhormat Kepong, di sini antara faktor utama yang menyumbang kepada kemerosotan ini adalah kemerosotan kualiti perkhidmatan, kekurangan semangat kerja bersepadu, kekurangan integrasi di antara agensi-agensi dari segi perancangan, pelaksanaan, pengawalan dan pemantauannya serta yang terpenting sekali ialah dalam konteks penguatkuasaan. Pernah suatu ketika di mana sebuah kereta terpaksa di tahan tiga kali dalam satu jalan yang konsesinya dipegang oleh satu konsesi. Contohnya, mula-mula polis tahan, tanya sebarang keperluan berkaitan dengan kelayakan memandu, lesennya, *road tax* dan sebagainya. Kemudian berjalan ke hadapan lagi Jabatan Alam Sekitar tahan hendak semak sama ada kandungan karbon monoksida dalam ekzos yang dikeluarkan oleh kenderaan. Kemudian jalan ke hadapan lagi ditahan pula oleh JPJ untuk melihat mana-mana ordinan yang terlepas pandang oleh polis dan juga Jabatan Alam Sekitar. Kemudian jalan ke hadapan sikit lagi ada pihak berkuasa tempatan pula bertanya kaedah pemanduannya dan sebagainya.

Jadi, kita perlu. Tahniahlah kepada kementerian kerana sudah ada suruhanjaya tadi yang akan memantau dan melihat secara terperinci bagaimana dalam konteks penguatkuasaan. Akan tetapi yang penting sekali ialah bagaimana perancangan tadi, mengkaji keseluruhannya daripada permulaan perancangan pembinaan infrastruktur, jajaran jalan-jalan tadi sehinggalah kepada mengambil kira laluan-laluan pengangkutan awam, sehinggalah kepada terdirinya terminal-terminal. Kalau kita mengambil kira keterperincian, terpaksa kita mengambil kira bilangan tempat-tempat perhentian bas (*bus stand*) yang hari ini diletak kuasanya di bawah pihak berkuasa tempatan, majlis-majlis bandar raya, majlis-majlis daerah dan juga majlis-majlis perbandaran.

Di sini saya dapat lihat apabila kuasa ini diturun dan diselia secara *integrated* oleh sebuah suruhanjaya ataupun agensi, maka pihak-pihak majlis tempatan tidak terkecuali untuk memahami semangatnya. Tuan Yang di-Pertua, hari ini kita tengok tempat-tempat perhentian bas di majlis-majlis tempatan tidak mengambil kira faktor keselamatan. Terbuka sahaja tempat perhatian bas itu tanpa ada besi penghalang. Besi penghalang ini Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya bukan hanya untuk genggamannya ataupun pegangan penumpang-penumpang tetapi

juga boleh menahan kenderaan daripada terbabas melanggar mereka yang sedang menunggu bas. Saya perhatikan juga bumbung tempat-tempat tunggu bas ini Tuan Yang di-Pertua, kemik (*dented*) di sana sini dan sudah pasti ia dilanggar oleh pemandu bas yang kurang memberi perhatian kepada bumbung-bumbung *bus stand* ini.

Yang Berhormat Kepong, pandang Tuan Yang di-Pertua, jangan pandang saya. Padang macam pelik pula itu, Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat Kepong! Dilanggar oleh pemandu-pemandu bas yang mungkin berfikirkan seperti Yang Berhormat Kepong yang tidak nampak. Tidak tahulah sama ada dalam keadaan mabuk atau *intoxicated* dan sebagainya. Tuan Yang di-Pertua, maksud saya ialah ini semua perlu diberi perhatian oleh akta ini yang akhirnya akan memberi keselesaan kepada pengguna-pengguna jalan raya.

Tuan Yang di-Pertua, satu kes yang boleh kita jadikan contoh yang klasikal di sini adalah apabila menyebut tentang kesesakan lalu lintas, kesesakan jalan raya, kita hanya mengambil kira bandar-bandar besar seperti Lembah Klang, Kuala Lumpur, Penang dan Johor Bahru, Akan tetapi kita lupa sebenarnya ada satu bandar lagi yang hari ini juga menyumbang kepada peratusan kesesakan jalan raya di negara ini iaitu Bandar Melaka, Bandar Raya Warisan. Saya bercakap berasaskan rungutan pengunjung-pengunjung di Kota Melaka ini pada hujung minggu. Yang tidak tahan sekali ialah rakan-rakan kita, Timbalan-timbalan Menteri, Menteri-menteri yang membawa saudara mara terpaksa mengambil masa sehingga tiga jam dari tol Ayer Keroh hingga ke kawasan Warisan Dunia di Kota Melaka.

Batu Gajah ada warisan dunia? Tidak ada. Jadi Tuan Yang di-Pertua, di sini saya ingin mengambil peluang juga untuk bertanya kepada pihak kementerian, bagaimanakah akta yang baru ini dapat membantu untuk kita mengambil kira kawasan-kawasan yang menjadi tarikan pelancong-pelancong dunia, sekali gus mereka akan membawa balik berita-berita baik ini ke negara mereka? Jika mereka tersangkut di dalam kesesakan lalu lintas yang berjam-jam lamanya, yang akhirnya akan menjejaskan juga nama baik suruhanjaya, kementerian, jabatan dan sebagainya. Kita tahu perancangan ini sebenarnya terpaksa mengambil kira bilangan kenderaan, bilangan pengunjung, perancangan kerajaan negeri dan perancangan kementerian-kementerian yang lain.

Tujuan saya membawa isu ini Tuan Yang di-Pertua, ialah kerana baru-baru ini ialah Kerajaan Negeri Melaka telah pun merencana untuk membina sebuah *aero-rel* yang akan menampung meringankan kesesakan lalu lintas pada setiap minggu di negeri Melaka. Jadi bagaimana suruhanjaya nanti ataupun akta ini boleh membantu apabila kehadiran *aero-rel* ini sudah pasti akan dapat menyumbang kepada kelegaan lalu lintas?

■2020

Saya ingin mengucapkan tahniah kepada Kerajaan Negeri Melaka kerana pada hari ini kita boleh *claim* menyatakan mempunyai stesen bas yang terancang di dalam negara. Itu bukan pengangkutan awam, itu cerita pengangkutan awam. Stesen bas ini dipanggil Melaka Sentral yang mempunyai satu sistem pengurusan dan pentadbiran pengusaha-pengusaha bas awam dan juga swasta yang benar-benar mendengar dan menghendaki apa yang diharapkan oleh pelanggan, 100% *build up area* ini disusun, dibina dengan berhawa dingin, Tuan Yang di-Pertua.

Hasilnya ialah hari ini *thumb up*, satu pujian kepada kerajaan negeri dan juga pujian ini datangnya daripada Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Yang Berhormat Padang Rengas yang telah hadir sendiri bersama

dengan Pengerusi LPKP yang saya kira pengerusi sebuah agensi yang berkaitan dengan pengangkutan awam yang paling rendah elaunnya. Jadi, elok kalau Menteri ambil kira... *[Tepuk]* dalam struktur yang baru nanti, naikkan sedikit. Bukan sedikit tetapi lebih banyak lagi elaun pengerusi... *[Ketawa]* Ini kerana tugas dan peranannya amat mencabar lebih-lebih lagi untuk keselesaan penumpang.

Apa yang saya maksudkan tadi ialah kita mempunyai 30 buah bas yang menyumbang pada keselesaan penumpang bagi pengangkutan awam di Melaka yang laluannya tidak lagi menggamit minat penumpang-penumpang. Jadi, akhirnya terpaksa diadakan satu peruntukan yang agak besar, lebih kurang RM20 juta bagi menampung kerugian pengusaha-pengusaha bas ini. Jadi, dalam hal kita ingin menyediakan pengangkutan yang selesa kepada masyarakat dan dalam tangan yang lain, kita mengharapkan pengusaha membina keuntungan sendiri. Ia tidak berlaku Tuan Yang di-Pertua.

Jadi, harapan saya ialah bagaimana akta yang bakal digubal ini, yang bakal diluluskan ini, boleh melihat dalam konteks bukan *build out* tetapi mengimbangi pengusaha-pengusaha ini supaya sistem pengangkutan awam yang disediakan nanti akan dapat dirasakan kehadirannya dan akan dapat dinikmati dengan tepat secara objektif oleh masyarakat. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana beri masa kepada saya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ya. Terima kasih Yang Berhormat. Yang Berhormat, saya akan panggil dua orang Ahli sahaja. Selepas itu, saya minta Menteri menjawab. Yang Berhormat Kepong selepas itu Yang Berhormat Kota Belud.

8.22 mlm.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Yang di-Pertua, selepas membaca rang undang-undang yang agak tebal, mungkin salah satu yang paling tebal undang-undang di dalam Dewan ini dengan 251 fasal. Kalau kita hendak bincangkan sepuluh minit memang tidak cukup. Memang tidak cukup...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, yang lain pun sepuluh minit, Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Ya. Itu memang seperti itu... *[Disampuk]*.

Seorang Ahli: Dia tidak baca.

Beberapa Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Seorang Ahli: Yang Berhormat Kepong tidak baca pun.

Beberapa Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, sudah habis Yang Berhormat... *[Ketawa]*.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Yang di-Pertua, memang secara holistiklah kita sudah bincang kerana kalau hendak dengan terperinci penelitian, itu tidak bolehlah seperti mana yang disebutkan oleh Yang Berhormat Tangga Batu. Dia hendak meneliti semua itu dengan *sloppy* nya lebih kurang seperti itu. Kalau hendak meneliti, sepuluh minit memang tidak cukup.

Di sini... *[Disampuk]* Secara holistik bolehkah Yang Berhormat terangkan kepada Dewan yang mulia ini dengan memansuhkan Lembaga Pelesenan Kenderaan dan juga untuk kereta api dan sebagainya. Apakah saiz untuk

suruhanjaya? Saiz ataupun bilangan kakitangan yang bakal diadakan untuk kakitangan. Ini yang pertama. Dengan ini, saya memang pada prinsipnya, saya terima. Pada prinsipnya, saya terima. Ini memang satu cabaran bagi semua orang untuk menjayakannya walaupun ada satu atau dua kelemahan di dalam undang-undang.

Pertamanya, saya hendak mengetahui mengapakah kita tidak boleh mengadakan *gauge* misalnya, di komuter kita. *Gauge* kita untuk komuter itu sangat kecil kalau berbanding dengan antarabangsa. Jadi, saya tidak faham mengapa kita perlu gunakan *gauge* yang begitu kecil. Saya berharap suruhanjaya itu (SPAD) dapat untuk memperbetulkannya. Kita mesti menggunakan *gauge* komuter kita yang selaras dengan *gauge* antarabangsa sehingga timbulkan masalah kita terpaksa ada cadangan untuk membeli diesel. Kita elektrik (EMU). Dia hendak mencadangkan membeli DMU untuk sementara. Jadi, EMU kita pergi ke belakang untuk mengadakan diesel pula. Mujurlah dibatalkan kerana *gauge* itu terlalu kecil. Ini yang pertama. Saya berharap dapat diselaraskan dengan antarabangsa.

Begitu juga masalahnya, LRT itu projek yang terakhir sepuluh tahun yang lampau. Dalam lebih sepuluh tahun ini saya pun pening kepala. Tidak ada rancangan untuk memperluas, memperbesarkan *upgrade* LRT ini. Ini bermakna kerajaan cuai, gagal di dalam menangani masalah kesesakan lalu lintas, masalah pengangkutan awam darat. Memang satu kegagalan. Saya hendak tahulah sebab apa dia lebih sepuluh tahun kita tidak mengambil tindakan untuk memperluaskan perkhidmatan LRT kita. Ini saya berharap dapat dijawab, mengapakah kita berbuat demikian?

Saya bersetuju dengan Yang Berhormat Rasah tadi. Saya sudah mengulangi di dalam Dewan yang mulia ini, mengapa negara kita hendak mencapai satu tahap negara maju tidak sampai sepuluh tahun. Kita tidak ada *bullet train*. Memang tidak boleh terima. Bahkan juga komuter kita pada prinsipnya, pada teorinya dia hendak 120 kilometer ataupun 130 kilometer sejam tetapi tidak sampai, Tuan Yang di-Pertua. Tidak sampai, memang tidak sampai. Perkhidmatan pun Huh! Teruk. Memang teruk. Dengan adanya SPAD ini mungkin kita boleh memperbaiki keadaannya.

Begitu juga, dengan RapidKL. Entahlah sudah berapa kali saya timbulkan, bangkitkan di sini. RapidKL itu akronim sahaja 'Rapid' itu tetapi, sehingga sekarang 'Perlahan Kuala Lumpur'. 'SlowKL' lebih tepat. Itulah dengan adanya SPAD mungkin semua ini dapat diselaraskan kerana kita boleh menyelaraskan tugas-tugas, fungsi-fungsi dan kuasa-kuasa daripada 15 agensi kita dapat diselaraskan. Mungkin kita dapat selesaikan masalah ini. Di sini Tuan Yang di-Pertua, kita mesti sentiasa berikhtiar untuk menjayakan SPAD ini kerana tidak mahu 'menjilat keluan bagai kerbau'. Kita di sini Tuan Yang di-Pertua, kita perlu dari sekarang menekankan dasar hijau di dalam pengangkutan. Yang Berhormat Tanjung tadi ada sentuh sedikit, 'Est' atau 'T' pun tidak apalah. Asalkan ia hijau.

■2030

Apakah rancangan pihak kerajaan untuk pengangkutan hijau atau GST. Ini perlu kita buat kerana jangan kita tunggu sampai 2020 baru kita hendak adakan dasar hijau untuk pengangkutan darat kita dan mulai sekarang saya berharap semua dasar mengambil kira bagaimana dengan beransur-ansur kita menerapkan unsur-unsur hijau bagi pengangkutan di Semenanjung kita. Mungkin tidak lama lagi boleh disambung kepada Sabah dan Sarawak juga.

Dengan ini saya hendak menyentuh sedikit sebanyak mengenai tambang kita. Tuan Yang di-Pertua, sebelum ini yang kita hadapinya kalau ada hal kena mengena dengan pengangkutan memang birokrasi itu teruk sekali. Bukan sahaja dari segi pelesenan bahkan juga kita nampak di dalam bas kita itu ada nombor aduan. Cuba kita telefon tengok... *[Ketawa]*

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar) **mempengerusikan Mesyuarat**]

Cuba telefon tiap-tiap apa masalah. Yang Berhormat Jasin kah itu. Yang Berhormat Jasin patutlah pengangkutannya mundur... *[Ketawa]* Patut. Ini kerana tidak sedar begitu penting itu kerana di dalam bas kita itu ada nombor telefon aduan, cuba mengadu tengok bagaimana? Ini menunjukkan satu lambang birokrasi yang begitu teruk dan kita berharap dengan adanya SPAD semua birokrasi seumpama ini dapat diselesaikan.

Satu lagi saya hendak menyentuh mengenai pokok-pokok di dalam rang undang-undang ada disebutkan penebangan dan penebasan pokok-pokok yang bersempadan dengan landasan kereta api. Di sini saya hendak menekankan bahawa jangan kita beri kepada sesiapa pun mengambil kesempatan untuk buat pembalakan yang haram. Seperti berlaku di banyak tempat termasuk di Hutan Belum pun ada. Pembalakan haram kerana digunakan kesempatan. Memang ada kerana di dalamnya ada disebutkan kita hendak ada penebangan pokok dan sebagainya. Saya berharap SPAD tidak membenarkan sesiapa sahaja mengeksploitasikan itu hutan.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Kepong saya cuma hendak menumpang *floor* Yang Berhormat Kepong untuk bertanya satu soalan yang saya lupa. Apakah rang undang-undang ini juga mengambil kira pengangkutan awam tadi. Tadi Yang Berhormat Kepong juga mengatakan *friendly* tetapi, yang satu lagi aspek yang penting iaitu OKU *friendly*. Bagaimana kita memastikan pengangkutan-pengangkutan awam kita, pengangkutan-pengangkutan darat kita memasukkan aspek-aspek OKU *friendly* terutamanya bas-bas awam dan juga kereta api-kereta api supaya ada *accessibility* yang tidak terhalang kepada pihak-pihak ataupun golongan-golongan OKU ini. Ini satu aspek yang saya rasa cukup penting. Terima kasih.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Memang betul kita mesti...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Masa Yang Berhormat sudah habis... *[Ketawa]*

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Kita mesti ada memperuntukkan tempat dan sebagainya buat keselesaan bagi OKU. Memang itu satu perkara yang penting dan bukan sahaja OKU dan sebab tidak masa sudah saya sendiri cuba mengambil servis daripada Kuala Lumpur Sentral ke KLIA dan sebagainya berulang-alik empat kali sudah. Cuba saya hendak tengok bagaimana servis LRT dan sebagainya di situ boleh dikatakan sederhana bukan begitu baik. Dia mesti mempertingkatkan, kalau berbanding dengan komuter lebih baik. Memang lebih baik saya nampak dari segi semua kakitangan termasuk yang jual tiket dan sebagainya mesti kita ada senyum, sentiasa senyum bukan sahaja apa.

Kalau sentiasa merungut sahaja tidak bolehlah macam itu. Muka masam dan sebagainya ini menunjukkan perkhidmatan tidak baik dan juga koc-koc yang kita gunakan mestilah bertaraf antarabangsa. Akan tetapi pergi ke KLIA itu boleh dianggap baik jugalah kerana dia baru sahaja. Akan tetapi itulah saya berharap kita bersama-sama boleh berikhtiar untuk mencapai satu kejayaan, "*bagai air*

mencari jenisnya” Begitulah kita bertungkus-lumus supaya semua dapat menjayakan SPAD ini bagi kebaikan negara. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:
Ya, Yang Berhormat Kota Belud.

8.36 mlm.

Datuk Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga ingin mengambil bahagian dalam perbahasan Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat 2010. Tadi saya tidak berkesempatan Tuan Yang di-Pertua untuk bersama-sama membahaskan tentang Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat. Jadi saya cuba untuk *cover* beberapa perkara yang saya ingin sebut di dalam perbincangan tadi dalam kesempatan ini.

Saya mengucapkan tahniah kepada kerajaan. Saya rasa sudah tiba masanya dan kerajaan pun sudah bersedia untuk kita melangkah menjadi sebuah negara yang maju. Sebuah negara yang maju mesti mempunyai sistem pengangkutan awam yang efisien. A *simple* alasan dan permasalahan kita selama ini ialah komitmen kita untuk menjalankan atau melunaskan janji kita kepada rakyat tentang permasalahan pengangkutan awam darat ini hanyalah suam-suam sahaja.

Pernah satu ketika dahulu kita mengatakan apabila harga minyak subsidi minyak dikurangkan RM4 bilion kalau saya tidak silap kita akan tumpukan wang itu kepada pembaikan pengangkutan awam darat. Akan tetapi apa boleh buat apabila wang itu dipersetujui untuk dibelanjakan dalam sistem pengangkutan awam darat, harga minyak naik sekali lagi dan subsidi yang telah didapati itu habis hangus begitu sahaja. Maka itu saya amat bergembira kerana kerajaan telah membuat satu keputusan yang nekad untuk menubuhkan suruhanjaya tersebut.

Seperti mana yang kita tahu suruhanjaya ini amat besar tanggungjawabnya, kuasanya dan juga objektifnya. Itu sebabnya apabila suruhanjaya ini SPAD ini meminta kuasa-kuasa daripada agensi lain untuk ditumpukan kepada SPAD ini dengan mengambil kira objektif dan juga kebertanggungjawabannya. Maka kita minta supaya suruhanjaya ini dibuat secara yang terbaik. Jangan ambil kuasa sahaja sedangkan tugas utama suruhanjaya ini iaitu untuk memastikan bahawa sistem pengangkutan darat di negara kita ini dapat diselesaikan *once and for all*, dengan izin.

Saya tidak mahu suruhanjaya ini nanti mengambil kuasa dan hanya menumpukan kerja mereka kepada perkara yang remeh-temeh. Mengambil kuasa untuk membuat *road block* contohnya. Memastikan tayar kereta berbunga, ataupun kereta tidak diletakkan di bahu jalan. Ini bukan kerja suruhanjaya. Kerja suruhanjaya ialah untuk membentangkan satu pelan yang bersepadu kepada negara ini supaya *once and for all*, dengan izin, masalah pengangkutan awam di negara kita ini dapat diselesaikan.

■2040

Oleh sebab itulah pemilihan CEO ini amat penting. Kalau kita lihat di negara-negara luar ketua kepada - peneraju kepada suruhanjaya seperti ini adalah mereka yang terdiri daripada mempunyai kemampuan yang betul-betul mempunyai pengalaman, yang sebelum ini bukan terhad kepada pegawai kerajaan. Saya minta kalau boleh kerajaan mempertimbangkan - kalau kita mengambil kakitangan suruhanjaya ini daripada kalangan swasta, kita ambil.

Once and for all, jangan takut. Belanja lebih sedikit tidak mengapa, asalkan benda ini selesai untuk rakyat kita di negara ini. Jangan hanya kita mahu mengatakan, “*Okey, kita ambil CEO daripada kalangan kakitangan kerajaan.*” Walaupun mungkin mereka ini tidak mampu ataupun kurang mampu untuk menangani isu-isu di negara kita ini, kita mengambil jalan yang senang. Kita perlu mengambil tindakan yang susah dan saya pasti dan percaya, suruhanjaya ini akan berdepan dengan cabaran begitu besar. Ini kerana kita tahu rakyat Malaysia ini *is in love with their cars*, dengan izin. Cinta mereka kepada kereta mereka itu berlebih-lebihan. Ini kerana kadang-kadang kita melihat orang Malaysia ini apabila masuk dalam keretanya, itulah dunia mereka - dunia kecil mereka. Di mana mereka *in control of their life*, dengan izin. Sebab itulah mereka memecut dengan laju, menunjukkan kekuasaan mereka. Walaupun mungkin mereka ini hanya setiausaha - yang bekerja sebagai setiausaha dalam pejabat kerajaan. Baik orangnya, lemah lembut tetapi masuk dalam kereta menjadi *monster*. Sebab itulah dunia mereka, dalam kereta yang kecil itu.

Oleh sebab itu untuk memutuskan hubungan orang Malaysia ini dengan cintanya kepada keretanya ini akan memerlukan tindakan-tindakan yang berat, yang akan membebankan, yang akan membuatkan rakyat mungkin tidak selesa. Sebab itu saya minta rakan-rakan saya di peringkat di sebelah sana – pembangkang. Kadang-kadang apabila kerajaan mahu membuat satu keputusan dan keputusan itu mungkin tidak popular, walaupun baik untuk negara kita. Akhirnya apa yang terjadi ialah rakan-rakan kita di sebelah sana - kerana untuk mendapatkan modal politik dan sebagainya, tidak mahu bersama-sama dengan kerajaan untuk menangani isu-isu yang sebegini rupa. Oleh sebab itu banyak perkara-perkara yang kita mahu buat terkandas oleh sebab tidak ada persefahaman di antara pihak kerajaan dan juga pihak pembangkang.

Jadi saya mintalah rakan-rakan di sebelah sana, kita bersatu padu. Seperti mana kata Yang Berhormat Tanjong tadi, seperti mana kata Yang Berhormat Kepong - kita mesti bersama-sama. Rakan saya Yang Berhormat Rasah, semuanya menceritakan tentang permasalahan. Jadi kita akan berdepan dengan mungkin kemarahan rakyat, mungkin kita terpaksa menaikkan kadar meletakkan kereta di Bandar raya Kuala Lumpur. Kalau itulah salah satu cara untuk menyelesaikan masalah ini, mari kita berganding bahu. Jangan apabila kita naikkan nanti, di sebelah sana pula mengatakan kita menganiayai rakyat kita dan inilah yang akan menjadi permasalahan kepada kita.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin menyentuh tentang Sabah tadi di mana dikatakan oleh Yang Berhormat Menteri Sabah tidak termasuk dalam SPAD ini. Okey, saya faham Sabah dan Sarawak, saya faham. Ini mungkin kerana tekanan ataupun fokus kita kepada NKRA yang menyatakan bahawa bandar-bandar besar di Semenanjung Malaysia ini perlu diselesaikan masalah pengangkutan awam menjelang tahun 2012.

Akan tetapi Tuan Yang di-Pertua, harus juga ada satu komitmen yang jitu, yang terang, yang jelas daripada pihak SPAD, daripada pihak kementerian. Bilakah usul-usul ini ataupun cadangan ini dibawa kepada Negeri Sabah dan Sarawak? Di Sabah contohnya - kita bukan ada Melaka Sentral seperti mana yang dikatakan Yang Berhormat Tangga Batu tadi. Kita masih lagi mempunyai tempat *bus station* yang kebanyakannya masih lagi tidak berbumbung pun, jadi inilah permasalahannya. Harus diberi satu pertimbangan yang cepat dan wajar bagaimana Sabah dan Sarawak dapat diberikan manfaat di bawah skim ini.

Satu lagi Tuan Yang di-Pertua ialah tentang bagaimana cara kerajaan untuk merealisasikan SPAD ini dengan *National Automotive Policy* kita. Pada

masa yang sama kita masih mahu lagi mempromosikan kereta kebangsaan, kereta nasional - Proton dan Perodua dengan harga yang murah dan deposit yang kosong - yang tidak mempunyai deposit pun boleh mendapatkan kereta. Bagaimana kita merealisasikan ini Yang Berhormat Menteri?

Sementara kita tidak mahu orang membeli kereta, menggunakan kereta di jalan raya, tetapi pada masa yang sama kita mempunyai satu Dasar Automotif Nasional yang menggalakkan rakyat kita ini membeli kereta nasional dengan harga yang murah. Ini satu perkara yang amat berat. Itu sebabnya nanti saya rasa suruhanjaya ini akan berdepan dengan keputusan-keputusan yang berat, yang perlu. Mana satu prioriti kita? Apakah kereta nasional ini ataupun pengangkutan darat ini?

Jadi Tuan Yang di-Pertua, saya juga khuatir penubuhan SPAD ini seperti mana saya difahamkan, berdasarkan kajian yang dibuat terhadap pengangkutan awam di negara-negara yang *temperate*. Di London, di New York, di Hong Kong - negara-negara yang sejuk dibandingkan dengan Malaysia. Itu sebabnya saya merasa khuatir, kerana kalau itulah diasaskan semangat rang undang-undang ini - untuk melihat yang terbaik di negara-negara yang *temperate* ini. Yang mempunyai cuaca yang sejuk di mana rakyatnya tidak merasa selesa untuk berjalan kaki dan sebagainya, ini tidak akan boleh dijalankan, diadakan di negara Malaysia ini.

Tuan Yang di-Pertua, kita kalau 100 meter sekalipun kadang-kadang tidak mahu dan tidak mampu ataupun cuba mengelakkan untuk berjalan 100 meter, 200 meter di bawah panas terik. Jadi saya minta kepada kerajaan supaya memastikan model-model pengangkutan darat ini nanti jangan terlalu bergantung pada negara-negara Barat. Cari negara yang mungkin mempunyai resipi yang sama dengan negara kita Malaysia ini. Kalau tidak saya khuatir, ia akan menemui kebuntuan kerana modal kita ini diasaskan kepada keperluan rakyat-rakyat di luar negara yang berada di negara *temperate*.

Tuan Yang di-Pertua, saya sekali lagi saya mengatakan bahawa yang paling penting nanti, kakitangan suruhanjaya ini amat perlu dipilih daripada mereka yang betul-betul berwibawa, Jangan nanti suruhanjaya ini hanya bergantung kepada kajian yang dibuat oleh syarikat-syarikat asing dan mereka akan mengguna pakai, mengadaptasikan cadangan-cadangan daripada kajian-kajian tersebut. Kita tidak mahu ini berlaku sebab kalau hanya bergantung pada kajian-kajian luar tanpa suruhanjaya ini mempunyai kepakaran dalaman akhirnya mereka ini akan menjadi posmen sahaja. Kita mahu CEO daripada CEO, daripada *Chairman* - CEO daripada itu ke bawah mesti mempunyai iltizam, mesti bersemangat yang kuat untuk bersatu padu menjadikan satu pasukan yang boleh menyelesaikan masalah pengangkutan awam.

Tuan Yang di-Pertua, saya setuju dengan apa yang dikatakan oleh sahabat saya Yang Berhormat Tanjong, "*It is not about moving car, it is about moving people.*" Itu sebabnya saya kadang-kadang tidak melihat, tidak terdengar tadi pun perbincangan mengenai bas sekolah. Bas sekolah juga memberi impak yang begitu besar terhadap kesesakan dalam bandar raya. Ini tidak disentuh atau mungkin kalau disentuh pun, saya tidak terdengar tadi. Jadi saya minta penjelasan daripada pihak kerajaan, apakah bas-bas sekolah ini juga akan dapat dikuasai atau di *supervised*, dengan izin, oleh suruhanjaya ini? Ini kerana di kawasan-kawasan tertentu bas sekolah pun tidak ada, apabila bas sekolah tidak ada ibu bapa terpaksa menggunakan kereta mereka untuk masuk ke bandar untuk menghantar anak-anak mereka ke sekolah.

Jadi Tuan Yang di-Pertua, saya tadi mengatakan tentang keperluan terhadap pengangkutan darat ini. Saya minta pihak kerajaan memahami bahawa

demand di sana begitu kuat sekali. Kita melihat LRT sesat, pada masa-masa tertentu teksi tidak cukup. Maknanya rakyat mahukan satu perubahan dalam sistem pengangkutan darat. Akan tetapi jangan sekali-kali kerajaan ataupun pihak suruhanjaya mengambil jalan senang, dengan hanya menumpukan kepada isu denda. Oh, jangan masuk dalam Kuala Lumpur kerana kalau *parking* ia akan denda sekali lagi. Jadi untuk mengurangkan masalah itu, apa yang dipraktikkan ialah memfokuskan kepada denda dan bebanan kepada rakyat. Ini saya rasa pendekatan yang salah.

■2050

Kita boleh denda, kita boleh naikkan *parking*, kita boleh naikkan kompaun dan sebagainya tetapi pada masa yang sama seluruh masa dan tenaga suruhanjaya ini mesti untuk penyediaan pengangkutan awam yang lebih efisien. Jadi saya berharap jangan terlalu bergantung kepada denda sebagai penyelesaian kepada masalah ini. Kita harus menyediakan peluang kepada rakyat untuk mendapatkan sistem pengangkutan darat yang terbaik. Saya rasa Tuan Yang di-Pertua itulah sahaja beberapa perkara yang saya ingin minta penjelasan. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:

Ya, sila Yang Berhormat Menteri menjawab.

8.50 mlm.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Tan Sri Nor Mohamed Yakcop]:

Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin mengucapkan jutaan terima kasih kepada semua Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbincangan tadi. Yang Berhormat Arau dan juga Yang Berhormat Tangga Batu telah menanyakan tentang bagaimana pelesenan ke atas terminal dapat diselaraskan dengan kuasa PBT. Adakah lesen yang dikeluarkan oleh PBT kepada terminal dibatalkan?

Tuan Yang di-Pertua pada masa ini terminal bas digazettekan sebagai *public place* di bawah seksyen 63 Akta Kerajaan Tempatan 1976. PBT mempunyai kuasa untuk menguatkuasakan undang-undang kecilnya terutama berkaitan lalu lintas dan tempat letak kenderaan. Tiada lesen dikeluarkan oleh PBT kepada terminal memandangkan terminal berkenaan dibina oleh PBT itu sendiri ataupun dibina secara *joint venture*.

Melalui hab rejim baru ini pemberian terminal perlu dipohon, lesen perlu dipohon oleh SPAD pada masa akan datang. Dengan tujuan penyelarasan dan perancangan dalam sistem baru. Juga Yang Berhormat Arau telah membangkitkan isu tentang kriteria yang diperlukan untuk memastikan SPAD berjaya. Prestasi operator pengangkutan awam akan dikawal selia oleh SPAD seperti saya sebut tadi dengan cara memantau beberapa faktor termasuk tahap ketetapan masa seperti juga yang disebut oleh Yang Berhormat yang buat tadi. Kehandalan atau kebolehppercayaan *reliability*, keselamatan pengguna, tahap kepuasan pengguna.

Selain daripada faktor-faktor di atas kemudahan yang disediakan juga akan dipantau untuk memastikan kemudahan-kemudahan ini menepati standard yang telah ditetapkan oleh SPAD. Seperti memastikan perhentian-perhentian bas, kereta api dilengkapi dengan peta laluan dan sebagainya. Juga SPAD itu sendiri akan mempunyai KPI dan kita ingin melihat setelah SPAD diwujudkan. Bahawa kalau pada masa ini kita terpaksa tunggu satu jam untuk dapat bas, untuk naik bas

ini dapat dikurangkan kepada 20 minit. Atau seperti di negara-negara Barat hanya lima atau enam minit.

Saya juga ingin mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Rasah kerana beberapa isu yang telah dibangkitkan. Saya setuju sangat dengan pandangan Yang Berhormat Rasah. Bahawa satu kebaikan *effect* yang baik yang kita dapat melalui sistem pengangkutan awam yang baik ialah penduduk dapat memindah kepada luar bandar. Di luar bandar kita tahu harga rumah lebih murah dan oleh yang demikian bila mereka dapat memindah kepada luar bandar, mereka dapat hidup dalam situasi yang lebih selesa. Dengan jumlah wang yang sama mereka dapat membeli atau menyewa rumah yang lebih besar, lebih selesa di luar bandar. Itu satu.

Juga pada masa yang sama dengan satu sistem pengangkutan yang baik pinggir-pinggir bandar dapat dibangunkan. Ini berlaku kita tahu di United Kingdom. Akibat dari sistem pengangkutan yang baik ialah bandar-bandar di luar London begitu maju. Inilah juga memang tujuan SPAD supaya kita dapat membangunkan satu sistem, mewujudkan satu sistem pengangkutan. Di mana secara langsung atau tidak langsung rakyat dapat meningkatkan kualiti kehidupan mereka mungkin dengan memindah kepada satu tempat yang lebih jauh dari tempat kerja di pinggir bandar atau di desa. Akan tetapi mereka yakin dan mereka berani pindah sebab mereka tahu bahawa ada satu sistem pengangkutan yang boleh dipercayai yang akan membawa mereka untuk ke tempat kerja dan balik dengan satu sistem yang boleh dipercayai.

Saya ingin mengucapkan juga terima kasih kepada Yang Berhormat Lipis. Memang setuju banyak KPI akan...

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Cuma saya hendak mendapatkan penjelasan. Tadi saya ada memberikan satu dua cadangan. Pertamanya berkenaan dengan *bullet train*. Apakah pendirian kerajaan pada ketika ini? Keduanya *connectivity*.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Saya akan beri ulasan tentang *bullet train* kemudian. Yang Berhormat Lipis bercakap tentang KPI. KPI memang akan menjadi satu faktor, satu ukuran bagi suruhanjaya. Yang Berhormat Tanjong, seperti Yang Berhormat Tanjong sedia maklum sudah termaktub dalam undang-undang bahawa SPAD akan bekerjasama dengan kerajaan negeri. Sebelum SPAD pun seperti Yang Berhormat Tanjong sedia maklum Kerajaan Pusat telah bekerjasama dengan Kerajaan Negeri Pulau Pinang sungguhpun di bawah pembangkang. Untuk mewujudkan Rapid Penang dengan 350 bas untuk memastikan bahawa sistem pengangkutan di Pulau Pinang di pulau dan juga di seberang dapat dipertingkatkan. Ini satu contoh yang baik dalam bidang kerjasama pengangkutan.

Yang Berhormat Kota Belud. Setuju bahawa kita harus memberi tumpuan juga kepada sistem yang ada di tempat-tempat yang bukan *temperate* dan dalam perkara ini saya sukacita maklumkan bahawa kita juga lihat di negara-negara yang bukan *temperate* seperti Korea, seperti Singapura misalan. Singapura *mode public transport* melebihi 63% lebih kurang jadi...

Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Boleh minta penjelasan. Yang Berhormat Kota Belud. Singapura Tuan Yang di-Pertua bukan satu contoh yang begitu baik untuk diikuti oleh Malaysia. Sebab Singapura adalah satu *city state* dan senang untuk mengatur sebuah pulau yang kecil sebegitu dengan berlatar belakang kemampuan ekonomi, sosial. Saya mempunyai kekhawatiran. Kadang-kadang kita difahamkan rakyat Malaysia ini tidak mahu berjalan kaki di

bawah panas terik melebihi 200 meter, 300 meter. Kalau stesen teksi, stesen bas itu 300 meter jauh daripada kawasan mereka bekerja atau tinggal mereka tidak akan berjalan. Walaupun mungkin kita katakan, *Oh! You must do it*, dengan izin. Ini akan juga menggagalkan. So itu sebabnya saya katakan tadi kita gunakan rizab.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Terima kasih. Saya yakin SPAD akan mengambil nota tentang perkara ini. Isu berhubung dengan *fast train*. Pada waktu *fast train* cadangan dikemukakan dahulu memang dia itu tidak *viable* sebab bantuan yang diperlukan daripada kerajaan begitu banyak dan kerajaan memang tidak mampu. Akan tetapi kalau saya setuju dengan Yang Berhormat Rasah kalau ada pihak-pihak tertentu yang ingin membawa cadangan untuk mewujudkan *fast train* dengan begitu rupa supaya kita dapat satu *service* yang baik yang membina yang memberi manfaat kepada negara tanpa memerlukan bantuan kewangan daripada kerajaan yang banyak kita akan lihat. Itu sahaja Tuan Yang di-Pertua. Saya mengucapkan terima kasih.

■2100

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa rang undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

Masalah dikemuka bagi diputuskan; dan disetujukan.

Rang undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar) ***mempengerusikan Jawatankuasa***]

Fasal-fasal dikemukakan kepada Jawatankuasa.

Fasal-fasal 1 hingga 12 –

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya, Ledang.

9.01 mlm.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya berpendapat bahawa fasal 4 ini, saya berpendapat bahawa perlu berunding dengan entiti kerajaan yang terlibat secara langsung dengan kelestarian alam sekitar dan teknologi hijau negara. Ini kerana kegagalan sistem pengangkutan awam darat banyak akan memberi impak kepada alam sekitar seperti pencemaran udara dan juga peningkatan gas rumah hijau yang seterusnya akan membantut komitmen negara terhadap sasaran bagi mengurangkan pelepasan gas-gas rumah hijau sebanyak 40% berasaskan kepada *intercity government* menjelang 2020. Jadi saya ingin bertanya perkara-perkara ataupun aktiviti yang berkaitan dengan alam sekitar ini seolah-olah tidak dimasukkan dalam rang undang-undang ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Jasin hendak berucap juga.

9.02 mlm.

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ada sedikit sahaja, iaitu saya ucap tahniahlah kepada Yang Berhormat Menteri yang telah dapat membentangkan Akta Pengangkutan Awam ini. Hanya satu soalan saya. Rang undang-undang ini tidak akan lengkap ataupun betul-betul efektif melainkan ia ada satu koordinasi di antara semua jabatan yang terlibat terutamanya macam JKR, polis dan PBT. Kalau tidak ada koordinasi ini, maka rang undang-undang ini tidak akan berkesan terutamanya kesemua ketiga-tiga agensi-agensi ini menjadi pelaksana apatah lagi macam polis, JKR dan juga PBT tadi.

Yang keduanya tentang fasal 6. Tentang pelesenan terminal. Semua pengendali terminal dikehendaki mendapatkan lesen daripada suruhanjaya. Macam mana dengan pengendali-pengendali terminal yang telah ada lesen sedia ada. Apakah mereka dikehendaki mendaftar semula dengan suruhanjaya ataupun sebaliknya dan juga pemilihan tentang pengendali-pengendali ini berdasarkan kepada kemampuan. Bukan sahaja syarikat ini mempunyai kewangan kerana apa yang kita bimbang, kalau ada apa-apa prosiding, apa-apa juga ketidakupayaan syarikat ini akan menjejaskan nama suruhanjaya. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Sekijang.

9.03 mlm.

Datuk Haji Baharum bin Haji Mohamed [Sekijang]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya pun hendak tanya sedikit sahaja tentang tajuk rang undang-undang ini. Sebagaimana yang telah dibentangkan oleh Yang Berhormat Menteri bahawa Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat 2010 ini adalah meliputi Akta LPKP 1991.

Jadi saya ingin bertanya, kalau di bawah Akta LPKP, Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan, namun dalam ini tidak dimasukkan perdagangan tetapi dimasukkan pengangkutan awam kerana saya berpendapat bahawa ada sesetengah pengangkutan awam ini yang termasuk dalam perdagangan dan tidak termasuk di dalam akta ini.

Contohnya macam *tow track* ataupun kereta penarik, ya dia panggil? *Tow track*, dengan izin Tuan Pengerusi, kerana ia tidak pernah dilesenkan dan ada pihak-pihak menggunakan *tow track* ini untuk tujuan-tujuan yang kadangkala tidak baik sama ada beroperasi secara bersendirian. Kadangkala kita dengar di lebuhraya mereka kadang-kadang menabur minyak, menabur paku dan sebagainya dan ada juga yang menggunakan untuk mencuri dan merompak kenderaan lain untuk ditarik. Jadi kita tidak mengawal kenderaan ini. Begitu juga dengan kren dan sebagainya yang boleh kita lesenkan di bawah ini dan kita kawal.

Jadi saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya, Yang Berhormat Menteri.

9.05 mlm.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Tan Sri Nor Mohamed Yakcop]: Terima kasih. Berhubung dengan isu alam sekitar, memang alam sekitar

merupakan satu bidang yang begitu penting untuk SPAD dan ini termasuk dalam 15 agensi yang saya sebutkan tadi. Saya setuju dengan Jasin dan memang SPAD satu tugas, satu peranan yang terpenting mungkin bagi SPAD ialah untuk menjadi penyelar antara beberapa agensi khususnya KKR dan polis. Tugas koordinasi ini memang begitu penting. Isu berhubung dengan pelesenan terminal dalam rejim baru, SPAD akan melakukannya dengan cara yang *stimulus* supaya tidak melibatkan banyak masalah kepada mereka yang sudah pun ada lesen. Namun selepas satu tempoh, lesen baru yang dikeluarkan akan mempunyai terma-terma baru dalam konteks kriteria-kriteria yang baru dalam konteks mencapai sasaran dan objektif SPAD.

Berhubung dengan isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Sekijang tadi, *tow track* memang dilesenkan sebagai kenderaan barangan di bawah SPAD. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Terima kasih Yang Berhormat.

Fasal-fasal 1 hingga 12 diperintahkan jadi sebahagian daripada rang undang-undang.

Fasal 13 (Pindaan) -

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat.

9.07 mlm.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya mencadangkan fasal 13 – “Skim Penentuan Harga Bagi Kesesakan Kawasan” ini dipotong keseluruhan fasalnya daripada Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat 2010 ini.

Tuan Pengerusi, minggu lepas apabila rang undang-undang ini diberi kepada Ahli-ahli dalam Dewan yang mulia ini, Yang Berhormat Sri Gading dan Yang Berhormat Kinabatangan juga tidak bersetuju dengan peruntukan di bawah fasal 13 ini yang membolehkan Menteri mengenakan *charge* kesesakan kawasan. Saya ingin meluahkan kekecewaan saya kerana nampaknya kedua-dua Ahli ini tiada dalam Dewan untuk menyokong pindaan saya ini.

Beliau juga ada menyatakan bahawa apabila beliau menyuarakan bantahan terhadap *charge* kesesakan kawasan ini, seluruh warga Kuala Lumpur menyokongnya dan tidak bersetuju dengan cadangan yang diperuntukkan dalam fasal 13 ini.

Tuan Pengerusi, saya juga ingin menyatakan bahawa bukankah ini adalah salah satu inisiatif atau pendekatan yang diambil di bawah NKRA, iaitu mempertingkatkan pengangkutan awam di bandar. Namun adalah sangat hairan mengapakan Yang Berhormat Menteri Pengangkutan dan Timbalan Menterinya tiada dalam Dewan yang mulia ini. *This is one of the NKRA*. Di bawah portfolio Yang Berhormat Menteri Pengangkutan. Perwujudan Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat juga adalah satu inisiatif, pendekatan di bawah NKRA, mempertingkatkan pengangkutan awam di bandar. Jadi saya hendak tanya mengapa mereka tiada dalam Dewan ini.

Saya ingin terus kepada fasal 13, Tuan Pengerusi. NKRA mencadangkan mengenakan *charge* kesesakan mencontohi dan mengikuti London dan Singapura sebagai satu permintaan. Menguruskan permintaan melalui *push factor*. Faktor tolakan.

■2110

Saya hendak tanya sama ada kementerian ada membuat kaji selidik? Apakah pandangan orang ramai buat masa ini terhadap sistem pengangkutan awam di bandar ini? Baru-baru ini Singapura, *Public Transport Satisfactory Survey 2009*, 93.8% pengguna pengangkutan awam di Singapura mengatakan mereka berpuas hati dengan sistem pengangkutan awam di Singapura. Apakah kerajaan, kementerian atau Menteri ada menjalankan kaji selidik pendapat mereka buat masa ini? Adakah mereka meminta pandangan orang ramai? Dengan cadangan-cadangan di bawah NKRA iaitu fasal 13 mengenakan caj kesesakan kawasan. Ini perkara pertama. Perkara kedua adalah sasaran 25% pengguna atau penumpang pengangkutan awam...

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Tuan Pengerusi, sebab ada cadangan kita, saya ingat lebih baik saya jawab soalan ini dahulu, fasal 13. Selepas itu kita bincang lain.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Maaf! Ini semua yang saya bangkitkan adalah berkenaan fasal 13. Maaf ya.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, duduk Yang Berhormat.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Ini perkara kedua. Yang Berhormat Menteri kata hendak ikut Singapura mengikut NKRA, Pelan Hala Tuju. Apakah Yang Berhormat Menteri dan kerajaan mengikuti Singapura berkenaan sasaran pengguna pengangkutan awam? Sasaran di bawah NKRA waktu puncak, *peak hours*, dengan izin, adalah disasarkan di bawah NKRA ini hanya 25% di Lembah Klang pada tahun 2012 waktu *peak hours*. Jadi apakah Yang Berhormat Menteri tahu bahawa di Singapura waktu *peak hours* pengguna pengangkutan awam pada tahun 1997 telah mencapai 67% dan pada tahun 2004 telah menurun sedikit 63%... Buat masa ini apakah sasaran kerajaan Singapura untuk memastikan lebih ramai pengguna pengangkutan awam, ialah 75%. *We are talking about 25%* sahaja untuk 2012 untuk masa waktu puncak. Jadi ini adalah perkara kedua. Kerajaan kata mahu ikut Singapura, caj kesesakan kawasan.

Perkara ketiga. Singapura ada *vehicle quota system*. Tadi Yang Berhormat Kota Belud ada bangkitkan Dasar Automatif. Kerajaan ada umumkan sebelum ini Tuan Pengerusi, memberi diskaun kepada mereka melupuskan kenderaan mereka yang telah berusia sepuluh tahun dengan memberi diskaun RM5,000 kalau mereka membeli Proton dan Perodua. Jadi bagaimana hendak menyelaraskan, bukannya ini bercanggah? Pada suatu masa kita risau kenderaan buatan Malaysia tidak laris tetapi pada masa yang sama kita menggalakkan orang ramai menggunakan pengangkutan awam.

Di Singapura mereka ada *vehicle quota system*. Mereka merancang berapa kenderaan yang boleh ditampung maaf, jalan raya boleh menampung berapa kenderaan, kelancaran trafiknya dan berapa kenderaan akan dibatalkan pendaftarannya. Akan tetapi apakah perancangan ini dijalankan sebelum menyatakan mahu mengikut Singapura mengenakan caj kesesakan kawasan? Ini perkara ketiga.

Perkara keempat saya pohon caj ini boleh dibatalkan. Perkara keempat adalah definisi. Kalau saya membaca definisi apa yang dimaksudkan dengan skim penentuan harga bagi kesesakan kawasan ia adalah bermaksud, *"Matlamatnya adalah untuk mengurangkan kesesakan lalu lintas atau impak yang buruk kepada persekitaran yang berkaitan atau kedua-duanya dengan mengenakan satu caj penentuan harga kesesakan kawasan yang ditetapkan terhadap pengguna di dalam kawasan itu"*. Apa yang dimaksudkan dengan impak buruk kepada persekitaran yang berkaitan? *It's so wide*.

Saya sokong pemuliharaan alam sekitar, mengurangkan pencemaran tetapi ruangan yang begitu luas membenarkan Yang Berhormat Menteri, dengan persetujuan pihak berkuasa negeri kalau ia berkenaan untukewartakan sesuatu tempat sebagai kawasan dan mengenakan sesuatu kawasan caj kesesakan kawasan. Itu persoalannya Tuan Pengerusi. Hari itu apabila saya membentangkan perkara ini Yang Berhormat Menteri dari Cameron Highlands ada mengatakan *"Oh jangan risau! Kita akan pastikan infrastruktur dan kemudahan awam memenuhi keperluan rakyat. Ada keselesaan tambang mampu baru akan dilaksanakan, di mana ia memerlukan dalam jangka masa lima tahun"*. Jadi *it could be like* selepas 2015. Akan tetapi di bawah NKRA, apabila mencapai sasaran 25% penumpang pengangkutan awam yang kerajaan jangka 2012, selepas itu boleh mengenakan caj kesesakan kawasan. Perkara kelima. Maaf...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Berapa banyak Yang Berhormat?

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Saya sudah mahu habis. Perkara kelima adalah berkenaan keyakinan orang ramai. Kerajaan akan katakan, oh kita akan gunakan fasal 13 sehingga sistem pengangkutan awam ini dipertingkatkan tetapi, bukankah tahun 2006, RM4.4 bilion dikatakan penjimatan dari subsidi minyak akan digunakan untuk sistem pengangkutan awam, *what happen to it?* Bukankah selepas itu bulan Ogos, RM10 bilion untuk memperbaiki sistem pengangkutan awam dengan mengadakan projek penyambungan LRT Kelana Jaya Line, Ampang Line, apakah yang berlaku sekarang, apa perkembangannya? Kita diberitahu, oh ia hanya boleh disiapkan pada tahun 2012 atau 2013. *It was announced in 2006*.

Jadi ini semua persoalannya yang timbul, bagaimana orang ramai akan yakin bahawa kerajaan akan pastikan orang ramai mempunyai pilihan untuk tidak menggunakan kenderaan persendirian tetapi memilih pengangkutan awam apabila kerajaan tiada *political will* untuk menjayakan apa yang telah diumumkan. Saya beri contoh tadi pada tahun 2006. Apakah jaminan dalam masa tempoh dua tahun ini? Kerajaan kata banyak rancangan tambah kapasiti, tambah tren, tambah koc, tambah bas, sambungan LRT boleh dilaksanakan untuk kemudahan orang ramai.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Terima kasih.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Akhirnya, tidak payah begitu cepat..

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Menteri, belum lagi habis.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Saya pohon dan saya mengambil serius akan perkara ini. Saya hendak habiskan Tuan Pengerusi. Jadi saya nampak apa yang diperuntukkan dalam NKRA ini adalah sekadar untuk memperbaiki sistem pengangkutan awam sahaja dan bukannya untuk mempertingkatkan kerana sebab semuanya atau kebanyakannya telah dinyatakan dalam NKRA ini, sebenarnya pernah dan telah diumumkan dalam tahun 2006.

Tadi saya beri contoh Kelana Jaya Line, Ampang Line tetapi tidak dilaksanakan. Jadi saya pohon dan saya juga memohon Ahli Parlimen dari Barisan Nasional agar juga menyokong... [*Dewan riuh*] pindaan yang dicadangkan sebab...

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: [*Bangun*]

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Yang Berhormat Sri Gading telah menyatakan bahawa di mana ia adalah seolah-olah menghukum...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Menteri, belum lagi Yang Berhormat. Usul Yang Berhormat.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Rakyat, kalau kerajaan mendahulukan rakyat, fasal 13 ini harus dibatalkan.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Baiklah Yang Berhormat.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Jadi saya rasa itu sahaja Tuan Pengerusi. Saya pohon mencadangkan.

Beberapa Ahli: [*Bangun*]

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Saya minta seorang daripada situ dan seorang daripada sini sahaja Yang Berhormat. Tidak payahlah. Yang Berhormat Kepong.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Pengerusi, saya menyokong usul ini kerana usul ini adalah satu fasal perspektif, yang di dalamnya tidak begitu terang, bagaimana dan bila kita akan melaksanakan dan sebagainya.

■2120

Bagi sayalah kalau fasal ini ditukar menjadi SPAD akan mengawal dan menentukan tempat-tempat *parking spaces surrounding in suburban areas*, jadi itu lebih *constructive*. *Making a lot of parking spaces, so that the people can park the cars and come in*. Lebih *constructive*. Hendak kenakan denda saya ingat tidak payahlah buat masa ini. Kalau penggunaan *public transport* sampai 81%, mungkin. Kalau sekarang 12% pun tidak sampai kita hendak denda mereka, jadi ini tidak adil, memang tidak adil. Saya berharap Yang Berhormat apabila kita meminda rang undang-undang ini kelak, kita masuk satu seksyen untuk *parking*. Ini *parking* menjadi masalah di seluruh dunia. Baru-baru ini kalau tidak silap saya di Australia, dia ada *parking space* tetapi orang yang tidak menggunakan *public transport* dia *park* di situ dan pihak orang ramai tidak puas hati. Walau bagaimanapun, itulah masalah yang kita mesti menangani. Tadi saya buat beberapa cadangan dan syor tetapi tidak dijawab. Saya harap akan diambil kira untuk memperbaiki rang undang-undang ini. Saya sokong Yang Berhormat Batu Gajah kerana bagi saya ini bukan masa untuk melaksanakan penalti bagi kesesakan. Tidak wajar bagi saya, sekian terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ini tadi perbincangan atas usul yang dibawa oleh Yang Berhormat Batu Gajah. Saya sendiri pun terlupa hendak baca teks untuk menjemput Yang Berhormat untuk membahaskan usul itu tadi. Akan tetapi oleh kerana Yang Berhormat Kepong sudah bahaskannya, sekarang saya menjemput Yang Berhormat Jasin untuk membahaskannya. Seringkas yang bolehlah Yang Berhormat ya.

9.33 mlm.

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberikan peluang. Saya bangun untuk menolak usul daripada Yang Berhormat Batu Gajah. Inilah satu contoh yang cukup klasik, pendirian pembangkang yang selalu negatif. Apa juga usaha-usaha baik yang dijalankan oleh kerajaan, walaupun menteri telah menjawab perkara itu dengan begitu jelas sekali, hanya akan menguatkuasakan dalam masa lima tahun dari sekarang. Ini kerana pada masa ini, kerajaan begitu komited sekali mahu mempertingkatkan pengangkutan awam supaya kita dapat mengelak daripada kesesakan. Kita mahu kalau boleh negara kita dapat bersaing dengan bandar-bandar raya lain, bukan sahaja Singapura, London, dan lain-lain. Akan tetapi dalam masa yang sama, pembangkang pun mendesak...

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: *[Bangun]*

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Nantilah, saya belum habis lagi Yang Berhormat Kepong. Yang keduanya adalah jelas di sini... Nanti, duduk dahulu, sekejap. Saya belum habis lagi. Perkara 13 ini dalam fasal 13(7), walau apapun mana-mana undang-undang bertulis, ia tidak boleh dikuatkuasakan tanpa kelulusan menteri. Kita yakin menteri-menteri daripada kerajaan adalah orang-orang yang cukup berwibawa... *[Tepuk]* Jadi dia tidak akan mengenakan, menyusahkan penduduk, tidak. Bahkan kita mahu melihat supaya kerajaan benar-benar dapat melaksanakan kenderaan awam yang cukup efisien supaya Kuala Lumpur akan menjadi destinasi pelancongan seluruh dunia. Terima kasih. Saya menolak usul itu.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Sekian sahaja Yang Berhormat. Minta Menteri menjawab usul tadi Yang Berhormat Menteri ya.

9.24 mlm.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Terima kasih. Berhubung dengan usul yang dibangkitkan tadi, saya begitu tertarik dengan cara Yang Berhormat Batu Gajah bercakap tentang kelebihan Singapura tetapi, kita bukan hendak ikut Singapura. Kita tidak sebut pun kita hendak ikut Singapura dalam apa-apa. Kita ada bagi contoh Singapura tetapi ini tidak bermaksud kita akan ikut Singapura.

Yang Berhormat Batu Gajah juga sebut tadi NKRA memerlukan *congestion charge* ini pada tahun 2012, mana ada? Tidak ada langsung. Tidak ada *commitment* untuk mengadakan *charge* kesesakan pada tahun 2010 dalam NKRA, itu saya boleh *confirm*. Tuan Pengerusi, Rang Undang-Undang SPAD ini digubal secara komprehensif. Dengan ini mengandungi peruntukan-peruntukan yang dapat menyokong penambahbaikan sistem pengangkutan awam dalam tempoh terdekat dan juga untuk tempoh jangka panjang. Berhubung dengan peruntukan fasal 13 di dalam rang undang-undang ini, pertama ianya bukan peruntukan baru tetapi hanya....

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Minta penjelasan.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: ...Pindaan dari Akta Pengangkutan Jalan 1987.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Minta penjelasan... *[Dewan riuh]*

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Kedua, fasal ini tidak akan dikuatkuasakan sehingga infrastruktur dan kemudahan pengangkutan awam darat dapat memenuhi keperluan pengguna.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Minta penjelasan.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Tak bagi. Ketiga, peruntukan ini berhasrat untuk memberi keselesaan...

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Untuk membetulkan apa Yang Berhormat kata tadi. *[Dewan riuh]*

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Serta mempermudah pergerakan atau mobiliti rakyat...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Batu Gajah, Yang Berhormat Batu Gajah dengar sahaja.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Terutamanya yang berpendapatan rendah. Tuan Pengerusi, skim caj kesesakan kawasan ini bukan direka untuk membebaskan rakyat. Sebaliknya ianya dirumuskan untuk mengurangkan jumlah kenderaan yang memasuki kawasan bandar, di mana ia secara tidak langsung menggalakkan rakyat untuk menggunakan pengangkutan awam dengan harapan ianya dapat meningkatkan pembahagian model syer pengangkutan awam. Dengan berkurangnya jumlah kenderaan ini di kawasan bandar, kadar pencemaran udara yang kita cakap tadi akan dapat dikurangkan dan produktiviti secara keseluruhannya dapat dipertingkatkan.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Minta penjelasan.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Dengan ini, kualiti hidup rakyat adalah jauh lebih baik berbanding buat masa ini.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Minta penjelasan.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Tuan Pengerusi, Menteri mempunyai kuasa di dalam *bill*. Menteri mempunyai kuasa untuk menetapkan tarikh yang berlainan bagi permulaan kuat kuasa peruntukan di dalam Akta SPAD ini. Dalam pada itu, peruntukan ini tidak akan dilaksanakan sehingga infrastruktur dan kemudahan pengangkutan awam...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Lagi panjang Yang Berhormat?

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: ...Mencapai satu...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Lagi panjang?

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Satu minit.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, duduk dahulu Yang Berhormat. Usul menteri.

9.27 mlm.

USUL

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN DIBEBASKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Liew Vui Keong]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

“Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1) tanpa menghiraukan usul yang terdahulu, saya mohon Majlis Mesyuarat pada hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga selesai diputuskan Rang Undang-undang Pengangkutan Awam Darat 2010 dan selepas itu Majlis Mesyuarat akan ditangguhkan sehingga jam 10 pagi hari Khamis, 22 April 2010”.

Timbalan Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan I [Dato' Joseph Salang anak Gandum]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis untuk diputuskan. Masalahnya ialah usul seperti yang dikemukakan tadi hendaklah disetujui.

Usul dikemukakan bagi diputuskan; dan disetujui.

[Perbahasan disambung semula]

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Menteri, sila.

9.28 mlm.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Terima kasih Tuan Pengerusi. Seperti yang saya sebut tadi, Menteri mempunyai kuasa untuk menetapkan tarikh yang berlainan bagi permulaan kuat kuasa peruntukan di dalam akta SPAD ini. Dalam pada itu, peruntukan ini tidak akan dilaksanakan sehingga infrastruktur dan kemudahan pengangkutan awam mencapai satu tahap...

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Minta penjelasan.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Memuaskan yang antara lain merangkumi perkara-perkara seperti berikut; Liputan perkhidmatan yang meluas, kesalinghubungan, *connectivity* yang lebih baik, keandalan dan waktu perjalanan yang lebih singkat dan keselesaan penumpang. Unsur-unsur sistem pengangkutan awam yang baik seperti saya senaraikan tadi tidak dijangka akan dicapai dalam jangka masa lima tahun yang akan datang dan oleh itu fasal berkenaan tidak akan dikuatkuasakan dalam tempoh tersebut. Terima kasih.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Mengapa adakan dalam rang undang-undang ini?... *[Dewan riuh]* Persoalannya, mengapa adakan dalam rang undang-undang ini?

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Ada satu *enabling*.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Saya sudah nyatakan *it is too early in the bill*.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: *Enabling.*

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat...

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: *Enabling provision.*

Beberapa Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Apa masalah? *[Ketawa]*

■2130

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa pindaan yang dicadangkan dalam kertas pindaan hendaklah dipersetujukan.

Pindaan dikemukakan bagi diputuskan; dan tidak disetujui.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Tuan Pengerusi, saya hendak bahas fasal 13.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat. Apa, Yang Berhormat?

Fasal 13 –

9.32 mlm.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Bahas fasal 13. *[Dewan riuh]* Tuan Pengerusi mengapa ada kucing-kucing dalam Dewan ini. *[Ketawa]* Tuan Pengerusi, saya ingin membahaskan Fasal 13 – Caj Kesusakan Kawasan. Yang Berhormat Menteri tadi kata tidak akan dilaksanakan dalam tempoh lima tahun.

This is jawapan yang ketiga. Ini kerana dalam NKRA ini jelas dinyatakan dalam muka surat 235, pelan hala tuju bahawa salah satu cara untuk menguruskan permintaan pengangkutan awam adalah melalui faktor tolakan itu. Langkah mengadakan caj kesusakan, caj tambahan, meletak kereta dan cukai kenderaan seperti yang berjaya diadakan di bandar raya besar seperti Singapura dan London.

Langkah ini akan dilaksanakan pada tahun 2013 dan seterusnya. *There is a tick stated there.* Ya, *stated there* 2015. Jadi, siapa yang tidak baca pelan hala tuju GTP ini? Persoalannya manakah tiada jaminan kepada orang ramai bahawa *enabling provision* ini tidak akan disalah gunakan. Lebih-lebih lagi apabila sistem pengangkutan awam ini perlu mencapai satu taraf yang memuaskan dan menjadi pilihan atau alternatif orang ramai.

Kita boleh baca dalam rang undang-undang, fasal 13 ini membenarkan individu diberi kuasa untuk menuntut dan mengutip caj seperti yang dinyatakan oleh Yang Berhormat Sri Gading. Kalau Menteri terpengaruh, terikut-ikut dengan permintaan syarikat tertentu, individu tertentu, *provision* ini boleh digunakan untuk mengutip caj. Jadi, Yang Berhormat kata *it's only enabling provision*. Persoalannya terlalu awal dimasukkan dalam rang undang-undang ini lebih-lebih lagi...

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Tuan Pengerusi, saya pohon tindakan diambil terhadap kucing-kucing dalam Dewan yang mulia ini. *[Ketawa]* Lebih-lebih lagi. Oleh itu, saya memohon...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, Yang Berhormat jangan buat bunyi macam itu Yang Berhormat. *[Ketawa]*

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Oleh itu, saya memohon kerajaan mempertimbangkan untuk memotong, membatalkan fasal 13 ini sebab ini peruntukan dalam pelan hala tuju GTP, kerajaan punya. Bukan yang saya bangkitkan. Ini mengenakan denda RM2,000 atau penjara enam bulan atau penjara kedua-duanya. Kita tidak hendak salah gunakan *enabling provision* yang diletakkan, dimasukkan dalam rang undang-undang ini terlalu awal. Jadi, itu sahaja Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya, Yang Berhormat Menteri.

9.34 mlm.

Tan Sri Nor Mohamed Yakcop: Saya sudah menjawab perkara ini dan saya tidak ada apa-apa hendak tambah.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Tidak ada apa-apa jawapan lagi Yang Berhormat?

Fasal 13 diperintahkan jadi sebahagian daripada rang undang-undang.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Saya tadi terpanggil, Yang Berhormat Batu Gajah cakap ada kucing, saya cari tidak ada. *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, sudah habis ucapan Yang Berhormat Kinabatangan tadi ya? Sila Yang Berhormat Kepong hendak berucap. *[Dewan riuh]*

Fasal-fasal 14 hingga 258 –

9.35 mlm.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tidak ikut peraturan langsung. *[Dewan riuh]* Termasuk Yang Berhormat Kinabatangan tidak ikut peraturan langsung.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Yang Berhormat Kepong tidak penatkah?

Beberapa Ahli: [Menyampuk]

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Saya ingin bangkitkan mengenai Bahagian VI. Bahagian VI tentang kemalangan, siasatan, penyiasatan mengandungi 3 bab dan sebagainya.

Di sini disebutkan mengenai kemalangan kereta api sahaja. Mungkin ini melibatkan semua jenis kenderaan ini. Bagi sayalah selepas kemalangan ini berlaku, kita perlu siasat tetapi apakah langkah-langkah pencegahan. Itulah perlu dibuat. Kita tidak mahu sesiapa sahaja termasuk Yang Berhormat Padang Rengas. Kita hendak cegah kemalangan. Kalau ada kemalangan, itu sudah tidak

baik dah kerana ada kematian, ada kecederaan. Bagi saya lah ini memang tidak mencukupi, kita patut ada Bahagian VIA ataupun B untuk pencegahan kemalangan atau keselamatan. Itu perlu kita buat.

Apa gunanya selepas kemalangan? Walaupun kita hendak tahu mengapa ia berlaku tetapi itulah. Saya berharap rang undang-undang diperbaiki supaya kita ada langkah-langkah untuk mencegah kemalangan dengan semua jenis kenderaan. Ya, itulah perlu kita buat. Saya hendak tambah satu kali lagi. Bukan pasal kemalangan ini. Tadi saya sebutkan tentang *parking*. *Parking* mestilah ditandakan walaupun di luar daripada fasal-fasal ini, mesti kita atasinya. Kalau tidak, semua yang hendak kita buat pun tidak berguna. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Menteri.

9.37 mlm.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Tan Sri Nor Mohamed Yakcop]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Memang antara tugas utama SPAD ialah untuk mengambil langkah-langkah untuk mencegah kemalangan itu, itu penting, saya setuju.

Fasal-fasal 14 hingga 258 diperintah jadi sebahagian daripada rang undang-undang.

Jadual diperintah jadi sebahagian daripada rang undang-undang.

Rang undang-undang dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Rang undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan, dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Mesyuarat Dewan hari ini ditangguhkan sehingga pukul 10.00 pagi, hari Khamis, 22 April 2010.

Dewan ditangguhkan pada pukul 9.41 malam.